

מארזי תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל תשע"ג

למנהלי המחוזות
לסגל המפקחים במחוזות ובמטה
למנהלי מוסדות החינוך
ולגננות

מהמינהל הפדגוגי

ירושלים
ניסן • תשע"ב
מרץ • 2012

מתנ"ה

מארזי תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל תשע"ג

תודתנו לכלל השותפים ששלחו חומרים, קראו והאירו:

מנהלי מחוזות, מפקחי מחוזות, לשכת המשנה למנכ"ל וצוות התכנון, מזכירות פדגוגית, מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי לעו"ה, מינהל חברה ונוער, מינהל מדע וטכנולוגיה, מינהל תקשוב ומערכות מידע, המינהל לחינוך דתי, מינהל כלכלה ותקציבים, מינהל הפיתוח, אגף א' נכסים ולוגיסטיקה, אגף בכיר לכא"ב, אגף א' לחינוך מוכר שאינו רשמי, אגף א' תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים, אגף הביטחון והמנהלים במינהל הפדגוגי

פיתוח וכתיבת המתנ"ה (מארזי תכנון, ניהול והיערכות):

זהבה שמש, מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי
עריכה לשונית: צביה רדיאנו

משוב על אודות המתנ"ה ניתן לשלוח ל:

אגף פיתוח, במינהל הפדגוגי במשרד החינוך
דוא"ל: minhal-pedagogi-moe@education.gov.il

מארז מעוצב (להדפסה ללא הקישורים) ניתן להוריד מ:

www.education.gov.il/matana2013

עיצוב גרפי: דפוס העיר העתיקה **דפוס**: דפוס מאור ולך

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

תוכן העניינים ראשי

עמוד 5

פתח דבר

על אודות המארג ככלי עבודה מערכתי עמוד 5

עמודים 7 - 70

מארג 1 – לחינוך הקדם יסודי

מארג תכנון, ניהול והיערכות לגננות ולמפקחות על הגנים

פרק א' - מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג עמודים 11 - 16

פרק ב' - הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים תשע"ג עמודים 17 - 50

פרק ג' - הנחיות נוספות לגנים הממלכתיים דתיים עמודים 51 - 54

פרק ד' - הנחיות נוספות לגנים בחינוך המיוחד עמודים 55 - 58

פרק ה' - משאבים ליישום התכנית בגני הילדים תשע"ג עמודים 59 - 65

פרק ו' - תם ולא נשלם... ומה הלאה? עמודים 66 - 70

עמודים 71 - 211

מארג 2 – לחינוך היסודי

מארג תכנון, ניהול והיערכות למנהלי בתי הספר היסודיים ולמפקחים

פרק א' - מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג עמודים 74 - 81

פרק ב' - הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בבתי הספר היסודיים תשע"ג עמודים 82 - 157

פרק ג' - הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים הממלכתיים דתיים עמודים 158 - 168

פרק ד' - הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחינוך המיוחד עמודים 169 - 188

פרק ה' - משאבים ליישום התכנית בבתי הספר היסודיים תשע"ג עמודים 189 - 206

פרק ו' - תם ולא נשלם... ומה הלאה? עמודים 207 - 211

מארזי תכנון, ניהול והיערכות

המשך תוכן העניינים ראשי

מארז 3 – לחינוך העל יסודי **מארז תכנון, ניהול והיערכות למנהלי בתי הספר העל יסודיים ולמפקחים**

- פרק א' - מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג עמודים 215 - 223
- פרק ב' - הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בבתי הספר העל יסודיים תשע"ג עמודים 224 - 311
- פרק ג' - הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים הממלכתיים דתיים עמודים 312 - 321
- פרק ד' - הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחינוך המיוחד עמודים 322 - 342
- פרק ה' - משאבים ליישום התכנית בבתי הספר העל יסודיים תשע"ג עמודים 343 - 359
- פרק ו' - תם ולא נשלם... ומה הלאה? עמודים 360 - 364

המארז כציר מארגן בבניית תכניות העבודה עמודים 365 - 373

פתח דבר - על אודות המארז ככלי עבודה מערכתי

שמחה להגיש לכם את הגרסה המלאה של ערכת מתנ"ה (מארז תכנון, ניהול והיערכות לתשע"ג).

הערכה מהווה כלי נוסף וחשוב בעבודת התכנון, הניהול והיערכות לשנת הלימודים הקרובה והיא מביאה לידי ביטוי תפיסה מערכתית כוללת המתייחסת לכל שנת הלימודים, על פני רצף חינוכי - החל מהחינוך הקדם יסודי, דרך החינוך היסודי ועד לחינוך העל יסודי.

הערכה שלפניכם כוללת 3 מארזים המתייחסים ליעדים, המשימות, הפעולות, דרכי הערכה והתפוקות בכל אחד משלבי הגיל, ביחס לתכנית האסטרטגית של משרד החינוך. לכל יעד צרפנו גם את משימות השגרה הפועלות בזיקה ליעדים.

כל מארז עומד בפני עצמו ומזמן שיח בין עובדי ההוראה, ההנהלה, הפיקוח, הרשות, ההורים. כל 3 המארזים ביחד מאפשרים לראות תמונה כוללת של תכנית מערכת החינוך בתשע"ג.

בברכה,

מיכל כהן

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל תשע"ג

למפקחות על הגנים ולגנות

מהמינהל הפדגוגי

תוכן העניינים

מארז תכנון ניהול והיערכות בגני הילדים תשע"ג

פרק א' - מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

מבט לאחור וראייה לעתיד - סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

- פתח דבר עמוד 11
- מבט על... מטרות ויעדי התכנית עמודים 12 - 15
- הקדמה - מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי, סימה חדד מה-יפית עמוד 16

פרק ב' - הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים תשע"ג

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- סמלי המדינה עמוד 18
- מסורת ומורשת עמוד 19
- שיתוף ושילוב הורים עמוד 20
- חינוך סביבתי עמוד 21
- חינוך לבריאות עמוד 22
- שוויון בין המינים עמוד 23

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- אקלים מיטבי עמוד 24
- זהירות ובטיחות בדרכים עמוד 25

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- שפת אם עמוד 26
- עידוד קריאה עמוד 27
- מדע וטכנולוגיה עמוד 28
- מתמטיקה עמוד 29
- קליטת ילדים עולים וילדים תושבים חוזרים עמוד 30

יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

- תכנון סדר יום עמודים 31 - 32

יעד 5 - צמצום פערים

- קידום ילדים מתקשים עמוד 33
- תכניות לאיתור וקידום ילדי גנים ביישובי שח"ר עמודים 34 - 35
- תכנית החומש למגזרים דוברי השפה הערבית עמודים 36 - 37

יעד 6 - חיזוק מעמד עובד הוראה ושיפור איכות ההוראה

- התעדכנות מקצועית ופיתוח צוותים חינוכיים עמוד 38

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

- [חינוך גופני](#)..... עמוד 39
- [מוסיקה](#)..... עמוד 40
- [אמנויות](#)..... עמוד 41
- [תיאטרון](#)..... עמוד 42

יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

- [תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21](#)..... עמוד 43

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

- [שילוב הילדים וקידומם בגן הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם](#)..... עמודים 44 - 45

רפורמות

- [אופק חדש](#)..... עמודים 46 - 47

תכנית מרכזית

- [טרכטנברג](#)..... עמודים 48 - 49

כללי

- [שעת חירום](#)..... עמוד 50

פרק ג' - הנחיות נוספות לגנים הממלכתיים דתיים

- [פתח דבר - ראש מינהל החמ"ד, אברהם ליפשיץ](#)..... עמוד 52
- [הקדמה - מפקחת ארצית על גני הילדים בממ"ד, אסתר חט'ב](#)..... עמוד 53
- [הנחיות נוספות לגנים בחינוך הדתי](#)..... עמוד 54

פרק ד' - הנחיות נוספות לגנים בחינוך המיוחד

- [פתח דבר - מנהלת אגף חינוך מיוחד, רעיה לוי- גודמן](#)..... עמוד 56
- [הנחיות כלליות](#)..... עמוד 57
- [תכנית אישית לילדים עם צרכים מיוחדים](#)..... עמוד 58

פרק ה' - משאבים ליישום התכנית האסטרטגית בגני הילדים תשע"ג

- [הדרכה בגני ילדים](#)..... עמוד 60
- [פיתוח מקצועי של עובדי הוראה בחינוך הקדם יסודי](#)..... עמוד 61
- [תכנית העבודה המנהלית והפדגוגית של הגננת](#)..... עמודים 62 - 65

פרק ו' - תם ולא נשלם... ומה הלאה?

תם ולא נשלם... - מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

- [על אודות המתנ"ה](#)..... עמוד 66
- [על אודות הגאנט](#)..... עמוד 66
- [על אודות ספר התכניות](#)..... עמודים 67 - 70
- [המארג? כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה](#)..... עמודים 365 - 373

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק א'

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

מבט לאחר וראייה לעתיד -

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

♦ פתח דבר

♦ מבט על...

הקדמה -

מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי, סימה חדד מה-יפית

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

פתח דבר

שמחנו לשמוע מכם כי מארז המתנ"ה שפיתחנו לשנה"ל תשע"ג, סייע לכם להתארגן כראוי לשנת הלימודים הנוכחית, סינכרן את העשייה, הנגיש את המידע לגבי התכניות, המשימות והמשאבים של המינהלים השונים במטה, הפחית את "גורם ההפתעה" ושימש בסיס לשיח הפדגוגי בין הגננות, להורים, למפקחת ולמחוז.

השנה המשכנו ופעלנו להרחבת התפיסה האינטגרטיבית תוך התייחסות לרצפים מגוונים: רצף גילאי מקדם יסודי, דרך היסודי ועד לעל יסודי; רצף של אוכלוסיות רגילות, מצטיינות, מתקשות, חנ"מ; רצף של אוכלוסיות ותיקים ועולים; ורצף מטה-מחוז. פעלנו להגדלת מרחב הבחירה שלכם ביחס לתחום ההדרכה, לביטול חובת ההשתתפות בקורס מסוים לפיתוח המקצועי ועוד.

כדי לאפשר לכם להיערך כראוי ובזמן לקיום דיאלוג של המפקחת והגננות אודות יישום התכנית האסטרטגית לקראת שנה"ל תשע"ג, שדרגנו את המארז והכנסנו שינויים משמעותיים הנוגעים לרמת התכנים ולאופן הצגתם: ברמת התכנים - הרחבנו, העמקנו וכללנו חומרים נוספים שפותחו לגנים במהלך שנת תשע"ב; התייחסנו להערכה ולבקרה ברמת הגן ולממדי התפוקה והתוצאה ברמה המחוזית. ברמת המבנה - בחרנו להציג באופן שונה את ההיבטים המרכזיים בתכנית על מנת להדגיש את ההשתלשלות המתפתחת משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה, דרך המשימות הנגזרות מכל יעד כשעבור כל משימה - פירטנו את ההנחיות המרכזיות ליישומה.

את תהליך הערכה הצגנו על פני הרצף, כשברמת הגן הדגשנו את הפעולות המרכזיות הנדרשות מהגננת וברמה המחוזית העלינו הצעות לדיון של המפקחת עם הגננות ביחס למדדי התוצאה המרכזיים, כל זאת בשקיפות מרבית לצד המשאבים הנדרשים ליישום התכנית בתשע"ג.

החומרים הנכללים במארז מהווים את תשתית המידע הנדרש בעבודת המחוז עם המפקחות, המנהלים והגננות. הם מעודדים דיאלוג מתמשך בין המפקחת, לגננת, לצוות, להורים אודות תכנון שנה"ל.

תודתנו לכלל השותפים לחשיבה ולתכנון הפדגוגי שפועלים יחדיו במשרד להיערכות לתשע"ג: מנהלי מחוזות, לשכת המשנה למנכ"ל וצוות התכנון, מזכירות פדגוגית, מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי לעו"ה, מינהל חברה ונוער, מינהל מדע וטכנולוגיה, מינהל תקשוב ומערכות מידע, מינהל חינוך דתי, מינהל כלכלה ותקציבים, מינהל הפיתוח, אגף אי נכסים ולוגיסטיקה, אגף בכיר לכא"ב, אגף אי לחינוך מוכר שאינו רשמי, אגף אי תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים, אגף הביטחון ולמנהלים במינהל הפדגוגי המוביל את הראייה הכוללת של העשייה הפדגוגית המשרדית לטובת בתי הספר.

ומכאן לאן מועדות פנינו? כשלב נוסף בפיתוח כלים שיסייעו לניהול פדגוגי מיטבי ולהיערכות לקראת תשע"ג, אנו מכינים, בימים אלו, את לוח הגאנט לשנה"ל תשע"ג, לוח המסדיר את כלל הפעולות, הכנסים, האירועים והבקורות שיתקיימו במהלך השנה. בנוסף אנו נמצאים בשלבי פיתוח של ספר התכניות בו תוכלו למצוא את כלל התכניות החינוכיות שפותחו במשרד ו/או שהמשרד שותף לפיתוחן ו/או להובלתן – כלים ניהוליים שיישלו אליכם לקראת סוף חודש מאי.

כל זאת בהתאם לתכנית האסטרטגית הכוללת של המשרד כפי שתוצג להלן:

מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית לשנת הלימודים תשע"ג – לגני הילדים

הפרק שלפניכם מציג את המטרות ואת היעדים הכלולים בתכנית האסטרטגית לשנת תשע"ג. המטרות והיעדים ממוקדים בקידום של היבטים המשלימים זה את זה ומבוססים על התפיסה הרואה את הלומד כמכלול והחותרת למתן מענה לצרכיו הקוגניטיביים, הרגשיים והחברתיים.

בחרנו להציג את הדברים ברצף שיאפשר תכנון מושכל החל משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה ועד למשימות הנגזרות מכל יעד. בכל משימה תיארו את הפעולות המרכזיות הנדרשות מהגננת ומצוות הגן לקידומה, לצד תהליך הערכה ברמת הגן ומדדי התפוקה והתוצאה ברמת הנים במחוז:

תפקידים של מדדי התפוקה לשקף את ליבת העשייה המתרחשת בגנים בעקבות התשומות ופעולות ההתארגנות שנקטו בכל אחת מהמשימות. תפקידים של מדדי התוצאה הוא ללמד אודות השינוי המצופה בסביבה הלימודית (ברמת תלמיד, גן, גננת, צוות וכו') בעקבות הפעלת המשימות. מדדי התוצאה מושפעים מהעשייה החינוכית אך גם מהשפעות חיצוניות של הסביבה. המידע לגביהם יכול להיאסף באמצעות תצפיות, שיחות, חוות דעת אישיות, שאלונים וכו'. בחרנו להציגם כנקודות לשיח בין המפקחת לקבוצת הגננות.

בנוסף, הצגנו עבור כל יעד את המשאבים הנדרשים ליישומם, לצד הנחיות הנוגעות לאופן מימושן היעיל של שעות ההוראה הנדרשות, הפיתוח המקצועי לעובדי ההוראה וההדרכה כך שתוצג בפניכם התמונה הכוללת.

מטרות התכנית האסטרטגית

- א. מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים.
- ב. מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים והאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים.
- ג. מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צורכי הפרט ואת צורכי המשתנים של מדינת ישראל.

יעדי התכנית

1. העמקת החינוך לערכים
2. מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי
3. שיפור ההישגים הלימודיים
4. ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד
5. צמצום פערים לימודיים
6. חיזוק מעמד עובד ההוראה ושיפור איכות ההוראה
7. חיזוק מעמד המנהל
8. התמקדות במקצועות הליבה
9. התאמת תכנית הלימודים למציאות החינוכית המשתנה
10. הגדלת מספר התלמידים בחינוך הטכנולוגי-מקצועי
11. תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

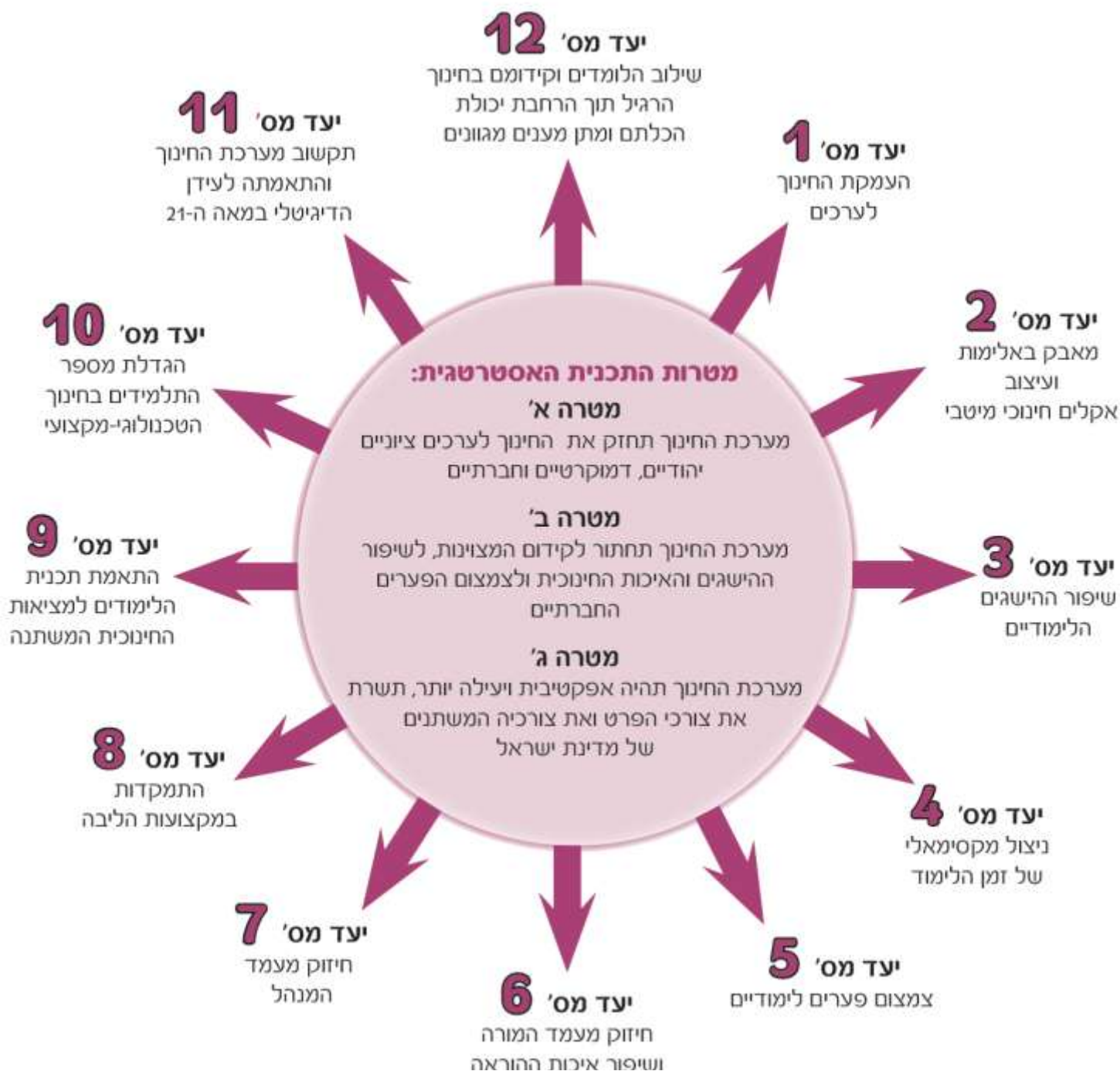
יעד נוסף לתשע"ג

12. שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

תרשים מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית של משרד החינוך

**ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בגני הילדים
בזיקה לתכנית האסטרטגית תשע"ג**

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	משימת השגרה בזיקה ליעד
יעד 1				
סמלי המדינה	א'	1	העמקת החינוך לערכים	היכרות עם סמלי המדינה
מסורת ומורשת	א'	1	העמקת החינוך לערכים	טיפול ערכי מסורת ומורשת בגני הילדים
שיתוף ושילוב הורים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	שיתוף ושילוב הורים בעשייה החינוכית
חינוך סביבתי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	העמקת ערכי החינוך הסביבתי בגני הילדים
חינוך לבריאות	א'	1	העמקת החינוך לערכים	טיפול חינוך לערכי הבריאות
שוויון בין המינים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	קידום שוויון בין המינים
יעד 2				
אקלים מיטבי	א'	2	מאבק ב אלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	ביסוס אקלים מיטבי
זהירות ובטיחות בדרכים	א'	2	מאבק ב אלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים
יעד 3				
שפת אם	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	טיפול שפת אם במגזרים השונים (דוברי עברית ודוברי ערבית)
עידוד קריאה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	עידוד קריאה ואהבת הספר
מדע וטכנולוגיה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	המשך הטמעת תכנית מדע וטכנולוגיה
מתמטיקה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	המשך הטמעת תכנית הלימודים במתמטיקה
קליטת ילדים עולים וילדים תושבים חוזרים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור השפה העברית והאוריינות לילדים אשר עברית אינה שפת אמם ואינה מדוברת בבית שיפור המעורבות ההורית בתהליך החינוכי
יעד 4				
תכנון סדר יום לעבודה במליאה, בקבוצה ובאופן פרטני	ג'	4	ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד	תכנון סדר יום לעבודה במליאה, בקבוצה ובאופן פרטני ניצול הזמן בחצר
יעד 5				
קידום ילדים מתקשים	ב'	5	צמצום פערים	היכרות מעמיקה עם הילדים וקידום תפקודם של הילדים המתקשים
תכניות לאיתור וקידום ילדי גנים ביישובי "שח"ר"	ב'	5	צמצום פערים	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום ילדים מתקשים ולצמצום פערים התפתחותיים לימודיים וחברתיים
תכנית החומש למגזרים דוברי השפה הערבית	ב'	5	צמצום פערים	קידום ההישגים הלימודיים והחברתיים של ילדי המגזרים דוברי השפה הערבית
יעד 6				
התעדכנות מקצועית ופיתוח צוותים	ב'	6	חיזוק מעמד עובד ההוראה ושיפור איכות ההוראה	התעדכנות מקצועית ופיתוח צוותים חינוכיים

המשך ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בגני הילדים בזיקה לתכנית האסטרטגית תשע"ג

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	משימת השגרה בזיקה ליעד
יעד 8				
חינוך גופני	ב'	8	התמקדות במקצועות הליבה	יישום אשכולות הליבה : חינוך גופני
מוסיקה	ב'	8	התמקדות במקצועות הליבה	יישום אשכולות הליבה : מוסיקה
אמנויות	ב'	8	התמקדות במקצועות הליבה	יישום אשכולות הליבה : אמנויות
תיאטרון	ב'	8	התמקדות במקצועות הליבה	יישום אשכולות הליבה : תיאטרון
יעד 11				
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	ב'	11	תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21	קידום התקשוב בגני הילדים
יעד 12				
שילוב הילדים וקידומם בגן הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם	ב'	12	שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים בהיבטים שונים	הפעלת תכנית מערכתית תוך גנית המכוונת לשילוב הילדים בגן הרגיל תוך הרחבת ההכלה והקידום של הילדים שזוהו כבעלי קשיים ספציפיים בתפקודם בפעילויות הגן השונות על ידי צוות מקצועי תומך – צומת
רפורמות				
אופק חדש			המשך הטמעת הרפורמה אופק חדש בכל גני הילדים בארץ	
תכניות מרכזיות				
טרקטנברג			• חינוך חינוס לגילאי 3-4 • העשרה בתום יום הלימודים	
כללי				
שעת חירום			היערכות מערכת החינוך לחירום	

בטוחני כי עבודה אינטגרטיבית למול המטרות, היעדים, המשימות והפעולות עם מדדים מוגדרים ברמת המוסד החינוכי והמחוז, כפי שהוצגו לעיל ושיפורטו בפרקים הבאים, תקדם את המערכת.

בברכת היערכות פורייה,

מיכל כהן

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הקדמה - מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי, סימה חדד מה-יפית

מפקחות וגגנות,

מארו המתנ"ה שלפניכן נכתב בהלימה לתכנית היעדים האסטרטגית של משרד החינוך ובראיית הרצף החינוכי משלב הקדם יסודי לעל יסודי.

המארו מגדיר את המשימות המשותפות לכלל הגנים בארץ ומציג את המידע הנדרש לעבודת המפקחות והגגנות לשם תכנון, בניית תכנית עבודה והתוויית תפיסה חינוכית המתייחסת לכל תחומי ההתפתחות וליחסי הגומלין בסביבת הגן: קבוצת הילדים, משפחותיהם ואפיוני הקהילה שאליה הם משתייכים.

ברמת המחוז והמטה מהווה המארו בסיס מרכזי בתכנון העבודה, בחלוקת המשאבים, בימי ההדרכה ובתכנון הפיתוח המקצועי לגגנות.

המארו מעודד דיאלוג מתמיד בין המפקחת לגגנות סביב המשימות המוגדרות במארו, דרכי שילובן וביצוען בתכנית העבודה השנתית.

המארו מציג את המחויבות המקצועית של הגגנת בממדים אלה:

1. היכרות מעמיקה עם כל אחד מן הילדים
2. יצירת אינטראקציה איכותית באופן יחידני עם כל ילד
3. בניית אקלים גן מיטבי
4. איתור קשיים וצרכים ייחודיים של ילדים ובניית תכנית עבודה מותאמת
5. ארגון הסביבה החינוכית בהתאמה לתכנית העבודה
6. שיתוף ההורים ושמירה על קשר רציף עמם לאורך כל שנת הלימודים
7. אחריות לבניית תכנית העבודה ולביצועה, למעקב ולהערכה ולהכוונת הצוות הקבוע של הגן: סייעת, גגנת משלימה וסייעת משלימה לעבודה הפדגוגית-דידקטית
8. עיסוק בתחומי הליבה תוך בחירה מושכלת ומתוכננת של תוכני למידה ושל אמצעי הוראה וחיבורם למטרות וליעדים של תכנית הליבה
9. דרכי עבודה מגוונות: באופן יחידני עם ילד, בקבוצה קטנה ובמליאה באופן מתוכנן ומזדמן.

בטוחני כי התכנון וההיערכות המוקדמים לשנת הלימודים תשע"ג יסייעו לכולנו במימוש מיטבי של המטרות, היעדים והמשימות.

בברכה,

סימה חדד מה יפית
מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ב'

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים תשע"ג

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- ♦ סמלי המדינה
- ♦ מסורת ומורשת
- ♦ שיתוף ושילוב הורים
- ♦ חינוך סביבתי
- ♦ חינוך לבריאות
- ♦ שוויון בין המינים

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- ♦ אקלים מיטבי
- ♦ זהירות ובטיחות בדרכים

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ♦ שפת אם
- ♦ עידוד קריאה
- ♦ מדע וטכנולוגיה
- ♦ מתמטיקה

קליטת ילדים עולים וילדים תושבים חוזרים

יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

- ♦ תכנון סדר יום

יעד 5 - צמצום פערים

- ♦ קידום ילדים מתקשים
- ♦ תכניות לאיתור וקידום ילדי גנים ביישובי "שח"ר"
- ♦ תכנית החומש למגזרים דוברי השפה הערבית

יעד 6 - חיזוק מעמד עובד הוראה ושיפור איכות ההוראה

- ♦ התעדכנות מקצועית ופיתוח צוותים חינוכיים

יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

- ♦ חינוך גופני
- ♦ מוסיקה
- ♦ אומנויות
- ♦ תיאטרון

יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

- ♦ תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

- ♦ שילוב הילדים וקידומם בגן הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם
- ♦ רפורמות

- ♦ אופק חדש

תכניות מרכזיות

- ♦ טרכטנברג
- ♦ כללי

- ♦ שעת חירום

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: סמלי המדינה

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- היכרות עם סמלי המדינה

האוכלוסייה:

- גני הילדים בגילאי 5-6 בכל הארץ

הפעולות בגנים:

- לימוד סמלי המדינה (סמל, דגל והמנון) בהקשרים הרלוונטיים ובאירועים שונים בגן
- לקראת ימים מיוחדים ייפתח היום בהנפת הדגל ובשירת ההמנון

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום מפגשים העוסקים בסמלי המדינה

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגננות המדווחות על פעילויות בגן סביב סמלי המדינה
- מספר הגנים בהם עוסקים בסמלי המדינה כציר אורך שנתי
- מספר הגנים בהם לקראת ימים מיוחדים פותחים את היום בהנפת הדגל ובשירת ההמנון

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הפעילות המגוונת סביב סמלי המדינה להגברת סקרנותם של הילדים אודות הנושא?
- באיזו מידה תרם העיסוק בסמלי המדינה כציר אורך שנתי להרחבת הידע בנושא?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [יובל לישראל](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: מסורת ומורשת

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- טיפול ערכי מסורת ומורשת בגני הילדים

האוכלוסייה:

- גני הילדים בכל הארץ

הפעולות בגנים:

- לימוד הסיפורים ההיסטוריים, השירים של חגי ישראל, מנהגיהם וסמליהם
- חשיפה לייצוגים החזותיים של סמלי המסורת, המורשת הרב-תרבותית (יהודית, מוסלמית, נוצרית ודרוזית) באמצעות: יצירות אמנות, צילומים, חפצים וביקור במוזיאון
- היכרות עם המורשת, החגים והמועדים (יהודית, מוסלמית, נוצרית, דרוזית) באמצעות פעילויות סביב חגים ואירועים: מסיבות, סדרים וטקסים

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום אירועים ומפגשים ללמידה חווייתית של המושגים המרכזיים המלווים את המורשת, את החגים ואת המועדים
- קיומן של פינות מתחלפות בגן המציגות תוצרים ועבודות סביב המורשת, החגים והמועדים

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם לומדים לאורך כל השנה סיפורים היסטוריים, שירי מסורת ומנהגים
- מספר הגנים בהם נחשפים הילדים לייצוגים החזותיים של סמלי המסורת והמורשת הרב תרבותית
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:
- באיזו מידה תרמה ההיכרות עם המורשת, החגים והמועדים לשיח מפרה שעודד שיתוף בחוויות אישיות בנושא?
- באיזו מידה תרמו הסיפורים ההיסטוריים והשירים ללמידה חווייתית ומשמעותית של הנושא בקרב הילדים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- מסורת וחג – כללי
- במעגלי השנה
- גן-net & פסטאנט - תרבות ומורשת
- זמר לדגל הרד – שירי חגים
- קבלת שבת בדגש מוסיקלי
- גוונים
- ירושלים לדעת, להכיר, לאהוב - מדריך לגנת

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: שיתוף ושילוב הורים

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- שיתוף ושילוב הורים בעשייה החינוכית

האוכלוסייה:

- גני הילדים בכל הארץ

הפעולות בגנים:

- קיום מערך שיטתי ועקבי לקשר שוטף עם הורים
- קיום מפגשי עדכון פרטניים להורים והצגת מסלולי קידום דיפרנציאליים של הילדים
- קיום פעילויות עם הורים במהלך השנה
- עידוד ההורים לעשיית פעילויות חווייתיות-לימודיות לקידום הילדים במסגרת הביתית

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום מערך שיטתי ועקבי לקשר שוטף עם הורים
- הצגת תכנית העבודה השנתית המתוכננת בגן, בפני כלל ההורים בתחילת שנה
- קיומם של שלושה מפגשי עדכון פרטני להורים והצגת מסלולי קידום דיפרנציאליים של הילדים
- קיום של שתי פעילויות לפחות עם הורים במהלך השנה

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגננות המדווחות על קיום של שתי פעילויות לפחות בשיתוף הורים
- מספר הגננות המדווחות דיווח פרטני להורים על ילדם שלוש פעמים בשנה
- מספר הגננות המציגות את תכנית העבודה השנתית בפני ההורים והמעדכנות אותם בהתקדמותה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תורם הקשר השוטף עם ההורים להתקדמות הילדים?
- באיזו מידה תורמות הפעילויות עם הורים לטיפול אקלים מיטבי?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- שיתופות הורים בגן

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: חינוך סביבתי

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים.

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- העמקת ערכי החינוך הסביבתי בגני הילדים

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- קידום ערכי החינוך הסביבתי: דאגה למגוון הביולוגי המקומי, לתרבות צריכה אחרת, ליחס וכבוד לבעלי חיים, לטיפוח הקשר של אדם וסביבתו ושמירה עליהם
- קידום התנהגות ירוקה בגנים, לדוגמה: משחק עם חומרים טבעיים בחצר הגן
- העמקת הקשר של ילדי הגן והקהילה לסביבה המקומית
- תכנון מרחבים בגן המעודדים התנהגות סביבתית יומיומית, כגון: ערוגה/חלקה של פרחי בר בחצר הגן

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום של פעולות ואירועים חווייתיים לאורח חיים מקיים בגני ילדים
- ניהול שיח בעקבות טיולים, מפגש עם יצורים חיים וסוגיות סביבתיות
- קיום של פעולות המתבססות על תכנית סביבתיות: "גן ירוק", "גן ירוק מתמיד", "בשביל הפרחים", "חבק עץ"

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים העוסקים בפיתוח מודעות סביבתית
- מספר הגנים המקבלים תעודת הסמכה כ"גן ירוק" וכ"גן ירוק מתמיד"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם אורח חיים סביבתי בגן להתנהגויות המכבדות את הסביבה?
- באיזו מידה תרם שילוב פעילות והתנהגויות המכבדות את הסביבה לאקלים בגן?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- הסמכה ל"גן ירוק"
- "גן ירוק מתמיד"
- דע-גן
- צומחים בגן

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: חינוך לבריאות

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- טיפוח חינוך לערכי הבריאות

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- הקניית ידע ופיתוח מודעות לחינוך לבריאות (אורח חיים בריא ופעיל) החל מהגיל הרך

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום של מפגשים המקדמים מודעות לחינוך לבריאות - אורח חיים בריא ופעיל בגן

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים העוסקים בפיתוח מודעות לחינוך לבריאות (לאורח חיים בריא ופעיל)
- מספר הגנים העוסקים בתוכני חינוך לבריאות כחלק משגרת היומיום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו הפעילויות בגן סביב חינוך לבריאות לאורח חיים בריא ופעיל?
- באיזו מידה תרמו ההנחיות בחוזר מנכ"ל בנושא לגננת בהבניית התכנית לחינוך לבריאות ולישומה?

התכנית פועלת בשיתוף פעולה:

- בין האגף לחינוך קדם יסודי לבין הפיקוח לבריאות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במנהל הפדגוגי
- למפקחת על הבריאות

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- חינוך לבריאות ובטיחות
- בשבילי החל"ב

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: שוויון בין המינים

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- משימת שגרה בזיקה ליעד 1: קידום השוויון בין המינים

מטרות ספציפיות:

- הבטחת נגישות שווה להתנסויות חינוכיות המקדמות תלמידים ותלמידות על פי הכישורים, המיומנויות וההתאמה האישית, באופן ענייני ולא סטריאוטיפי
- העצמת הבנות והבנים תוך הרחבת רפרטואר ההתנהגויות החברתיות והלימודיות של כל אחד ואחת

האוכלוסייה:

- כלל הילדים והילדות בגנים

הפעולות:

- טיפול שיח מגדרי רציף המכוון לצמצום פערים בין השני המינים תוך טיפוח כישורים ותחומי עניין
- קידום שוויון הזדמנויות לשני המינים בתנאים שוויוניים בכל תחומי חיי הגן
- מתן הזדמנות שווה לשני המינים בצריכת משאבים רוחניים וחומריים
- זימון התנסויות שונות לבנות ולבנים בגן ללא קשר לציפיות חברתיות וסטריאוטיפים חברתיים
- התייחסות באופן שוויוני לשני המינים בשפה הדבורה ובשפה הכתובה
- הפעלת דרכי הוראה-למידה המאפשרות שוויון הזדמנויות והמתאימות לסגנונות למידה ולצרכים של בנות ובנים
- בחינה ביקורתית של חומרי הלמידה הקיימים ואירועי אקטואליה המתפתחים בגן

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה על שוויון בין המינים במינהל הפדגוג

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [חוזר מנכ"ל תשס"ג/4\(ד\)](#)
- [אתר היחידה למגדר ושוויון בין המינים בחינוך](#)

יעד 1

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: אקלים מיטבי

יעד 2

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- ביסוס אקלים מיטבי

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- ארגון סביבת הגן וקביעת נהלים, שגרות פעילות, חוקים וגבולות, סדר יום ועיצוב סביבה חינוכית מאתגרת
- הקניית הרגלים וטיפול כללי התנהגות במפגשים חברתיים
- עידוד מעורבות פעילה ואכפתיות באשר למתרחש בגן בהתייחס לזולת ולסביבה
- עידוד אינטראקציות בין המבוגרים בצוות הגן: בין המבוגרים לבין הילדים, בין הילדים לבין עצמם ועם הוריהם
- שילוב תכנים לטיפול היבטים רגשיים, חברתיים וערכיים במכלול העשייה בגן
- שילוב תכניות מניעה ליצירת אקלים חינוכי מיטבי בגן תוך ליווי והדרכת ההורים לילדים עם בעיות התנהגות
- דיווח על אירועי אלימות למפקחת/יועצת על גבי טופס ייעודי

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום של נהלים, שגרות פעילות, חוקים וגבולות, סדר יום וסביבה חינוכית מאתגרת ומותאמת התפתחות
- קיום של מגוון אינטראקציות מקדמות בין השותפים
- קיום של פעולות לטיפול היבטים רגשיים, חברתיים וערכיים

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם קיימת הטמעת חוזר מנכ"ל תש"ע/1(א) בדגש על יצירת אקלים, מניעה וצמצום האלימות
- מספר הגנים בהם נערך מיפוי צרכים של הגן לשם בניית תכנית התערבות במידת הצורך
- מספר הגנים בהם נערך מיפוי לאיתור ילדים עם בעיות התנהגות ומתן מענה הולם
- מספר הגנים בהם צוות הגן מקבל הנחייה וליווי להתמודדות עם ילדים המאופיינים עם בעיות התנהגות
- מספר הגנים בהם מופעלת התכנית בהתאם למשאבי ההדרכה שיתקבלו (מדריכות אח"מ ומדריכות פדגוגיות)
- מספר הגנים בהם ההורים לילדים עם בעיות התנהגות מקבלים הדרכה וליווי

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם קיום הנהלים והגבולות לאקלים מיטבי?
- באיזו מידה תרם שילוב תכניות מניעה בגן תוך ליווי והדרכת ההורים ליצירת אקלים מיטבי בגן?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי ולאגף שפ"י במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- יצירת אקלים מיטבי בגן
- גן-net & بستانت: אקלים גן מיטבי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: זהירות ובטיחות בדרכים

יעד 2

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- הקניית ידע, כישורים ומיומנויות להתנהגות נכונה ובטיחותית בדרכים
- עיסוק והתנסות בנושאי בטיחות בדרכים, כמו: הליכה בטוחה, נסיעה בטוחה ברכב, רכיבה באופניים ומשחק במקום בטוח
- שילוב פעילות בטיחות בדרכים בסדר היום בגן ובפעילות עם ההורים

הערכה ובקרה:

- קיום של סביבות למידה יצירתיות ומפעילות
- קיום של פעילויות המשולבות בסדר היום בגן

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים הפועלים להקניית ידע, כישורים ומיומנויות להתנהגות נכונה ובטיחותית בדרכים
- מספר הגנים המעודדים עיסוק והתנסות בנושאי בטיחות בדרכים, כמו: הליכה בטוחה, נסיעה בטוחה ברכב, רכיבה באופניים ומשחק במקום בטוח
- מספר הגנים המשלבים פעילות בטיחות בדרכים בסדר היום בגן ובפעילות עם ההורים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו הלמידה וההתנסות בבטיחות בדרכים לשינוי בגישתם של הילדים לנושא הבטיחות?
- באיזו מידה תרם שילוב הבטיחות בדרכים בסדר היום בגן ובפעילות עם ההורים להתנהגות בטוחה בגן ומחוצה לו?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונים על החינוך לבטיחות בדרכים ולמדריכים במחוזות
- לאגף לזהירות ולבטיחות בדרכים במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [בטיחות וזהירות בדרכים](#)
- [האגף לזהירות ובטיחות בדרכים](#)

חזרה תוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים - תשע"ג

הנושא: שפת אם

יעד 3

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- טיפול שפת אם במגזרים השונים (דוברי עברית ודוברי ערבית)

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- יישום תכנית הלימודים "תשתית לקראת קריאה כתיבה" באופן חווייתי ואינטגרטיבי
- העשרת שפת הילדים באמצעות העשרת אוצר המילים, מטפורות ודימויים בדרכים מגוונות
- הקניית המילים של שיר אחד לפחות בכל יום בשבוע ושירה משותפת של השיר במשך השבוע
- לימוד פתגם אחד הרלוונטי לחיי הגן לפחות אחת לחודש
- קידום תהליכי שיח בגן הילדים

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום של פעילויות להעשרת שפת הילדים
- קיום של שיח ופעילויות לטיפול האוריינות בקבוצות קטנות ובאופן פרטני בהקשר הרלוונטי לחיי הגן
- קיום של סדר יום בו משולב שיר יומי תוך שימת דגש על לימוד מילותיו
- קיום של פעילויות ללימוד משותף של פתגם חודשי

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם פועלים על פי תכנית הלימודים "תשתית לקראת קריאה כתיבה"
- מספר הגנים בהם מתקיימים תהליכי שיח בקבוצות קטנות ובאופן פרטני
- מספר הגנים בהם בסדר היום שולב שיר יומי לפחות אחת לשבוע
- מספר הגנים בהם לומדים פתגם חודשי הרלוונטי לחיי הגן לפחות אחת לחודש

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים "תשתית לקראת קריאה כתיבה" להעשרת אוצר המילים?
- באיזו מידה תרמה הפעילויות במהלך היום בגן לטיפול השיח ולהעשרת אוצר המילים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [ת"ל בעברית](#)
- [ת"ל בערבית](#)
- ["בואו נדבר על זה"](#)
- [net- & بستان: כשירות לשונית](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים - תשע"ג

הנושא: עידוד קריאה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

יעד 3

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- עידוד קריאה ואהבת הספר

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- העשרת ספריית הגן בספרים בעלי עושר שפתי ותוכני
- מפגש עם ספרי ילדים בקבוצות קטנות
- קיום שיח ופעילות על הייצוגים החזותיים בספר: איורים, טקסט וכריכה קדמית ואחורית כטקסטים חזותיים
- היכרות עם סופרים ומאיירים
- חשיפה למגוון רחב של סוגות: אגדות עם, משלים, שירים מולחנים, סיפורי ילדים קלאסיים, טקסטים מדעיים, טקסטים מפעילים, ספרי יעץ וכו'
- עידוד פעילויות מגוונות ומושכלות בעקבות החשיפה לטקסטים באמצעות: תיאטרון בובות, הצגות, תיאטרון שולחן ומוסיקה
- השתתפות בתכניות ייחודיות לעידוד קריאה ולאהבת הספר בגן הילדים: "מצעד הספרים" ו"ספריית פיג'מה"

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קריאה והצגת 20 ספרים לפחות בשנה
- קיום של פעילויות עם טקסטים כתובים וחזותיים וסביב סופרים ומאיירים
- קיום של שיח ופעילויות מגוונות בעקבות הספרים
- עיסוק אינטנסיבי ומעמיק בחמישה ספרים אותם בחרו הגננת או הילדים מתוך התכנית בה משתתף הגן

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם הגננות קוראות ועוסקות ב- 20 ספרים לפחות
- מספר הגנים שהשתתפו בתכניות "ספריית פיג'מה" ו"מצעד הספרים"
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמו הסיפורים להעשרת השפה והדמיון?
- באיזו מידה תרמה ההשתתפות באחת מתכניות עידוד הקריאה לעידוד הקריאה בקרב הילדים וההורים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [מדף הספרים בעברית](#)
- [מדף הספרים בערבית](#)
- [מצעד הספרים](#)
- [ספריית פיג'מה](#)
- [גן-net & بستاننت: מכוונות לספר](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: מדע וטכנולוגיה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- המשך הטמעת תכנית מדע וטכנולוגיה

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- טיפוח חשיבה מדעית ומיומנויות חקר: שאילת שאלות, העלאת השערות, אימות והפרכת ההשערות, הסקת מסקנות, השוואה ותיעוד ושימוש בכלי מחקר
- עיסוק בחשיבה מדעית באמצעות תכנים רלוונטיים מחיי הגן, כגון: תצפית יומית בחצר הגן, מזג האוויר, פני הקרקע ומעקב אחר היצורים החיים בסביבה הקרובה בשילוב ערכי החינוך הסביבתי

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום של שיח ופעילויות מגוונות לטיפוח מיומנויות חקר בנושאי מדע וטכנולוגיה
- קיום של פעילויות לעידוד החשיבה המדעית תוך שימוש במוקדי היצירה הקיימים בגן וגיוונם

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם מתקיימת פעילות לטיפוח חשיבה מדעית ומיומנויות חקר
- מספר הגנים בהם מתקיים עיסוק בחשיבה מדעית באמצעות תכנים רלוונטיים מחיי הגן
- מספר הגנים בהם מאתרים הזדמנויות לשילוב חשיבה טכנולוגית בגן

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם העיסוק בחשיבה מדעית להתעניינות בתחום המדעים?
- באיזו מידה תרם העיסוק בתכנים מדעיים הרלוונטיים לחיי הילדים לטיפוח חשיבה מדעית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי
- למינהל מדע וטכנולוגיה

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- תכנית לימודים במדע וטכנולוגיה

- דע-גן

- מבט לגן

- גן-net & بستانت: מודעים למדעים

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: מתמטיקה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

יעד 3

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- המשך הטמעת תכנית הלימודים במתמטיקה

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- הבניית מושגי יחס ומרחב, מושג המספר (ספירה, מנייה, מספר סודר), זיהוי ייצוגים והפקתם
- טיפול כושר האומדן, הכרת מספרים ופעולות, זיהוי וייצוג של כמויות ומספרים, פתרון בעיות, מדידות, מושגים כמותיים
- חשיפה לפעילויות המקדמות תחושה מרחבית וגאומטריה
- שימוש נכון במושגים מתמטיים וגאומטריים

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום של שיח מתמטי, פעילויות מגוונות ומשחקים להקניית מושגי יסוד במתמטיקה
- קיום של פעילויות לעידוד החשיבה המתמטית
- קיום של עיסוקים במתמטיקה כחלק משגרת חיי היום יום בגן בפעילויות מזדמנות ומתוכננות
- שימוש נכון במושגים מתמטיים וגאומטריים

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם עוסקים בהבניית מושגי יחס ומרחב, מושג המספר (ספירה, מנייה, מספר סודר), זיהוי ייצוגים והפקתם
- מספר הגנים בהם עוסקים בטיפול כושר האומדן, מספרים ופעולות, זיהוי וייצוג של כמויות ומספרים, פתרון בעיות, מדידות, מושגים כמותיים, תוך שימוש במושגים נכונים
- מספר הגנים בהם עוסקים בהיכרות בסיסית עם מגוון של צורות גאומטריות תוך שימוש במושגים נכונים ופיתוח ראייה מרחבית

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תורמים הקניית מושגי היסוד במתמטיקה באמצעות משחקים ופעילויות בחיי היום יום של הגן להבניית הידע ולחשיבה מתמטית?
- באיזו מידה תרמה התפיסה התחושתית והאינטואיטיבית של הגופים והצורות הגאומטריות להקניית מושגי יסוד בהנדסה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי
- למפקחת על מתמטיקה מדע וטכנולוגיה בגני הילדים

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [תכנית הלימודים](#)
- [חשיבה חשבונית](#)
- [מילון מונחים בגאומטריה](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: קליטת ילדים עולים וילדים תושבים חוזרים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

יעד 3

המשימות:

- שיפור השפה העברית והאוריינות לילדים אשר עברית אינה שפת אמם ואינה מדוברת בבית
- שיפור המעורבות ההורית בתהליך החינוכי

האוכלוסייה:

- כלל הילדים העולים המשולבים בגני הילדים
- משפחות העולים (בדגש על הורים יוצאי אתיופיה)

הפעולות:

- הוראת עברית כשפה שנייה לילדים שעברית אינה שפת אמם
- שילוב של עולים בתכניות להעשרת שפה (לדוגמה: שילובם בתכנית "פאק"ט", בגני ילדים עתירי יוצאי אתיופיה)
- ליווי וקיום קשר שוטף עם משפחת העולה או מלווי (לדוגמה: קשר עם הסייעת-המגשרת בגני ילדים עתירי עולים מאתיופיה)

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום של פעילויות לבחינת מצבו השפתי של העולה
- קיום של פעילויות לבחינת שילובו החברתי של העולה

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגננות שמקנות את העברית כשפה שנייה לילדים אשר עברית אינה שפת אמם ובביתם לא מדברים עברית
- מספר הגננות שמקדישות זמן לחשיבה על מנת לשלב את העולה מבחינה לימודית וחברתית וליישומה
- מספר הגננות המשלבות את הורי העולים בתהליך החינוכי
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:
- באיזו מידה תרם העיסוק בהקניית עברית כשפה שנייה להשתלבות הילדים בנעשה בגן?
- באיזו מידה תרם שילוב ההורים לתהליך הלמידה של העולה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי
- לאגף קליטת תלמידים עולים במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: תכנון סדר יום

המטרה:

- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צורכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

היעד:

- יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- תכנון סדר יום לעבודה במליאה, בקבוצה ובאופן פרטני
- ניצול הזמן בחצר

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

סדר יום

- קיומו של סדר יום המאפשר פעילות מתוכננת במליאה, בקבוצה ובעבודה פרטנית
- קיומו של סדר יום המאפשר לילדים זמן להתנסות, למשחק, לקריאה וליצירה במסגרות למידה שונות
- ארגון סביבת למידה מסקרנת, אטרקטיבית ומעוררת עניין בפעילות לימודית, בחקר ובגילוי בחלל הגן ובחצר
- מיפוי ילדי הגן לצורך יצירת קבוצות לקידום דיפרנציאלי ושינוי הרכבי הקבוצות במהלך השנה
- קיום פעילויות קבוצתיות מתוכננות פעמיים ביום
- קיום פגישה אישית עם כל ילד אחת לחודש

פעילויות בחצר

- קיומן של מגוון פעילויות בחצר הכוללות: פיתוח גופני תנועתי, פיתוח משחק דרמטי וקונסטרוקטיבי, הסתכלות על תופעות טבע, טיפול בחי ובצומח ועידוד אלתור בקול ובכלי
- סדר היום יכול יציאה של שעה לפחות לחצר גן הילדים
- עידוד פעילויות משחקיות, לימודיות וחוויתיות שיש בהן התנסות, חקר וגילוי באמצעים שונים, כמו: חצר גרוטאות, שולחן מים וחול

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיומו של סדר יום הכולל פעילויות מגוונות בהרכבים שונים
- קיום מפגשים קבוצתיים ופרטיים קבועים לקידום הילדים בהתאם לתכנית עבודה מסודרת
- קיומן של מגוון פעילויות בחצר הגן

יעד 4

מדדים ברמת הגנים במחוז:**מדדי תפוקה:**

- מספר הגננות המקיימות סדר יום הכולל פעילויות מתוכננת במליאה, בקבוצה ובעבודה פרטנית
- מספר הגננות העורכות מיפוי ילדי הגן לצורך יצירת קבוצות לקידום דיפרנציאלי והמשנות את הרכבי הקבוצות במהלך השנה
- מספר הגננות המקיימות פעילות קבוצתית מתוכננת פעמיים ביום ופגישה אישית עם כל ילד אחת לחודש

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם סדר יום הכולל פעילויות מתוכננות במליאה, למידה והתנסות בקבוצה ובעבודה פרטנית לקידום ולהתפתחותם של כלל הילדים?
- באיזו מידה פעילות קבוצתית מתוכננת פעמיים ביום ופגישה אישית עם כל ילד אחת לחודש תורמת לקידום של הילדים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [קווים מנחים לצוות החינוכי](#)
- [גן-net & بست-נט : עבודה בקבוצה קטנה](#)
- [מפגש אישי, גננת - ילד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: קידום ילדים מתקשים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים לימודיים

יעד 5

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- היכרות מעמיקה עם הילדים וקידום תפקודם של הילדים המתקשים

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- היכרות עם כלל הילדים, זיהוי רמת תפקוד באמצעות: תצפיות שיטתיות, שימוש בכלי "מבטים", פעילויות מתוכננות ומצבים מזדמנים בחיי היומיום בגן, עיון בתוצרי עבודתם, שיחות עם הורי הילדים והיכרות עם הרקע התרבותי-חברתי של הקהילה שאליה משתייכים וכי
- זיהוי קשיים תפקודיים בקרב הילדים ובניית תכנית התערבות מותאמת
- תכנון פעילויות מגוונות בתחומי הדעת השונים ובתחומים הרגשיים, החברתיים, הקוגניטיביים והמוטוריים בהתאם ליכולת הילדים, לעניין שלהם ולרלוונטיות הנושאים, בדרגות קושי שונות, בקבוצות קטנות וביחידים
- הפניית הילד המתקשה לגורמים מקצועיים בקהילה בשיתוף ההורים תוך הגברת מעורבותם בתהליך ושיתופם בתכניות, כגון: "מעגן" ויצירת קשר מתמשך אודות מצבו של הילד

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום פעולות לזיהוי קשיים תפקודיים בקרב הילדים ובניית תכנית התערבות מתאימה
- קיומה של תכנית עבודה המתבססת על תכנית הלימודים, תצפיות ומעקב אחר התקדמות הילדים
- קיום פעולות שנועדו להפניית הילדים המתקשים לגורמים מקצועיים תוך שיתוף ההורים

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגננות שפועלות לזיהוי קשיים תפקודיים בקרב הילדים ושבונות תכנית התערבות מותאמת
- מספר הגננות שפועלות בהתאם לתכנית עבודה עם יעדים לטווח הקצר ולטווח הארוך
- מספר הגננות שקובעות סדר יום המאפשר פעילויות מגוונות בתחומים שונים באופן שמקדם את הילדים המתקשים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו זיהוי הקשיים התפקודיים ובניית תכנית התערבות לקידום של הילדים המתקשים?
- באיזו מידה סדר היום בגן מאפשר פעילויות מגוונות בתחומים שונים התורמות לשילובם של הילדים בפעילויות השונות?

לאיתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- גן-net & پستانت: צרכים ייחודיים
- מעגן

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: תכניות לאיתור ולקידום ילדי גנים ביישובי "שח"ר" (רווחה חינוכית, שיקום שכונות וביקור סדיר)

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

יעד 5

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום ילדים מתקשים ולצמצום פערים התפתחותיים, לימודיים וחברתיים

האוכלוסייה:

- ילדי גן מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או המתקשים בלמידה הנמצאים בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לגן
- גנים הפועלים ביישובים ובשכונות בעשירונים נמוכים 1-5 בהם פועל אגף "שח"ר"

תפקיד הגננת:

- איתור הילדים המתקשים מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או הנמצאים בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לגן:
 - הפנייתם להמשך טיפול במסגרת תכניות ייחודיות בקהילה (מרכזים להתפתחות הילד, מועדוניות)
 - עידוד ההורים לצריכת שירותים בקהילה המסייעים לטיפול ההורות ולמעורבותם בתהליך ההתחנכות של ילדיהם
- ליווי ביצירת פרופיל כולל של הילדים המתקשים בגן תוך ציון חוזקות וקשיים בתחום ההתפתחותי, הלימודי, החברתי, המשפחתי והסוציו אקונומי
- ליווי בבניית תכנית עבודה מערכתית עבור ילדי גן מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או המתקשים בלמידה, הנמצאים בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לגן תוך התייחסות למענים שיינתנו בשעות הבוקר ואחריצ בגן ובקהילה
- שותפות במפגשי צוות רב מקצועי (הכולל: גננת, יועץ ואם יש צורך גם עו"ס וקב"ס) לדיון בהתקדמות הילדים לאור התכנית שנקבעה עבור כל אחד מהם ולעדכונה לצורך המשך טיפול בקהילה
- השתתפות נציגת הגננות בצוותי היגוי רווחה ושיקום יישוביים לשם חשיבה, תכנון וליווי תכניות יישוביות שתיתנה מענה לצורכי הגנים ביחס לילדי גן מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או המתקשים בלמידה הנמצאים בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לגן

שעות הפעלה:

- במסגרת העבודה בקבוצות בגן
- במסגרת מרכזי הגיל הרך ביישוב
- במסגרת המועדוניות לגיל הרך

פיתוח מקצועי:

- במסגרת ההתפתחות המקצועית הכוללת של הגננות

לינוי המהלך:

- ייעשה בזמנים מוגדרים באמצעות מפקחי "שח"ר" במחוזות בשיתוף מדריכת גן הילדים מהאגף לחינוך קדם יסודי

הערכה ובקרה בגן:

- קיום מעקב אחר התקדמות הילדים שהוגדרו "מתקשים"
- קיום מעקב אחר ההתמדה והביקור הסדיר של כלל הילדים שהוגדרו "מתקשים"
- קיום קשר קבוע עם מפעילי תכניות ההתערבות בגן ובקהילה לבחינת יעילותן לילדים שהוגדרו "מתקשים"

מדדים ברמת גנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים המקיימים מעקב אחר התקדמות ילדי הגן שהוגדרו "מתקשים"
- מספר הגנים המקיימים מעקב אחר ההתמדה והביקור הסדיר של ילדי הגן
- מספר הגנים המקיימים קשר קבוע עם מפעילי תכניות ההתערבות בגן ובקהילה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת והגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה תכנית ההתערבות לצמצום הפערים הלימודיים של הילדים שהוגדרו?
- באיזו מידה תרמה העבודה המערכתית של הצוות הרב מקצועי לקידומו של הילדים בהיבט ההתפתחותי הלימודי והחברתי?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי "שח"ר" במחוזות
- לאגף "שח"ר" במינהל הפדגוגי
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: תכנית החומש למגזרים דוברי השפה הערבית

יעד 5

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- קידום ההישגים הלימודיים והחברתיים של ילדי המגזרים דוברי השפה הערבית

האוכלוסייה:

- ילדי גנים דוברי השפה הערבית שאותרו בעלי קשיים במיומנויות שפה

פעולות המטה:

- בניית תכנית תגבור בגני הילדים במגזר דוברי הערבית
- שילוב תכניות תומכות בפיתוח האוריינות בגני הילדים במגזר דוברי הערבית
- מיפוי אזורי שיעשה ע"י הפיקוח ושיתייחס למצבם של ילדי הגנים במגזר דוברי הערבית
- הקצאת שעות תגבור לגני הילדים במגזר דוברי הערבית
- שיבוץ מתגברות בגני הילדים במגזר דוברי הערבית
- שיבוץ הדרכת מתגברות בגני הילדים במגזר דוברי הערבית

תפקיד הגננת:

- עבודה מערכתית בהתאם לתכנית העבודה
- ליווי ילדים שהוגדרו כזקוקים לכך ומתן תמיכה
- התייחסות דיפרנציאלית במשך כל השבוע לכל אחד מילדי התגבור
- מעקב אחר התקדמות הילדים בעבודתם עם המתגברת

שעות ההפעלה במסגרת החומש:

- במסגרת השעות הרגילה
- במסגרת שעות התגבור של החומש
- במסגרת עבודה בקבוצה

הדרכה:

- ליווי והדרכה של המתגברות והגננות

הערכה ובקרה

- קיום מיפויים ומעקב אחר התקדמות הילדים

מדדים:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים דוברי הערבית בהם פעלו במסגרת התכנית להעשרת אוצר המילים של הילדים?
- מספר הגנים דוברי הערבית בהם טיפחו הגנות את יכולת הילדים להבין סיפורים ולשחזר אותם?
- מספר הגנים דוברי הערבית בהם הקצו זמן מיוחד לתרגול מיומנויות ההקשבה והשיח?
- מספר הגנים דוברי הערבית ששילבו בעבודתם פיתוח מיומנויות יסוד לכתובה (זיהוי אותיות, זיכרון, תיאום עין-יד, סדר האותיות)

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקחת וגנות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו שעות התגבור להעשרת שפתם של ילדי הגן במגזר דוברי הערבית?
- באיזו מידה תרמו תכניות התמיכה להעשרת מיומנויות הלמידה של הלומדים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למנהלת האגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- לסגנית מנהלת המינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

הנושא: התעדכנות מקצועית ופיתוח צוותים חינוכיים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד הגננת ושיפור איכות ההוראה

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- התעדכנות מקצועית ופיתוח צוותים חינוכיים

האוכלוסייה:

- כל הגננות ברחבי הארץ

הפעולות בגנים:

- השתייכות למסגרת הדרכה בדיאלוג בין המפקחת לגננת
- השתתפות במסלולי פיתוח מקצועי בתחומים פדגוגיים, דידקטיים וניהוליים
- השתתפות בפורומים מקצועיים שונים
- השתתפות בהדרכה אינטנסיבית לגננות חדשות (בעלות ותק של עד חמש שנים)
- התעדכנות בדרכי הוראה עדכניות מותאמות לקבוצת הילדים

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגננות המקבלות הדרכה בשנת עבודתן הראשונה עד החמישית
- מספר הגננות עם ותק העולה על מחמש שנים המקבלות הדרכה
- מספר הגננות המשתתפות בתכניות הכשרה להדרכה
- מספר הגננות שנחשפו בהדרכה לדרכי עבודה עדכניות

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה ההשתתפות במסלולי הפיתוח המקצועי תורמת להתפתחות המקצועית של הגננת?
- באיזו מידה ההדרכה תורמת להיכרות עם דרכי עבודה עדכניות?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [הדרכה בגני ילדים](#)
- [קווים מנחים לצוות החינוכי](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

חינוך גופני

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

יעד 8

היעד:

- יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- יישום אשכולות הליבה: חינוך גופני

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- היכרות עם תכניות הלימודים של אשכולות הליבה
- יישום אינטגרטיבי של מקצועות הליבה ויצירת קשרים משמעותיים בין תחומי דעת ובתוכם
- שילוב 75 דקות של פעילות גופנית בסדר היום
- לימוד 8 משחקים תנועתיים קבוצתיים לפחות במהלך השנה
- לימוד 5 ריקודים מובנים לפחות במהלך השנה
- שילוב מרכז המעודד תנועה בכיתת הגן

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגננות המכירות את תכניות הלימודים בחינוך גופני
- מספר הגננות המיישמות באופן אינטגרטיבי את תחום החינוך הגופני במהלך יום הלימודים
- מספר הגננות הפועלות בהתאם לפעולות המפורטות לעיל

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תורמת ההתמקצעות באשכולות הליבה ליישום תכניות הליבה השונות בגן הילדים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [תכנית לימודים בחינוך גופני לגיל הרך בערבית](#)
- [חינוך גופני בערבית](#)
- [גן-net & بستان: חינוך גופני](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

מוסיקה

יעד 8

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- יישום אשכולות הליבה: מוסיקה

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- היכרות עם תכניות הלימודים של אשכולות הליבה
- יישום אינטגרטיבי של מקצועות הליבה ויצירת קשרים משמעותיים בין תחומי דעת ובתוכם
- הכרת 10 שירים עבריים מתוך הסדרה "זמר לך לגיל הרך"
- שילוב המוסיקה באירועים מיוחדים בגן: יום הולדת, קבלת שבת, יום המשפחה, חנוכה ומסיבות סיום
- שיתוף הורים בפרויקטים מיוחדים: הקמה ואו פיתוח של חצר מוסיקלית, "זמר לך" לגיל הרך (עידוד הזמר העברי בגן ובבית), בניית כלי נגינה משימוש חוזר בחומרים
- עידוד ההשתתפות בתכניות ייחודיות ליישום אופני החינוך המוסיקלי: השתתפות בקונצרטים, הקמה וטיפול חצר מוסיקלית, "זמר לך" לגיל הרך (שירה בצוותא)
- טיפול פעילות עצמאית של ילדים בסביבה מוסיקלית מעודדת פעילות בגנים שבהם יש הדרכה והשתלמות

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום פעילויות מגוונות בעקבות שירים תוך עיסוק מעמיק ביוצרים, בטקסט ובמוסיקה
- קיום תכנית גנית שנתית המשלבת את התחום המוסיקלי

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם הגננות מלמדות לפחות 10 שירים עבריים מתוך "זמר לך לגיל הרך"
- מספר הגנים בהם המוסיקה משולבת בעשייה יום יומית
- מספר הגנים המשתתפים בתכניות, בקונצרטים, במרכזי העשרה מוסיקליים, בחצרות מוסיקליות

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות - אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הפעילות סביב הזמר העברי להעשרת השפה של הילדים?
- באיזו מידה תרם שילוב המוסיקה בסדר היום של הגן לביטוי האישי והקבוצתי של ילדי הגן?
- באיזו מידה תרמו התכניות הייחודיות במוסיקה להעשרת התרבותית של הילדים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [זמר לך לגיל הרך](#)
- [תכנית ביניים לאמנויות בגיל הרך](#)
- [מוזיקטק](#)
- [גן-net & پست‌آنت: מוזיקה](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים - תשע"ג

אמנויות

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 8- התמקדות במקצועות הליבה

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- יישום אשכולות הליבה : אמנויות

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- התבוננות ב-10 יצירות אמנות בשנה ושיח אודותיהן
- התבוננות חוזרת וחופשית (מזדמנת / מכוונת) בשתי יצירות אמנות המתחלפות לאורך השנה והמוצגות בגלריה בגן
- הצגה חוזרת של יצירות אמנות כטקסט חזותי בעבודה בקבוצות קטנות
- עידוד פעילויות מול יצירות האמנות בגלריה באמצעות אמצעים תיאטרליים המתאימים לדימוי החזותי, כגון: תלבושות, אביזרים וחפצים התורמים לחידוד ההתבוננות והכרת שפת האמנות
- חשיפה למגוון קבוע של צבעים וחומרים להבעה והגשתם כל יום במוקדי יצירה קבועים בגן, כגון: צבעי גואש, גירי שעווה/פנדה, פיסול בחומר ובמוקד משתנה בו יוגשו מגוון צבעים לחים, צבעים יבשים וחומרי פיסול למיניהם
- עידוד יצירה חופשית בסדנה קבועה להבעה וליצירה בחומרים בשימוש חוזר ונוסף ויצירה באמצעות מגוון עצמים וחומרים מחברים
- השתתפות בתכניות ייחודיות ליישום אופני החינוך לאמנות, בתכניות הארציות: "גני ילדים שוחרי מוזיאון" ו"המוזה באה לגן" ובתכניות העשרה במרכזי "מילו"א"

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום שיח ופעילויות מגוונות בעקבות יצירות אמנות תוך עיסוק מעמיק בכל חודש בשתי יצירות אמנות
- קיומו של סדר יום קבוע בו ילדים יוצרים כל יום בצבעים ובחומרים קבועים ומשתנים
- קיום ביקור במוזיאון

מדדים ברמת הגנים במחוז:**מדדי תפוקה:**

- מספר הגנים בהם הגננות מציגות בגלריה לפחות 10 יצירות אמנות
- מספר הגנים בהם מתקיים שיח, פעילויות ויצירה בעקבות יצירות אמנות
- מספר הגנים המגישים כל יום צבעים וחומרים קבועים ומשתנים להבעה וליצירה במוקדים קבועים בפינות הגן
- מספר הגנים המשתתפים בתכניות: "גני ילדים שוחרי מוזיאון", "המוזה באה לגן" ומרכזי "מילו"א"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה ההתבוננות הפעילה ביצירות אמנות להעשרת השפה, הדמיון והיצירתיות של הילדים?
- באיזו מידה תרם סדר היום הקבוע שבו מוגשים חומרי היצירה לביטוי האישי והרגשי של ילדי הגן?
- באיזו מידה תרמו תכניות העשרה במוזיאונים לעידוד התעניינות הילדים בדימויים חזותיים ולצריכת תרבות?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [ילדים נפגשים עם יצירות אמנות](#)
- [net- & בستان: אמנות](#)
- [הבעה ויצירה בחומרים](#)
- [מראות – התבוננות באמנות ישראלית](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

תיאטרון

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- יישום אשכולות הליבה: תיאטרון

האכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- היכרות עם תכניות הלימודים של אשכולות הליבה
- יישום אינטגרטיבי של מקצועות הליבה ויצירת קשרים משמעותיים בין תחומי דעת ובתוכם
- יציאה לתיאטרון לצפייה ב-2 הצגות בשנה
- שילוב אירועים בימתיים באמצעים תיאטרליים מגוונים כל יום, באופן פתוח במרחב, בפעילויות יזומות ו/מזדמנות עידוד פעילויות עם טקסטים כתובים וחזותיים באמצעות אמצעים תיאטרליים, כגון: תלבושות/תחפושות ותיאטרון בובות נייד במרחב הגן

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום אירועים בימתיים, פעילויות והמחזות בעקבות טקסטים כתובים (שיר, סיפור) וחזותיים (יצירות אמנות- ציור, איור, פיסול, צילום ועוד)
- קיום אירועים בימתיים בפניות ובזמנים שונים בגן
- עיסוק מעמיק בהכנה לקראת יציאה מהגן לצפייה בהצגת תיאטרון והמשך העמקה לאחר הצפייה בהצגה

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם מונגשים במרחב הגן באופן קבוע ופתוח אמצעים תיאטרליים, כגון: תיאטרון בובות, תלבושות, תחפושות ליצירת אירועים בימתיים ופעילויות יזומות עם טקסטים כתובים וחזותיים
- מספר הגנים בהם מתקיימים שיח ופעילויות הכנה לקראת היציאה לצפייה בהצגה והמשך העמקה לאחר מכן
- מספר הגנים שיצאו עם הילדים ל-2 הצגות לפחות במהלך השנה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו קיומם של אירועים בימתיים בעקבות טקסטים להעשרת השפה, הדמיון והיצירתיות של הילדים?
- באיזו מידה תרם סדר היום הקבוע בו מונגשים אמצעים תיאטרליים, כגון: תיאטרון בובות, תלבושות, תחפושות לשילובם של הילדים ולביטויים האישי והרגשי בפעילויות השונות?
- באיזו מידה תורמת היציאה לצפייה בהצגת תיאטרון, כולל העמקה לפני הצפייה ואחריה, לעידוד התעניינות הילדים בהצגות ילדים ולהיכרות עם שפת התיאטרון?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי, במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- קסם של תיאטרון - מדריך לגננת

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בכל הארץ

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- קידום התקשוב בגני הילדים

הפעולות:

- הטמעת עקרונות מנחים במיומנויות מחשב בקרב ילדי הגן
- פיתוח מיומנויות הוראה ולמידה בסביבה עתירת טכנולוגיה בקרב הגננות
- קליטה מיטבית של מחשבי Kids Smart בגנים
 - היכרות עם סל התוכנות של מחשבי Kids Smart בגנים
 - השתתפות בפיתוח מקצועי ובהדרכה לצורך קליטת המחשבים וסביבות הלמידה
- עבודה עם יישומים/כלים/אתרי תוכן של המשרד
 - שימוש ביישום "יונת הדואר" כאמצעי להתעדכנות בחוזרי מנכ"ל
 - שימוש באתרי המשרד ובאתרי תוכן ייעודיים לגננת באופן מיטבי
- היכרות עם אתר האינטרנט של האגף לחינוך קדם יסודי ואיתור מידע לצורכי עבודתה עם כוורת האתרים ב"אוי"ח"
- קבלת הדרכה מקוונת במקצועות נבחרים

מדדים ברמת הגנים במחוז:**מדדי תפוקה:**

- מספר הגננות שקלטו בצורה מיטבית את מחשבי Kids Smart בגנים
 - מספר הגננות הגולשות והנעזרות באתרי האינטרנט של האגף לחינוך קדם יסודי
 - אתר האגף לחינוך קדם יסודי בקבוצת אתרי "אוי"ח"
 - אתר גנ-נט & בستانט לפיתוח מקצועי של גננות בישראל
 - מספר הגננות המקבלות הדרכה מקוונת במקצועות נבחרים
 - מספר הגננות המשתתפות בקורסים מקוונים
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגננות אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה קידם שילוב המחשב כחלק מסביבת הלמידה בגן את הילדים?
 - באיזו מידה תרמו היישומים השונים למקצועיות הגננת?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי
- למינהל מדע וטכנולוגיה

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אתר קדם יסודי](#)
- [גנ-net & בستانט](#)
- [יונת דואר](#)
- [אתר התכנית Kids Smart](#)
- [אתר דע-גן](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים – תשע"ג

שילוב הילדים וקידומם בגן הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

מטרת על:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- שילוב הילדים וקידומם בגן הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים בהיבטים שונים

מטרות ספציפיות:

- חיזוק, הרחבה והעמקה של פעולות השילוב וההכלה כך שהלומדים יוכלו להמשיך ללמוד ולהתקדם במסגרות החינוך הרגילות
- מתן מענה מגוון לשילוב הלומדים בחינוך הרגיל באופן שימנע את הפנייתם לחינוך המיוחד טרם מוצו כל האפשרויות לקידומם בחינוך הרגיל
- הפעלת מסגרות חינוך מיוחד לילדים הנזקקים לכך רק לאחר שנבדק כי המענים המקצועיים שניתנו בחינוך הרגיל מחייבים למידה במסגרת מיוחדת

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית תוך גנית המכוונת לשילוב הילדים בגן הרגיל תוך הרחבת ההכלה והקידום של הילדים שזוהו כבעלי קשיים ספציפיים בתפקודם בפעילויות הגן השונות על ידי צוות מקצועי תומך – צומת

תיאור המשימה:

- צוות צומת יעמוד לרשות כל גני הילדים בכל ישוב להתערבות רב-מקצועית, חינוכית התפתחותית הצוות יכלול בנוסף לגננת, אנשי מקצוע מתחומי החינוך, הפסיכולוגיה ומטפלים פארא-רפואיים לפי הפירוט: פסיכולוגים התפתחותיים/ חינוכיים, יועצות לגיל הרך, מרפאות בעיסוק, קלינאיות תקשורת, מעצבי התנהגות, על פי הצרכים העולים מן השדה
- לצוות ימונה רכז/ת מתוך צוות השפ"ח היישובי. הרכז/ת יעבוד בתיאום ובהנחיית הפיקוח הכולל על גני הילדים ובשיתוף מנהל/ת אגף/מחלקת גני הילדים ברשות המקומית ויחד הם יהיו מתכללי יישום המענים להכלה בגני הילדים
- הרכז/ת והפיקוח המתכללים יהיו אחראים על חלוקת המשאבים והפניית אנשי צוות צומת עפ"י שיקולי דעת מקצועיים

האוכלוסייה:

- כלל הילדים המתקשים בתפקודם בגן

עקרונות פעולה:

- זיהוי קשיים תפקודיים ויכולות של ילדים והתערבות בסביבה הטבעית של הגן
- התייחסות דיפרנציאלית, ממוקדת ואינטנסיבית לקידום תפקודם של ילדים מתקשים בגן
- התערבות המהווה תהליך מלווה, תומך, ומסייע לאורך כל שנת הלימודים
- הימנעות מתיוג מוקדם
- החלטה על התערבות מקצועית לגבי ילד תיעשה בשיתוף מלא של הוריו תוך שמירת הנהלים המקובלים
- התערבות מערכתית-אקולוגית, הלוקחת בחשבון את כל הגורמים בתוך המסגרת החינוכית עצמה, את הורי הילדים, ומשאבים הקיימים בקהילה בתחום הגיל הרך (שירותי בריאות, רווחה וחינוך).

הפעולות (ע"פ חודשים):

מתחילת השנה עד סוף נובמבר

- מיפוי ילדי הגן וזיהוי קשיים תפקודיים על ידי הגננת
- העברת המידע שנאסף באמצעות המיפוי של הגננת לנציג צוות צומת המבקר בגן
- הגננת בהדרכת איש צוות צומת תבנה תכנית התערבות המותאמת לכל ילד שאותר
- איש צוות צומת יעביר את המידע לרכז/ת שיקבל החלטות יחד עם הפיקוח באשר לניהול המשאבים הפנימיים והחיצוניים והפעלת אנשי צוות צומת
- צוות צומת יפעל בדרכי עבודה דיפרנציאליות בהתאם למיפוי שנערך
- שיתוף ההורים בכל שלבי התהליך והגברת מעורבותם. הם ייועדו ויקבלו הסבר לגבי התפקוד של ילדם בגן ולגבי המענים המוצעים במסגרת הגן ויתנו את הסכמתם (חתימה) להשתתפות בתכנית העבודה
- הפניית ילדים לגורמים מקצועיים בקהילה על פי צורך ועל פי הנהלים

מתחילת דצמבר ועד סוף ינואר

- מעקב אחר הישגים ועריכת התאמות נדרשות להמשך התקדמות הילדים
- קיום פגישת הערכה של רכז צוות צומת והפיקוח לגבי מקרים מורכבים
- הפניית ילדים הזקוקים לכך לוועדות סטטוטוריות

מפברואר עד סוף שנת הלימודים

- המשך הפעלת תכנית העבודה המותאמת
- הערכת תהליך ההתקדמות והמלצות לשנת הלימודים הבאה

הכשרה ופיתוח מקצועי:

- עד לשנה"ל תשע"ה יוכשרו מפקחים, פסיכולוגים, אנשי צוות צומת וגננות במסגרות שונות בנושא הרחבת יכולת ההכלה והקידום של ילדים מתקשים בגן :
 - במסגרת קורסים לפיתוח מקצועי באופק חדש : מפקחות, מדריכות פדגוגיות וגננות
 - במסגרת הכשרות וקורסים לפסיכולוגיים וצוות צומת
- קורסי הכשרה לגננות מדריכות ופיקוח יכללו את הנושאים הבאים : קבלת שונות והתייחסות אמפטית לקשיים, היכרות עם כלי תצפית ודרכים לזיהוי קשיים תפקודיים (מבטים), בניית תוכניות עבודה דיפרנציאליות, קשר עם הורים, ביסוס אקלים גן מיטבי, כישורי חיים והתמודדות עם מצבי לחץ.

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום פעולות לזיהוי קשיים תפקודיים בקרב הילדים ובניית תכנית התערבות מתאימה
- קיומו של תיעוד לאורך כל התהליך
- קיום תכניות עבודה קבוצתיות ופרטניות
- קיום פעולות שנועדו להפניית הילדים המתקשים לגורמים מקצועיים תוך שיתוף ההורים

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגנים בהם פועלת תכנית צומת להכלה ולקידום ילדים מתקשים
- מספר הגנים שהצליחו להכיל ולקדם ילדים והפחיתו את אחוז ההפניות לוועדות

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח והגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם תהליך ההכלה לצמצום מספר הילדים המופנים לוועדות השמה?
- באיזו מידה תרם צוות צומת לגננת בעבודתה עם הילדים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי
- לאגף שפ"י במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום הרפורמות בגני הילדים - תשע"ג

אופק חדש

רפורמות

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

המשימה:

- המשך הטמעת הרפורמה אופק חדש בכל גני הילדים בארץ

האכלוסייה:

- כל גני הילדים בכל הארץ

מעיקרי הרפורמה בגנים:

- קידום איכות מערך הלמידה וההתנסויות של הילדים בגיל הרך
- שיפור דרכי ההוראה בגן
- הבניה מחודשת של תפיסת תפקיד הגננת
- השבחת תהליך ההתפתחות המקצועית של סגל החינוך וההוראה בגני-הילדים

מאפייני הרפורמה בגנים:

א. הארכת יום הלימודים

יום לימודים בן 6 שעות בימים א'-ה' (7:55 – 14:00). ביום ו' לא יחול שינוי ביום הלימודים: משעה 7:55 עד 12:45.

ב. שינוי בהיקף המשרה של הגננת

משרת הגננת תעמוד על 30.4 שעות שבועיות. גננות אקדמאיות תקבלנה תוספת של 16% לשכר. שכרה של גננת חדשה ב'אופק חדש': כ- 5,380 ₪.

ג. ארגון מבנה ההוראה-למידה בגן

המיקוד הוא בתכנון סדר יום המאפשר מתן מענה פרטני לילדים בשילוב דרכי הוראה-למידה מותאמות וביסוס תהליכי הערכה ומשוב. בהתאם לכך, באחריות כל גננת להכין תכנית עבודה שנתית הכוללת את שילוב תחומי הליבה בפעילויות משחק ויצירה והתייחסות לצרכים הרגשיים והחברתיים של הילדים. בתכנית שנתית זו יכללו דרכי הוראה-למידה (עבודה קבוצתית/פרטנית מתוכננת), שימוש בכלי הערכה ומיפוי, לוח זמנים למפגשים מתוכננים עם ההורים ועם הצוות החינוכי בגן ותיעוד המפגשים.

ד. טיפוח אקלים גן מוגן ותומך

האווירה בגן נבנית בעיקר על יסוד אינטראקציות חברתיות בין צוות החינוך לבין הילדים, ובין הילדים לבין עצמם. הארכת שעות השהייה בגן מאפשרת העמקת ההיכרות עם אישיותו הייחודית של כל ילד, הרחבת הפעילויות להידוק הקשרים החברתיים בין ילדי הגן, וחזוקת תחושת השייכות והשותפות שלהם ביחס להתרחשויות בגן.

ה. התפתחות מקצועית של הסגל החינוכי בגן, חיזוק קשרי השותפות ועבודת הצוות של הסגל החינוכי

תכנית הפיתוח המקצועי של הגננת תיקבע על-ידי המפקחת בהיקף של 60 שעות לשנה. הנושאים בהתמקצעות יתייחסו לניהול ולעיצוב מחודש של אורחות החיים בגן על-פי מאפייני רפורמת 'אופק חדש'. במקביל, הארכת יום הלימודים בגן כרוכה בהידוק שיתוף הפעולה של הסגל החינוכי. שיתוף זה יתרום לבניית תכנית המותאמת לצורכי הילדים בהתייחס לקהילה שאלה הם משתייכים ויקדם את השגת היעדים לצמיחת כל ילד.

ו. הידוק קשרי השותפות עם ההורים

טובת הילד מחייבת שיתוף פעולה פורה בין צוות החינוך בגן לבין ההורים תוך תיאום ציפיות ברור, התחשבות, קבלה וכבוד הדדי. נתיבי שיתוף הפעולה להידוק הקשר כוללים: העברת מידע על התכניות החינוכיות בגן, הכנת ההורים לקראת המעבר להארכת יום הלימודים, מפגשים לצורך דיווח פרטני על תפקוד ילדם, ופיתוח אפיקי השפעה ומעורבות של הורים בעשייה החינוכית בגן.

ז. אחריות ומחויבות הגננת: בניית תכנית עבודה שנתית, מינהלית ופדגוגית

התכנית הפדגוגית תכלול את מקצועות הליבה הלימודית לצד פעילויות חווייתיות ומפתחות יצירתיות. התכנית המינהלית תכלול את הפעילויות הבאות באופן מתוכנן ומתועד בתיק גן.

מס' הפעמים בשנה	תדירות לכל ילד	הפעילות
	פעמיים בשבוע	עבודה בקבוצה
10	אחת לחודש לפחות	פגישה אישית פרטנית
20	אחת לשבועיים	ילדים בעלי צרכים מיוחדים
3		מפגשי הורים לדיווח פרטני
2		מיפוי כיתה
10	אחת לחודש	ישיבות צוות

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום תכנית עבודה ותיעוד המהלך ליישום התכנית
- ניהול תיק גן הכולל 2 חלקים:
 - חלק א': פרטים אישיים של ילדי הגן, פרטים לגבי ילדים בעלי צרכים מיוחדים בגן
 - חלק ב': תכנון ניהולי לגן, כגון: תיעוד פגישות עם המדריכה, עם המפקחת ועם אנשי צוות בגן, תכנון טיולים ופגישות עם ההורים ותכנון פרויקטים שנתיים בגן
- עבודה בקבוצות, לפחות עם שתי קבוצות קטנות ביום
- קיום פגישות פרטניות עם כל ילד פעם בחודש לפחות
- קיום שיחות פרטניות עם הורים שלוש פעמים בשנה

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר הגננות המנהלות תיק גן
- מספר הגננות המקיימות מפגשים פרטניים עם כל אחד מהילדים, אחת לחודש
- מספר הגננות המקיימות שיחות פרטניות עם הורי הילדים, 3 פעמים בשנה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח וגננות אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם המפגש עם ההורים לשיתופם בתהליך החינוכי עם ילדם?
- באיזו מידה תרמו המפגשים הפרטניים עם ילדי הגן לקידום ילדים שונים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [קווים מנחים לצוות החינוכי](#)
- [אתר אופק חדש](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום תכניות בגני הילדים - תשע"ג

הנושא: טרכטנברג

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

הרקע:

- החלטת ממשלות ישראל מס' 4088 מיום ה- 8.1.2012, י"ג בטבת התשע"ב

המשימות:

- חינוך חינוך לגילאי 3-4
- העשרה בתום יום הלימודים

תכנית מרכזית

משימה א': חינוך חינוך לילדים בגילאי 3-4 שילמדו באני ילדים ציבוריים

הרעיון:

- החל משנת הלימודים תשע"ג תספק המדינה חינוך חינוך לילדים בגילאי 3-4 שילמדו בגני ילדים ציבוריים, כך שהורי הילדים יהיו פטורים מתשלום שכר לימוד
- יישום החלטת הממשלה לחוק חינוך חינוך יהיה הדרגתי, במהלך שלוש שנים, בכפוף לפתרונות בינוי ברשויות השונות. עדיפות תינתן על פי גילי הילדים, מגיל 4 שנים לגיל 3 שנים
- גנים שבעלות הרשות המקומית יפעלו בחינם בין השעות: 7:55 - 14:00
- כל שירות נוסף שיינתן מעבר לשעות אלה יהיה בתשלום הורים
- חלק מן הגנים הפרטיים שיבחרו בכך ויעמדו בקריטריונים הנדרשים, יהפכו לגנים ציבוריים מוכרים שאינם רשמיים ובגנים אלה לא ייגבה שכר לימוד על שעות הפעילות שהוגדרו לעיל.

האוכלוסייה:

- כלל גני הילדים הציבוריים לגילאי 3-4

היערכות המשרד:

- הקמת צוותי עבודה אשר עומדים בקשר רציף עם הגורמים הרלבנטיים כדי להיערך באופן מיטבי ליישום ההמלצות
- פנייה לרשויות המקומיות והנחייתן כיצד לבצע את הרישום ואת השיבוץ של הילדים ביישובים שלא חל עליהם צו לימוד חובה תוך היערכות לבניית גנים חדשים
- הנחיית מפעילי גני ילדים בגילאי 2-3 כיצד להסדיר מעמדם כגני ילדים ציבוריים על מנת שהמשרד יספק לתלמידיהם חינוך חינוך
- גיבוש תכניות הכשרה נוספות לגיוס גננות
- קיום כנסי היערכות בנושא והסבר לגבי אופן יישומו של החוק

משימה ב': העשרה בתום יום הלימודים האני הילדים הציבוריים

המטרה

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

המשימה:

- העשרה בתום יום הלימודים

הרקע:

- החלטת ממשלות ישראל מס' 4088 מתאריך 8.1.2012, י"ג בטבת התשע"ב

האוכלוסייה:

- ילדים בגילאי 3-6 הנמצאים בגני הילדים הציבוריים

הרעיון:

- אי-ההתאמה הרבה הקיימת היום בין שעות העבודה שדורשות מרבית המשרות במשק לבין שעות הפעילות של המסגרות הציבוריות לילדים מחייבת הורים למצוא מסגרת כלשהי לילדיהם בשעות אחר הצהריים, כשלעיתים הדבר כרוך בנטל כספי כבד
- לפיכך בהתאם להחלטה שהתקבלה תינתן העשרה בתום יום הלימודים בדגש על: היבט לימודי, העשרה והזנה

התהליך:

- פריסת העשרה בתום יום הלימודים תיעשה בהתאם להחלטות כשהמגמה היא:**
 - להחיל את ההחלטה באופן מדורג על פני 5 שנות לימודים
 - על-פי התכנון, יישום ההחלטה להעשרה בתום יום הלימודים יחל בשנת הלימודים תשע"ג:
 - באופן מלא בשלושת האשכולות החברתיים-כלכליים הנמוכים
 - ובאופן חלקי באשכול הכלכלי – חברתי הרביעי
- יישום הדרגתי**
 - היישום יחל כפילוט אשכולות 4-6 וימשך באופן הדרגתי עד שנת תשע"ה בכל יתר האשכולות
- סבסוד העשרה בתום יום הלימודים יעשה בהתאם להחלטות כשהמגמה היא:**
 - בשלושת האשכולות הנמוכים - המימון יעשה באופן מלא
 - באשכולות 4-10 - תיקבע חלוקת המימון בין הממשלה לרשות ולהורים באופן דיפרנציאלי

הפעולות המתוכננות:

- העשרה בתום יום הלימודים עד השעה 16.00 בימים א-ה' עבור:
 - ילדים בגילאי 3-9 הנמצאים בגני הילדים הציבוריים
- העשרה בתום יום הלימודים תאפשר בין היתר בתחום:
 - הלימודי: טיפוח כישורי למידה, תגבור, הטרמה
 - העשרה: פעילות העשרה בתחומי האומנויות, הספורט, החינוך הסביבתי, מעורבות חברתית וכד'
 - הזנה: מענה לסוגיית ההזנה

מודל ההפעלה

- ועדת ההיגוי של משרד החינוך מגבשת בימים אלה את מודל ההפעלה המפורט של מסגרות לימודיות אלה
- הנחיות נוספות מפורטות תפורסמנה בהמשך

לפרטים נוספים יש לפנות:

- לאגף לחינוך קדם יסודי במינהל הפדגוגי
- ליחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי

תכנית מרכזית

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית בגני הילדים - תשע"ג

שעת חירום

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- היערכות מערכת החינוך לחירום

האוכלוסייה:

- כל גני הילדים בארץ

הפעולות בגנים:

- ביצוע תרגיל כניסה למרחב מוגן עד 15 ספטמבר
- השתתפות בתרגיל "חירום לאומי" במתווה של רעידת אדמה בחודש אוקטובר
- ביצוע תרגול כניסה למרחב מוגן בשלבים כשהילדים נמצאים בהפסקה בחודשים נובמבר-דצמבר 2012
- השתתפות בתרגיל התגוננות ארצי במתווה של ירי טילים כשהילדים בהפסקה ביום שני, א' באדר תשע"ג 11 בפברואר 2013

הכשרה:

- הכשרה חד פעמית, בהיקף של 4 שעות כל מפגש, המאורגנת על ידי קב"ט מוס"ח רשותי והמפקחת על הגנים עבור מנהלות הגנים והסייעות:
 - באוגוסט לקראת פתיחת שנה"ל
 - לפני תרגיל התגוננות ארצי
 - לאחר תרגיל התגוננות ארצי
- למעוניינים: אפשרות להשתתפות בקורס מגישי עזרה ראשונה בהיקף של 30 שעות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף בכיר לביטחון, בטיחות והיערכות לשעת חירום

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- חוזר מנכ"ל בנושא: היערכות לשעת חירום/מצבי חירום בגן הילדים

חזרה לתוכן העניינים חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ג'

הנחיות נוספות לגני הילדים הממלכתיים דתיים

- ♦ פתח דבר - ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ
- ♦ הקדמה - מפ"א לגנים הממלכתיים דתיים, אסתר חט"ב
- ♦ הנחיות נוספות לגנים הממלכתיים דתיים: תפילה

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הנחיות נוספות למוסדות החינוך בחמ"ד (חינוך ממלכתי דתי)

פתח דבר – ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ

במסגרת התכנית האסטרטגית הציב החמ"ד לעצמו מספר משימות נוספות הנגזרות מן היעדים והנכללות כולן תחת התפיסה של "בית חינוך כמשפחה".
 "בית חינוך כמשפחה" הוא מטרת על המכוונת להטמעת אורח חיים התופס את בית החינוך כמסגרת המחויבת לתלמידה - כבנים.
 "בית חינוך כמשפחה" מחבר את כל בני המשפחה - את הצוות החינוכי, את אנשי המשק והעובדים, את ההורים, והבוגרים של בית החינוך, כי בית לא עוזבים...
 "בית חינוך כמשפחה" – נועד לטפח בתי חינוך בהם יושתנו האקלים ואורחות החיים על ערכי המשפחה המיטבית כמטאפורה וכדגם למעשה החינוכי.

להלן המשימות העיקריות של החמ"ד הנמצאות בזיקה ליעדים של כלל מערכת החינוך:

א. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- "והעמידו תלמידים הרבה"
- "לכל אדם ישנה"
- חמ"ד וקהילה
- חמ"ד של חופש
- מפתח ה"לב מתוך אמונה (במסגרת התכנית המתואמת)

ב. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- פיתוח זהות דתית לאומית
- דיאלוג מיטבי
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

ג. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ללמוד וללמד

הרב זצ"ל כתב: "ידיעה ברורה מחוללת את הרצון. גבורת הרצון מחוללת את היכולת..."
 הידיעה הברורה של היעד ושל המשימה כשכל הצוות החינוכי והמנהלי שותפים לכך, משפיעה על הרצון ועל הלך הרוח של המשפחה כולה.

בתפילה גדולה ובענווה ניגש למלאכת קודש זו.

**ברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש
אברהם**

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לגני הילדים בחמ"ד

הקדמה - המפקחת הארצית על הגנים בחמ"ד

לגננות ולמפקחות על גני הילדים בחמ"ד

גני הילדים בחמ"ד פועלים בשיתוף עם האגף לחינוך קדם יסודי על פי יעדי המשרד תוך התבססות על המדריך "קווים מנחים" ובהתאמה מלאה למשנת החינוך הממלכתי דתי במטרה לטפח בילדים תודעה יהודית דתית, הלכה למעשה.

כשותפים למינהל לחינוך דתי נמשיך להוביל את הנושאים בהם עסקנו סביב "בית חינוך כמשפחה" המדגיש את הטיפול הרגשי, במטרה להטיב את האקלים החינוכי בגן הילדים ולהעמיק את הקשר עם אוכלוסיית ההורים ולהרחיב את הלימוד בנושאים היהודיים, כולל: הוראת סיפורי תורה, ספרות חז"ל וחינוך לאמונה בעבודה עם הילדים.

בחמ"ד התברכנו בקליטת עלייה. עלינו להתאים עשייה ייחודית לאוכלוסייה זו במטרה לקליטה מיטבית ולקידום הישגים לימודיים תוך מיצוי המשאבים המוקצים לטובת הילדים העולים.

ועשייתנו תהיה בבחינת "אין העולם נברא אלא בשביל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן".

בברכה,

אסתר חט"ב

מפקחת ארצית על הגנים בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לגני הילדים בחמ"ד

תפילה בגן הילדים הדתי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימות:

- תפילה בגן-הילדים הדתי
- חינוך לאמונה ולקיום מצוות בגני החמ"ד
- הוראת סיפורי התורה בגן הילדים
- הוראת סיפורי חז"ל

האוכלוסייה:

- כל תלמידי הגנים הממלכתיים דתיים

הפעולות בגנים:

- יש לערוך תפילה בכל בוקר. בימים שני וחמישי מומלץ לקיים טקס הוצאת ספר תורה
- יש לעודד את ילדי הגנים להתנהגות התואמת את מצוות התורה, הלכה למעשה
- יש ללמד את ילדי הגנים את מורשת העם היהודי באמצעות סיפורי התורה
- יש לספר לילדי הגנים סיפורים על חכמי ישראל
- בגנים הפועלים במסגרת יום לימודים ארוך ואופק חדש יינתן ביטוי לתפילת מנחה בשירה או באמירה של מזמורי תהילים

הערכה ובקרה ברמת הגן:

- קיום תפילת בוקר באופן סדיר ורציף
- קיום הרגלי התנהגות התואמים את מצוות התורה
- שילוב סיפורים על חכמי ישראל

מדדים ברמת הגנים במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר גני הילדים בהם נלמדת מורשת העם היהודי באמצעות סיפורי התורה
- מספר גני אופק חדש המקיימים תפילת מנחה בשירה או באמירה של מזמורי תהילים
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקחת וגנות אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמה הקצאת הזמן הייחודי לתפילה לחיזוק ההיבטים התורניים?
- באיזו מידה סיפורי התורה תורמים להתנהגות התואמת את מצוות התורה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחת הארצית על גני הילדים בחמ"ד המינהל לחינוך דתי

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

תוספת לחמ"ד
בזיקה ליעד 1

פרק ד'

הנחיות נוספות לחינוך המיוחד

פתח דבר - מנהלת אגף חנ"מ רציה לוי - גודמן

♦ הנחיות כלליות

♦ תכנית אישית לילדים עם צרכים מיוחדים

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פתח דבר - מנהלת האגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי-גודמן

עמיתיי המפקחים, מנהלי מתי"אות, מנהלי אשכולות גנים וגנות בחינוך המיוחד

המארג המוצג בזאת מהווה כלי מכוון לבניית תכניות הלימודים בגנים. המארג נבנה לגני ילדים בחינוך הרגיל, והוא מתאים לגני החינוך המיוחד עם מעט הנחיות ייחודיות. יחד עם זאת, בכל אחד מהיעדים ומהנושאים יש מקום לשקול התאמות נדרשות על פי מאפייני התלמידים הלומדים בגן.

מיעוט ההנחיות המיוחדות שהוספנו למארג, משקף את התפיסה כי בגני החינוך המיוחד נדרשת סביבה גנית נורמטיבית, על כל המשתמע מכך מבחינת הנושאים הנלמדים, מרכזי הפעילות וסדר היום.

סביבה נורמטיבית תבטיח העלאת ציפיות מהילדים כמו גם שוויון הזדמנויות הלמידה וההתפתחות. יחד עם זאת, יש מקום נרחב לשילוב העבודה הטיפולית הנדרשת בגיל זה לילדים עם צרכים מיוחדים בתחומי השפה, המוטוריקה, האינטגרציה הרב חושית ובתחום הרגשי והחברתי. כדי לקדם את כל אלה משולב בגן צוות רב-מקצועי.

היעדים והנושאים במארג יאפשרו לצוות הרב-מקצועי לבנות את תכניות הלימודים האישיות ואת תכנית הלימודים הגנית. יש לשאוף כי הצוות יבנה את התכניות בראייה הוליסטית של כלל צורכי התלמידים, תוך קיום דיאלוג פורה לאורך כל שנת הלימודים עם ההורים.

קיימת חשיבות מרובה בתקופה התפתחותית קריטית זו לזהות את הכוחות הטמונים בכל ילד, את כישורותיו הייחודיים ולקדם גם בתפקודים חזקים אלה, כל זאת על מנת שיחווה הצלחות והתקדמות. יפתח ביטחון עצמי, תחושת מסוגלות ואמונה ביכולותיו.

אנו ערים לשונות הרבה בין הילדים, על מכלול התפקודים, בשל לקותם. על כן האגף לחינוך מיוחד רואה בחזונו חשיבות מרובה לחזק ולהעמיק את הידע בתחומי הלקויות. כך נוכל לאפשר תמיכות ממוקדות יותר בהיבטים התפקודיים של הילדים בגיל הרך ובשכבות הגיל הבאות, בכל אחת מהלקויות.

השלכותיו של חזון זה הן על מבנה האגף, על ההכשרה והפיתוח המקצועי, על ההדרכה, על תכנון הלימודים בכלל המסגרות ועל קשרים עם גורמים חוץ מערכתיים, כמו: עמותות הורים ומוסדות אקדמיים. מימוש חזון זה הוא האתגר שיעמוד בפנינו בשנים הבאות. אני מאמינה כי כולנו יחד נעמוד בו כדי לקדם את הילדים וכדי לאפשר לכל אחד ואחת מהם להתפתח באופן מרבי ומיטבי.

בברכה ובהצלחה לכולנו,

רעיה לוי-גודמן
מנהלת האגף לחינוך מיוחד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לחינוך המיוחד

הנחיות כלליות

תכנית הלימודים על יעדיה השונים המפורטים במארג זה מתאימה למסגרות בהן לומדים ילדים עם צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל ובחינוך המיוחד.

להלן רשימת היעדים בהם יש צורך בשינויים:

צורך בהתאמות פדגוגיות - דידקטיות בהתאם לצורכי הילדים בגן:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים
- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי
- יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד
- יעד 6 - חיזוק מעמד עובד ההוראה ושיפור איכות ההוראה
- יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה
- יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

צורך בשינוי:

- ביעד 3 – שיפור הישגים לימודיים - שפת אם:
 - בפעולות: יש לפעול על פי המסמך "הישגים נדרשים בחינוך הלשוני בחינוך המיוחד". ניתן למצוא את המסמך באתר האגף לחינוך מיוחד
 - מדדי תפוקה: מספר הגנים הפועלים על פי המסמך "הישגים נדרשים בחינוך הלשוני בחינוך המיוחד"

לא רלוונטיים לחינוך המיוחד:

- יעדים 5 ו-12 אינם רלוונטיים לחינוך המיוחד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לחינוך המיוחד תכנית אישית לילדים עם צרכים מיוחדים

בכל גן ילדים יכין הצוות החינוכי בראשות הגננת תכנית אישית לכל ילד עם צרכים מיוחדים הלומד בגן על פי ההנחיות להלן וידאג ליישומה:

תח"י (תכנית חינוכית יחידנית) - תכנית אישית לילדים משולבים:

המשימה:

חיזוק ההשתתפות של הילד בלימודים של כיתת הגן ובפעילויות החברתיות

הפעולות:

- א. מנהלת הגן בשיתוף צוות השילוב היישובי תכין תכנית חינוכית יחידנית לכל תלמיד בעל צרכים מיוחדים הזכאי לתמיכה מתוקף חוק, בהתאם לחוזר מנכ"ל סח 3/ (ד')
- ב. המפקח לחינוך מיוחד או נציג מטעמו יבצעו מעקב שוטף אחר ביצוע ויישום התח"י.

תל"א (תכנית לימודים אישית) – תכנית אישית לילדים בגני חינוך מיוחד

המשימה:

קידום תפקודי מול מיומנויות של ילדים בתחומים השונים: לימודי, חברתי, התנהגותי ורגשי.

הפעולות:

- א. מנהלת הגן בשיתוף הצוות הרב מקצועי יכינו לכל ילד הלומד בגן לחינוך מיוחד תכנית לימודים אישית בהלימה מרבית לתלג"ן (בהתאם לחוזר מנכ"ל חו/8 ב')
- ב. המפקח לחינוך מיוחד או נציג מטעמו יבצעו מעקב שוטף אחר ביצוע ויישום התל"א.

תלג"ן – תכנית לימודים בגן

בכל גן תיבנה תכנית לימודים גנית (תלג"ן) בהלימה מרבית לתכנית הלימודים הרגילה.

מנהלת הגן בשיתוף הצוות הרב מקצועי יכינו את התלג"ן על פי ההנחיות המופיעות בטיטת חוזר מנכ"ל (תכנון לימודים לילדים עם צרכים מיוחדים הלומדים במסגרות החינוך) ועל פי תכנית הלימודים המותאמת לגן הילדים (שתי התכניות נמצאות באינטרנט באתר האגף לחינוך מיוחד).

יתבצע מעקב שוטף על ידי מפקח החינוך המיוחד או נציג מטעמו אחר ביצוע ויישום התלג"ן.

חזרה לתוכן העניינים חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ה'

משאבים ליישום התכנית האסטרטגית לשנה"ל תשע"ג

- ♦ הדרכה בגני ילדים
- ♦ פיתוח מקצועי של עובדי הוראה בקדם יסודי
- ♦ תכנית העבודה המנהלית והפדגוגית של הגננת

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

משאבים ליישום התכנית

פרק זה יציג בפניכן, גננות ומפקחות על הגנים, את עיקרי הדברים הקשורים למשאב ההדרכה והפיתוח המקצועי, לארגון תכנית העבודה של הגננת ולדגמי עבודה התומכים במימוש היעדים במטרה לאפשר לכם היערכות מיטבית לשנה"ל תשע"ג.

הדרכה בגני ילדים

תפקיד ההדרכה:

- ההדרכה בגני ילדים מכוונת לפיתוח מקצועי של סגלי ההוראה בגנים תוך קידום האיכות והמקצועיות של ההוראה בגני הילדים. ההדרכה ממוקדת בשלושה תחומים:
 - שילוב תחומי הליבה בנושאים אינטגרטיביים המותאמים ללמידה בגן
 - הטמעה של דרכי הוראה עדכניות
 - התאמת סביבות למידה להתפתחות הילדים מאפשרת שילובם של ילדים בעלי צרכים ייחודיים

עקרונות מנחים:

- הקמת מערך הדרכה מקצועי שייתן מענה לצורכי השטח על בסיס יעדים מחוזיים לקידום מערכת גני ילדים במחוז
- ההדרכה תפתח את הידע הנרכש בהשתלמויות ותותאם לצורכי הגננת
- ההדרכה תינתן במסגרות שונות ומגוונות על-פי צורכי הגננות ועל בסיס מיפוי המפקחות

קהל היעד:

- כלל הגננות

מסגרות ההדרכה:

- ההדרכה תהווה תמיכה תהליכית לצורך יישום הידע הנרכש בראייה אינטרדיסציפלינרית במסגרות הדרכה שונות ובהלימה לצורכי הגננות

אופן ההדרכה:

- ליווי תוך גני: תצפית על עבודת הגננת להדרכה המשכית
- שעות ייעוץ פרטני – חוץ גני
- הדרכה קבוצתית על-פי צרכים
- מספר משתתפים: על פי הצרכים ועל פי מיפוי המפקחת והמדריכה

מבנה ליום הדרכה:

- לא יותר מ-2 גננות ליום הדרכה
- על יום ההדרכה הכולל התייחסות לתהליכי ההדרכה, המעקב והדיווח אחראית מפקחת אחת
- היקף משרת מדריך-2 ימים ומעלה
- גננת תודרך ע"י מדריכה אחת בלבד

חזרה לתוכן העניינים

פיתוח מקצועי של עובדי הוראה בקדם יסודי

הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה הינו מאבני היסוד של רפורמת אופק חדש. בתהליכי הפיתוח המקצועי מפתח **עובד ההוראה** את כישוריו ואת יכולותיו לאורך החיים המקצועיים (Life Long Learning) לשיפור איכות ההוראה ולביסוס מעמדו המקצועי.

משרד החינוך רואה במפקחת על הגננות אחראית על תהליכי הפיתוח המקצועי של הגננות שבתחום פיקוחה בהתאם למדיניות משרד החינוך, למטרות וליעדים של האגף לחינוך קדם יסודי, לצורכיהן המקצועיים של הגננות ובהלימה לשלבי הקריירה שלהן.

יש למפות את תכניות הפיתוח המקצועי (עפ"י סדר עדיפויות) מתוך מאגר התכניות שיוצג בכל מרכז פסג"ה. לאחר המיפוי ייקבעו הקורסים שיתקיימו בפועל במרכז הפסג"ה ובמוסדות האקדמיים.

הנחיות הפיתוח המקצועי בשנה"ל תשע"ג:

ההתמחות והכניסה להוראה:

1. עובד הוראה מתמחה לא ילמד בתכניות לפיתוח מקצועי נוספות לשעות ההתמחות מהסיבות הבאות:
 - גננת מתמחה משתתפת בסדנת התמחות במכללה
 - השעות בשנת ההתמחות עדיין אינן מוכרות לקידום בדרגה
2. גננת חדשה, בשנה הראשונה שלאחר ההתמחות, תחויב בקורס ייעודי לגננות שנה א' בהיקף של 60 שעות במכללות האקדמיות לחינוך (שעות אלה מוכרות לקידום מקצועי, והן כוללות שילוב של ליווי אישי ומפגשים קבוצתיים)
3. גננת חדשה (בשנה שלאחר ההתמחות) לא תחויב בקורסים נוספים בשנה זו

הפיתוח המקצועי:

1. גננת תלמד 60 שעות כל שנה כחלק מתהליך הפיתוח המקצועי (להנחיות מפורטות ניתן לעיין בחוברת ההנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי/ אופק חדש)
2. לגננת תוכרנה 60 שעות בלבד (ללא צבירה) לצורכי קידום בדרגה (להוציא שנת שבתון ולימודים לתואר שני ושלישי, ואפשרות להשלמה במקרים חריגים)
3. בשנה זו, תלמדנה הגננות בדרגות הגבוהות ככלל הגננות ממתווה דרגות 1-6.

מידע להרחבה:

- ניתן לעיין במסמכי המדינות, תוכני הפיתוח המקצועי וההנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי
- ניתן לעיין בתכניות ובהנחיות של הפיתוח המקצועי של הגננות באתר האגף לחינוך קדם יסודי

חזרה לתוכן העניינים

תכנית העבודה המנהלית והפדגוגית של הגננת

תכנית עבודה שנתית של הגננת כוללת תכנית מנהלית ותכנית פדגוגית. התכנית הפדגוגית תכלול את מקצועות הליבה לצד פעילויות תואמות התפתחות, יצירתיות, חווייתיות.

התכנית המנהלית תכלול את הפעילויות המתוכננות הבאות:

הפעילות	תדירות לכל ילד	מס' פעמים בשנה
עבודה בקבוצה קטנה	פעמיים בשבוע	
שיח פרטני	אחת לחודש לפחות	10
מפגש אישי עם ילדים בעלי צרכים ייחודיים	אחת לשבועיים	20
מפגשי הורים להיכרות ולדיווח פרטני		3
מיפוי כיתת גן		2
ישיבות צוות	אחת לחודש	10

חזרה לתוכן העניינים

התכנית הארגונית התומכת במימוש היעדים

יום הלימודים יכלול פעילויות מהשעה הראשונה ועד לסיום יום הלימודים.
סדר היום ייקבע על ידי צוות הגן ויותאם לגיל הילדים.

להלן דוגמאות ל"סדר יום" שתוכננו במסגרת אופק חדש (מתוך המסמך "עשייה חינוכית בגן - הילדים" קווים מנחים לצוות החינוכי).

דגם א':

הצעה לארגון סדר יום האן-הילדים אילאי טרום טרום חובה

שעה משוערת	הפעילות המומלצת
9:00 – 7:30	קבלת הילדים על ידי איש צוות השתלבות הילדים בסביבות הגן על פי בחירתם האישית או הצעת המבוגר
9:40 – 9:00	ארוחה משותפת/ מזנון ; הסבר קצר לילדים על תכנון סדר היום
10:00 – 9:40	כישורי חיים : פעילויות של ניקיון אישי ; ארגון וסידור הגן *
10:45 - 10:00	חלוקה לשתי קבוצות (בתוך הגן ובחצר) : קבוצה בתוך הגן לפעילויות במגוון מוקדי פעילות ומשחק : משחק סוציו דרמטי, משחק קונסטרוקטיבי, פעילות עם ספרים, התנסות בחומרים, פעילות עם שירים מהזמר העברי ילדים יחידים או בקבוצה קטנה יפעלו בתיווכה של הגננת בתוכני למידה והתפתחות (מזדמנים או מתוכננים) קבוצה בחצר הגן לפעילויות בתנועה, במתקנים הקבועים, פעילויות בכדור, משחק בחומרים טבעיים, יצירה ונגינה בכלים לא קונבנציונאליים. ילדים יחידים או בקבוצה קטנה יפעלו בתיווכה של הסייעת בתיאום עם הגננת
11:30 – 10:45	הקבוצות מתחלפות
12:00 – 11:30	כישורי חיים : פעילויות של ניקיון אישי ; ארגון וסידור הגן *
12:30 – 12:00	מפגש הפוגה עם כלל ילדי הגן (השמעת מוסיקה שקטה, השמעת סיפור מרגיע, דמיון מודרך ועוד)
13:30 – 12:30	פעילות הילדים במוקדי משחק ולמידה על פי בחירתם האישית פעילויות מכוונות לקידום התפתחותם ולמידתם של הילדים על פי החלטת הגננת (מזדמנים או מתוכננים) ארגון וסידור הגן
14:00 – 13:30	מפגש מסכם (פעילות מוסיקלית, הקראת סיפור, משחק חברתי, המחזה ועוד)

* פעילויות בתחום כישורי חיים (ניקיון אישי, ארגון וסידור הגן, התארגנות בארוחות, נימוסים והליכות, מעברים ועוד) הן חלק משמעותי ובלתי נפרד מהתכנית החינוכית בגני-ילדים טרום טרום חובה.

חזרה לתוכן העניינים

דגם א'

הצעה לארגון סדר יום כאן-הילדים לאילאי טרום חובה וחובה

השעה	הפעילות המומלצת
8:30 – 7:30	השתלבות הילדים בסביבות הגן על פי בחירתם
8:50 – 8:30	מפגש עם כל הילדים (מפגש חווייתי, הסבר על התנהלות היום, תפילה)
11:20 – 8:50	פתיחת מזנון חופשי (בתוך הגן ובחצר) וסגירתו
10:50 – 8:50	פעילות בתוך הגן ובחצר: בתוך הגן במגוון סביבות: משחק סוציו דרמטי, משחק קונסטרוקטיבי, בנייה בתיבות בנייה, קריאת ספרים, התנסות בחומרים, התנסויות חקר ספונטאניות יזומות על ידי הילדים והגננת, פעילות במחשב, פעילות מוסיקלית בצליל, בתנועה ועוד בחצר הגן פעילויות בתנועה, במתקנים הקבועים, בכדור, טיפול בגינה, משחק בחומרים טבעיים, יצירה, נגינה בכלי נגינה לא קונבנציונאליים ילדים יחידים או בקבוצה קטנה יפעלו בתיווכה של הגננת בתוכני למידה והתפתחות ילדים יחידים או בקבוצה קטנה יפעלו בתיווכה של הסייעת בתיאום עם הגננת
11:20 – 10:50	רוב הילדים בחצר ארגון הגן והחצר בהשתתפות התורנים
11:40 – 11:20	מפגש עם כל הילדים לסיכום ביניים ולהעלאת אירועים (אקטואליה, שירה, חוויית אישיות ועוד)
13:30 – 11:40	הילדים יפעלו בסביבות הגן על פי בחירתם שיחות אישיות של הגננת עם ילד אחד עד שלושה ילדים ארוחה קטנה
14:00 – 13:30	מפגש מסכם ותכנון "למחר" (פעילות מוסיקלית, הקראת סיפור, משחק חברתי, תיאטרון, אמנות ועוד)

* שינויים בתכנון סדר יום לאור מזג האוויר, ימי הולדת, תכניות העשרה

דגם ב'

השעה	הפעילות המומלצת
8:30 – 7:30	קבלת הילדים ועידודם לבחור בפעילויות במגוון סביבות
8:45 – 8:30	פעילות גופנית למחצית הכיתה בחלל הגן או בחצר בליווי הגננת המחצית האחרת תמשיך בפעילויות בסביבות השונות בליווי הסייעת
10:30 – 8:45	פתיחת מזנון חופשי (בתוך הגן ובחצר) וסגירתו פעילות חופשית בסביבות משחק, יצירה ולמידה עבודה בקבוצה קטנה מתוכננת בתיווך הגננת
11:00 – 10:30	מפגש במליאה להצגה או לסיכום נושא (התייחסות לאקטואליה, לתכנים ועוד)
11:40 – 11:00	פעילות לימודית מתוכננת לקבוצות קטנות לפי התכנים הנלמדים
12:30 – 11:40	זמן חצר; שיחות אישיות עם ילד אחד עד שלושה ילדים
13:30 – 12:30	פעילויות במרכזי המשחק והלמידה
14:00 – 13:30	סיכום, מפגש חווייתי פתוח כמו סיפור, שיר, חוויות אישיות

חזרה לתוכן העניינים

דאט א'

השעה	הפעילות המומלצת
7:30 – 10:30	זימון פעילויות במגוון סביבות: משחק סוציו דרמטי, משחק קונסטרוקטיבי, קריאת ספרים ופעילות עם ספרים, התנסות בחומרים, התנסויות חקר ספונטאניות יזומות על ידי הילדים והגננת, פעילות במחשב, פעילות מוסיקלית סביב שירים מהזמר העברי ועוד (פעילויות מזדמנות ופעילויות מתוכננות; פעילות פרטנית ופעילות קבוצתית) מזנון חופשי
11:00 – 10:30	מפגש עם כל הילדים לפעילויות, כגון: אקטואליה, שירה, חוויות אישיות, פעילות דידקטית סביב תכנים, סיפור
12:30 – 11:00	זמן חצר
	עבודה בקבוצות קטנות בתוך הגן ועוד מחצית הילדים בחצר עם הסייעת
12:45 – 12:30	ארגון וסידור הגן והחצר
13:15 – 12:45	מפגש מסכם (פעילות מוסיקלית, הקראת סיפור, משחק חברתי, המחזה ועוד)
14:00 – 13:15	שיחות אישיות עם ילד אחד עד שלושה; משחקים דידקטיים, משחקי הרכבה, לגו ועוד

דאט ב'

השעה	הפעילות המומלצת
7:30 – 10:30	זרימת פעילות בכל סביבות הפעילות והמשחק בגן ובחצר על פי התכנון והבחירה של הילדים והגננת במקביל שיחות אישיות עם ילד אחד עד שלושה לאורך כל היום עבודה בקבוצה קטנה מתוכננת בתיווך הגננת מזנון פתוח
11:00 – 10:30	מפגש עם כלל הילדים על פי נושא שנבחר על ידי הילדים ו/או הגננת
13:00 – 11:00	זרימת פעילות בכל סביבות הפעילות והמשחק בגן ובחצר על פי התכנון והבחירה של הילדים והגננת במקביל שיחות אישיות עם ילד אחד עד שלושה לאורך כל היום עבודה בקבוצה קטנה מתוכננת בתיווך הגננת
13:15 – 13:00	ארגון וסידור הגן והחצר
14:00 – 13:15	מפגש מסכם עם כלל הילדים

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ו'

תם ולא נשלם... ומה הלאה?

ומה הלאה? -

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

♦ על אודות מתב"ה תשע"ג

♦ על אודות לוח גאנט תשע"ג

♦ על אודות ספר התכניות

המארז כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

תם ולא נשלם...

ומה הלאה? - מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

מתנ"ה תשע"ד

א. המארז ככלי ניהולי

מארז "מתנ"ה תשע"ג" (מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל הקרובה) שלפניכם מצטרף לארגז הכלים הניהוליים אשר ברשותכם מפקחים ומנהלים. הוא מאפשר לכם תכנון והיערכות יעילים לשנת הלימודים הבאה תוך קיום דיאלוג עם הצוות החינוכי, עם ההורים, עם הפיקוח ועם הרשות.

ב. המשך פיתוח ועדכון המארז

המארז יוצג בקרוב באתר המינהל הפדגוגי וימשיך להתעדכן במהלך החודשים הקרובים בכתובת:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/MinhalPedagogi>

ג. המארז ככלי דיגיטלי

- המארז יוצג כקובץ דיגיטלי שיכלול קישורים רבים ויאפשר לכם בין היתר:
- נגישות לחומרי הוראה-למידה רלוונטיים ליישום המטרות והיעדים
 - נגישות לאתרי אינטרנט בתוך המשרד ומחוצה לו כהרחבה וכהעשרה
 - חיפוש קל ומהיר בעזרת מילות מפתח (על פי משימות ויעדים)
 - מבט כולל ומעמיק בנושאים השונים הנכללים בחלקיה השונים של ה"מתנ"ה" מגן-י"ב

ד. המארז כציר מארגן בבניית תכניות העבודה

- המארז משמש כציר מארגן בבניית תכניות העבודה של המטה והמחוזות, תכניות הנבנות בליווי יחידת התכנון בלשכת המשנה למנכ"לית.
- לידיעתכם, צרפנו לסוף המארז טבלה המרכזת את המטרות/היעדים/המשימות ברצף גילאי, בהתאם ליעדי התכנית האסטרטגית ולמסמך קווים מנחים המשמש בהכנת תכנית העבודה הנגזרת מיעדי המשרד.

לוח הגאנט ארצי

א. לוח הגאנט ככלי ניהולי

לוח הגאנט הארצי מהווה כלי ניהולי נוסף וחשוב שנועד לייעל את תכנון ההיערכות לקראת שנה"ל תשע"ג ואת ההתנהלות במהלכה בראייה אינטגרטיבית.

ב. לוח הגאנט בראייה מערכתית

הלוח הנבנה בשיתוף כלל היחידות במשרד, יציג תמונה מערכתית ויפרט את מועדי המועדים, החגים, החופשות, הכנסים, החידונים, מפגשי הפיתוח המקצועי, הבקורות והדיווחים ביחס לפעולות שאינן נכללות בעבודה השוטפת מול מוסדות החינוך.

ג. לוח הגאנט ככלי דיגיטלי

לוח הגאנט יוצג באתר המינהל ובאתר "או"ח" בכתובת: www.edu.gov.il/gant בפורמט דיגיטלי, ויאפשר פונקציות רבות וידידותיות שיסייעו בתכנון ההיערכות.

ספר התכניות

א. ספר התכניות ככלי ניהולי

בפיתוח הכלים הניהוליים השונים שמנו לנו למטרה להציג בפניכם תמונה מערכתית ושקופה העשויה לסייע בעבודתכם כמנהלים וכמפקחים. הדגשנו את חשיבותם של המהלכים המקדימים ובכללם: מיפוי תמונת המצב בגנים/במחוז ובניית תכנית עבודה המגדירה את המטרות, היעדים, המשימות הפעולות הנדרשות, דרכי הערכה ובקרה ומדדי תפוקה ותוצאה לצד ההחלטה החשובה על אודות התכנית שתוצא לפתח/לבחור מתוך אמונה שהיא עשויה לתת את המענה המתאים.

כדי לייצר עבורכם תמונה כוללת ומקיפה של כלל התכניות ביקשנו מכל מנהלי המינהלים במשרד לשלוח אלינו מגוון תכניות, יוזמות, מיזמים ופרויקטים שפיתחו בתחומים שונים או שהיו שותפים לפיתוחם, להובלתם או להטמעתם במהלך השנים.

ב. התכניות שתוצגנה בספר התכניות

תחת הגדרה רחבה של "תכנית חינוכית" כללנו את כל התכניות המדגימות מערך פעולה ברור המציג יעדים או מטרות, פעולות ותוצאות הערכה של תהליכי הוראה-למידה שנועדו להביא לשיפור ולמתן מענה לצרכים. תכניות שפותחו על ידי משרד החינוך או אושרו על ידו ומיושמות בהובלתו לצד תכנית הלימודים הרשמית והן תואמות את מדיניות המשרד נכללות תחת ההגדרה הרחבה של המונח: "תכנית חינוכית".

ג. ספר התכניות ככלי דיגיטלי

על מנת לאפשר לכם להכיר ולבחון את היצע התכניות הקיימות ולבחור מהן בבחירה מושכלת את התכניות העונות על צרכיכם, החלטנו לפתח את ספר התכניות החינוכיות של משרד החינוך ככלי ניהולי בפורמט רגיל ודיגיטלי.

ד. קהל היעד של ספר התכניות

קהל היעד אליו פונה ספר התכניות רחב ומקיף וכולל:

- גננות ומפקחות על הגנים
- מנהלי בתיה"ס וצוותי ניהול בבתי הספר היסודיים והעל יסודיים ומפקחיהם
- הנהגות ההורים בבתי הספר וברשויות
- צוותי הדרכה, מנחים ומפקחים על מוסדות החינוך
- מנהלי מחלקות חינוך ברשויות
- מטה משרד החינוך
- מפתחי תכניות, עמותות וגופים נוספים

ה. ספר התכניות ככלי ניהולי

ספר התכניות ככלי ניהולי מזמן בין השאר :

1. קבלת תמונה מערכתית המאפשרת :
 - היכרות עם מגוון תכניות ב-4 תחומים מרכזיים : התחום הלימודי, החברתי-ערכי, הרגשי-רווחתי, אחר
 - היכרות עם תכניות רצף על רכיביהן השונים
 - בחירה מושכלת מתוך כלל התכניות ההולמות את הצרכים שזוהו ברמת המוסד החינוכי, היישוב, הרשות והמחוז
2. יצירת שפה משותפת וקידום השיח הפדגוגי בקרב צוותים, מנהלים, מפקחים ואנשי המטה :
 - יצירת שיתופי פעולה בין מגזרים, מוסדות חינוך, מנהלים, צוותים
 - בחינה משותפת של מודלים להפעלת תכניות ותיקות/חדשות שונות
 - יצירת רצפים חינוכיים גן-יסודי-על יסודי
3. קבלת החלטות מעשיות ברמת המדיניות וברמה התקציבית
 - תכנון תקציבי תוך הבאה בחשבון של צרכים ומשאבים
 - תכנון רחוק-טווח המאפשר היערכות יעילה
4. פיתוח תכניות חדשות
 - עידוד יוזמה ופיתוח תכניות נוספות בתחומים הנדרשים בהתאם לקריטריונים שהוצגו

ו. הפונקציות והחיתוכים שספר התכניות יאפשר

- הספר הדיגיטאלי יאפשר לסנן את מגוון התכניות שאספנו מכל יחידות המשרד ולקבל בלחיצת כפתור רק את התכניות העונות להיבטים בהם אנו מעוניינים.
- לדוגמה, תוכלו לקבל מיידית את רשימת התכניות הקיימות במאגר עבור :
- ילדים מתקשים/רגילים/מצטיינים/מחוננים
 - בשכבת גיל מסוימת
 - בתחום דעת מסוים
 - שעברו הערכה
- ואז בלחיצה נוספת ניתן לקבל את תעודת הזהות המפורטת של התכנית ובנוסף ניתן שמות המוסדות שהפעילו את התכנית בהצלחה כדי שניתן יהיה לפנות אליהם ולשוחח עמם אודות התכנית.

ז. תעודת הזהות שתייצג כל תכנית בספר

כל תכנית תוצג בספר התכניות באמצעות "תעודת זהות" המפרטת את הרכיבים המרכזיים המופיעים בעמוד הבא :

חזרה לתוכן העניינים

תעודת הזהות לתכנית חינוכית בספר התכניות

1. אודות התכנית

- שם התכנית
- תקציר התכנית
- התחום המרכזי בו עוסקת התכנית
- פיתוח ואישור התכנית
- ותק התכנית, היקף הפעילות ומקום הפעילות ברחבי הארץ

2. מטרות ודגשים מרכזיים בתכנית

3. אוכלוסיית היעד

- ילדים/הורים
- מגזר, זרם וסוג חינוך

4. מודל ההפעלה

- הזמן בו מתבצעת התכנית
- גודל הקבוצה בה מתבצעת התכנית
- רכיבים הניתנים במסגרת התכנית

5. המשאבים הנדרשים להפעלת התכנית

- שותפים נוספים לפיתוח ו/או להפעלת התכנית
- משאבים נדרשים להפעלת התכנית
- צעדים להבניית התכנית גם לאחר תום ההתקשרות

6. הערכת התוצאות בעקבות הפעלת התכנית

- האם נערכה הערכה? מי הגוף שביצע אותה? מתי בוצעה הערכה?

7. קריטריונים להצטרפות לתכנית

8. למידע נוסף:

- פרטי נציג המשרד
- מוסדות שהפעילו את התכנית
- להרחבה על אודות התכנית

תודתנו לשותפים הרבים במטה ובמחוזות שלוקחים חלק פעיל במהלכים ושמאפשרים לבנות את הכלים הניהוליים שיצטרפו לארגז הכלים הפדגוגי מערכתי שיעמוד לרשות המנהלים והמפקחים.

זהבה שמש

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

למארגז כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה

מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל תשע"ג

למנהלי בתי הספר היסודיים ולמפקחים

מהמינהל הפדגוגי

תוכן העניינים

מארג תכנון ניהול והיערכות בבתי הספר היסודיים תשע"ג

פרק א' - מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

- מבט לאחור וראייה לעתיד** - סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן
- פתח דבר עמוד 75
 - מבט על... מטרות ויעדי התכנית עמודים 76 – 80
 - הקדמה** - מנהלת האגף לחינוך יסודי, יהודית קדש עמוד 81

פרק ב' - הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בבתי הספר היסודיים תשע"ג

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- [נעלה לירושלים](#) עמוד 83
- [תרבות ישראל ומורשתו](#) עמודים 84 - 85
- [מפתח הל"ב בתפיסה מערכתית](#) עמודים 86 - 88
- [ההמנון הלאומי - התקווה](#) עמוד 89
- [מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן \(תש"ס\)](#) עמודים 90 - 91
- [חינוך אזרחי ודמוקרטי](#) עמודים 92 - 93
- [מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי](#) עמודים 94 - 95
- [מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי](#) עמודים 96 - 97
- [חינוך לקיימות וחינוך סביבתי](#) עמודים 98 - 99
- [שוויון בין המינים](#) עמוד 100

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- [אקלים מיטבי](#) עמודים 101 - 103
- [תלבושת אחידה](#) עמוד 104
- [זהירות ובטיחות בדרכים](#) עמודים 105 - 106

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- [שפת אם](#) עמודים 107 - 109
- [מבדק קריאה לתלמידי כיתות א'](#) עמודים 110 - 111
- [מתמטיקה](#) עמודים 112 - 114
- [חוק פיצול כיתות א' ו-ב'](#) עמודים 115 - 116
- [אנגלית](#) עמודים 117 - 118
- [מדע וטכנולוגיה](#) עמודים 119 - 120
- [אמירים למצטיינים](#) עמוד 121
- [קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים](#) עמודים 122 - 123
- [אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי](#) עמודים 124 - 125

יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

- [ניצול זמן הלימוד](#) :
- יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
- הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות עמודים 126 - 127

יעד 5 - צמצום פערים

- [איתור וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות "שח"ר"](#) עמודים 128 - 129
- [תכניות תוספתיות לצמצום פערים](#) עמודים 130 - 132
- [חומש למגזרים דוברי השפה ערבית](#) עמודים 133 - 134

יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

- פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים..... עמוד 135
- פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה..... עמודים 136 - 137

יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

- פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר..... עמוד 138

יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21..... עמודים 139 - 141

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

- שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם..... עמודים 142 - 145

רפורמות

- אופק חדש..... עמודים 146 - 147

תכניות מרכזיות

- טרנספורם..... עמודים 148 - 149
- ניהול עצמי..... עמודים 150 - 152
- חינוך משלב..... עמודים 153 - 154

כללי

- מינהל בית ספרי..... עמוד 155
- חטיבות צעירות..... עמוד 156
- שעת חירום..... עמוד 157

פרק ג' - הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים הממלכתיים דתיים

- פתח דבר - ראש מינהל חמ"ד, אברהם ליפשיץ..... עמוד 159
- הקדמה - מפקח ארצי על בתי"ס היסודיים הממ"ד, אוריאל עובדיה..... עמוד 160
- הנחיות נוספות לבתי הספר בחינוך הדתי..... עמודים 161 - 168

פרק ד' - הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחינוך המיוחד

- פתח דבר - מנהלת האגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי-גודמן..... עמוד 170
- הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל..... עמודים 171
- הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם בתי ספר לחינוך מיוחד..... עמודים 172 - 188

פרק ה' - משאבים ליישום התכנית בבתי הספר היסודיים תשע"ג

- הקדמה - משאבים ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג..... עמוד 190
- שעות תוספתיות ליישום המטרות ויעדי התכנית האסטרטגית בחינוך היסודי..... עמוד 191
- אופן שיבוץ השעות בבתי הספר היסודיים..... עמודים 192 - 193
- פירוט שעות הלימוד השבועיות המחייבות בבתי הספר היסודיים..... עמודים 194 - 195
- מודל הדרכה בית ספרי לבתי ספר יסודיים בחינוך הרגיל..... עמוד 196
- הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר..... עמודים 197 - 198
- ספרי לימוד לתלמידים - הערכות לתשע"ג..... עמודים 199 - 200
- ריכוז שעות ההוראה והפיתוח מקצועי בנושא היעדים..... עמודים 201 - 204
- ריכוז שמות המתוונים לפיתוח מקצועי בכל יעד..... עמודים 205 - 206

פרק ו' - תם ולא נשלם... ומה הלאה?

תם ולא נשלם... - מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

- על אודות המתנ"ה..... עמוד 208
- על אודות הגאנט..... עמוד 208
- על אודות ספר התכניות..... עמודים 209 - 211
- המארז כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה..... עמודים 365 - 373

פרק א'

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית

מבט לאחור וראייה לעתיד -

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

♦ פתח דבר

♦ מבט על...

הקדמה -

מנהלת האגף לחינוך היסודי, יהודית קדש

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

מבט לאחור וראייה לעתיד - סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

פתח דבר

שמחנו לשמוע מכם כי מארז המתנ"ה שפיתחנו לשנה"ל תשע"ב, סייע לכם להתארגן כראוי לשנת הלימודים הנוכחית, סינכרן את העשייה, הנגיש את המידע לגבי התכניות, המשימות והמשאבים של המינהלים השונים במטה, הפחית את "גורם ההפתעה" ושימש כבסיס לשיח הפדגוגי סביב תהליך בניית תכנית העבודה עם צוות המוסד החינוכי, ההורים, המפקח והמחוז.

השנה המשכנו בעשייה זו ופעלנו להרחבת התפיסה האינטגרטיבית תוך התייחסות לרצפים מגוונים: רצף גילאי מקדם יסודי דרך היסודי ועד לעל יסודי; רצף של אוכלוסיות רגילות, מצטיינות, מתקשות, חנ"מ; רצף של אוכלוסיות וותיקות ועולים; ורצף מטה-מחוז. פעלנו להגדלת מרחב הבחירה שלכם ביחס לתחום ההדרכה, אופן השימוש בשעות הלא צבועות, ביטול חובת ההשתתפות בקורס מסוים בפיתוח המקצועי ועוד.

כדי לאפשר לכם להיערך כראוי ובזמן ליישום התכנית האסטרטגית לקראת שנה"ל תשע"ג, שדרגנו את המארז והכנסנו בו שינויים משמעותיים הנוגעים לרמת התכנים ולאופן הצגתם:

ברמת התכנים - הרחבנו, העמקנו וכללנו חומרים נוספים שפותחו במהלך שנת תשע"ב; הוספנו את הרפורמה החדשה עוז לתמורה, את תפיסת הניהול עצמי, את מודל ההדרכה; התייחסנו להערכה ולבקרה ברמה הבית ספרית ולממדי התפוקה והתוצאה ברמה המחוזית.

ברמת המבנה - בחרנו להציג את ההיבטים המרכזיים בתכנית החל משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה, דרך המשימות הנגזרות מכל יעד תוך פירוט ההנחיות המרכזיות ליישום המשימה. את תהליך הערכה הצגנו על פני הרצף, כשברמה הבית ספרית הדגשנו את הפעולות המרכזיות הנדרשות ממנהל ביה"ס וצוותו, וברמה המחוזית העלינו הצעות/נושאים ביחס לממדי התוצאה המרכזיים שידונו על ידי המפקח ומנהליו, כל זאת תוך שקיפות מירבית, לצד המשאבים הנדרשים ליישום התכנית בתשע"ג.

החומרים הנכללים במארז מהווים את תשתית המידע הנדרש בעבודת המחוז עם המפקחים והמנהלים. הם מעודדים דיאלוג מתמשך בין המפקח, למנהל, לרשות ולהורים אודות תכנון שנה"ל, בניית תכנית העבודה, אופן שיבוץ השעות שאינן צבועות במערכת, הנושאים בהם ישתלמו המורים במסגרת ההתפתחות המקצועית, שיבוצי מורים, תחומי ההדרכה ועוד.

תודתנו לכלל השותפים לחשיבה ולתכנון הפדגוגי במשרד שפועלים יחדיו להיערכות לתשע"ג: מנהלי מחוזות, לשכת המשנה לסמנכ"ל וצוות התכנון, מזכירות פדגוגית, מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי לעו"ה, מינהל חברה ונוער, מינהל מדע וטכנולוגיה, מינהל תקשוב ומערכות מידע, מינהל חינוך דתי, מינהל כלכלה ותקציבים, מינהל הפיתוח, אגף א' נכסים ולוגיסטיקה, אגף בכיר לכא"ב, אגף א' לחינוך מוכר שאינו רשמי, אגף א' תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים, אגף הביטחון ולמנהלים במינהל הפדגוגי, המוביל את הראייה הכוללת של העשייה הפדגוגית המשרדית לטובת בתי הספר.

ומכאן לאן מועדות פנינו? כשלב נוסף בפיתוח כלים שסייעו לניהול פדגוגי מיטבי ולהיערכות לקראת תשע"ג, אנו מכינים, בימים אלו, את לוח הגאנט לשנה"ל תשע"ג: לוח המסדיר את כלל הפעולות, הכנסים, האירועים והבקורות במהלך השנה. בנוסף, אנו נמצאים בשלבי פיתוח של ספר התכניות בו תוכלו למצוא את כלל התכניות החינוכיות שפותחו במשרד ו/או שהמשרד שותף לפיתוחן ו/או להובלתן.

כל זאת בהתאם לתכנית האסטרטגית הכוללת של המשרד כפי שתוצג להלן:

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית לשנת הלימודים תשע"ג

תכנית
אסטרטגית

מטרות

יעדים

משימות

פעולות

משאבים

הערכה
בית ספרית

ממדי
תפוקה
ותוצאה

הפרק שלפניכם מציג את המטרות ואת היעדים הכלולים בתכנית האסטרטגית לשנת תשע"ג. המטרות והיעדים ממוקדים בקידום של היבטים המשלימים זה את זה ומבוססים על התפיסה הרואה את הלומד כמכלול והחותרת למתן מענה לצרכיו הקוגניטיביים, הרגשיים והחברתיים.

בחרנו להציג את הדברים ברצף שיאפשר תכנון מושכל החל משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה ועד למשימות הנגזרות מכל יעד. בכל משימה תיארנו את הפעולות המרכזיות הנדרשות מהמנהל ומצוותו לקידומה, לצד תהליך הערכה הבית ספרית ומדדי התפוקה והתוצאה ברמת בתי הספר במחוז:

תפקידם של מדדי התפוקה לשקף את ליבת העשייה המתרחשת בביה"ס בעקבות התשומות ופעולות ההתארגנות שננקטו בכל אחת מהמשימות. תפקידם של מדדי התוצאה הוא ללמד אודות השינוי המצופה בסביבה הבית ספרית (ברמת תלמיד, כיתה, מורה, צוות וכו') בעקבות הפעלת המשימות. מדדי התוצאה מושפעים מהעשייה הבית-ספרית אך גם מהשפעות חיצוניות בסביבה. המידע לגביהם יכול להיאסף באמצעות תצפיות, שיחות, חוות דעת אישיות, שאלונים וכד' – בחרנו להציגם כנקודות לשיח בין המפקח לקבוצת מנהליו.

בנוסף, הצגנו עבור כל יעד את המשאבים הנדרשים ליישומו, לצד הנחיות הנוגעות לאופן מימושו היעיל של שעות ההוראה הנדרשות, ההתפתחות המקצועית במסגרת השתלמויות המורים וההדרכה הבית ספרית כך שתוצג בפניכם התמונה הכוללת.

מטרות התכנית האסטרטגית

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים.
- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים והאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים.
- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צורכי הפרט ואת צורכי המשתנים של מדינת ישראל.

יעדי התכנית

- העמקת החינוך לערכים
- מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי
- שיפור ההישגים הלימודיים
- ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד
- צמצום פערים לימודיים
- חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה
- חיזוק מעמד המנהל
- התמקדות במקצועות הליבה
- התאמת תכנית הלימודים למציאות החינוכית המשתנה
- הגדלת מספר התלמידים בחינוך הטכנולוגי-מקצועי
- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

יעד נוסף לתשע"ג

- שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

המטרות והיעדים של התכנית האסטרטגית

ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בבתי הספר היסודיים

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
יעד מספר 1				
נעלה לירושלים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	יציאה לסיורים חינוכיים בירושלים
תרבות ישראל ומורשתו	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"
מפתח הלי"ב בתפיסה מערכתית	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת ערכי "מפתח הלי"ב" בתפיסה בית-ספרית (שעת חינוך, שיח פרטני, מסגרות של חברת הילדים ושיתוף ההורים)
ההמנון הלאומי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
יעד מספר 2				
אקלים מיטבי	א	2	מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום האלימות
תלבושת אחידה	א'	2	מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	הנהגת התלבושת האחידה
יעד מספר 3				
שפת אם	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הפעלת תכנית לשיפור ההישגים באוריינות, קריאה וכתביה בכיתות א'-ו' ולקידום שפת אם עברית וערבית
מבדק קריאה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור המיומנויות בשפת אם - מבדק קריאה וכתביה לתלמידי כיתות א'
מתמטיקה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור דרכי ההוראה והלמידה בשיעורי מתמטיקה כיתתיים/פרטניים ופיתוח ערוצי התמקצעות במתמטיקה
חוק פיצול כיתות א' ו-ב'	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	פיצול כיתות א'-ב' במסגרת שיעורי קריאה וחשבון (ראו יעד 3 - שפת אם מתמטיקה)
אנגלית	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הטמעת הערכה "הערכה להערכת ראשית קריאה באנגלית" בכיתות ה'
מדע וטכנולוגיה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הטמעת מקצוע מדע וטכנולוגיה
אמירים למצטיינים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הטמעת תכנית "אמירים" לטיפוח התלמידים המצטיינים ולטיפוח המצוינות הבית ספרית
קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	<u>המשימות לעולים חדשים:</u> הקניית העברית כשפה שנייה לעולים שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד מניעת נשירה של תלמידים עולים <u>המשימות לעולים ותיקים:</u> המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים במטרה לשפר את השפה ולהשלים פערים
אזורי בחירה מבוקרת	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירה מבוקרת של הורים בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים

ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בבתי הספר היסודיים

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
יעד מספר 4				
ניצול זמן לימוד : יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות	ג'	4	ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד	יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות
יעד מספר 5				
איתור וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות "שח"ר"	ב'	5	צמצום פערים	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול, לקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים
תכניות תוספתיות לצמצום פערים	ב'	5	צמצום פערים	הפעלת תכניות תוספתיות לקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים
חומש - למגזרים דוברי השפה הערבית	ב'	5	צמצום פערים	קידום ההישגים הלימודיים והחברתיים של תלמידי המגזרים דוברי השפה הערבית
יעד מספר 6				
פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים	ב'	6	חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	הערכת מורים ומנהלים לצורך קידום המקצועי
פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה	ב'	6	חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	השתתפות בקורסים לפיתוח מקצועי של עובדי ההוראה
יעד מספר 7				
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	ב'	7	חיזוק מעמד המנהל	פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר
יעד מספר 11				
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	ב'	11	תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21	הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה וללמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים
יעד מספר 12				
שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם	ב'	12	שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים בהיבטים שונים	מתן מענים משמעותיים בחינוך הרגיל כך שפחות ילדים יזדקקו להפנייתם ללמידה במסגרות החינוך המיוחד

ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים ומשימות השגרה בבתי הספר היסודיים

הנושא	המטרה	נגזר מיעד מס'	היעד	משימת השגרה בזיקה ליעד
משימות שגרה בזיקה ליעד מספר 1				
מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן	א'	1	העמקת החינוך לערכים	מימוש המטרות של חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)
חינוך אזרחי ודמוקרטי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	חינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים חינוך לחיים משותפים
מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "מורשת דת ותרבות"-מגזר ערבי
מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "מורשת ותרבות"-מגזר הדרוזי
חינוך לקיימות ולחינוך סביבתי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת חינוך לקיימות כאורח חיים – תכנית משותפת של שר החינוך והשר להגנת הסביבה
שוויון בין המינים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	קידום שוויון בין המינים
משימת שגרה בזיקה ליעד מספר 2				
זהירות ובטיחות בדרכים	א'	2	מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים
רפורמות במערכת החינוך				
אופק חדש		יצירת סינרגיה בין ארבעת רכיבי אופק חדש : זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי		
תכניות מרכזיות				
טרקטנברג		העשרה בתום יום הלימודים		
ניהול עצמי		הטמעת מודל הניהול העצמי בבתי ספר חדשים בניהול עצמי והעמקה בבתי ספר ותיקים בניהול עצמי		
חינוך משלב		יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית ספר תלמידים שונים בעלי מגוון זהויות יהודיות		
כללי				
מינהל בית ספרי		קידום ארגון בית הספר וניהולו כסביבת חינוך-למידה		
חטיבות צעירות		חיזוק החטיבות הצעירות כמסגרת חינוך למידה ייחודית ואיכותית		
שעת חירום		היערכות לשעת חירום		

בטוחני כי עבודה אינטגרטיבית עם מדדים מוגדרים ברמת המוסד החינוכי והמחוז מול המטרות, היעדים, המשימות והפעולות, כפי שהוצגו לעיל ויופרטו בפרקים הבאים, תקדם את המערכת.

בברכת היערכות פורייה,
מיכל כהן
סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הקדמה - מנהלת האגף לחינוך יסודי, יהודית קדש

למנהלי בתי הספר היסודיים ולמפקחים,

בספרות מחקר החינוך מצאנו כי בתי ספר מצוינים רואים במצוינות דרך חיים, הרגל ולא אירוע חד פעמי, המכוונת לתת מענה לכל תלמיד ולהבאתו להישגים גבוהים בתחום הלימודי, הרגשי והחברתי. בהתנהלותם זו משקפים בתי הספר שוויון חברתי, אי תיוג, שיתוף הקהילה ובעיקר ההורים. בתי ספר אלה חותרים בהתמדה ולאורך זמן לאיכויות גבוהות ולהשגת תוצאות מצוינות. הם יוצרים תרבות ארגונית שיש בה סינרגיה בתהליכי הפעולה וקשר מובנה בין ערכים לנורמות, לנהלים ולכללים הנגזרים מהחזון החינוכי ומחזקים אותו.

עבור בתי ספר אלה החזון הוא היכולת לראות את האפשרי לפני שהוא הופך ברור מאליו. בתי ספר אלה מצליחים, מחד גיסא, להציב מטרות גדולות ומאידך גיסא, משכילים לפרוט אותן לפעולות יישומיות וסדורות המקדמות אותם בדרכם להשגתן.

המארג שלפניכם בנוי על תפיסה זו. תוכלו למצוא בו את המטרות, היעדים והמשימות שהוגדרו בתכנית האסטרטגית של משרד החינוך ואת ההנחיות שנועדו לסייע למנהלים ולמפקחים בדרך להשגת כל מטרה, יעד ומשימה שהוגדרו לצד יצירת מדדי תפוקה, וכיוונים לשיח אודות מדדי התוצאה. המארג מגדיר הנחיות פדגוגיות וארגוניות גם ביחס למימוש יעיל של זמן הוראה-למידה, תהליכי הוראה-למידה איכותיים ותהליכי פיתוח מקצועי. כל זאת באופן המאפשר למנהל ולמפקח לראות את התמונה השלמה של המעשה החינוכי בבית הספר, ובצידה - לאפשר את הביטוי המושכל והייחודי בתהליכי היישום.

כמו תמיד נקיים מפגשים במעגל ארצי, מחוזי ואזורי לבחינת המשמעות של הנחיות אלה ושל השימוש המושכל בחומרים הכלולים במארג. נלווה מהלכים אלה בהמשך פיתוח מאגר חומרי הוראה-למידה מגוון ותומך יישום איכותי.

לסיום, "כל אחד מוכן לעשות מעשה גדול, מזהיר, חד פעמי, שרבות ידובר בו. קשה הוא המעשה הקטן, היומיומי, האפור" (אסתר קל)

אני מחזקת את ידיכם בשגרת העשייה החינוכית, במעשים הקטנים, היומיומיים, שבונים את המעשה הגדול.

בברכת הצלחה,

יהודית קדש

מנהלת האגף לחינוך יסודי

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ב'

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בבתי הספר היסודיים

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- נעלה לירושלים
- תרבות ישראל ומוורשתו
- מפתח הל"ב בתפיסה מערכתית
- ההמנון הלאומי - התקווה
- מטרות חוק החינוך הממלכתי המתקן (תש"ס)
- חינוך אזרחי ודמוקרטי
- מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי
- מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי
- חינוך לקיימות וחינוך סביבתי
- שוויון בין המינים

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- אקלים מיטבי
- תלבושת אחידה
- זהירות ובטיחות בדרכים

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- שפת אם
- מבדק קריאה
- מתמטיקה
- חוק פיצול כיתות א' ו-ב'
- אנגלית
- מדע וטכנולוגיה
- אמירים למצטיינים
- קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים
- אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי

יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

- ניצול זמן הלימוד:
- יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
- הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות

יעד 5 - צמצום פערים

- איתור וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות "שח"ר"
- תכניות תוספתיות לצמצום פערים
- חומש למגזרים דוברי השפה הערבית

יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

- פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים
- פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה

יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

- פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן

- הדיגיטלי במאה ה-21
- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

- שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

רפורמות

- אופק חדש

תכנית מרכזיות

- טרכטנברג
- ניהול עצמי
- חינוך משלב

כללי

- מינהל בית ספרי
- חטיבות צעירות
- שעת חירום

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: נעלה לירושלים

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- יצאה לסיורים חינוכיים בירושלים

האכלוסייה:

- כיתות ה' בכל בתי הספר

הפעולות:

- בניית תכנית טיולים לכיתה ה' תוך שילוב סיורים חינוכיים בירושלים בדגש על "ירושלים הבירה שלי"
- תיאום ואישור התכנית ע"י אגף של"ח וידיעת הארץ במחוז
- תיאום הסיור והדרכתו ע"י גופים ומוסדות בירושלים המאושרים ע"י המשרד
- קיום פעילות להכנת התלמידים לקראת הסיור בירושלים
- קיום פעילות סיכום עם התלמידים בעקבות הסיור בירושלים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים דיאלוג, משותף והערכה בעקבות הסיור
- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר ששילבו בתיאום עם אגף של"ח וידיעת הארץ במחוז, תכנית סיורים לכיתות ה', "ירושלים הבירה שלי"
- מספר בתי הספר שסיירו בירושלים בהתאם לתכנית הסיורים לכיתות ה' "ירושלים הבירה שלי"
- מספר בתי הספר שקיימו פעילות הכנה לפני הסיור בירושלים ופעילות סיכום בעקבותיו

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תכנית הסיורים בירושלים תרמה לחיזוק הזיקה וההזדהות של התלמידים עם ירושלים כבירת ישראל?
- באיזו מידה תרמה תכנית הסיורים בירושלים לחיזוק סקרנותם/רצונם של התלמידים להכיר את ירושלים כבירת ישראל?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לשל"ח במינהל חברה ונוער

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- "נעלה לירושלים"

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תרבות ישראל ומורשתו

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"

האכלוסייה:

- כיתות ה' ו' בכל בתי הספר הממלכתיים היהודיים

הפעולות:

- הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" בחינוך הממלכתי יהודי בשכבות כיתות ה' ו' תוך דגש על הנושאים הבאים:
 - כיתות ה' - עם בארצו - בין עם ישראל לארץ ישראל
 - כיתות ו' - אחריות אישית ומחויבות לאומית
- לימוד טקסטים מכוננים, בחינת מקורותיהם והשפעותיהם והעברת ביקורת עליהם תוך מתן דגש על:
 - כיתות ה' - "ספר האגדה", ההימנון
 - כיתות ו' - "פרשת השבוע" כטקסט רלוונטי ואקטואלי, לימוד "מגילת העצמאות"
- דיון בנושאים מרכזיים כמו:
 - כיתות ה' - סמלי המדינה, נשיאים וראשי ממשלה, ירושלים כבירת ישראל, איי בראי חגי ישראל, איי בשירים ובסיפורים
 - כיתות ו' - בני ובנות מצווה, אחריות ומחויבות במפעל הציוני: דרכי הגשמה חלוצית, עצמאות כמחויבות ומקומה של מגילת העצמאות בחברה הישראלית, חגי ישראל בין מסורת לחידוש
- הטמעת חומרי הוראה למידה מאושרים לתחום בהתאם לפרסום באתר המטה לתרבות ישראל
- שימוש מושכל במאגר משימות שנבנה בשיתוף הראמ"ה

שעות הוראה בתחום:

- 2 ש"ש בשכבת כיתות ה', ו' להטמעת המקצוע (לכל כיתה תוקצה שעה מהתקן הבית ספרי + שעה תוספתית)
- חובת מינימום חלה על הוראת הנושאים המצוינים בסילבוס המפורסם באתר המטה לתרבות ישראל

פיתוח מקצועי:

- מורה אחד לפחות, משכבת ה' או ו' ישתתף בפיתוח מקצועי "תרבות ישראל ומורשתו" המופעל ע"י המטה לתרבות ישראל במזכירות הפדגוגית בהיקף של 30 שעות

הדרכה:

- תינתן בבתי"ס שבחרו בתחום במסגרת מודל ההדרכה
- תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י מטה תרבות ישראל במזכירות הפדגוגית, תוך הכנסת ההתאמות הנדרשות
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

יעד 1

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות
- בדיקת השימוש בחומרי למידה מאושרים ע"י המטה לתרבות ישראל והאגף לאישור ספרי לימוד
- שיבוץ מורים בעלי זיקה לתרבות ישראל
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ושיתוף ע"י המורה המשתלם
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל והרפרנט המטה לתרבות ישראל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות בהם

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בחינוך הממלכתי יהודי בהם נלמד המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" בכל אחת מכיתות ה' ו'
- מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לסילבוס הנדרש
- מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי ההוראה למידה החדשים שאושרו ע"י משרד החינוך
- מספר בתי הספר המשתמשים במאגר המשימות שפותח בשיתוף ראמ"ה
- מספר בתי הספר שבהם לפחות מורה אחד משכבת ה' או ו' משתתף בפיתוח מקצועי בתחום
- מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה הלמידה במסגרת תרבות ישראל תרמה לחיזוק הזהות היהודית?
- באיזו מידה העיסוק בנושאי תרבות ישראל תרם להיכרות עם מקורות ישראל?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למטה לתרבות ישראל במזכירות הפדגוגית

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [המטה לתרבות ישראל](#)

יעד 1

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מפתח הל"ב בתפיסה מערכתית

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת ערכי "מפתח הל"ב" בתפיסה בית-ספרית (שעת חינוך, שיח פרטני, מסגרות של חברת הילדים ושיתוף ההורים)

האכלוסייה:

- כיתות א'-ו' בבתי הספר היסודיים בכל המגזרים

הפעולות:

- הפעלת תכנית "מפתח הל"ב" (בחמ"ד – "מפתח הל"ב מתוך אמונה") במסגרת שעת חינוך קבועה אחת לשבוע בכיתות א'-ו' בהתאם לסילבוס החברתי-ערכי (תוך התאמה, למוכש"ר, למגזר הערבי, הבדואי והדרוזי)
- במסגרת שעת חינוך קבועה אחת לשבוע בכיתות א'-ו' בהתאם לסילבוס החברתי-ערכי (תוך התאמה למוכש"ר, למגזר הערבי, הבדואי והדרוזי)
- קיום מפגשי מחנך-קבוצת תלמידים (עד 5 תלמידים) במסגרת השעות הפרטניות במהלכן מתקיים שיח רגשי-חברתי-ערכי בנושאים הרלוונטיים לחיי הילדים (כדוגמת "מפגשים מלב אל לב")
- טיפול מעורבות חברתית בכיתה, בביה"ס ובקהילה תוך מתן הזדמנויות לכל תלמיד/ה למלא תפקיד במסגרות מגוונות כמו: "תפקיד לכל תלמיד/ה" ו"שגרירי מפתח הל"ב"/"שגרירי מפתח הל"ב מתוך אמונה"
- שיתוף ההורים בלמידה ובהתנסות החברתית-ערכית המתקיימות בכיתה ובבית-הספר ברמות שיתוף שונות
- הרחבת העיסוק בערכי "מפתח הל"ב" גם לתחומי הדעת השונים ובהקשרים מגוונים לשם העמקת הלמידה וההתנסות החברתית

שעות הוראה בתחום:

- שעת חינוך אחת קבועה בכיתות א'-ו' להטמעת "מפתח הל"ב" (מתוך התקן הבית ספרי בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל)
- שתי שעות פרטניות המיועדות לשיח אישי/קבוצתי במסגרת "אופק". קבוצת התלמידים (עד חמישה) תתחלף בסבב השעות תועברנה ע"י מחנכי כיתות א'-ו' בליווי ובהנחיית הרכזים החברתיים

פיתוח מקצועי:

- למחנכים - מחנך אחד לפחות בכל שנה ישתתף בקורס "מפתח הל"ב למחנכים" המופעל ע"י האגף לחינוך יסודי בהיקף של 30 שעות
- לרכזים החברתיים - קורס רכזים המופעל ע"י האגף לחינוך יסודי במסגרת "לימודי תעודת רכז חברתי" או במסגרת לימודי הכשרה והתמקצעות בהתאם לשלב הפיתוח המקצועי בו הם נמצאים בהיקף של 30 שעות
- למחנכי החמ"ד – קורס שיינתן ע"י מינהל חמ"ד

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הדרכה:

- ההדרכה בתחום החברתי תינתן למחנכים ולרכז החברתי בבתי"ס שבחרו בהדרכה בתחום, בהיקף של 1/2 יום חודשי
- ההדרכה תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם עם המפקח והמנחה המחוזית בתחום
- ההצטרפות לבתי"ס המיישמים את מודל "שגרירי מפתח הלי"ב" (בחמ"ד: "שגרירי מפתח הלי"ב מתוך אמונה") כרוכה בבחירת הדרכה של "מפתח הלי"ב" במודל ההדרכה

תפקיד המנהל/ת:

- בניית תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י הרכז החברתי, המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משו"ב והערכה
- מינוי רכז חברתי הממשיך להתפתח מקצועית בתחום ושילובו בצוות הניהולי
- הקצאת מסגרות לפעילות של חברת הילדים ומעקב אחר ביצוע הפעילות
- עדכון המפקח הכולל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות בו

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משו"ב והערכה בזמנים קבועים
- בדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש ליישום התכניות הכיתתיות והבית-ספריות בהתאם לפעולות שהוגדרו
- הערכת המידה בה הערכים הנלמדים מיושמים בהתנהגותם של באי ביה"ס
- הערכת המעורבות החברתית בדגש על המדדים: אחריות, התמדה, יוזמה ותקשורת בין-אישית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

הפעלת שעת חינוך - תכנית "מפתח הלי"ב"

- מספר בתי הספר בהם משובצת שעת חינוך קבועה בכל אחת מכיתות א'-ו'
- מספר בתי הספר בהם המחנכים מעבירים את שעת החינוך בכיתותיהם
- מספר בתי הספר בהם מופעלת תכנית "מפתח הלי"ב"/"מפתח הלי"ב מתוך אמונה" (בממ"ד)

ליווי, פיתוח מקצועי והדרכה

- מספר בתי הספר בהם לפחות מחנך אחד משתתף בקורס "מפתח הלי"ב למחנכים"
- מספר בתי הספר בהם הרכז משתתף בקורס התמקצעות לרכזים חברתיים (לימודי תעודה/לימודי התמקצעות)
- מספר בתי הספר בהם הרכז משתתף בכנסים/ימי עיון מחוזיים/ארציים של המחלקה לחינוך לחיים בחברה
- מספר בתי הספר בהם קיימת הדרכה קבועה ומסודרת בתחום החברתי למחנכים ולרכז
- מספר בתי הספר בהם מתקיימים מפגשי מליאה בתחום החברתי לכלל צוות החינוך

קידום מעורבות חברתית

- מספר בתי הספר בהם מרבית התלמידים ממלאים תפקיד במהלך השנה
- מספר בתי הספר בהם מעריכים את התלמידים הממלאים תפקיד (בתעודת מחצית, בתעודה מיוחדת וכו')
- מספר בתי הספר בהם מיושם מודל "שגרירי מפתח הלי"ב"/"שגרירי מפתח הלי"ב מתוך אמונה" (בממ"ד) בכל הכיתות

קיום שיח רגשי-חברתי-ערכי

- מספר בתי הספר בהם מתקיים שיח רגשי חברתי ערכי קבוע בין המחנך לקבוצת תלמידים, במסגרת השעות הפרטניות

שיתוף ההורים בעשייה החברתית ערכית

- מספר בתי הספר בהם הוצגה בפני ההורים התכנית החברתית השנתית
- מספר בתי הספר שפועלים לשיתוף ההורים בלמידה ובהתנסות החברתית ערכית ברמות שיתוף שונות

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו שיעורי מפתח הל"ב לחיזוק התנהגויות חברתיות?
- באיזו מידה תרם שיתוף ההורים בעשייה החברתית לטיפול קשרי הורים-מורים?
- באיזו מידה תרם ביצוע תפקידים ע"י תלמידים לתחושת המסוגלות שלהם?
- באיזו מידה תרם השיח רגשי חברתי ערכי לטיפול יחסי מורים תלמידים?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שבוצעו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- למפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד - ראו הנחיות נוספות בפרק ג'

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [מפתח הל"ב לשעת חינוך \(עברית\)](#)
- [מפתח הל"ב לשעת חינוך \(ערבית\)](#)
- [טיפול מעורבות חברתית](#)
- [מפגשים מלב אל לב \(עברית\)](#)
- [מפגשים מלב אל לב \(ערבית\):](#)
- [ערכה שולחנית](#)
- [ערכת קלפים](#)
- [שיתוף הורים בלמידה ובהתנסות החברתית-ערכית \(עברית\)](#)
- [שיתוף הורים בלמידה ובהתנסות החברתית-ערכית \(ערבית\)](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: ההמנון הלאומי - התקווה

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי

האכלוסייה:

- כלל בתי"ס היסודיים ארץ

הפעולות:

- קיום מגוון פעילות להעמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
- היכרות עם "ערכת התקווה"
- שילוב ההמנון הלאומי בטקסים
- שילוב ההמנון הלאומי במהלך הלמידה בתחומי דעת ובזמנים שונים:
 - ב"מולדת חברה ואזרחות" - בכיתות ב', ג' ד' בנושא סמלי המדינה
 - ב"מפתח הלי"ב" - בכיתות א'-ו' במסגרת ערך הכבוד בחודש אייר
 - ב"חינוך לשוני" - בכיתות ה', ו' בדגש על קריאה ספרותית של ההמנון
 - ב"תרבות ישראל ומורשתו" - בכיתות ה' בנושא "עם וארצו"
 - במוסיקה - ההמנון נלמד בכל כיתות היסוד במסגרת לימודי המוסיקה
- כללי: עיסוק בסמלי המדינה תוך הכרת האיש, התהליכים והאירועים הקשורים בעיצוב סמלי המדינה ובבחירתם: הסמל, הדגל, ההמנון התייחסות לזיקה בין עם ישראל לארץ ישראל בהמנון הלאומי ובירור זיקה אישית ביחס אליו

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת אופן השילוב של ההמנון באורח החיים הבית ספרי
- בדיקה וליווי של הנושאים הנלמדים בהקשר להמנון

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר הפועלים להעמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
- מספר בתי הספר בהם משולב הנושא במסגרות שונות
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:
 - באיזו מידה תרמה ההיכרות עם ההמנון לחיזוק תחושת השייכות לעם ולמדינה?
 - באיזו מידה תרם העיסוק בהמנון לשליטה במילותיו ולהבנת מסריו?
 - באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למזכירות הפדגוגית
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- אודות "ערכת התקווה"
- יחידת העמקה בנושא: ההמנון - "התקווה"

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)

כללי:

- החינוך לערכים נקבע כאחד היעדים המרכזיים של הפעילות השוטפת בבית-הספר
- החינוך לערכים תורם לעיצוב אישיותו של הלומד הצעיר, לקשר ולקרבה למורשת הלאומית והאוניברסלית, והוא אף משפיע על יצירת אקלים תומך ומעצים בבית-הספר, שהוא מאבני היסוד של מטרות החינוך
- בשנת תש"ס (2000) החליטה הכנסת על תיקונים ושינויים בחוק החינוך הממלכתי עקב שינויים שהתחוללו בחברה הישראלית ובמערכת החינוך במדינת ישראל, ושדרשו התאמות בין מטרות החינוך הממלכתי לבין המציאות החינוכית של ימינו
- התיקון לחוק נתקבל בכנסת ביום ט"ז באדר א' התש"ס (22 בפברואר 2000). הצעת החוק ודברי ההסבר פורסמו בהצעת חוק 2766, מיום כ"ז בחשוון התשנ"ט (16 בנובמבר 1998)

המטרה:

- מיסוד המודעות והמחויבות ליישום החוק

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- מימוש מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)

האכלוסייה:

- כלל מוסדות החינוך

הפעולות:

- בירור מהות הערכים העומדים בבסיס סעיפי חוק החינוך הממלכתי המתוקן, בחינתם, ניתוח המרכיבים שלהם, והענקת פרשנות ההולמת את ציבור בית-הספר
- בחינת פעולות בית-הספר לאור מטרות החינוך המוגדרות בתיקון לחוק
- זיהוי, הדגשה והבלטה של הערכים שמזמנים תחומי הדעת

הצעות ברוח הערכים הנכללים בחוק:

- ההצעה: ערכת התקווה - העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי במערכת החינוך ובתנועות הנוער
- לטיפוח הערכים: כיבוד הזהות התרבותית, נאמנות למדינה (עפ"י סעיף 1)
- ההצעות: ביקור תלמידים בכנסת ובבתי-משפט, פעילות לחינוך אזרחי של תלמידים וכפיתוח מקצועי למורים; פעילויות בנושא שוויון בין המינים
- לטיפוח הערכים: הנחלת העקרונות שבהכרזה על מדינת ישראל, שמירה על החוק, ערכים דמוקרטיים, שוויון זכויות חברתי (על-פי סעיף 2)
- ההצעות: טיפוח זיכרון השואה ומשמעויותיה באמצעות סיור במרכז להנחלת זיכרון השואה
- לטיפוח הערכים: אהבת האדם, כיבוד המורשת (על-פי סעיף 1), תודעת זכר השואה והגבורה ותולדות העם היהודי (על-פי סעיף 4)
- ההצעה: חובת תלבושת אחידה בבתי-הספר בשיתוף פעולה עם צוות בית-הספר, עם ועד ההורים ועם מועצת התלמידים (ראו פירוט משימה לעיל)
- לטיפוח הערכים: שוויון (על-פי סעיף 2), חתירה לצדק חברתי (על-פי סעיף 9)

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

- ההצעה: 'נעלה לירושלים' (ראו פירוט משימה לעיל)
- לטיפול ערכים: אהבת הארץ, נאמנות למדינה (על-פי סעיף 1) לימוד תולדות ארץ ישראל ומורשת ישראל (על-פי סעיפים 3 ו-4)
- ההצעה: מיזמים משותפים עם עמותות ועם קרנות פילנתרופיות להפעלת תכניות ייחודיות לחיזוק החינוך הערכי, בדגש על זהות יהודית-ציונית ועל מורשת ישראל
- לטיפול ערכים: כיבוד המורשת, נאמנות למדינה, אהבת הארץ (על-פי סעיף 1), לימוד תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל (על-פי סעיף 3), מורשת ישראל ומסורת יהודית (על-פי סעיף 4)
- ההצעה: הבניה וחיזוק של ההתנהגות הערכית באמצעות הפעלת תכנית "מפתח הל"ב" – תכנית חברתית ערכית בכיתות א' ו' (ראו פירוט משימה לעיל)
- לטיפול הערכים: כיבוד תרבותו והשקפותיו של הזולת (על-פי סעיף 2), טיפוח המורשת והמסורת היהודית (על-פי סעיף 4), פיתוח אישיות הילד והילדה, שוויון הזדמנויות לכל ילד וילדה (על-פי סעיפים 5 ו-8), טיפוח מעורבות בחיי החברה הישראלית (על-פי סעיף 9), טיפוח יחס של כבוד ואחריות לסביבה הטבעית (על-פי סעיף 10)
- ההצעה: חיזוק תנועות הנוער (ראו פירוט משימה לעיל)
- לטיפול הערכים: פיתוח אישיות הילד והילדה, יצירתיותם וכישרונותיהם השונים (על-פי סעיף 5), קבלת תפקידים מתוך מסירות ואחריות, טיפוח מעורבות בחברה הישראלית (על-פי סעיף 9)
- ההצעה: מפעלי תרבות יהודית, חשיפה לאירועי תרבות בדגש על תלמידים מהפריפריה החברתית-גיאוגרפית, פרויקטים מוזיקליים ברשויות (פסטיבלים, קונצרטים, ירידים)
- לטיפול ערכים: הרחבת האופקים התרבותיים וחשיפה לחוויות אומנותיות (על-פי סעיף 5), ביסוס ידיעות על היצירה האנושית, עידוד תרבות הפנאי, לימוד מורשת ישראל והמסורת היהודית (על-פי סעיפים 4 ו-6) שוויון הזדמנויות (על-פי סעיף 8)
- ההצעות: חיזוק החוסן האישי של תלמידים נושרים באמצעות הפעולות הנערכות ביחידות לקידום נוער ברשויות, בחינוך הפורמלי ופעולות לנוער עולה בסיכון
- לטיפול הערכים: חתירה לצדק חברתי, עזרה הדדית (על-פי סעיף 9), הענקת שוויון הזדמנויות (על-פי סעיף 8)

פעולות ברמה הארצית:

- קיום ימי עיון ארציים למפקחים, למנהלי בתי-ספר, למדריכים ולמורים בתחומי דעת שונים
- ימי העיון יעסקו בערכים אוניברסאליים, כמו: כבוד האדם, אחריות, יושרה, צדק, אהבת הזולת תוך מתן דגש על הוראה המפנה מקום וזמן לעיסוק בערכים הטמונים במקצועות הלמידה
- המטרה של ימי עיון אלו היא פתיחת ערוצים מגוונים ליצירת קישורים רלוונטיים לחיי התלמידים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים
- לאגף לחינוך יסודי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: חינוך אזרחי ודמוקרטי

מטרות:

- העמקת החינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים, פיתוח מודעות בקרב התלמידים לסוגיות מרכזיות בחברה הישראלית, עידוד אקטיביזם חברתי ומעורבות אזרחית
- העמקת החינוך לחיים משותפים, לסובלנות ולהכרת "האחר", להכרת ריבוי התרבויות בחברה הישראלית תוך כבוד כלפיהן
- פיתוח היכולת לנהל דיון ומחלוקת עם אחרים מתוך חוסר הסכמה, הפחתת הניכור בין קבוצות בחברה

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- חינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים
- חינוך לחיים משותפים

האוכלוסייה:

- כלל התלמידים בכיתות א'-ו' בכל המגזרים

הפעולות:

לחינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים

- שילוב חינוך אזרחי, עיסוק באקטואליה ועיסוק מגוון ומאוזן בסוגיות שנויות במחלוקת בחברה הישראלית בתחומי הדעת השונים ובשיעורי חינוך
- שילוב מרכיבים אזרחיים ודמוקרטיים בתכנון סיורים וטיולים של בית-הספר (ביקורים באתרים ובמוזיאונים העוסקים בחברה הישראלית וכו')
- עריכת טקסים, פעילויות וימי שיא במועדים אזרחיים: יום הזיכרון ליצחק רבין (י"ב בחשוון), יום זכויות האדם (10 בדצמבר), יום השואה הבין-לאומי (27 בינואר), יום ההולדת לכנסת (ט"ו בשבט), יום האישה הבין-לאומי (8 במרס), היום הבין-לאומי למאבק בגזענות (21 במרס), יום העצמאות (ה' אייר)
- חשיבה על דרכים לעידוד מפגשים של תלמידים עם הזהויות השונות בחברה הישראלית (יהודים-ערבים-דרוזים, חרדים-דתיים-מסורתיים-חילוניים, עולים-ותיקים, וכו') והכרת זהויות ותרבויות אלו
- פיתוח סביבת למידה העוסקת באופן קבוע בערכים אזרחיים (סמלי המדינה, זכויות אדם, אקטואליה, תאריכים ואישים)
- עידוד למעורבות אזרחית ולאקטיביזם של התלמידים בדרכים שונות ובמסגרות שונות של בית-הספר (תחומי הלימוד, מועצת תלמידים, התנדבות וכו')
- כינוס ישיבות צוות משותפות בין רכוז חברתי לרכזי השכבות ולרכזי אזרחות לשם תכנון פעילויות בתחום

לחינוך לחיים משותפים

- גיבוש חזון ומטרות של בית-הספר בנושא (בהתבסס על חזון המנכ"ל שיתפרסם בנושא)
- מפגשי הכנה, עיבוד וליבון הסוגיות הכרוכות ב'הכרת האחר' והמפגש עמו
- עידוד פעילויות מגוונות להכרת תרבויות שונות בחברה הישראלית בסובלנות ובכבוד
- עידוד מפגשים עם תלמידים מבתי-ספר אחרים כשיא בתהליך החינוכי
- טיפול מתמשך במניעת עמדות קיצוניות ו/או גזעניות

משימת שגרה
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

פיתוח מקצועי והדרכה:

- במסגרת פיתוח מקצועי במולדת, חברה ואזרחות ובתהליכי פיתוח מקצועי של המחלקה לחינוך ולחיים בחברה

קישור לחומרים, באתר המטה לחינוך אזורי:

- http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/Mate

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לרפרנטים של המטה לחינוך אזורי במחוזות

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אתר המטה לחינוך אזורי](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הטמעת אשכול "תרבות, דת ומורשת" בבתי ספר ערביים במסגרת תכנית הלימודים

האכלוסייה:

- כיתות ב'-ט' בבתי ספר במגזר הערבי

הפעולות:

- הטמעת תכנית הלימודים המעודכנת בנושא הדת "תרבות האסלאם"
- הטמעת תכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית
- הטמעה ופיתוח חומרי למידה בהתאם לתכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית
- הכשרת מורים להוראת המקצוע החדש "המורשת הערבית"
- הטמעת חומרי הלמידה במקצוע דת "תרבות האסלאם"

שעות הוראה בתחום:

- 2 ש"ש בהתאם לתכנית הליבה מכיתה ב' עד כיתה ט' במסגרת השעות הרגילה

פיתוח מקצועי:

- מורה אחד לפחות, משכבות ב' –ט', ישתתף בפיתוח מקצועי באשכול "תרבות, מורשת ודת" המופעל ע"י המזכירות הפדגוגית והמנהל הפדגוגי בהיקף של 30 שעות

הדרכה:

- תינתן ברמה בית ספרית, מחוזית וארצית לפי הצורך
- תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י המפקחים המרכזים במזכירות הפדגוגית והאגף לחינוך יסודי
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות המיועדות להוראת האשכול החדש
- איתור המורים המומחים להוראת המקצוע
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל והמפמ"ר בהטמעת התכנית בהתאם ליעדים שנקבעו
- בחירת חומרי הלמידה המאושרים ע"י המשרד

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם נלמד האשכול "תרבות, מורשת ודת" בכל אחת מכיתות ב'-ט'
- מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לתכנית העבודה שנקבעה ע"י המזכירות הפדגוגית והמנהל הפדגוגי
- מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי ההוראה למידה שפותחו ואושרו ע"י המשרד
- מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת המקצוע לחיזוק הטמעת ערכים חברתיים מהתרבות ומהמורשת הערבית?
- באיזו מידה תרם העיסוק בנושא להיכרות התלמידים את התרבות והמורשת הערבית?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- האגף לחינוך במגזר הערבי במזכירות הפדגוגית
- האגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הטמעת מקצוע מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי, במסגרת תכנית הלימודים

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר היסודיים הדרוזים

שעות הוראה בתחום:

- 2 ש"ש במסגרת תכנית הלימודים הרגילה, כחלק מתכנית הלימודים

הנושאים הנלמדים בתכנית:

- ערכים, מצוות ומנהגים
- מוסדות דתיים ומסורתיים וארגון עדתי
- מורשת עממית

הפעולות:

- הטמעת המורשת והתרבות של העדה לשמירת צביונה הייחודי
- חיזוק תחושת הזהות ותחושת ההשתייכות הן לעדה והן למדינה
- טיפוח תחושת השייכות והזהות של הלומדים עם העדה בהלימה לחינוך הלומדים, אזרחי העתיד, לנאמנות למדינת ישראל ולערכי הדמוקרטיה

פיתוח מקצועי:

- מורה אחד לפחות מכל ב"ס ישתתף בפיתוח מקצועי בתכנית הלימודים ובערכים דרוזים המופעל ע"י המפמ"ר במרכזי פסג"ה בהיקף של 30 שעות

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש
- שיבוץ מורים/ות דרוזים שעברו הכשרה במקצוע המורשת הדרוזית
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל ומפמ"ר המורשת הדרוזית

הדרכה:

- תינתן בבתיה"ס היסודיים בהתאם לצורכי ביה"ס
- ההדרכה תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י מפמ"ר המורשת והממונה על החינוך הדרוזי
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם נלמד המקצוע בכל אחת מהכיתות
- מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לתכנית הלימודים
- מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי ההוראה-למידה שפותחו ע"י המפמ"ר
- מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת המקצוע לחיזוק החיבור למורשת?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה על החינוך הדרוזי והצ'רקסי
- למפמ"ר המורשת הדרוזית
- למפקח המחוזי למגזר הדרוזי והצ'רקסי במחוז הצפון

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: חינוך לקיימות ולחינוך סביבתי

המטרה:

- לחנך דור שיאמץ 'אורח חיים מקיים' בשגרת חייו, כדי למנוע קריסה של המערכות האקולוגיות, ולכונן חברה שמאפשרת לפרטים ולקבוצות בה לחיות חיים ראויים יותר

משימת השגרה:

- הטמעת חינוך לקיימות כאורח חיים – תכנית משותפת של שר החינוך והשר להגנת הסביבה

האכלוסייה:

- כלל המורים המלמדים בכיתות א'-ו'

הפעולות:

- פיתוח תכנית לימודים בית ספרית – חינוך לקיימות הקושרת את עקרונות הקיימות לתכנים של ארבעה מקצועות לימוד או יותר עבור 2 שכבות גיל לפחות
- תכנון וביצוע פעולות ל"אורח חיים מקיים" בנושא שבית-הספר בחר לקדם
- תכנון וביצוע של 'עשייה סביבתית' בשיתוף הקהילה בנושא שנבחר על-ידי בית-הספר

פיתוח מקצועי:

- לרשות הצוות הבית ספרי תכנית ייעודית במסגרת המתווה מקצועי, בהיקף של 30 שעות בנושא

הדרכה

- מנחה מטעם 'הרשת הירוקה' או מטעם 'החברה להגנת הטבע', ידריך את צוות בית-הספר (בהיקף של 27 שעות)
- ההדרכה תעשה על פי מתווה לתכנית הלימודים הבית ספרית בנושא חינוך לקיימות, בתיאום עם הרפרנט/המדריך המחוזי

תפקיד המנהל/ת:

- גיבוש וליווי צוות ההיגוי של בית-הספר לחינוך לקיימות
- שותף בתכנון, בחשיבה ובליוי התכנית הייעודית הבית ספרית
- אחראי להפעלה וליישום של התכנית הבית-ספרית - חינוך לקיימות, תכנית הכוללת פעילויות לימודיות בנושאים נבחרים מתחום הקיימות בהיקף של 30 שעות, וימי שיא בשיתוף קהילת ההורים של בית-הספר
- אחראי לבניית סביבה לימודית המזמנת אימוץ התנהגויות מקיימות כגון: גינה אקולוגית, הפרדת פסולת, מכלים לאיסוף מים, מכלים לאיסוף נייר ואיסוף סוללות

הערכה בית ספרית:

- קיום הערכה רציפה בכלי הערכה מגוונים (סקרים, שאלונים, תלکטים מטלות ביצוע ומחווניים, יומני תיעוד הלמידה)

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם פועלת תכנית השרים
- מספר בתי הספר בהם פותחה תכנית לימודים לקיימות המשלבת את עקרונות החינוך לקיימות ב-4 תחומי דעת ו-2 שכבות גיל

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו ההשתלמויות בחינוך לקיימות ול"פיתוח בר קיימא" לידע המקצועי של המורים ולהגברת המודעות לנושא?
- באיזו מידה תכנית השרים תרמה לפיתוח תשתית ידע ולהבנה בנושאים סביבתיים אצל התלמידים?
- באיזו מידה סייעה התכנית להעמקת מעורבות בתי הספר בקהילה בתחום סוגיות סביבתיות?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים הרפרנטים במחוזות
- לממונה ארצית לקיימות
- למפמ"ר למדע וטכנולוגיה במינהל מדע וטכנולוגיה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: שוויון בין המינים

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- משימת שגרה בזיקה ליעד 1: קידום השוויון בין המינים

מטרות ספציפיות:

- הבטחת נגישות שווה להתנסויות חינוכיות המקדמות תלמידים ותלמידות על פי הכישורים, המיומנויות וההתאמה האישית, באופן ענייני ולא סטריאוטיפי
- העצמת הבנות והבנים תוך הרחבת רפרטואר ההתנהגויות החברתיות והלימודיות של כל אחד ואחת

אוכלוסייה:

כלל התלמידים והתלמידות בחינוך היסודי

הפעולות:

- טיפול שיח מגדרי רציף המכוון לצמצום פערים בין השני המינים תוך טיפוח כישורים ותחומי עניין
- קידום שוויון הזדמנויות לשני המינים בתנאים שוויוניים בכל תחומי חיי בית הספר
- מתן הזדמנות שווה לשני המינים בצריכת משאבים רוחניים וחומריים
- זימון התנסויות שונות לבנות ולבנים בגן ללא קשר לציפיות חברתיות וסטריאוטיפים חברתיים התייחסות באופן שוויוני לשני המינים בשפה הדבורה ובשפה הכתובה
- הפעלת דרכי הוראה-למידה-הערכה המאפשרות שוויון הזדמנויות ומתאימות לסגנונות למידה ולצרכים של בנות ובנים
- בחינה ביקורתית שלחומרי הלמידה הקיימים ואירועי אקטואליה

פיתוח מקצועי:

- במסגרת המתווה לפיתוח מקצועי

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה על שוויון בין המינים באגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [חוזר מנכ"ל תשס"ג/4\(ד\): חינוך לשוויון מגדרי במוסדות החינוך](#)
- [אתר היחידה למגדר ושוויון בין המינים בחינוך](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אקלים מיטבי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות

האכלוסייה:

- כיתות א'-ו' בכל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים

הפעולות:

- הקמת צוות אקלים מוביל בית ספרי ועבודה מבוססת נתונים: מיצ"ב ו/או אח"מ (בחמ"ד-צוות בחכמ"ה)
- יצירת מבנים ארגוניים לדיאלוג קבוע ומובנה בין ההנהלה לצוות, בין מורים לתלמידים, בין מורים להורים
- קביעת מדיניות אחידה, עקבית, הוגנת וידועה מראש לכל באי בית הספר הבאה לידי ביטוי בתקנון מוסכם
- פיתוח מנהיגות וסמכות בקרב הצוות החינוכי תוך מתן כלים לצוות ולמורים להתמודדות עם אירועי משמעת ואלימות
- הגברת המוגנות של הצוות החינוכי והתלמידים
- טיפול ייעודי בתלמידים המאופיינים בבעיות התנהגות (שיטת עוצמה, מרכזים טיפוליים בשירותים הפסיכולוגיים וכד')
- יצירת ברית חינוכית עם הורים כחלק מקידום אקלים חינוכי מיטבי (בחמ"ד במסגרת במ"ה)
- הפעלת תכנית "כישורי חיים" כשעת ליבה שבועית קבועה במערכת ע"י המחנכת ו/או היועצת
- הקפדה על יישום נושאים המקדמים יעד זה, כגון: חברות, אמפתיה, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת בריונות והצקה (כולל בריונות ברשת), מניעת חרס, מניעת שתיית אלכוהול ומניעת עישון, התנהגות מינית, מניעת הטרדה ופגיעה מינית - במסגרת תכנית "כישורי חיים"
- "שילוב תכנית "ל"ב 21" בהתאמה לילדים בעלי צרכים מיוחדים המשולבים בביה"ס או הלומדים בכיתות חינוך מיוחד
- הטמעה של תכניות חינוכיות ייחודיות המשלבות מודלים לניהול שיח רגשי, חברתי וערכי בין המורה לתלמידים

שעות הוראה בתחום:

- שעה אחת בשכבת כיתות א'-ו' להטמעת "כישורי חיים" (מתוך התקן הבית ספרי בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל)
- השיעור יועבר ע"י מחנכי כיתות א'-ו' בליווי ובהנחיית יועצת בית הספר

פיתוח מקצועי:

- מורה אחד לפחות משכבת א' עד ו' מכל בתי"ס היסודיים בכל המגזרים ישתתף בקורס "המחנך כמנהל הכיתה" בהיקף של 30 שעות המופעל ע"י האגף לחינוך יסודי ושפ"י
- ליועצים בבתי"ס היסודיים בכל המגזרים - קורסים על פי המתווה המקצועי בהתאם לשלב בו הם נמצאים

הדרכה:

- לצוותי אקלים בבתי"ס שבתכנית - תינתן ע"י מדריכי אקלים, יועצים ופסיכולוגים, במסגרת מודל ההדרכה
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה
- לכלל המחנכים - תינתן הנחיה שוטפת בנושא "כישורי חיים" ע"י היועץ הבית ספרי בתדירות של אחת לשלושה שבועות

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם, היועץ והמדריך הבית ספרי
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון היועץ הבכיר והמפקח הכולל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות שוטפת בהם
- הקמת צוות אקלים קבוע לקידום אקלים, לטיפול באלימות ולהגדרת הסמכות והאחריות שלהם
- יצירת תקנון בית ספרי תוך קיום דיאלוג עם כל באי בית הספר ורענון התקנון בכל שנה
- דיווח על אירועים חריגים, קיום דיון עליהם ולמידה מתוך אירועים אלו
- יצירת מענים בית ספריים לטיפול בתלמידים הנפגעים
- ברשויות בהן פועלת תכנית "עיר ללא אלימות" יש לפעול ע"פ ההנחיות שיפורסמו בנושא

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום תהליכי הערכה לבדיקת ההתקדמות במימוש המשימה בהתאם למדדים שהוגדרו לעיל
- קיום תכנית התערבות המבוססת ניטור (אח"מ, מיצ"ב)
- תוצאות הניטור מאפשרות דיון בהקשר לתופעה, להיקפה, לאופייה ולמיקומה ומשמש בסיסים נתונים לבניית ההתערבות וכלי הערכה ובקרה לתהליך ההתערבות

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות

- מספר בתי הספר הפועלים על פי הנחיות חוזר מנכ"ל תש"ע 1 (א) ובונים תכניות אקלים בטוח ומניעת אלימות
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשי צוות מוביל אקלים באופן עקבי
- מספר בתי הספר המעדכנים את התקנון מידי שנה ומטמיעים אותו בקרב תלמידים, מורים, הורים
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים בחדר מורים בנושאים הבאים: נתוני אח"מ ומיצ"ב, יצירת גבולות בית הספר, הגברת הנוכחות הפיסית והרגשית של מורים, דיאלוג מורה תלמיד, התמודדות עם תלמידים מאתגרים
- מספר בתי הספר המשתפים את ההורים בבניית התכנית המערכתית לקידום אקלים
- מספר בתי הספר המקיימים פעילות אודות התנהלות מיטבית באינטרנט
- מספר בתי הספר המפעילים מצלמות מעקב/בקרה בתחומים שונים
- ברשויות בהן פועלת תכנית "עיר ללא אלימות": מספר בתי הספר בהם פועלים מדריכי מוגנות מטעם עיר ללא אלימות (שמרים)

ניטור ובקרת אלימות

- מספר בתי הספר המשתתפים במדגם ומפעילים את שאלון הניטור שפותח ע"י ראמ"ה
- מספר בתי הספר המדווחים על אירועי משמעת ואלימות חריגים למפקח בית הספר, למפקח על חנ"מ (לגבי תלמידים מכיתות חנ"מ), למפקח על היעוץ, למחלקת החינוך ברשות המקומית
- מספר בתי הספר המקיימים מעקב אחר היעדרויות תלמידים

קביעת נהלים בכל מחוז לטיפול בבתי ספר עתירי בעיות משמעת ואלימות

- מספר בתי הספר המפעילים תכנית לקידום אקלים בטוח ומניעת אלימות
- מספר בתי הספר המפעילים מסגרות מיוחדות לטיפול בילדים עם בעיות התנהגות, לאחר איתור/מיפוי

הטמעת תכנית כישורי חיים

- מספר בתי הספר המפעילים את תכנית "כישורי חיים" בכיתות א'-ו' בהנחיית היועצת ו/או המחנכת
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים להנחיית המורים ע"י יועצת בית הספר
- מספר בתי ספר המקיימים שיעורי "כישורי חיים" בתחומים הבאים: חברות, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת חרם, מניעת בריונות, מניעת שתיית אלכוהול ומניעת עישון, התנהגות מינית, מניעת הטרדה ופגיעה מינית - במסגרת תכנית "כישורי חיים"

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה הנחיות חוזר מנכ"ל סייעו במתן תגובה לאירועי אלימות בזמן שהם מתרחשים?
- באיזו מידה סייעו הנחיות חוזר מנכ"ל להגיב לאירועים הקשורים לשתיית אלכוהול?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי, במינהל הפדגוגי
- לרכזת צוות יועצות בחמ"ד - ראו הנחיות נוספות בפרק ג'

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אקלים ומניעת אלימות](#)
- [כישורי חיים לבית-הספר היסודי](#)
- [אודות התכנית "עיר ללא אלימות"](#)
- [שאלון אח"מ](#)
- [שפ"net](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תלבושת אחידה

המטרה:

- חיזוק החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הנהגת התלבושת האחידה

האוכלוסייה:

- כיתות א'-ו' בכל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים

הפעולות:פעולות המינהל הפדגוגי:

- פרסום הוראות בחוזר מנכ"ל מיוחד בנושא
- קבלת דיווח מהמחוזות על אודות ביצוע המשימה
- פעולות האגף לחינוך יסודי:
- פיתוח הצעות לפעילות בקרב מורים, הורים ותלמידים ופרסומן בבתי הספר ובאתר האגף
- קבלת דיווח ביחס ליישום נושא התלבושת האחידה
- פעולות מנהלי בתי"ס:
- הטמעת פעולות ליישום ההוראות בדבר חובת התלבושת האחידה בית הספר
- בחינת ההגעה בתלבושת אחידה לבית הספר
- דיווח על תמונת מצב לגבי יישום הנהגת התלבושת האחידה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר האוכפים בצורה חינוכית את הנהגת התלבושת האחידה
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים לדיון בדרכי אכיפת התלבושת האחידה
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:
- באיזו מידה תרמו הנחיות חוזר מנכ"ל בנושא התלבושת האחידה להתנהלות בנושא: במידה רבה-רבה מאוד?
- באיזו מידה תרמה חובת התלבושת האחידה לאקלים הבית ספרי?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- לאגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי, במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- חוזר מנכ"ל בנושא: הנהגת תלבושת אחידה
- תלמידים, הורים ומורים שותפים במהלך הנהגת תלבושת אחידה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

הנושא: זהירות ובטיחות בדרכים

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 2

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

משימת השגרה:

- קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים

האוכלוסייה:

- כלל בתי ספר היסודיים: ממלכתיים, ממלכתיים דתיים, חרדיים, דוברי ערבית, חינוך מיוחד

הפעולות:

- מינוי רכז בית ספרי לבטיחות בדרכים והעברת פרטיו לאישור המדריך המרכז המחווי
- שיבוץ והפעלת שעה שבועית אחת בכל כיתות א' וכיתות ה' בהתאם לחזור מנכ"ל
- שילוב נושאי בטיחות בדרכים בתכניות הלימודים הבית ספריות במקצועות ההוראה ובמסגרת תכנית "מפתח הל"ב"
- ליווי הפעלת משמרות הזה"ב באמצעות כיתות ו'
- קביעת לוח זמנים ליציאת תלמידים להתנסות ברכיבה באופניים במרכזי הדרכה
- קידום חונכות בזה"ב - בוגרי בית הספר חונכים צעירים בנושאי בטיחות בדרכים
- עידוד הצוות בבית הספר ליוזמות, ליצירתיות ולמצוינות בנושא בטיחות ולהשתתפות בפרס שר החינוך ושר התחבורה
- שיתוף מועצת התלמידים וועד ההורים בהכנת ימי שיא, חידונים ובהפעלת הפסקה פעילה בזה"ב
- קיום פעולות לשיפור האקלים בהסעות תלמידים, בעלייה לרכב ובירידה ממנו באמצעות "נאמני הסעות"
- עריכת פעילויות חינוכיות וחברתיות לטיפוח תרבות של התנהגות בטיחותית בדרכים בקרב התלמידים ובשיתוף ההורים והקהילה

פיתוח מקצועי:

- למורי כיתות א' – במסגרת הפיתוח המקצועי בקורס "ללמוד תנועה"
- למורי כיתות ה' – במסגרת הפיתוח המקצועי בקורס "עצמאים בשטח" – משמרות זה"ב
- למורי כיתות "חונכות בזה"ב" ורכזים לבטיחות בדרכים – במסגרת הפיתוח המקצועי

הערכה ובקרה:

- בניית תכנית שנתית כחלק מהתלב"ס וסיכום שנתי על אופן יישומה
- משוב של תלמידים ושל מורים על הפעילויות
- קיום סביבות למידה יצירתיות ומפעילות בכיתות ובשטחים משותפים בבית הספר

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המלמדים את התכניות הנדרשות בשעה שבועית המוקדשת לבטיחות בדרכים
- מספר בתי הספר המשלבים את החינוך לבטיחות בדרכים במקצועות, בנושאים ובתכניות נוספות
- מספר בתי הספר בהם פועלות תכניות משמרות הזה"ב, נאמני הסעות, חונכות בזה"ב, הפסקה של זה"ב, פעילות בקהילה
- מספר בתי הספר המשלבים את ההורים בפעילויות
- מספר המורים המלמדים זה"ב ועברו הכשרה להוראת הבטיחות בדרכים

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הלמידה בתכנית לשינוי בגישתם הבטיחותית של התלמידים?
- באיזו מידה תרם החינוך לבטיחות בדרכים לשיפור התנהגותם של התלמידים גם בבית-הספר וגם מחוץ לו?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונים על החינוך לבטיחות בדרכים ולמדריכים בנושא זה במחוזות
- לאגף לזהירות ולבטיחות בדרכים במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [בטיחות וזהירות בדרכים](#)
- [האגף לזהירות ובטיחות בדרכים](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שפת אם

יעד 3

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימות:

- הפעלת תכנית לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתבייה בכיתות א'-ו' ולקידום שפת אם עברית וערבית בדגש על:
 - הפעלת תכנית ממוקדת לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתבייה בכיתות ה'-ו'
 - המשך הפעלת תכנית ממוקדת לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתבייה בכיתות ג'-ד'
 - ליווי ותמיכה לכיתות א'-ב' בהלימה לתכנית הלימודים בשפה

האכלוסייה:

- כיתות א'-ו' בכל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים

הפעולות:

- הקצאת שעות הוראה להוראת שפה והפעלתן כנדרש לצד תגבור תלמידים שלא סיימו את תהליך רכישת הקריאה והעשרת תלמידים בעלי הישגים גבוהים בחינוך לשוני
- קידום תהליכי קריאה של טקסטים מגוונים (בעולם שיח מידעי וספרותי) באסטרטגיות שונות
- קידום תהליכי כתיבה ארוכי טווח
- הקצאת זמנים קבועים ל"מפגש עם ספר" ועידוד ההתמדה בקריאת ספרים
- הרחבת אוצר מילים
- קידום ההבעה בע"פ של תלמידים
- הכרה והבנה של המבנים והתופעות במערכת הלשונית לקידום הידע המטה לשוני
- הטמעת יחידות ההוראה לחינוך הלשוני והיחידות המתוקשבות לצד הטמעת תכנית הליבה בספרות
- מתן משוב שוטף ועקבי לעבודה עצמית של תלמידים

שעות הוראה בתחום:

- 8 ש"ש בשפה בכיתות ג' (שתוקצינה לכך מתוך התקן הבית ספרי)
- 7 ש"ש בשפה בכיתות ד'-ה' (לכל כיתה תוקצינה 6 שעות מהתקן הבית ספרי + שעה תוספתית)
- 6 ש"ש בשפה בכיתות ו' מתוך התקן הבית ספרי
- 2 ש"ש פרטניות לתגבור תלמידי כיתות ג'-ו' שלא שולטים עדיין בקריאה שוטפת ומדויקת (שתיועדנה לכך מתוך השעות הפרטניות ללמידה במסגרת אופק חדש)

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

יעד 3

פיתוח מקצועי:

- למורי שפה בכיתות ג'-ד' שלא השתלמו בשפה בשנתיים האחרונות - קורס לקידום שפה בהיקף של 30 שעות במתווה
- למורי שפה בכיתות ה'-ו' - קורס לקידום שפה בכיתות ה'-ו' בהתאם לתכנית החדשה בהיקף של 30 שעות במתווה
- לרכזי שפה - קורס לרכזי שפה בהיקף של 30 שעות במתווה
- למורי מורים - קורס להעמקת הידע המקצועי בסביבה מתוקשבת ולמתן מענה לתלמידים מתקשים בהיקף של 30 שעות במתווה

הדרכה:

- בבתי"ס שבחרו בהדרכה בתחום שפה, תינתן ההדרכה למורי שפה ולרכז שפה ע"י אותו מדריך
- המדריך יתמקד בכיתות ה'-ו', ימשיך במיקוד בכיתות ג'-ד' לצד עבודה שוטפת בכיתות א'-ב' – זאת בהתאם להנחיות
- המדריך יקדם שימוש מושכל בחומרים המתוקשבים לקידום מטרות החינוך הלשוני
- ההדרכה תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

תפקיד המנהל/ת:

- ללוות את תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג מתמיד עם הרכז, המדריך וצוות המורים
- ליצור מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י רכז שפה, המורים המשתלמים והמדריך הבית ספרי
- לוודא שמורי השפה בבתי הספר ממשיכים בהעמקת הידע המקצועי בתחום במסגרת המתווה לפיתוח מקצועי
- לוודא שיחידות ההוראה רוכזו בבית הספר ומשמשות באופן שוטף את כלל מורי שפה בכיתות ג'-ד'-ה'-ו'
- לוודא שערכות הספרים שנשלחו לכלל בתי"ס בארץ, מהוות חלק מהספרייה הכיתתית ועוברות בסבב בין הכיתות
- למנות רכז שפה שאחראי על הטמעת היעד, על ליווי מורי השפה ועל דיווח שוטף לצד המשך פיתוח מקצועי בתחום
- ללוות את תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים: מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- שימוש במגוון כלים להערכת הידע בשפה (כגון: פורטפוליו של תוצרי כתיבה, מעקב אחר קריאת ספרים ועוד)
- קיום 2 משימות הערכה המהוות תחליף למבחנים בית ספריים בכיתות ג'-ו', ולא בנוסף להם:
 - משימה 1 - מורי שפה והרכז הבית ספרי בתחום יפתחו משימות הערכה על פי תבנית ארצית שתישלח מהמטה
 - משימה 2 - בית הספר יקיים משימות מדף שיועמדו לרשותו
- הערכת התקדמות התלמידים שנמצאו בפער בתחילת השנה בהיבטים של שטף, דיוק והפקת משמעות מטקסטים וקיבלו מענה
- תוצאות ההערכה תשמשנה כבסיס ללמידה פנים בית ספרית ולשיפור תמידי בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

שיפור המיומנויות בשפת אם בכיתות ג'-ו'

- מספר בתי הספר שהקצו 8 שעות להוראת שפה בכיתות ג', 7 שעות להוראת שפה בכיתות ד'-ה', ו-6 שעות להוראת שפה בכיתות ו'
- מספר בתי הספר שייצעו 2 שעות מתוך 3 השעות הפרטניות לקידום השליטה במיומנויות הקריאה כמענה לתלמידים שהוגדרו כזקוקים לתגבור קריאה מדויקת ושוטפת ולביסוס הבנת הנקרא
- מספר בתי הספר שזיהו את הילדים בעלי ההישגים הגבוהים ביותר בשפה ונתנו מענה מתאים להעשרתם

עיסוק בנושאי הליבה בחינוך הלשוני

- מספר בתי הספר בהם מלמדים אסטרטגיות להבנת הנקרא בטקסטים מגוונים
- מספר בתי הספר בהם מקיימים תהליכי כתיבה ארוכי טווח הכוללים בקרה וטיוט
- מספר בתי הספר בהם מרחיבים את אוצר המילים בהקשר לטקסטים הנלמדים
- מספר בתי הספר בהם מלמדים מיומנויות להבעה בע"פ בהקשרים שונים
- מספר בתי הספר בהם מלמדים מבנים ותופעות במערכת הלשונית בהקשר לטקסטים הנלמדים
- מספר בתי הספר בהם מקדישים זמן ייחודי לשימוש ביחידות ההוראה שפותחו

פעילות לעידוד קריאה

- מספר בתי הספר בהם מקדישים שעה שבועית אחת לפחות למפגש עם ספרים בכיתות ג'-ו'
- מספר בתי הספר בהם פועלים לעידוד קריאת ספר אחד או יותר בכל חודש, עפ"י הנדרש בתכנית הלימודים בחינוך לשוני (תשס"ג)
- מספר בתי הספר המעריכים באופן שוטף את התקדמות הלומדים בתחום: משימות הערכה, מעקב, תלקיט
- מספר בתי הספר בהם נותנים משוב שוטף ועקבי לעבודת תלמידים

פיתוח מקצועי

- מספר בתי הספר בהם מורי שפה בכיתות ג'-ו' משתתפים בהשתלמויות להעמקת הידע המקצועי בחינוך לשוני בקורסים של המתווה לחינוך לשוני

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה התגבור במיומנויות הקריאה בשעות הפרטניות תרם להתקדמות התלמידים בקריאה?
- באיזו מידה יחידות ההוראה (באוגדנים שניתנו וביחידות המתקשבות) תרמו לקידום המקצועיות של מורי שפה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- למפמ"ר עברית ולמפמ"ר ערבית, במזכירות הפדגוגית
- למפקחת הארצית לשפה בחמ"ד

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [חומרי עזר להוראת העברית](#)
- [קריאה להנאה בשפה בעברית](#)
- [חומרי עזר להוראת הערבית](#)
- [קריאה להנאה בשפה הערבית](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מבדק קריאה לתלמידי כיתות א'

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור המיומנויות בשפת אם - מבדק קריאה וכתביה לתלמידי כיתות א' (ראו משימת שפת אם ביעד 3)

האכלוסייה:

- כיתות א' בכל המגזרים

הפעולות:

- הקצאת שעות הוראה להוראת שפה והפעלתן כנדרש, תוך חיזוק השליטה במיומנויות הקריאה והכתיבה
- ליווי תהליך רכישת הקריאה והכתיבה לכיתות א' באמצעות מבדק המהווה חלק בלתי נפרד מתהליכי ההוראה וההערכה של מחנכות כיתה א'
- העמקת הידע המקצועי ביחס לערכת המבדק הכוללת: מדריך למורה, חוברת משימות, תיק משימות לתלמיד הנשלח במהלך נובמבר לכלל בתי הספר בארץ (בעברית ובערבית)
- העברת המשימות ע"י מורות כיתות א' בשלבים שונים במהלך השנה על-פי ההמלצות המפורטות במדריך למורה ובהתאם לקצב האישי של כל תלמיד/ה
- תוצאות המבדק ישמשו לצורכי עבודה פנים בית ספרית, לשיפור דרכי הוראה- למידה ולגיבוש תכניות מקדמות
- סיכום ממצאי ההישגים של התלמידים בסוף כיתה א'. הסיכום ישמש כנקודת מוצא לתכנון ההוראה בכיתה ב'

שעות הוראה בתחום:

- 10 ש"ש בשפה בכיתות א' (שתוקצינה לכך מתוך התקן הבית ספרי)
- 6 שעות פיצול (מתוך 10 שעות הפיצול המיועדות לכיתה א'-ראו משימת חוק פיצול ביעד 3)
- שעות פרטניות במסגרת אופק חדש

פיתוח מקצועי:

- למורי שפה בכיתות א' שלא למדו שפה בשנתיים האחרונות – קורס פיתוח מקצועי בהיקף של 30 שעות בהתאם למתווה
- לרכזי שפה - כחלק מהקורס לרכזי שפה בהיקף של 30 שעות במתווה

הדרכה:

- בבתי"ס שבחרו בהדרכה בתחום שפה, תינתן ההדרכה בנושא ע"י המדריך

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ביצוע פעולות להערכת ההתקדמות במימוש המשימה בהתאם למדדים שהוגדרו
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם הוקצו 10 השעות הנדרשות להוראת שפה
- מספר בתי ספר בהם הוקצו 6 שעות פיצול לקידום תהליכי רכישת הקריאה בקבוצות קטנות
- מספר בתי הספר בהם הוגדרו ויושמו פעולות לחיזוק השליטה במיומנויות הקריאה והכתיבה לאורך תהליך רכישת הקריאה
- מספר בתי הספר שליוו את תהליך רכישת הקריאה והכתיבה באמצעות המשימות הנכללות במבדק ובהתאם לקצב האישי של כל תלמיד/ה
- מספר בתי הספר שבנו תכניות עבודה פרטנית/קבוצתיות בהתאם לממצאים שהתקבלו במבדק

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה העבודה עם התלמידים בעקבות המבדק לפיתוח המקצועי של המורים?
- באיזו מידה תרמה העבודה עם המבדק לשליטה במיומנויות הקריאה והכתיבה בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [כלי הערכה לבדיקת מיומנויות הקריאה בשפה העברית](#)
- [כלי הערכה לבדיקת מיומנויות הקריאה בשפה הערבית](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מתמטיקה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור דרכי ההוראה והלמידה בשיעורי מתמטיקה כיתתיים/פרטניים ופיתוח ערוצי התמקצעות במתמטיקה

האכלוסייה:

- כלל המורים המלמדים מתמטיקה בכיתות א'-ו', רכזי מקצוע, צוות מוביל מתמטי בית ספרי, מדריכים ועודות מדריכים ומובילי השתלמויות במתמטיקה

שעות הוראה בתחום:

- 6 ש"ש בשכבת כיתות א'-ו' (מתוך התקן הבית ספרי בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל)
- שעות פיצול חשבון בכיתות א'-ב' (ראו ביעד 3 משימת חוק פיצול כיתות א'-ב')
- חשוב שהשיעורים יועברו ע"י מורים שהוכשרו להוראת המתמטיקה באוניברסיטאות, במכללות או במסלולי ההתמקצעות המתאימים או ע"י מורים המשתתפים/ששתתפו במסלולים שלהלן

המשימות הארציות:

- שיפור דרכי ההוראה והלמידה בשיעורי מתמטיקה כיתתיים/פרטניים
- פיתוח ערוצי התמקצעות במתמטיקה למורי היסודי
- הכשרת המורים למתמטיקה במסגרת ערוצי פיתוח מקצועי למורים ולמובילים בתחום
- פיתוח ערוצי "תחזוקה" למורים מקצועיים במתמטיקה הממוקדים בשיפור היכולת של המורים להוביל שיעור מיטבי ולשלב כלים מתוקשבים בהוראה ובלמידה
- פיתוח ערוצי "תחזוקה" למורים מקצועיים במתמטיקה הממוקדים באיתור קשיים וחוזקות של תלמידים ובבניית תכניות אישיות לשיפור ההבנה וההישגים של תלמידי הקצוות

הפעולות הארציות:

- הפעלת ערוצי התמקצעות במתמטיקה ובפדגוגיה של הוראת המתמטיקה למורים המלמדים מתמטיקה בכיתות א'-ב'
- הפעלת ערוצי התמקצעות במתמטיקה ובפדגוגיה של הוראת המתמטיקה למורים המלמדים מתמטיקה בכיתות ג'-ו'
- הפעלת ערוצי התמקצעות מתקדמים על מנת לקדם ולבסס צוותי מקצועי מתמטי בבית הספר
- הפעלת ערוצי התמקצעות מתקדמים על מנת לקדם ולבסס את ההנהגה המתמטית הבית ספרית, האזורית, המחוזית והארצית
- הפעלת ערוצי "תחזוקה" לבעלי תפקידים בתחום המתמטיקה בהתאם ליעדי המשרד
- הפעלת ערוצי הכשרה למדריכים ולמנחי השתלמויות, לתמיכה וירטואלית ופיזית וליצירת קבוצת למידה של בעלי התפקידים
- הרחבת ההכשרה במתמטיקה למורי החינוך המיוחד

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

ערוצי הפיתוח המקצועי בתשע"ג:

- ערוץ 1 "הכשרה בסיסית למורי מתמטיקה בכיתות א'-ב' " בהיקף של 30 שעות (במשך 3 שנים ילמדו סה"כ 90 שעות)
- ערוץ 2 "הכשרה בסיסית למורי מתמטיקה בכיתות ג'-ו' " בהיקף של 30 שעות (במשך 3 שנים ילמדו סה"כ 90 שעות)
- ערוץ 3 "הכשרת מורה מוביל צוות מתמטי בית ספרי" יחל מתשע"ד וימשך שנתיים (למורים שסיימו בהצלחה "הכשרה בסיסית במתמטיקה" בערוצים 1 או 2)
- ערוץ 4 הסתיים
- ערוץ 5 "פיתוח עתודת מובילים אזוריים/ארציים ועתודת מורים מובילים, מדריכים ומנחי השתלמויות במתמטיקה"
- בהיקף של 30 שעות
- ערוץ 6 - "השתלמויות עדכניות לתחזוקה שוטפת של מורים, רכזים ומובילים למתמטיקה" בהיקף של 30 שעות (בדגש על תכנון והובלת שיעורי מתמטיקה בשילוב תקשוב או איתור חוזקות וקשיים ובניית תכניות פרטניות במתמטיקה) הערוץ, על שלוחותיו השונות, מיועד למורים המלמדים מתמטיקה והשלימו את ההכשרה הבסיסית ולבעלי תפקידים במתמטיקה

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג מתמיד עם הרכז, עם המדריך ועם צוות המורים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י רכז מתמטיקה, המורים המשתלמים והמדריך הבית ספרי
- מינוי רכז מתמטיקה שאחראי על הטמעת היעד, על ליווי המורים ועל דיווח שוטף לצד המשך פיתוח מקצועי בתחום
- ליווי תהליך הטמעת מודלים של הוראה המתאימים להוראת המתמטיקה בהתאם להנחיות
- ליווי תכניות עבודה פרטניות לתלמידים שאותרו אצלם חולשות בנושאי לימוד במתמטיקה
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות תכנון משותף של צוות מורים, צפייה, ניתוח משותף, משותף והערכה
- וידוא שהמדריך הבית ספרי והמדריך למתמטיקה בחינוך המיוחד יעבדו בשיתוף פעולה על מנת לבצע את ההתאמות הנדרשות בתכנית הלימודים לתלמידי שילוב

הדרכה:

- בבתי"ס שבחרו בהדרכה בתחום המתמטיקה, תינתן ההדרכה למורי מתמטיקה ולרכז מתמטיקה
- ההדרכה תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה
- המדריך יתמקד בהשבת שיעורי המתמטיקה על-פי המודלים המוצגים על-ידי הפיקוח על המתמטיקה ומותאמים לתקשוב מערכת החינוך ולפדגוגיה של המאה ה-21
- בבתי ספר שלא בחרו בהדרכה במתמטיקה, ינחה ויוביל רכז המקצוע את הצוות הבית ספרי על-פי תדריך שיקבל ממפגשים אזוריים שיתקיימו לפחות 4 פעמים בשנה בכל אזור (חלק מהמפגשים יהיו מתוקשבים)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה מותאמים לתחום הדעת הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משותף והערכה בזמנים קבועים
- ביצוע פעולות להערכת ההתקדמות במימוש המשימה בהתאם למדדים שהוגדרו
- תהליכי ההערכה במתמטיקה יכללו:
 - מיפוי כיתתי אחד בשנה בסוף שנת הלימודים החל מסוף כיתה ב'
 - איתור נקודות חוזק וחולשה של תלמידים לצורך בניית תכנית עבודה שתקדם אותם
 - תכנון משותף של שיעור (לפחות אחד לשנה) שיש בו מרכיבים המפורסמים במסמך ההדרכה לתכנון ולהערכת שיעור מתמטיקה המפורסם באתר המפמ"ר, צפיית עמיתים בשיעור, דיאלוג המתייחס לחלק ממרכיבי השיעור ושיפור השיעור

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם הוקצו 6 ש"ש להוראת מתמטיקה בשכבת כיתות א'-ו'
- מספר בתי הספר בהם המורים שהוכשרו להוראת המתמטיקה מלמדים מתמטיקה ביותר מ- 2 כיתות
- מספר בתי הספר בהם מורי כיתות א'-ב' משתתפים בהשתלמויות על-פי ערוץ 1
- מספר בתי הספר בהם מלמדים בכיתות ג'-ו' מורים שסיימו את מסלולי ההתמקצעות המתאימים במתמטיקה או שמשתתפים בהם
- מספר בתי הספר בהם המורים שהוכשרו להוראת מתמטיקה ומלמדים מתמטיקה משתתפים בהשתלמויות עדכניות לתחזוקה שוטפת של מורים למתמטיקה
- מספר בתי הספר בהם קיים רכז בית ספרי למתמטיקה המשתתף בהשתלמויות עדכניות לתחזוקה שוטפת של מורים ורכזים למתמטיקה
- מספר בתי הספר בהם מתקיימת הדרכה מסודרת וקבועה על-ידי מדריך חיצוני או על-ידי רכז המקצוע או מורה מוביל

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תהליך ההתמקצעות במתמטיקה תרם לשיפור ההישגים במתמטיקה?
- באיזו מידה ערוצי ההתמקצעות תרמו להוראה-למידה-הערכה במתמטיקה ולבניית צוות מקצועי במתמטיקה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפמ"ר מתמטיקה במזכירות הפדגוגית
- לאגף לחינוך יסודי במנהל הפדגוגי
- למדריכים המחוזיים במחוזות

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

[התמקצעות במתמטיקה](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חוק פיצול כיתות א'-ב'

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים - שיפור הדרגתי ועקבי במבחני מיצ"ב ובמבחנים בינלאומיים

המשימה:

- פיצול כיתות א'-ב' במסגרת שיעורי קריאה וחשבון (ראו יעד 3 - שפת אם ומתמטיקה)

האוכלוסייה:

- כיתות א'-ב' בכל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים

המטרה:

- חיזוק מיומנויות היסוד בקריאה ובחשבון

הפעולות:

- תוספת של 10 שעות רוחב לפיצול כיתות א' ותוספת של 5 שעות רוחב לפיצול כיתות ב'
- שיבוץ השעות התוספתיות שניתנו לכל כיתות א' ו-ב' במקביל לשעות שפה וחשבון על מנת לאפשר עבודה בקבוצות קטנות במיומנויות היסוד בקריאה ובחשבון
- חלוקת השעות תיעשה כך:
 - לכל כיתה מכיתות א' יינתנו 6 שעות לטובת פיצול בשיעורי קריאה ו-4 שעות לטובת פיצול בשיעורי חשבון
 - לכל כיתה ב' יינתנו 3 שעות לפיצול שיעורי הקריאה ו-2 שעות לפיצול שיעורי החשבון
 - הפעלת השעות התוספתיות בכיתות א' ו-ב' תיעשה בקבוצות של עד 20 תלמידים בקריאה ובחשבון

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם הוקצתה התוספת של 10 שעות רוחב לפיצול כיתות א' ו-5 שעות רוחב נוספות לפיצול כיתות ב'
- מספר בתי הספר בהם שיבוץ 10 השעות התוספתיות שניתנו לכל כיתות א' ו-ב' נעשה במקביל לשעות שפה וחשבון
- מספר בתי הספר בהם בכל כיתות א' ניתנו 6 שעות לטובת פיצול בשיעורי קריאה ו-4 שעות לטובת פיצול בשיעורי חשבון ובכיתות ב' ניתנו 3 שעות לטובת פיצול בשיעורי קריאה ו-2 שעות לפיצול בשיעורי חשבון
- מספר בתי הספר בהם הפעלת השעות התוספתיות בכיתות א' ו-ב' נעשת בקבוצות של עד 20 תלמידים בקריאה ובחשבון

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תוספת שעות רוחב לפיצול כיתות א' תרמה לחיזוק מיומנויות היסוד בקריאה?
- באיזו מידה תוספת שעות רוחב לפיצול כיתות א' תרמה לחיזוק מיומנויות היסוד בחשבון?
- באיזו מידה תוספת שעות רוחב לפיצול כיתות ב' תרמה לחיזוק מיומנויות היסוד בקריאה?
- באיזו מידה תוספת שעות רוחב לפיצול כיתות ב' תרמה לחיזוק מיומנויות היסוד בחשבון?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

החלטת הממשלה:

בהתאם להחלטה מספר 2076 של הממשלה מיום 15.07.2010 תיקון חוק לימוד התשס"ז 2007 שעניינו הגבלת מספר התלמידים בלימודי מיומנויות היסוד בבתי הספר, כך שמספר השעות השבועיות במיומנויות היסוד בכל שנת לימודים בהן ילמדו תלמידי כיתות א' ו-ב' במסגרת לימודים שבה מספר התלמידים למורה אינו עולה על 20, יהיה כמפורט להלן:

- א. בשנת הלימודים התשס"ט עד התש"ע - כיתות א' - קיבלו 5 שעות
- ב. בשנות הלימודים התשע"א עד התשע"ב - כיתות א' - יקבלו 5 שעות; כיתות ב' יקבלו - 5 שעות
- ג. בשנת הלימודים התשע"ג - כיתות א' יקבלו - 10 שעות; כיתות ב' יקבלו - 5 שעות
- ד. בשנת הלימודים התשע"ד ואילך - כיתות א' יקבלו - 10 שעות; כיתות ב' יקבלו - 10 שעות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אנגלית

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים - שיפור הדרגתי ועקבי במבחני מיצ"ב ובמבחנים בינלאומיים

המשימה:

- הטמעת ערכת "הערכה להערכת ראשית קריאה באנגלית" בכיתות ה'

האוכלוסייה:

- כיתות ה' בכל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים

תיאור הערכה:

- המבדק כולל שני מרכיבים מרכזיים: מבדק סינון (להעברה כיתתית) ומבדק דיאגנוסטי (להעברה פרטנית)
 - מטרת מבדק הסינון לאתר את התלמידים המתקשים בקריאה.
 - מטרת המבדק הדיאגנוסטי לזהות את הקשיים הספציפיים ביסודות של רכישת הקריאה.
- הערכה מלווה במדריך למורה מפורט הכולל תיאור של התשתית התיאורטית לפיתוח הערכה, פרופילים של ביצועים של תלמידים מתקשים והמלצות כיצד לבנות תכנית התערבות מתאימה לצרכים הספציפיים של התלמיד המתקשה ברכישת הקריאה.

הפעולות:

- מיפוי והערכת רמת השליטה של התלמידים במיומנויות הקריאה באנגלית
- איתור התלמידים שאינם שולטים במיומנויות הקריאה באנגלית
- איתור תלמידים המתקשים ברכישת הקריאה באנגלית
- תכנון התערבות שמותאמת לתלמידים המתקשים ברכישת הקריאה באנגלית

שעות הוראה בתחום:

- הקצאת 4 שעות שבועיות בכיתות ד'-ו'

פיתוח מקצועי:

- המורים לאנגלית ילמדו את הערכה כחלק מהמתווה להתפתחות המקצועית, בהיקף של 30 שעות

הדרכה:

- בהתאם לצורך

יעד 3

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי ספר בהם עברו המורים לאנגלית הכשרה לשימוש בערכה
- מספר בתי הספר המשתמשים בערכה

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם השימוש בערכה לאיתור תלמידים שמתקשים?
- באיזו מידה תרמה ההכשרה בשימוש בערכה לשימוש בערכה ולהבנה רחבה על הקניית ראשית קריאה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים על הוראת האנגלית במחוזות
- למפמ"רית על הוראת האנגלית במזכירות הפדגוגית
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- למפקח הארצי על היסודי בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מדע וטכנולוגיה

יעד 3

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים - שיפור הדרגתי ועקבי במבחני מיצ"ב ובמבחנים בינלאומיים

המשימה:

- הטמעת מקצוע מדע וטכנולוגיה

האכלוסייה:

- כיתות א'-ו' בכל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים

הפעולות:

- הפעלת מקצוע מדע וטכנולוגיה בהיקף של 3 שעות כנדרש
- בניית תכנית עבודה בית ספרית המבוססת על:
 - תכנית הלימודים במדע ובטכנולוגיה ומסמך הסטנדרטים
 - הנחיות המפמ"ר והפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות
- המשך למידה ופיתוח מקצועי של המורים המלמדים מדע וטכנולוגיה ורכזי המקצוע

שעות הוראה בתחום:

- 3 שעות שבועיות בכיתות א'-ו'
- שעות פרטניות מתוך סל השעות הפרטניות המיועדות להוראה במסגרת אופק חדש ע"י המורים ורכזי מדע וטכנולוגיה

פיתוח מקצועי:

- לרכזי מדע וטכנולוגיה ולמורה אחד לפחות המלמד מדע וטכנולוגיה בהיקף של 30 שעות בדגש על:
 - חיזוק הידע והמיומנויות
 - הוראת תהליך שלם של חקר מדעי ואסטרטגיות להוראה מפורשת של מיומנויות החקר המדעי
 - תכנית התקשוב הלאומית - שימוש בסביבות למידה מקוונות במדע וטכנולוגיה לשיפור
 - תהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה
 - הוראה/למידה התנסותית (Hands on Experience)
 - הערכה לשיפור הלמידה - משוב פורמאלי ומשוב בלתי פורמאלי
 - מענה להטרונגיות של לומדים
- המורים לחינוך מיוחד ישתלמו בנוסף, ביחידות שהותאמו עבורם

הדרכה:

- הדרכה תינתן לבתי הספר שבחרו בתחום
- ההדרכה תתמקד בהנחיית מורים ורכזים, בבניית תכניות הוראה בית ספריות שתתבסס על תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה ומסמך הסטנדרטים ותקיף את כל הנושאים המרכזיים המחייבים
- ההדרכה תעסוק בהוראה מפורשת של מיומנויות החקר המדעי ופתרון בעיות ובהנחיית מורים לליווי תלמידים בתהליך שלם של חקר מדעי
- ההדרכה תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף עם מנהלי בתי הספר והפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות כדי לאפשר הדרכה מסודרת
- ההדרכה תכלול מפגשי הדרכה עם המורים המלמדים מדע וטכנולוגיה ועם רכזי מדע וטכנולוגיה תוך יידוע מנהל בית הספר

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי מיפוי צרכים לצורך בניית תכנית העבודה בתחום הדעת, מעקב ובקרה אחר יישומה
- הקצאת 3 שעות להוראת מדע וטכנולוגיה בכיתות א'-ו'
- שיבוץ מורים - עדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע מדע וטכנולוגיה בכיתות ג'-ו'
- מינוי רכז מדע וטכנולוגיה הממשיך להתפתח מקצועית בתחום
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י רכז מדע וטכנולוגיה, המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה-הערכה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה
- קידום לימודי המדעים והטכנולוגיה, בחדר מדע וטכנולוגיה תקני (חדר מעבדה), לפחות בכיתות ג'-ו'. חדר שיהווה סביבת למידה המשלבת התנסויות מעבדתיות והוראה בעזרת טכנולוגיות מתקדמות
- הקצאת השעות הפרטניות של מורי מדע וטכנולוגיה לשיפור הלמידה ולקידום הישגים בתחום ולמתן מענה לשונות הלומדים (מתקשים ומצטיינים)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ביצוע פעולות להערכת ההתקדמות ביישום התכניות הכיתתיות והבית-ספריות בתחום הדעת
- ביצוע פעולות לליווי מורים המבצעים תהליכי הערכה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם הוקצו 3 שעות מדע וטכנולוגיה לכל כיתה מ-א'-ו'
- מספר בתי הספר בהם התכנית הבית ספרית מבוססת על תכנית הלימודים במדע ובטכנולוגיה, מסמך סטנדרטים והנחיות המפמ"ר והפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות
- מספר בתי הספר בהם כלל המורים המלמדים מדע וטכנולוגיה ורכז המקצוע לומדים במסגרת ההתפתחות המקצועית

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו לימודי מדע וטכנולוגיה לקידום הידע ההבנה של מושגים, תופעות, עקרונות ותהליכים במדע וטכנולוגיה?
- באיזו מידה תרמו לימודי מדע וטכנולוגיה לפיתוח מיומנויות למידה ומיומנויות חקר מדעי ופתרון בעיות בטכנולוגיה?
- באיזו מידה פיתחו לימודי מדע וטכנולוגיה עמדות חיוביות כלפי המקצוע, התעניינות ורצון להרחבת הידע בתחומי המדע והטכנולוגיה ולהעמקתו?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות או למדריכים המרכזים
- למפמ"ר מדע וטכנולוגיה במינהל מדע וטכנולוגיה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אמירים למצטיינים

המטרה:

- קידום המצוינות, שיפור ההישגים והאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3- שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת תכנית "אמירים" לטיפול התלמידים המצטיינים ולטיפול המצוינות הבית ספרית

האוכלוסייה:

- תלמידים מצטיינים בכלל בתי"ס היסודיים

הפעולות:

- איתור התלמידים המצטיינים
- איתור המורים המומחים בתחום הדעת אותו הם ילמדו והעומדים בדרישות התכנית
- כתיבת תכנית הקורסים ע"י המורים
- שיבוץ הקורסים במערכת השעות
- יצירת מסגרת הדרכה בית ספרית (אחת לחודש וחצי) עם המדריך

שעות הוראה בתחום:

- כל תלמיד לומד 2 קורסים מתחומי הדעת השונים (כל קורס 2 ש"ש) ובנוסף 1 ש"ש קורס חברתי ערכי

פיתוח מקצועי:

- לרשות הצוות הבית ספרי תכנית ייעודית במסגרת המתווה המקצועי בהיקף של 30 שעות בכל שנה למשך שנתיים

הדרכה:

- צוות "אמירים" בבית הספר מנחה את המנהל, את הרכז ואת המורים המלמדים בתכנית
- הדרכות אישיות על פי הצורך

הערכה ובקרה:

- מבוצעת ע"י ראמ"ה – שלב שני בהערכה

תפקיד המנהל/ת:

- הובלת התכנית תוך דיאלוג מתמשך עם הצוות החינוכי
- ליווי תהליך ההתפתחות המקצועית המוסדית
- עיצוב תרבות של מצוינות בית ספרית

להרחבה:

מאגר ידע מחוננים: <http://gifted.cet.ac.il> : מאגר ידע לפיתוח מקצועי של אנשי חינוך והוראה העוסקים בטיפול תלמידים מחוננים ומצטיינים.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- לרפרנטים במחוזות
- לאגף למחוננים ולמצטיינים במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

כללי:

- לתלמידים עולים יש להתייחס בשני אופנים:
- תלמידים עולים חדשים - הוראת השפה העברית כשפה שנייה (ליווי באמצעות שעות הוראה)
- תלמידים עולים ותיקים - שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד (ליווי באמצעות תכניות לעולים)

האוכלוסייה:

- תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים בכיתות א'-ו' בכל בתי הספר היסודיים במגזר היהודי

המשימות לעולים חדשים:

- הקניית העברית כשפה שנייה לתלמידים עולים
- שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד
- מניעת נשירה של תלמידים עולים

המשימות לעולים ותיקים:

- המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים, כמו: "שע"ל", הפרויקט הלאומי האתיופי, "עוגן" במטרה לשפר את השפה ולהשלים פערים במקצועות הלימוד

הפעולות:מבחינה ארגונית:

- בדיקה שכל תלמיד עולה מוקלד במצבת התלמידים כעולה, בהתאם לקריטריונים, כדי שיוקצו עבורו שעות שליחת אישור "תעודת בירור פרטים על הנוסע" ממשרד הפנים למפקח/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות עבור כל תלמיד תושב חוזר כדי שהשעות יוקצו עבורו
- שליחת מערכות שעות עבור השעות הייחודיות המוקצות לתלמידים עולים לאישור מפקח/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוז
- העברת תשלום "סל קליטה-אגרת חינוך" שהגיע לביה"ס לתלמידים עולים זכאים בהתאם לקריטריונים
- מבחינה פדגוגית:
- חשיפת צוות בית הספר לסטנדרטים של קליטת תלמידים עולים במערכת החינוך והיערכות בתיה"ס הקולטים בהתאם
- הקצאת שעות לתלמידים עולים לרכישת השפה, שיבוץ מורים מתאימים, הקצאת זמן להנחיה מקצועית
- מעקב אחר התקדמותם של העולים בלימודים: העברת מבדקי "מדף" לבחינת יכולת ההשתלבות במקצועות הלימוד בכיתות
- הפעלת תכנית "משעולים" לתלמידים שכבר סיימו את שלב רכישת השפה הבסיסי ועברו בהצלחה את מבדקי "המדף" אבל עדיין זקוקים לסיוע לימודי
- בחירת התכניות המתאימות לתלמידים עולים מתוך מגוון התכניות הקיימות, בדגש על:
 - שיפור השפה והרחבת אוצר מילים של התלמידים העולים
 - שיפור אסטרטגיות הלמידה במקצועות הלימוד
 - השלמת פערים במקצועות הלימוד

יעד 3

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

שעות הוראה בתחום:

- הפעלת מינימום של 6 ש"ש לתלמיד עולה אחד בביה"ס, בהתאם לקריטריונים המתפרסמים בנושא
- הפעלת 2 ש"ש לתכנית "משעולים", בהתאם לקריטריונים בנושא, מינימום 5 תלמידים שילמדו בשעות קצה

פיתוח מקצועי:

- למורים המלמדים תלמידים עולים במסגרת המתווה לפיתוח מקצועי
- למורים שבכיתתם לומדים גם תלמידים עולים במסגרת המתווה לפיתוח מקצועי
- להעשרה: הרצאות מצולמות באתר קליטת תלמידים עולים

הדרכה:

- מדריכי אגף קליטת תלמידים עולים, בהתאם לצורך
- יש להקצות למורים זמן לקבלת ההנחיה

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה לתלמידים עולים, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג עם מפקחי/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
- ליווי הטמעת הסטנדרטים לקליטת תלמידים עולים והבטחת ההיכרות של צוות ביה"ס עם תרבויות ארצות המוצא
- ליווי הטמעת ההמלצות להתמודדות עם אתגרים פדגוגיים בעבודה עם תלמידים עולים
- שיתופם של ההורים בתהליך החינוכי
- בדיקת רישום התלמידים כעולים במצבת התלמידים
- בדיקת הקצאת השעות לתלמידים עולים, בניית מערכת אישית, הקצאת מורה מתאים ומקום ללמידה
- בדיקת קבלת כספי סל קליטה/אגרת חינוך לתלמידים עולים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בית הספר מקיים פעולות בקרה על ניצול אפקטיבי של השעות
- בית הספר מקיים מעקב אחר ההתקדמות של התלמידים העולים בשפה העברית הכתובה והדבורה
- בית הספר בוחן את אופי השתלבותם החברתית של התלמידים העולים
- בית הספר מעביר לתלמידים העולים מבדקי "מדף" לבחינת יכולת השתלבותם במקצועות הלימוד בכיתות

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם הוקצו כראוי השעות שהועברו לתלמידים העולים
- מספר בתי הספר בהם ציוני העולים מצביעים על כך שחלה התקדמות רבה בשליטה בשפה העברית כשפה שנייה
- מספר בתי"ס המדווחים כי התלמידים העולים משתלבים חברתית במידה רבה
- מספר בתי הספר בהם, בהתאם לתוצאות מבדקי "המדף", שולבו התלמידים העולים במקצועות הלימוד בכיתות

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה העבודה הפרטנית/הקבוצתית עם העולים להשתלבותם החברתית?
- באיזו מידה השתלבותם של העולים במקצועות הלימוד בכיתות חיזקה את תחושת המסוגלות שלהם?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי/מדריכי/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
- לאגף לקליטת תלמידים עולים במינהל הפדגוגי
- למפקח על קליטת עלייה בחמ"ד

לאיתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- אגף לקליטת תלמידים עולים

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי

יעד 3

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירת הורים מבוקרת בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים

האוכלוסייה:

- בשלב הראשון מכוון הניסוי לבתי-ספר יסודיים שבאזורי הבחירה המבוקרת
- בחלק מן הרשויות ישולבו בתהליך גם חטיבות הביניים והחטיבות העליונות (שש שנות)
- בשנת תשע"ג יורחב הניסוי ויכלול מוסדות חינוך נוספים ברשויות שפעלו בנושא (בגילאים שונים על פני הרצף) וכן מספר רשויות חדשות

הפעולות:**ברמת התלמיד והוריו:**

- בחירה מבוקרת של התלמיד ושל הוריו בבית הספר במרחב החינוכי שיוגדר על-ידי הרשות
- ברמת בתי הספר בניסוי:**
- פיתוח והעמקה של ייחודיות מערכתית (פדגוגית וארגונית) בית ספרית כדי לאפשר מגוון אפשרויות בחירה להורים ולילדיהם בהלימה לצרכים, לכישורים ולנטיות של התלמידים
- יצירת מודל שותפות חדש בחינוך בין בית ספר (צוות, תלמידים, משרד) לקהילה (הורים, רשות, גופים שונים המעורבים בחינוך)
- יצירת שוויון הזדמנויות לתלמידים מכל האוכלוסיות ללמידה בבתי הספר הטרוגניים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים
- קיום פעולות לשיפור האקלים הבית ספרי ולשיפור איכות החינוך לטווח קצר וארוך
- קיום פעולות להעלאת שביעות הרצון של הצוות החינוכי, ההורים והתלמידים מביה"ס הנבחר

ברמת מנהל בית-הספר:

- הגדרת צוות מוביל בבית-הספר שיגבש את ייחודיותו של בית-הספר ברמה מערכתית
- הקצאת זמן לפיתוח (חשיבה וכתובה של עקרונות ותכניות) הייחודיות של בית-הספר
- הטמעת התכניות החדשות, המכוונות לרעיון הייחודי של בית-הספר, בתכנון הלימודים ובתפיסה המערכתית באופן הדרגתי במהלך שנות הניסוי, תוך איגום משאבים
- פרסום מידע בתחום הייחודיות של בית-הספר והנגשתו לכלל חברי הקהילה
- גיבוש נוהל לניוד ולקליטת תלמידים חדשים בהלימה ובהסתמכות על הנהלים שנקבעו ברשות בנושא אופי ואופן הבחירה של בית-הספר ובשיתוף מינהלת הניסוי שברשות
- שילוב ואיגום כלל המשימות, היוזמות ומשאבי הארגון סביב הייחודיות הבית ספרית לקידום יעדי המשרד

ברמת הרשות:

- רשויות חדשות שיצטרפו לניסוי בתשע"ג יגדירו את המרחב בתכנית הפעולה שתאושר על-ידי מטה הניסוי
- רשויות ומוסדות שימשיכו בניסוי יחדו את הייחודיות הבית ספרית וירחיבו אותה לכלל רכיבי המערכת הבית ספרית

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

ליווי ברשויות שישתתפו בניסוי:

- בתי-הספר שייכללו בניסוי יקבלו ייעוץ אקדמי ופדגוגי לפיתוח ייחודיות בית-ספרית
- השתתפות בהכשרת מנהלים לפיתוח ייחודיות ברמה עירונית ובית ספרית

הערכה ובקרה:

- התכנית תלווה במתכונת הערכה שתיבנה על-ידי מינהלת הניסוי ברשות בתיאום עם מטה הניסוי במשרד
- מנהל בית-הספר יערוך את המידע והידע לצורך הערכת השינוי בבית-הספר כתוצאה מהתהליך

מדדים ברמת בית ספר שבניסוי:

מדדי תפוקה:

- קיומן של פעילויות ייחודיות, הנגזרות מחזון ורעיון הייחודיות הבית ספרי, השזורות בתוך תכנית הלימודים הבית ספרית
- קיומו של מנגנון לשיתוף הורים וקהילה רחבה בתכנית הייחודיות של בית הספר, ברמות שונות
- קיומו של מנגנון להנגשת מידע להורים (כולל פרסומים וחוברות בשפות שונות), לתלמידים ולקהילה הרחבה (במיוחד לאוכלוסיות מוחלשות) אודות ייחודיות בית הספר, מגוון הפעילויות לבחירה, תהליכי הבחירה בבית הספר ומחויבות כלל השותפים לנושא

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם הניסוי לעלייה בשביעות הרצון של התלמידים מהנעשה בבית הספר?
- באיזו מידה תרם הניסוי לעלייה בשביעות הרצון של המורים מהנעשה בבית הספר?
- באיזו מידה תרם הניסוי לעלייה בשביעות הרצון של ההורים מהנעשה בבית הספר?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למטה הניסוי הארצי – אזורי בחירה מבוקרת, גף ניסויים ויזמות במזה"פ
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- למפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [חוזר מנכ"ל אודות אזורי בחירה מבוקרת](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: ניצול זמן הלימוד

המטרה:

- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

היעד:

- יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

המשימות:

- יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
- הקצאה של שעות הלימוד השבועיות המחייבות

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר היסודיים בכלל המגזרים

הפעולות:א. יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"

- קיום פעילויות שמבוצעות בביה"ס ו/או מחוץ לו שאינן הוראה בתחומי הדעת, בהתאם לכללים הבאים:
 - פרק הזמן המרבי שיועד לפעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת ושמבוצעות בביה"ס ו/או מחוץ לו לא יעלה על 10% מימי הלימוד בשנה. טקסים ופעילויות לימי הציון הממלכתיים, טיולים וכל פעילות חינוכית-חברתית ייכללו במכסה זו
 - במקרה של פעילות המתבצעת בחלק מיום הלימודים, ייספרו שעות הפעילות. שעות אלה יצטברו לאורך השנה לשעות פעילות נוספות מסוג זה וייכללו במסגרת המכסה
 - בכיתות א'-יא' יש ללמד לפחות 90% משעות ההוראה שנקבעו על פי תכנית הליבה
 - טיולים שנתיים: יש לקיים לימודים למחרת החזרה מטיול שנתי

ב. הקצאה של שעות הלימוד השבועיות המחייבות

- הקצאת שעות במערכת השעות הבית ספרית כפי שהוגדרו בפרק המשאבים שבהמשך
- קיום תכניות הלימודים בהתאם לסילבוס הנדרש ולהנחיות המלוות

תפקיד המנהל:א. יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"

- היכרות עם חוזר מנכ"ל תשי"ע/10 בנושא ויישום
- הסדרה ברורה של מסגרת הזמן המקסימלית לקיום פעילות חינוכית חוץ כיתתית

ב. הקצאה של שעות הלימוד השבועיות המחייבות

- הקצאה של שעות הלימוד השבועיות המחייבות ביסודי ממלכתי תשע"ג
 - הקצאת השעות תיעשה בהתאם לטבלה המופיעה בפרק ה' שבהמשך המפרט את מספר שעות הלימוד השבועיות המחייבות בבתי הספר הרשמיים בכיתות א'-ו'
 - המקצועות יילמדו בהיקף של 29-32 שעות שבועיות, עפ"י הפירוט המופיע בפרק המשאבים שבהמשך
- ליווי ובחינת התנהלות המורים בהתאם לתכניות הלימודים, הסילבוס וההנחיות
- הפעלת התכניות התוספתיות כשעות אורך במערכת השעות הבית ספרית

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המקצים את השעות הנדרשות לכל כיתה ולכל תחום
- מספר בתי הספר המיישמים את חוזר "ימי לימוד המחייבים" ביחס לפעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת
- מספר בתי הספר בהם התכניות התוספתיות מופעלות בשעות שהן תוספת לשעות הלימוד

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה ההקפדה על הקצאת השעות הנדרשות תרמה לשיפור ההישגים?
- באיזו מידה הסדרה ברורה של מסגרות הזמן לקיום פעילות חינוכית חוץ תרמה לרצף הלמידה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: איתור וקידום תלמידים מתקשים ביישובים בהם פועל "שח"ר" (רווחה חינוכית, שיקום שכונות וביקור סדיר)

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול, לקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים

האוכלוסייה:

- תלמידים מתקשים מכיתות א' ו' מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- בתי ספר במדד טיפוח 5 – 10 בהם מופעל תקציב רווחה חינוכית ושיקום שכונות

הפעולות:

- איתור התלמידים מתקשים מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- יצירת פרופיל כולל של כל אחד מהתלמידים המתקשים בביה"ס תוך ציון החוזקות והקשיים שלהם בתחום הלימודי, החברתי, המשפחתי, הסוציו אקונומי וכו'
- בניית תכנית שתיתן מענה לתלמידים המתקשים בתחום הלימודי והחברתי, כיחידים וכקבוצות, בבית הספר ובקהילה, על מנת להמשיך ולטפח את החוזקות שלהם ולצמצם את הפערים שנוצרו
- הפעלת התכנית תוך שיתוף המחנך, היועץ, התלמיד, משפחתו ושותפי התפקיד בקהילה
- קיום מפגשי צוות רב מקצועי הכולל: מנהל, מחנך, יועץ, פסיכולוג ואם יש צורך גם עו"ס, קב"ס וגורמים נוספים לדיון בהתקדמות התלמידים, להערכת התכנית שנקבעה עבור כל אחד מהם ולעדכונה בהתאם להחלטות
- השתתפות בצוותי היגוי, רווחה ושיקום יישוביים לשם חשיבה, תכנון וליווי תכניות יישוביות שתיתנה מענה לצורכי ביה"ס ביחס לתלמידים המתקשים

שעות הוראה בתחום:

- ביישובים בהם מופעל תקציב רווחה חינוכית ושיקום שכונות:
 - במסגרת השעות הבית ספריות (השעות הרגילות, השעות הפרטניות, שעות פיצול א' ו' וכו')
 - במסגרת השעות התוספתיות הניתנות לתגבור שעות הליבה - שעות אפקטיביות המתקבלות מהרווחה החינוכית או משיקום שכונות
 - במסגרת שעות טיפול בפרט לתלמידים בעלי סכנת נשירה
 - במסגרת השעות לטיפול ברצף היום בתוך בית הספר או בקהילה (מועדוניות ומרכזי למידה)
 - במסגרת "שעות מרחב" לטיפול וללמידה פרטנית ובקבוצות קטנות (מל"א)
 - במסגרת השעות בהן תלמידים חונכים תלמידים ("עוצמה לכל")

פיתוח מקצועי:

- מחנך אחד מביה"ס, בהיקף של 30 שעות בפיתוח מקצועי בהתאם למתווה המופעל ע"י אגף "שח"ר"
- מורים המלמדים תלמידים מתקשים במסגרת שעות אפקטיביות בתכניות ההתערבות של אגף "שח"ר"

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הדרכה:

- תינתן ביישובים בהם מופעל תקציב רווחה חינוכית ושיקום שכונות
- תינתן באמצעות מפקחי "שח"ר" והקב"ס המחוזיים עפ"י התכנית הספציפית המופעלת בביה"ס
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך איתור התלמידים המתקשים מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- ליווי תכנית העבודה לתלמידים מתקשים, מעקב ובקרה אחר יישומה בבית הספר ובקהילה
- הובלת מפגשי צוות רב מקצועי הכולל: מנהל, מחנך, יועץ ואם יש צורך גם עו"ס וקב"ס לדיון בהתקדמות התלמידים לאור התכנית שנקבעה עבור כל אחד מהם ולעדכונה
- השתתפות בצוותי היגוי רווחה ושיקום יישוביים לשם חשיבה, תכנון וליווי תכניות יישוביות שתיתנה מענה לצרכים שהוגדרו

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי הערכה של התקדמות התלמידים המתקשים ובקרה אחריהם
- קיום מפגשים קבועים עם מפעילי תכניות ההתערבות לבחינת יעילות התכניות לתלמידים המתקשים
- קיום פעולות בקרה על אופן ניצול השעות והתקציבים הייחודיים לאוכלוסיית התלמידים המתקשים

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שלפחות מחנך אחד משתלם בתחום
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום
- מספר בתי הספר המדווחים על קידום במצבם הלימודי של התלמידים המתקשים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה תכנית ההתערבות לצמצום הפערים הלימודיים בקרב התלמידים המתקשים ו/או תלמידים שעמדו לפני נשירה?
- באיזו מידה תרמה העבודה המערכתית של הצוות הרב מקצועי לקידומו של התלמיד בהיבט הלימודי והחברתי?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי "שח"ר" במחוזות
- לאגף "שח"ר" במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף שח"ר](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תכניות תוספתיות לצמצום פערים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- הפעלת תכניות תוספתיות לקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים

הרציונל:

- תכניות תוספתיות הינן תכניות המוצעות לבתי הספר ע"י המשרד כתוספת לתכנית הלימודים הרגילה בהתאם לעקרונות המשרד
- כל תכנית מיועדת לאוכלוסיית תלמידים ייחודית
- התכניות מלוות בהקצאה נוספת של שעות, של כוח אדם או של חומרי למידה ומעורבים בהן גופים חיצוניים הקשורים למשרד החינוך ו/או אושרו על ידו

האוכלוסייה:

בתכנית "מיל"ת":

- תלמידים בסיכון בכלל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים שאינם ביוח"א
- בתי ספר במדד טיפוח 5 – 10

בתכנית "סחל"ב":

- כלל בתי הספר היסודיים ביוח"א בכל המגזרים
- בבתי"ס העומדים בקריטריונים הבאים:
 - גודל כיתה: צפיפות תלמידים בכיתה. עדיפות לבתי ספר בהם מספר התלמידים גדול יותר
 - גודל בית הספר: עדיפות לבתי ספר עם מספר תלמידים רב יותר
 - מדד טיפוח: עדיפות לבתי ספר להם מדד סוציו אקונומי גבוה יותר

בתכנית "קרב":

- כלל התלמידים ברחבי הארץ ובעיקר ביישובי פריפריה

שעות הוראה בתחום:

- שעות תכנית "מיל"ת" - ניתנות כתוספת במסגרת התכנית ללמידה בקבוצות קטנות
- שעות תכנית "סחל"ב" - ניתנות במסגרת שעות ההוראה שבהן סטודנטים פועלים עם תלמידים בכתות
- שעות תכנית "קרב" - ניתנות במסגרת שעות תכנית "קרב" (3 ש"ש)

יעד 5

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הפעולות הבית ספריות:

בתכנית "מיל"ת"

- בניית מערכת שעות "מיל"ת" כך שלמעלה מ- 80% מהשעות יוקצו לקידום התלמידים במסגרת מקצועות הליבה, והיתר ייועדו לפעילות העשרה במגוון נושאים לבחירה ובתחומי פיתוח והעצמה אישית
- בחירת המורים שילמדו במסגרת תכנית "מיל"ת" תיעשה תוך עדיפות למורים המלמדים בבית הספר
- בניית מנגנונים לקשר רציף בין מורי "מיל"ת" למורי בית הספר על מנת לבצע בחינה משותפת לגבי התקדמותם של התלמידים
- מינוי רכז בית ספרי שתפקידו: לבחון את הפעילות הפדגוגית של מורי "מיל"ת" תוך תפיסה מערכתית, לתאם בין המנהל לבין המדריך היישובי, לוודא קיום דיאלוג שוטף בין מורי "מיל"ת" למורי הבוקר בצורה מסודרת ומתועדת
- שיבוץ תלמידי השילוב בתכנית באופן יחסי למספרם באוכלוסיית בית הספר
- קיום קשר קבוע עם ההורים ועדכונם לגבי פעילות ילדם במסגרת התכנית גם מבחינה לימודית וגם מבחינה חברתית
- בניית תכנית בתחום ההזנה להטמעת תרבות האכילה

בתכנית "סחל"ב"

- להודיע לרפרנט המחוזי במהלך חודש מאי אם בית הספר מעוניין בסטודנטים לשנה"ל הבאה
- לוודא שתכנית הפעילות ואופייה יבוצעו בתיאום עם הסטודנט בדגש על נושאי העשרה והרחבה של תכניות הלימודים עפ"י צורכי בית הספר בהלימה להוראות חוזר מנכ"ל ולהנחיות המשרד
- להקפיד שהסטודנט יפעל עם קבוצה/קבוצות קטנות שבהן לפחות 6 תלמידים ולא יותר מ- 10 תלמידים מצטיינים או מתקשים בתחום שנבחר
- לוודא שהפעילות של הסטודנט עם אותה קבוצת תלמידים תהיה מתמשכת ורציפה, לפחות 6 שבועות ברציפות ולא יותר מ- 12 שבועות
- לוודא שהסטודנט לא יועסק במילוי מקום
- לוודא שלסטודנט הוצמד מורה מנחה

בתכנית "קרב"

- שיתוף הצוות הבית ספרי בשלבי הכנסת התכנית לבית הספר: מטרותיה, יעדיה, אוכלוסיית היעד, הצגת המדריכים ותפקידם, קביעת הרציונל
- בחירת תכניות שיהיו בהלימה לחזון הבית ספרי ויהוו חלק מתכנית העבודה הבית ספרית
- בניית סביבה לימודית שתשקף את מגוון התוצרים והעשייה הייחודית והמגוונת בשיעורי "קר"ב"
- קיום קשר עם ההורים כחלק מצוות ההיגוי של בית הספר השותף בבחירת התכניות
- קיום ישיבות של ועדת ההיגוי המוסדית במטרה לבדוק ולאמוד את המצב

הדרכה:

- הדרכה ניתנת ע"י ידי הרכז היישובי/האזורי מטעם הגוף הזכין
- האגף לחינוך יסודי מלווה את המנחים מטעם הגוף הזכין

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום מפגשים קבועים עם מפעילי תכניות ההתערבות לבחינת יעילות התכניות לתלמידים המתקשים (מיל"ת)
- קיום ביקורים בבתי"ס על ידי מדריכי המשרד לבחינת אופן הטמעת התכניות בבתי"ס

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המדווחים על קידום במצבם הלימודי של התלמידים המתקשים ששולבו בתכניות התוספתיות
- מספר בתי הספר הפועלים על-פי ההנחיות לאופן שילוב התכניות התוספתיות
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמה העבודה המערכתית של הצוות הרב מקצועי לקידומו של התלמיד בהיבט הלימודי והחברתי?
- באיזו מידה תרמה התכנית התוספתית לצמצום הפערים הלימודיים בקרב התלמידים המתקשים (מיל"ת, סח"י)?
- באיזו מידה התכנית מאפשרת לילדים להביא לידי ביטוי יכולות וכישורים בפריסה רחבה של תחומים (קרוב)?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- ליחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תכנית החומש - למגזרים דוברי השפה הערבית

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

יעד 5

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- קידום ההישגים הלימודיים והחברתיים של תלמידי המגזרים דוברי השפה הערבית

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר היסודיים בכיתות א'-ו' במגזר דוברי השפה הערבית על כל גווי האוכלוסייה

פעולות המטה:

- טיפוח תרבות למידה מהצלחות באמצעות קבוצות מיקוד של בתי ספר מצליחים כמקור ללמידת בתי ספר נוספים
- עידוד בנייה של מסגרת בית ספרית המטפחת תלמידים מחוננים ומצטיינים בבתי הספר
- חשיפה לכלי איתור ואבחון דיאגנוסטיים והטמעתם בעבודה עם תלמידים מתקשים
- קידום פדגוגיה איכותית תוך ליווי והנחיית בתי הספר בנושא
- טיפוח מיומנויות יסוד במסגרת הפיתוח המקצועי והטמעת השימוש ביחידות הוראה למידה בתחומים כמו: שפה, מתמטיקה, "מפתח הל"ב", לצד הצטיידות במבנים/חומרים שיסייעו בכך (הקמת ספריות, רכישת ערכות ספרי קריאה ועוד)
- בניית תכנית טיפול ממוקדת לליווי בתי ספר אדומים ושילוב מת"ליות לליווי ולסיוע מקצועי באותם בתי ספר
- פיתוח כלים לצפייה בשיעורים בתחומי הדעת השונים במליאה, בקבוצות ובשעה הפרטנית
- בניית מתווים ייחודיים לפיתוח מקצועי במגזרים

תפקיד המנהל/ת:

- הובלת תפיסה מערכתית המקדמת מצוינות לימודית וחברתית ומבוססת על למידה מהצלחות
- הקמת מסגרות להמשך למידה והתקדמות של תלמידים שונים על פני הרצף (מתקשים, רגילים, מצטיינים ומחוננים)
- עבודה על סמך תהליך מיפוי התלמידים ובניית תכניות עבודה אישיות, קבוצתיות, כיתתיות
- ליווי תהליך ההטמעה והערכה של מיומנויות היסוד
- קיום דיאלוג עם חברי הצוות בהקשר לפיתוח המקצועי של כל אחד מהם
- צפייה בשיעורים במליאה, בקבוצות, בשעה הפרטנית ובכל מסגרת למידה לקידום ולטיוב איכות ההוראה

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת השעות הרגילה
- במסגרת שעות התגבור של החומש
- במסגרת השעות הפרטניות
- במסגרת השעות התוספתיות

פיתוח מקצועי:

- מורים ורכזים ישתתפו בקורסי פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים בהתאם למתווה המקצועי בתחום
- במסגרת תכנית ייעודית בפיתוח המקצועי הבית ספרי

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הדרכה:

- הדרכות בית ספריות בתחומי הדעת שבית-הספר בחר להתמקד בהם
- ליווי והנחייה במפגשי הדרכה מגזריים, מחוזיים וארציים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום מיפויים בית ספריים ביחס למצב התלמידים בתחומי הדעת השונים
- קיום אח"מ, דיון אודות תוצאותיו והבניית צעדים מעשיים ליישום ההחלטות שיתקבלו

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שיישמו את התפיסה של למידה מהצלחות כתרבות בית ספרית
- מספר בתי הספר שיצרו מסגרות למידה של תלמידים שונים על פני הרצף (מתקשים, רגילים, מצטיינים ומחוננים)
- מספר בתי הספר שבנו תכניות עבודה על סמך תוצאות המיפויים שקיימו
- מספר בתי הספר שקיימו מגוון פעולות להמשך קידום ההישגים של כלל התלמידים במיוחד במיומנויות היסוד
- המידה שצפיית המנהל בשיעורים במליאה, בקבוצות, בשעה הפרטנית תרמה לקידום ולטיוב איכות ההוראה

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה תרבות הלמידה מהצלחות להעלאת תחושת המסוגלות של חברי הצוות?
- באיזו מידה תרמו מסגרות הלמידה המגוונות לכלל התלמידים להעלאת הישגי הלומדים?
- באיזו מידה תרמה צפיית המנהל בשיעורים במליאה, בקבוצות, בשעה הפרטנית לקידום ולטיוב איכות ההוראה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למנהלת האגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- לסגנית מנהלת המינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ושל מנהלים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

הרציונל:

- תהליכי הערכה שיטתיים, הוגנים ומעוגני ראיות ועדויות, המהווים חלק מתרבות בית-הספר, ייטיבו עם איכות ההוראה וישפרו אותה

המשימה:

- פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ושל מנהלים

הפעולות:

- שיח בית-ספרי בהקשר למשמעות הערכה כחלק משיפור ההוראה ובית הספר, לתהליכי ההערכה ולממצאים המצופים
- זיהוי קבוצת המוערכים בכל מסגרת בית ספרית וזיהוי המאפיינים של קבוצה זו
- הגדרת קשרי מעריך/מוערך במערכת המתקשבת
- בניית תכנית עבודה שנתית להערכת עובדי הוראה: קביעת תאריכי צפייה, עריכת תצפיות, איסוף עדויות/ראיות
- מתן משוב והזנת המערכת המתקשבת בתוצאות

ימי הכשרה והשתלמויות:

- מיקוד במכלול המימדים הקשורים לתהליך הערכת עובדי ההוראה
- הכשרה במסגרת פיתוח מקצועי בית ספרי, ליווי מורים, מפקח ומנהליו

תפקיד המנהל והמפקח:

- להוביל ולבצע את תהליך הערכה, לקיים דיון במשמעות הערכה ובממצאי הערכה
- לקחת חלק פעיל במפגשי מפקח ומנהליו ובימי עיון בנושא
- להגדיר יעדים בעקבות ממצאי הערכה ולפעול כך שיתנו את ביטויים בתכנית העבודה

בקרה והערכה:

- תהליך הערכה יהיה בסיס לשיפור איכות ההוראה/הניהול ולהגדרת היעדים לתכנית עבודת המנהל/המפקח

קישור לאתר הערכת עובדי הוראה:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/HaarachatOvdeyHoraa>

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה הערכת עו"ה בלשכת המשנה למנכ"ל

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המשימה:

- פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה

הרציונל:

- הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה הינו מאבני היסוד של רפורמת אופק חדש. בתהליכי הפיתוח המקצועי מפתח המורה את כישוריו ויכולותיו לאורך החיים המקצועיים (Life Long Learning) לצורך שיפור איכות ההוראה ולביסוס מעמדו המקצועי
- משרד החינוך רואה במנהל/ת בתי הספר אחראי/ת ומוביל/ה את תהליכי הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה בבית ספרו בהתאם למדיניות משרד החינוך, למטרות וליעדים הבית ספריים, לצורכיהם המקצועיים של המורים ובהלימה לשלבי הקריירה המקצועיים שלהם
- יש לתכנן את הפיתוח המקצועי תוך קיום דיאלוג עם המורה ובראייה תלת שנתית
- המערכת הממוחשבת מכילה את כלל התכניות לפיתוח מקצועי לתשע"ג, מידע אישי על כל עובד הוראה (דרגות, השכלה, תעודות, ותק) ומידע על "היסטוריית התכניות לפיתוח מקצועי"
- תהליך המיפוי של עובד ההוראה במערכת הממוחשבת יחל בחודש אפריל ויסתיים בחודש מאי (מכתב יישלח למנהלים)

הנחיות הפיתוח המקצועי בשנה"ל תשע"ג

התמחות והכניסה להוראה

1. מורה מתמחה לא ילמד בתכניות לפיתוח מקצועי הנוספות לשעות ההתמחות מהסיבות הבאות:
 - מורה מתמחה משתתף בסדנת התמחות במכללות האקדמיות לחינוך
 - השעות בשנת ההתמחות אינן מוכרות לקידום מקצועי
2. מורה חדש בשנה הראשונה לכניסתו להוראה (בשנה שלאחר ההתמחות) ישתתף בקורס ייעודי למורים שנה א' בהיקף של 60 שעות, במכללות האקדמיות לחינוך (שעות אלה מוכרות לקידום מקצועי, והן כוללות שילוב של ליווי אישי ומפגשים קבוצתיים)
3. מורה חדש (בשנה שלאחר ההתמחות) לא יחויב בקורסים נוספים בשנה זו

פיתוח מקצועי

עובד הוראה ילמד כל שנה 60 שעות כחלק מתהליך קידומו המקצועי. לעובד ההוראה תוכרנה 60 שעות בלבד לצורכי קידום בדרגה (להוציא שנת שבתון ולימודים לתואר שני ושלישי, ואפשרות להשלמה במקרים חריגים, הנחיות מפורטות לעיון בחוברת ההנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי/ אופק חדש)

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

1. תכנית פיתוח מקצועי לצוות בית הספר (השתלמות בית ספרית) תהיה בהיקף של 30 שעות בלבד. ניתן לקיימה פעמיים במהלך שלוש שנים בהיקף של 30 שעות כל שנה, סה"כ 60 שעות בהתאם לסדרי הקדימויות הבאים:

- מורה חדש - תכנית ייעודית - מורים מתחילים שנה א'
- "ניהול עצמי"
- תכנית התקשוב הלאומית (מיומנויות המאה ה-21)
- תחומי דעת, יעדים ארציים ומחוזיים
- תכניות בנושא אקלים חינוכי מיטבי
- "תכנית הכלה" לתלמידים עם צרכים ייחודיים
- מיומנויות הוראה בשעות הפרטניות
- תכניות בתחומי פיתוח אישי
- אחר

2. דרגות גבוהות (7-9) - עובדי הוראה בדרגות הגבוהות ילמדו במסגרת תהליכי למידה רפלקטיבית וחשיבה מחקרית, ביקורתית ברמה גבוהה בהקשר של תהליכי הלמידה, ההוראה והיישום בכיתה ובבית"ס. בכל דרגה ילמדו 150 שעות במהלך שנתיים במוסד אקדמי, ו-60 שעות במהלך שנה ממתווה דרגות 1-6 בהתאם להנחיות בכתובת הבאה: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Ofek/PituachMiktzohi>

3. סגני מנהלים ראשונים מכהנים - ילמדו במסגרת תהליכי התפתחות ולמידה המותאמים להגדרת תפקידם ולמבנה משרתם ב"אופק חדש":

- בשנה ראשונה להצטרפות "אופק חדש" ו/או לתפקידו ילמד בהיקף של 70 שעות בשנה מתוכן 10 שעות התנסות)
- בשנה שנייה ואילך ילמד בהיקף של 40 שעות בשנה (מתוכן 10 שעות התנסות)

להרחבה:

- ניתן לעיין במסמכי המדינות, תוכני הפיתוח המקצועי וההנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי, בכתובת הבאה: http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Hishtalmuyot_Hadracha/OfekChadash/dvarmankal.htm

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' לפיתוח מקצועי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 7 - חינוך מעמד המנהל

המשימה:

- פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

כללי:

- תפיסת ההתפתחות והלמידה של המנהלים במכון 'אבני ראשה' מכוונת לכך שעל מנהלי בתי הספר לחוות למידה מתמשכת (Life long Learning) מתחילת הכשרתם הרשמית ובמרוצת כל כהונתם. זהותו הפדגוגית של המנהל היא נקודת המוצא המנחה את תהליכי ההתפתחות והלמידה שלו.
- תוכני הליבה כוללים: הנהגת תהליכי חינוך, הוראה ולמידה; עיצוב תמונת העתיד - חזון וניהול שינוי; הנהגת הצוות, ניהולו ופיתוחו המקצועי; התמקדות בצורכי היחיד; ניהול הקשרים בין בית-הספר לקהילה.
- הלמידה וההכשרה של מנהלי בתי-ספר נעשות בהתאם לוותק של המנהל בתפקידו בכל שלבי הקריירה שלו ובהלימה להם תוך דגש עיקרי על השנים הראשונות של דרכו בניהול.

הנחיות לפיתוח המקצועי לשנת הלימודים תשע"ג:

- בימים אלו מעצבים מכון "אבני ראשה" ומשרד החינוך את תכנית ההתפתחות המקצועית של מנהלי בתי הספר לשנים הבאות.
- ההנחיות לפיתוח המקצועי לשנת הלימודים תשע"ג יעודכנו ויפורסמו בגרסת העדכון של מארז "מתנ"ה" שיפורסם לקראת סוף שנת הלימודים.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי הפיתוח המקצועי במחוזות ולמכון "אבני ראשה"

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

[אבני ראשה](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 11- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטאלי במאה ה-21

המשימה:

- הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה ולמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים

האכלוסייה:

- כיתות א'-ו' בכל בתי הספר היסודיים בכל המגזרים

מרכיבים מרכזיים:

- יישום התכנית מבוסס על חמישה מרכיבים מרכזיים:
 - תכנית עבודה כוללת המשלבת את התפיסה החינוכית והארגונית של בית הספר
 - למידה ותרגול בסביבה דיגיטאלית – הקניית מיומנויות תקשוב ושילובן בתהליכי הלמידה, ההוראה והערכה
 - שימוש בטכנולוגיית ה-ICT לניהול מידע בית ספרי (כלי לניהול פדגוגי ומנהלי-ארגוני)
 - קיומו של פורטל בית ספרי כחלק מסביבה מקוונת ליישום מסגרות ללמידה שיתופית ברשת עם קהילת בית הספר (הורים, מורים, תלמידים) ועם עמיתים מבתי ספר שונים בארץ ובחו"ל
 - יישום תכנית בית-ספרית לקידום מודעות התלמידים למוגנות ברשת

שעות הוראה בתחום:

- שיעורים משולבי תקשוב בתחומי הדעת לפחות פעם בשבוע
- שיעורים ללימוד עקרונות האתיקה וגלישה נבונה ברשת - 4 פעילויות בשנה
- שיעורים ייחודיים להקניית מיומנויות תקשוב וכתבייה עיוורת במקלדת - 3 שיעורים בשנה לכיתות ג' או ד'

פיתוח מקצועי:

- למנהלים באמצעות מכון "אבני ראשה" (40 ש')
- למדריכי אשכול (60 ש' X 3 שנים)
- למדריכים בתחומי הדעת (60 ש' בשנה הראשונה ו-30 ש' בכל אחת מהשנתיים הבאות)
- לרכז תקשוב – (60 ש' בשנה הראשונה ו-30 ש' בכל אחת מהשנתיים הבאות)
- לצוות הבית ספרי במסגרת פיתוח בית ספרי (30 ש')
- למורי א'-ו' במסגרת הפיתוח המקצועי בתחום הדעת - בשילוב תקשוב (30 ש')
- הפיתוח המקצועי של המורים ובעלי התפקידים בתחומי הדעת מבתי הספר שבתכנית יהיו משולבי תקשוב

הדרכה:

- הדרכת מנהלים ורכזי תקשוב באמצעות מדריכי אשכול
- הדרכת מורים באמצעות מדריכי תחומי הדעת ורכזי התקשוב

יעד 11

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת, רכז התקשוב ומדריך האשכול:

- הכרת מדיניות המשרד להתאמת מערכת החינוך למאה ה-21 ושילובה בחזון הבית ספרי
- זיהוי ידע, ערכים ומיומנויות הדרושים לקידום פדגוגיה מיטבית במאה ה-21, מציאת נקודות חוזק בקהילת בית הספר ושימוש בהן כנקודת מוצא לפיתוח הצוות
- שימוש בכלים מתוקשבים לקידום הפדגוגיה וניהולה
- פיתוח תכנית לימודים בית ספרית רב שנתית משולבת טכנולוגיות מידע ותקשורת (ICT)
- פיתוח והפעלה של תכנית חינוכית לתפקודם של ילדים בסביבה החדשנית ובכלל זה הוראת מיומנויות התקשוב, ואתיקה ומוגנות ברשת
- מתן מענה חינוכי לסוגיות אתיות הקשורות בהתנהלות ברשת ולהבטחת המוגנות של הילדים בסביבה זו ויישום הוראות חוזר המנהל הכללי בנושא "רשתות חברתיות"
- פיתוח אתר בית ספרי פעיל ואיכותי הכולל והמפעיל סביבות למידה מקוונות ותקשורת עם תלמידים והורים תוך הקפדה על כללי האתיקה
- הגדרת מאפייני סביבת הלמידה החדשנית: התשתית הפיסית, הציוד ההיקפי ואפשרויות התקשורת הדרושים לפיתוח פדגוגיה איכותית ולמימושה בשיתוף עם הפיקוח, הצוות, הרשות המקומית וההורים
- בחירת מאגרי מידע מסוגים שונים והעמדתם לרשות המורים והתלמידים
- קידום למידה שיתופית בין תלמידים בארץ בשפתם ועם תלמידים מחוץ לארץ בשפה זרה

פעולות מינהל מדע וטכנולוגיה לקידום היעד:

- פיתוח מקצועי של אנשי מטה, מפקחים, מדריכים, מנהלים, רכזי מקצוע ורכזי תקשוב בית ספריים, מורים ומורים במוסדות האקדמיים להכשרת עו"ה ובמרכזי הפסג"ה
- פיתוח מקצועי בית ספרי וליווי למנהלים, לבעלי תפקידים ולצוות בית הספר על פי המתווה לפיתוח מקצועי
- התקנת תשתיות ליישום טכנולוגיית ICT להפעלת סביבות למידה מתוקשבות במוסדות החינוך
- אפיון, הקמה והפעלה של סביבות למידה מתוקשבות ומאגרי תוכן לימודיים דיגיטאליים שיעמדו לרשות המורים והתלמידים
- משוב, בקרה ורפלקציה

פעולות האגף לחינוך יסודי לקידום הניהול הפדגוגי של סביבת למידה מתוקשבת:

- פיתוח כלים לניהול הפדגוגי של סביבת למידה מתוקשבת והטמעתם
- ליווי המהלכים תוך הדגשת ההיבטים הפדגוגיים
- הנחיית המנהלים בפיתוח ובהפעלה של תכנית חינוכית בית ספרית מערכתית לתפקוד הילדים בסביבה הטכנולוגית
- ייזום פרסום חוזרי מנכ"ל הכוללים נהלים מותאמים לתפקוד בתי הספר במציאות הטכנולוגית

פעולות המנהל:

- להתעדכן במדיניות ובכלים ליישומה על ידי עיון שוטף בחומרים המקוונים הנמצאים באתרי המשרד
- להכיר את האפשרויות הטמונות בעולם הדיגיטלי ואת האפשרויות הפדגוגיות שהוא מזמן בהלימה למטרות ההוראה ולדרכי הוראה ממוקדות לומד ולמידה
- לוודא שתהליכי הפיתוח המקצועי של צוות המורים מתייחסים גם להיבטים פדגוגיים בסביבה הדיגיטלית
- לתמוך בקידום ובפיתוח דרכי הוראה מגוונות באמצעים דיגיטליים בהתחשב בשונות הלומדים
- לקיים תצפיות במורים המנהלים שיעורים מקוונים תוך שימוש בכלים לצפייה בתהליכי הוראה למידה לצורכי הדרכה ופיתוח מקצועי בסביבה עתירת טכנולוגיה ומתן משוב לצורך העצמת האיכות הפדגוגיות בשיעורים המקוונים
- הדגמת שיעורים שבהם נערך שימוש מיטבי בכלים דיגיטליים בפני הצוות

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הערכה ובקרה בית ספריים:

- הפעלת בקרה ביחס לששת התפוקות המרכזיות של התכנית
- הפעלת תהליך הערכה באמצעות ראמ"ה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם מיושמת התכנית
- מספר תחומי הדעת בהם מיושמת התכנית בכל בית ספר
- מספר המורים המשלבים תקשוב במקצועות ההוראה השונים

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הפעילות הארגונית והפדגוגית בסביבה המתקשבת לקידום הפדגוגיה והקניית אוריינות המאה ה-21?
- באיזו מידה תרם שילוב התקשוב בתחומי דעת שונים להעלאת ההישגים באותם תחומי הדעת?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי התקשוב במחוזות
- למפקחת הארצית לתקשוב במינהל מדע וטכנולוגיה
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [סביבות למידה חדשניות](#)
- [התאמת מערכת החינוך למאה ה-21](#)
- [אודות תכנית התקשוב](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

יעד 12

מטרת על:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

מטרות ספציפיות:

- חיזוק, הרחבה והעמקה של פעולות השילוב וההכלה כך שהלומדים יוכלו להמשיך ללמוד ולהתקדם במסגרות החינוך הרגילות
- מתן מענה מגוון לשילוב הלומדים בחינוך הרגיל באופן שימנע את הפנייתם לחינוך המיוחד טרם מוצו כל האפשרויות לקידום בחינוך הרגיל
- הפעלת מסגרות חינוך מיוחד לילדים הנזקקים לכך רק לאחר שנבדק כי המענים המקצועיים שניתנו בחינוך הרגיל מחייבים למידה במסגרת מיוחדת

המשימות:

- מתן מענים משמעותיים בחינוך הרגיל כך שפחות ילדים יזדקקו להפנייתם ללמידה במסגרות החינוך המיוחד
- הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית המכוונת לשילוב הלומדים במערכת החינוך הרגילה תוך הרחבת ההכלה והקידום של הלומדים המתקשים ובעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות)
- הכשרת מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים המלמדים במסגרות שונות בנושא השילוב והרחבת יכולת ההכלה שלהם שתאפשר קידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל

האכולוסייה:

- כלל הלומדים המתקשים ובעלי הלקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) בחינוך הרגיל בכל המגזרים

עקרונות פעולה:

1. מיפוי הלומדים ביחס למצבם הלימודי, הרגשי, ההתנהגותי, החברתי, המשפחתי, הכלכלי תוך ציון נקודות חוזק וקשיים (המיפוי ייעשה בתחילת שנה, באמצע השנה ובסוף השנה) – בהובלת מחנך הכיתה כגורם מתכלל
2. בניית תכנית התערבות אישית בהובלת מחנך הכיתה. התכנית תתייחס למצבו של הלומד ולדרכים בהם יוכל להמשיך לפתח את נקודות החוזק ולהתקדם בכל הקשור לקשייו, ותבדוק את האפשרות לצוות לו איש צוות שיהווה עבורו עוד אוזן קשבת
3. איגום משאבים כמענה לקידום הלומדים המתקשים ובעלי הלקויות: במגוון שעות (שעות ליבה, שעות פרטניות, שעות טיפול בפרט, שעות רשות ומקורות אחרים העומדים לרשות ביה"ס), במגוון מסגרות (בביה"ס, בבית, במועדונית, במתנ"ס, בקהילה), ובמגוון תחומים (לימודי, חברתי, אישי)
4. קיום מפגשי צוות סדירים ומתועדים לחשיבה, לדיון, לבדיקת יישום ולהערכת ההתקדמות בתהליך בצוותים הבאים:
צוות בין מקצועי: צוות בית ספרי בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: המחנך, היועץ, מורה השילוב, פסיכולוג, מת"ל (מעריך תפקודי למידה), רכז שכבה, מערך מסייע/רכז התאמות ללמידה ולהיבחות ובעלי תפקידים נוספים, כמו: רכז חינוך חברתי, רכז פדגוגי/שכבה/מקצוע
- צוות בין מקצועי מורחב: צוות בית ספרי בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: המפקח הכולל, מנהל מחלקת החינוך ברשות, מפקח חינוך מיוחד, מנהל המתי"א ונציגיו, המפקח על היעוץ, עו"ס, קב"ס, קידום נוער, שירות מבחן ושירותים תומכים נוספים בקהילה

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

ועדת שילוב בית ספרית (על-פי חוק): ועדה סטטוטורית המתקיימת בבית הספר בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: חברי הצוות הבין מקצועי, נציג רשות, מתי"א - בהתאם לחוזר מנכ"ל **ועדה יישובית:** בראשות מנהל מחלקת החינוך ומפקח ממוסד החינוך ובהשתתפות מנהל ביה"ס וצוותו. הוועדה תכלול את בעלי התפקידים מוועדת ההתמדה היישובית ומוועדת השילוב היישובית ותדון בסוגיות הקשורות למערך היישובי לקידום התלמידים המתקשים על רצף, לרבות סוגיות התמדה והפנייה לוועדות עפ"י חוק, בראייה יישובית **ועדת השמה (על-פי חוק):** מתקיימת ברשות בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל

הפעולות בפריסה על פני שנתיים לפחות:

- תלמידים שאותרו כמתקשים ובעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) בחינוך הרגיל בכל המגזרים יופנו לוועדות השמה החל מהשנה השנייה, רק לאחר שבית הספר הפעיל במשך שנתיים תכנית התערבות אישית. השיבוץ בחינוך המיוחד ייעשה אך ורק מהשנה השלישית, בהתאם לתהליך שלהלן:

בשנה הראשונה לתהליך ההתערבות – טיפול מערכתי/טרומ שילוב:

ספטמבר - אוקטובר

- מיפוי כלל הלומדים ואיתורם של אלה המגלים קשיים בתפקודים לימודיים, רגשיים, חברתיים ו/או התנהגותיים
- זיהוי נקודות חוזק וקשיים של הלומדים שאותרו ובניית פרופיל תפקודי לכל מתקשה (לאור המידע שנאסף ביחס לתפקודיו השונים תוך ציון נקודות החוזק והקשיים שאותרו)
- הקמת צוות בין מקצועי והפעלתו
- קיום מפגש של מחנך הכיתה, כגורם מתכלל, עם התלמיד המתקשה ועם הוריו לצורך מסירת מידע, תיאום ציפיות והגדרת המחויבות המשותפת לרבות מענה שהמוסד החינוכי מתעתד לתת ללומד. מומלץ שהמפגש יתקיים במוסד החינוכי שהוא גם מקום ההתערבות, ועל הצוות החינוכי לדאוג שביה"ס יהיה מקום משמעותי עבור תלמידיו המתקשים
- בניית תכנית עבודה ללומדים המתקשים תוך התייחסות להיבט הלימודי, הרגשי, החברתי וההתנהגותי. התכנית תיבנה ע"י מחנך הכיתה בשיתוף הצוות הבין מקצועי ותיתן מענה לצורך בלמידה דיפרנציאלית מותאמת בתוך הכיתה, בעבודה קבוצתית בשעות פרטניות ובמסגרת תכניות תוספתיות ומשאבים נוספים העומדים לרשות המוסד החינוכי

אוקטובר - סוף שנת הלימודים

- הפעלת תכנית התערבות המפרטת את המענים בתחום הלימודי, הרגשי, החברתי וההתנהגותי ואת מסגרות התמיכה הנוספות במהלך יום הלימודים ולאחריו בהן יינתנו המענים הנדרשים
- תיעוד תהליכי הלמידה וההתקדמות בתיק התלמיד שירוכז ע"י מחנך הכיתה כגורם מתכלל
- ביצוע הערכה מחודשת לאור הפעלת תכנית ההתערבות ועדכונה תוך היועצות בצוות הבין מקצועי המורחב ושיתופו
- דיון עם מפקח ביה"ס על התלמידים שהמוסד החינוכי מדווח שלא התקדמו ולכן מבקש להפנותם לוועדות שילוב, תוך הצגת הפעולות שנעשו עמם עד כה בלי שהשיגו את מטרותיהן
- עדכון תכנית ההתערבות והפעלתה בהתאם למצבם של המתקשים

עד אמצע מאי

- כינוס ועדת שילוב בית ספרית לדיון ולקביעת הזכאות לשילוב בשנת הלימודים הבאה

עד סוף שנת הלימודים

- בניית תכנית שילוב ע"י מחנך ומורת שילוב עבור כל אחד מהתלמידים שקיבלו זכאות לוועדות שילוב בשנה"ל הבאה ובדיקת האפשרות לצוות לכל לומד איש צוות שיהווה עבורו עוד אוזן קשבת

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

בשנה השנייה לתהליך ההתערבות - שנת שילוב/טרנסום השמה

המשך הפעלת תכניות ההתערבות באחד מ-3 המסלולים הבאים:

1. ללומדים המתקשים ולבעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) שהתקדמו: המשך יישום תכנית ההתערבות כבר מראשית השנה ועדכונה בהתאם למצב הלומדים תוך היוועצות בצוות הבין מקצועי הבית ספרי/המורחב
2. ללומדים המתקשים ולבעלי לקויות/תפקוד מורכבות/שנקבעה זכאותם לשילוב (זכאות לתמיכה צריכה להתחדש כל שלוש שנים): יישום התכנית שנבנתה תוך הערכת התקדמותם ובמידת הצורך ליווי נציגים מהצוות הבין מקצועי המורחב
3. לתלמידים עם לקויות/תפקוד מורכב/ים **במיוחד** שביה"ס מבקש להפנות להשמה: עד פברואר - כינוס ועדה יישובית לבחינת צורכי הלומד מול התהליכים הפדגוגיים שנקטו ביחס לאותם לומדים שהמוסד החינוכי מבקש להפנותם לוועדת השמה לאור העובדה שלא התקדמו. הוועדה תבחן את **כמות הלומדים** שהופנו ע"י מוסדות החינוך השונים בראייה יישובית ותדון בנתונים טרום השמה

להלן המסלולים שהוועדה היישובית יכולה להציע בעקבות הממצאים שהוצגו בפניה ובהתאם לכללים המפורטים בחוזר מנכ"ל:

- מוצו התהליכים הפדגוגיים - המוסד החינוכי יחל בתהליך לקראת ועדת השמה בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל
- לא מוצו התהליכים הפדגוגיים:
- אפשרות א' - החזרת התלמיד למוסד החינוכי תוך בניית תכנית התערבות אחרת בסיוע הצוות הבין המקצועי המורחב הכולל את מעגל השותפים ברשות המקומית
- אפשרות ב' - העברה פדגוגית למוסד חינוכי רגיל אחר בהתאם לנהלים
- במקרים חריגים במיוחד יתקיים דיון בוועדה היישובית בנוגע להפניית תלמיד לשילוב/להשמה שלא עפ"י ההנחיות המפורטת על מנת לענות על צרכיו באופן המתאים ביותר

שעות הוראה בתחום:

במסגרת המשאבים הקיימים:

- בלמידה דיפרנציאלית המשולבת בשגרת יום הלימודים
- בשעות פיצול לכיתות א'-ב' (ראו ביעד 3 משימת חוק פיצול כיתות א'-ב')
- בשעות הפרטניות במסגרת אופק חדש
- בשעות טיפול בפרט ("שח"ר")
- בשעות אחרות: התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות רשותיות
- במסגרות המשך: מיל"ת, קרב, מועדוניות, מרכזי ילדים, תכניות בקהילה, התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות תוספתיות של משרד החינוך ובעלויות תכנית החומש

הכשרה ופיתוח מקצועי:

- עד לשנה"ל תשע"ה יוכשרו מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים במסגרות שונות בנושא הרחבת יכולת ההכלה והקידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל:
 - במסגרת תחום הדעת בו הם מתמקצעים (בקורסים לפיתוח מקצועי באופק חדש ישולבו יחידה-שתיים בנושא)
 - במסגרת קורס למחנכים
 - במסגרת תכנית ייעודית לפיתוח מקצועי בית ספרי בהיקף של 30 שעות
 - במסגרת מפגשי הפיתוח המקצועי למפקחים/מנהלים/סגני מנהלים/יועצים/מדריכים/רכזים

הדרכה:

- הדרכה לצוותים החינוכיים בתחומים פרא רפואיים תינתן ע"י צוות מקצועי של מתי"א
- ליווי שוטף יינתן למנהלים, למורים ולצוות הבין מקצועי על ידי מדריכי משרה"ח בתחומים השונים

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- בניית צוות בין מקצועי בית ספרי
- בניית תכנית עבודה מערכתית המושתתת על עקרונות היעד תוך מעקב ובקרה אחר יישומה ועדכונה בשעת הצורך
- כינוס, ליווי והובלת צוותים בהרכבים שונים לשיח אודות הערכת ביצוען של התכניות האישיות והתקדמות כל אחד מהלומדים
- מיפוי משאבי ביה"ס ואיגומם לצורך בניית תכניות סיוע תוך שיבוץ במערכת השעות
- מיסוד מסגרות זמן קבועות ללמידת עמיתים ול"הצגת מקרים" בפני כלל המורים בליווי דיון

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת ההתקדמות של תהליכי ההתערבות ומידת הצלחתם בהתאם למהלך שנקבע בתכנית תוך השוואה בין תוצאות המיפוי בתחילת השנה לבין מיפוי אמצע שנה וסוף שנה
- דיון והערכת המענים הכוללים בראייה מערכתית כפי שהוגדרו ע"י הצוות הבין מקצועי והצוות הבין מקצועי המורחב

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה

תכנית עבודה בית ספרית

- מספר בתי הספר שיישמו תכנית עבודה מערכתית לשילוב, הכלה וקידום תלמידים המתקשים במסגרת החינוך הרגיל
- מספר בתי הספר שנתנו מענים הולמים לשילוב התלמידים המתקשים במסגרת החינוך הרגיל והפחיתו את אחוז התלמידים שהופנו לוועדות

בנייה ויישום של תכנית התערבות אישית

- מספר בתי הספר בהם מיפו המחנכים את כלל התלמידים בתחילת השנה וגיבשו תכניות התערבות עבור התלמידים המתקשים ובעלי הלקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות)
- מספר בתי הספר בהם שותפו התלמיד והוריו בשלבים השונים של בניית תכנית ההתערבות ויישומה
- מספר בתי הספר בהם עודכנה תכנית ההתערבות של התלמיד במהלך השנה בהתאם להערכה המחודשת

צוות בין מקצועי

- מספר בתי הספר בהם פועל צוות בין מקצועי
- מספר בתי הספר בהם התכנס הצוות הבין מקצועי לפחות אחת לחודש
- מספר בתי הספר בהם התכנס הצוות הבין מקצועי המורחב לפחות פעמיים בשנה
- מספר בתי הספר בהם המפקח הכולל היה מעורב בשלב מיצוי התהליכים לפני ההפניה לוועדת שילוב

פיתוח מקצועי/כנסים/השתלמויות

- מספר בתי הספר בהם השתלמו נציגים מהצוות בתחום של הכלה וקידום תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל
- מספר בתי הספר אשר מיסדו מסגרות זמן קבועות ל"הצגת מקרים" בפני כלל המורים בליווי דיון
- מספר בתי ספר בהם מתקיימים תהליכי למידה בית ספריים שיטתיים להרחבת הידע של הצוות החינוכי להכלת התלמידים
- הערה: לרשות מנהלי בתי הספר והמפקחים יועמדו חומרים פדגוגיים לקידום הטמעת היעד ויישומו בבתי הספר. החומרים יאוגדו לחוברת שתפורסם.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- לשפ"י במינהל הפדגוגי
- לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אופק חדש

רפורמות

המטרה:

- מימוש הפוטנציאל הפדגוגי והארגוני של רפורמת אופק חדש כשינוי מעמיק בתהליכי חינוך-הוראה-למידה ובתפקוד בית הספר כארגון לצמצום פערים ולשיפור הישגי התלמידים, תפקודם, תחושותיהם ורווחתם

המשימה:

- יצירת סינרגיה בין ארבעת הרכיבים של אופק חדש: זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי

פעולות:

- יישום הוראות חוזר המנהל הכללי המשולב בנושא אופק חדש המתמקד בהיבטים הפדגוגיים, והמציג הנחיות להפעלת גני הילדים ברפורמת אופק חדש וכן הנחיות להפעלת השעות הפרטניות ושעות השהייה בבתי הספר
- עדכון החזון הבית ספרי לאור אופק חדש בשיתוף צוות ביה"ס וההורים
- ביצוע מיפוי של מצב הטמעת אופק חדש באמצעות הכלי "התבוננות ברכיבי הרפורמה אופק חדש ושלבים ביישומה" שפותח באגף לחינוך יסודי
- הכנת תכנית פעילות לאור תמונת הסינרגיה המתקבלת ונתוני המיפוי לשם התקדמות במימוש הסינרגיה וביצועה תוך הערכה מעצבת
- קיום 2 – 3 פגישות עבודה בשנה עם צוות ההדרכה והרכזים לתיאום והבניית הסינרגיה
- הפעלת מסגרות לפעילות מקצועית של הצוות לאור תמונת הסינרגיה המתוכננת
- קידום תפקוד הכיתה ובית הספר כקהילת לומדים תוך מימוש ההזדמנויות שבמשאב "השעות הפרטניות"
- פיתוח תרבות ארגונית משתפת ומתכללת: חדר מורים משתף בתכנים שנרכשו במסגרת הפיתוח המקצועי, צוותים השוקדים על בניית תכניות עבודה ומערכים משותפים ועוד
- היכרות עם חוזר מנכ"ל בנושא
- שימוש מושכל בחומר הוראה-למידה שפותחו ועומדים לרשותכם באתר האגף לחינוך יסודי

מדדים לבחינה ולדין בית ספרי:

- קיים חזון בית ספרי המשקף את ערכי אופק חדש
- קיימת הלימה בין החזון לבין תכניות הפעילות למימוש
- קיים שיפור עקבי במדדים השונים שנבדקו במיצ"ב, באח"ם
- קיימת התקדמות בהישגי התלמידים ובתפקודם
- קיימת שביעות רצון כללית מבית הספר (שבאה לידי ביטוי בשאלונים ובסקרים שמועברים להורים, למורים ולתלמידים)
- קיים שיפור עקבי בתחושת השייכות ובקשרי מורה-הורה-תלמיד לאור השעות הפרטניות
- קיימת עלייה בתחושת סיפוק בעבודה ומימוש עצמי מקצועי
- המורים משתתפים במסגרות לפיתוח מקצועי
- מתפתחת תרבות ארגונית של שיתוף חדר המורים בנלמד במסגרות הפיתוח המקצועי וכן של "מורים מלמדים מורים"

המשך הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

עדכונים:

בנושא מורה-אם

"החל משנת הלימודים תשע"ב, מורה-אם, המועסקת בהיקף של 100% משרה, זכאית להפחית שעת עבודה פרונטלית אחת בשבוע ושעת שהייה אחת בשבוע ממכסת שעות עבודתה השבועיות בלי שיפחת שכרה או היקף משרתה. זכאות זו תבוא במקום הזכאות להפחית חצי שעה ביום משעות השהייה, כמפורט בסעיף 24 להסכם מיום 25.12.08 (להלן: 'ההסכם הכולל'). בטבלאות הזכאות מונה שבוע העבודה למורה-אם המועסקת במשרה חלקית, הופחתה שעה אחת פרונטלית ונוספו 1.5 שעות שהייה. בנוסף, לאור הדברים, תידון בהמשך האפשרות, שלפיה תועסק מורה-אם בשעת שהייה נוספת מעבר למכסת שעות עבודתה השבועיות, לפי האמור לעיל, בתמורה לתשלום תוספת שכר". (מתוך ההסכם)

בנושא השעות הפרטניות

השעות הפרטניות הן תוספת של משאב לימודי-חינוכי-חברתי ואינן באות במקום השעות שבמסגרת הליבה. השעות הפרטניות יתקיימו כשעות אורך תוספתיות במהלך יום הלימודים.

השעות הפרטניות יוקדשו לקידום הישגי התלמידים (החלשים, הבינוניים והמצטיינים), תפקודם ורווחתם הלימודית והחברתית. כדי ליצור למידת עמיתים נאותה על הרכב הקבוצות להיות מגוון מבחינה לימודית וחברתית באופן שימנע תיוג. השעות הפרטניות המוקצות לשיח אישי/קבוצתי תונחנה על-ידי מחנכי הכיתות.

בנושא ההדרכה

ההדרכה היא מסגרת של ליווי ותמיכה בציבור עובדי החינוך כיחידים וכקבוצה, בדרך של שותפות לעבודה החינוכית, ולא בדרך של פיקוח. מורה בתפקיד הדרכה פועל בתוך המוסד החינוכי, ותפקידו להציע תמיכה וליווי לעובדי ההוראה בעבודתם היומית באמצעות:

- קיום שיעורים פתוחים להדגמה ודיון הדרכתי נלווה
- התבוננות וצפייה בשיעורים
- דיונים בעקבות הצפייה
- סדנאות קצרות-טווח בחדר המורים
- ניתוח מקרים והתנסויות בהוראה על בסיס דיווחי המורים
- סיוע בניתוח במיפויים ובבניית תכניות עבודה רלוונטיות לתוצאות המיפוי
- תכנון לימודים בית-ספרי ותכנון לימודים פרטני לכיתה או לתלמיד
- מעקב ומשוב (מתוך חוזר מנכ"ל תשס"ד 2 (ב))

ההדרכה הפרטנית/קבוצתית למורה/ים תיעשה במסגרת השיעורים בהם המורה/ים מלמדים וכן במסגרת מפגש פרטני/קבוצתי שיינתן במסגרת שעות השהייה העומדות לרשות המנהל לצורך מפגשי צוות, בהתאם להסכם.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- למתאמת פעולות המינהל הפדגוגי וממונה על אופק חדש

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אופק חדש](#)
- [אופק חדש \(בערבית\)](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום תכנית מרכזית - תשע"ג

הנושא: טרכטנברג לתלמידי כיתות א'-ג'

תכנית מרכזית

המטרה

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

המשימה

- העשרה בתום יום הלימודים

הרקע

- החלטת ממשלות ישראל מס' 4088 מתאריך 8.1.2012, י"ג בטבת התשע"ב

האכלוסייה

- ותלמידים בכיתות א' - ג' בבתי"ס המתוקצבים על ידי משרד החינוך

הרעיון

- אי-ההתאמה הקיימת היום בין שעות העבודה שדורשות מרבית המשרות במשק לבין שעות הפעילות של המסגרות הציבוריות לילדים מחייבת הורים למצוא מסגרת כלשהי לילדיהם בשעות אחר הצהריים, כשלעיתים הדבר כרוך בנטל כספי כבד
- לפיכך בהתאם להחלטה שהתקבלה תינתן העשרה בתום יום הלימודים בדגש על: היבט לימודי, העשרה והזנה

התהליך

- **פריסת העשרה בתום יום הלימודים תיעשה בהתאם להחלטות כשהמגמה היא:**
 - להחיל את ההחלטה באופן מדורג על פני 5 שנות לימודים
 - על-פי התכנון, יישום ההחלטה להעשרה בתום יום הלימודים יחל בשנת הלימודים תשע"ג:
 - באופן מלא בשלושת האשכולות החברתיים-כלכליים הנמוכים
 - ובאופן חלקי באשכול הכלכלי – חברתי הרביעי
- **יישום הדרגתי**
 - היישום יחל כפילוט אשכולות 4-6 וימשך באופן הדרגתי עד שנת תשע"ה בכל יתר האשכולות
- **סבסוד העשרה בתום יום הלימודים יעשה בהתאם להחלטות כשהמגמה היא:**
 - בשלושת האשכולות הנמוכים - המימון יעשה באופן מלא
 - באשכולות 4-10 - תיקבע חלוקת המימון בין הממשלה לרשות ולהורים באופן דיפרנציאלי

המשך ליישום תכנית מרכזית - תשע"ג

הפעולות המתוכננות:

- העשרה בתום יום הלימודים עד השעה 16.00 בימים א-ה' עבור:
 - תלמידים בכיתות א' - ג' בבתיה"ס המתוקצבים על ידי משרה"ח
- העשרה בתום יום הלימודים תאפשר בין היתר:
 - בהיבט הלימודי: טיפוח כישורי למידה, תגבור, הטרמה
 - העשרה: פעילות העשרה בתחומי האומנויות, הספורט, החינוך הסביבתי, מעורבות חברתית וכד'
 - מענה לסוגיית ההזנה

מודל ההפעלה

- ועדת ההיגוי של משרד החינוך מגבשת בימים אלה את מודל ההפעלה המפורט של מסגרות לימודיות אלה
- הנחיות נוספות מפורטות תפורסמנה בהמשך

לפרטים נוספים יש לפנות:

- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- ליחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: ניהול עצמי

המטרה:

- הרחבת האוטונומיה ומרחב הגמישות בבית הספר לצורך קידום מטרות החינוך
- קידום הישגים לימודיים, טיוב האקלים הבית ספרי והשבחת תרבות הניהול בבתי הספר

המשימה:

- הטמעת מודל הניהול העצמי בבתי ספר חדשים בניהול עצמי והעמקה בבתי ספר ותיקים בניהול עצמי

האוכלוסייה:

- בתשע"ב כלל בתי הספר היסודיים הרשמיים במחוזות תל אביב וחיפה
- מתשע"ג ועד תשע"ה יורחב המהלך באופן הדרגתי לשאר המחוזות

הפעולות:

- חשיפה לתפישת הניהול העצמי, להבנת תהליך השינוי והערך שבצידו
- היכרות עם מרחבי הגמישות לבית הספר בניהול עצמי בהיבטים הפדגוגיים-ניהוליים ובהיבטים הכלכליים-תפעוליים ושימוש מושכל בהם לקידום מטרות ביה"ס
- גיבוש תכנית להטמעת תרבות הניהול העצמי בבית הספר בהלימה למאפייני ביה"ס ולמודל הניהול העצמי
- בניית תכנית עבודה מקושרת תקציב - הגדרת יעדים וסדרי עדיפות פדגוגיים והקצאת מגוון המשאבים העומדים לרשות ביה"ס לקידומם. תכנית זו תוצג בפני הוועדה המלווה הבית ספרית
- שימוש מושכל במשאבים ובמרחבים גמישים לצורך מימוש החלטות המתקבלות בבית הספר, כדוגמת:
 - מענה פדגוגי דינאמי ומיידי לצרכים שעולים
 - קידום תכניות ייחודיות לבית הספר
 - מימוש יוזמות מורים
 - פיתוח והעשרת הסביבה החינוכית לימודית
 - התקשרות עם נותני שירותים
- גיבוש תכנית להגדלת תקציב בית הספר באמצעות יוזמות כלכליות וחיסכון מתוכנן בהוצאות התפעול לטובת פעילות פדגוגית

ליווי, ייעוץ והדרכה בשנת ההטמעה:

- 30 שעות שנתיות של ייעוץ ארגוני למנהל ביה"ס וצוותו ע"י יועץ ארגוני מטעם מינהלת בתי"ס בניהול עצמי
- 20 שעות שנתיות של ייעוץ כלכלי יינתנו לבתי הספר המצטרפים על ידי יועץ כלכלי מטעם המינהלת
- בחירת היועץ תיעשה במשותף ע"י מנהל מחלקת חינוך ומנהל בתי הספר - בשאיפה לעבודת יועץ אחד ברשות ובבתי הספר ביישוב
- תכנית עבודת היועץ תתמקד בהטמעת תרבות הניהול העצמי בבית הספר
- מפגשי למידה ברשות המקומית – השתתפות בפורום המ"מים: מפגשי מנהלים ברשות המקומית, בשיתוף המפקח, מנהל אגף החינוך ויועץ מלווה של הרשות המקומית

תכנית מרכזית

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מפגשי למידה:

- יום עיון טרום כניסה - למנהלי בתי ספר, למפקחים ולמנהלי מח' חינוך ברשויות המקומיות (יתקיים במחצית הראשונה של חודש יולי)
- כנס התנעה - יום עיון במסגרת המחוז למנהלי בתי ספר, למפקחים ולמנהלי מח' חינוך (יתקיים במחצית הראשונה של חודש ספטמבר עפ"י לוי"ז המחוז)
- הכשרה ייעודית למינהלים ולמזכירות בביה"ס – הכשרה אינטנסיבית בתחילת שנת ההטמעה לעובדי המינהל בביה"ס האחראיים על הנהלת החשבונות, בשיתוף גוף הבקרה ברשות המקומית
- פיתוח מקצועי למינהלים - 30 שעות קורס ניהול עצמי ללמידה ולהעמקה בתפישת הניהול העצמי לבחירה מתוך מגוון המסגרות שיוצעו במחוז

תפקיד מנהל בית הספר:

- קיום מפגשי חשיפה ושיתוף סגל ביה"ס, וועד ההורים אודות הצטרפות בית הספר לניהול עצמי
- יצירת מסגרת זמן לעובדי המינהל בביה"ס להכשרה כלכלית – בתחילת שנת ההטמעה
- הצגת ספר הנהלים הרשומי, לגורמים הרלוונטיים בבית הספר
- קידום תרבות ניהול עצמי בבית הספר - אבחון התרבות הארגונית בבית הספר בנקודת ההצטרפות אל מול תרבות הניהול העצמי ובניית תכנית להטמעת תרבות הניהול העצמי בבית הספר
- קבלת סל תלמיד ומעקב אחר תקציב בית ספרי מאוזן
- הפניית משאבים לפדגוגיה לרבות תכנון פעולות לחיכוך בהוצאות התפעול לטובת הפדגוגיה
- הובלת תהליך לכתיבת תכנית עבודה מקושרת תקציב והצגתה בפני הוועדה המלווה הבית ספרית
- שימוש מושכל במשאבים למיצוי הפוטנציאל של בית הספר, סגל המורים והתלמידים

מרחבי הגמישות למנהלי בתי הספר בניהול עצמי¹:

א. שעות לימוד מחייבות

- 10% גמישות בשימוש בשעות הלימוד המחייבות המופיעות בהמשך המתנ"ה, בתנאים הבאים:
- יילמדו כל המקצועות הלימוד המחייבים
- הישגי המיצ"ב מעידים על עמידה בהישגים הנדרשים במקצוע בו מבקשים לעשות שינוי
- התקיים דיאלוג עם מפקח בית הספר

ב. תקציב בית ספרי ומרחב תפעולי

- אוטונומיה וגמישות בשימוש במשאבים (סל תלמיד)
- מרחב תפעולי לניהול התקציב הגמיש
- יכולת להסיט ולנצל משאבים לטובת פעילות פדגוגית
- יוזמות כלכליות שנועדו להגדיל את "עוגת התקציב"

ג. שעות הדרכה גמישות בבחירת היקף ותחום ההדרכה באמצעות "שובר הדרכה"

ד. מפגשי למידה – הכרה ב-60 שעות להפעלת פיתוח מקצועי בית ספרי במהלך 3 שנים

?

¹ סעיף זה יעודכן בהתאם ללקחים שיופקו במהלך שנת הפיילוט ולשינויים במדיניות המשרד.

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר: תפוקות ברמת התארגנות והיערכות

- מספר המנהלים "החדשים" בניהול עצמי שמשתתפים בקורס לניהול עצמי
 - מספר המנהלים המשתתפים באופן קבוע בפורום 4 המ"מים ללמידת עמיתים (לפחות 4 מפגשים)
 - מספר בתיה"ס שצרכו את משאב שירותי הייעוץ הארגוני והכלכלי
 - מספר בתיה"ס שהמנהלנים או המזכירות השתתפו בהכשרה הייעודית לניהול העצמי
- תפוקות ברמת הטמעה**
- מספר בתי הספר שבנו תכנית עבודה מקושרת תקציב על סמך המידע שקיבלו בדבר מכלול המשאבים
 - מספר בתיה"ס שהציגו תכנית עבודה מקושרת תקציב בפני הוועדה המלווה
 - מספר בתי הספר בהם הצוות שותף בקבלת החלטות (מעבר למה שהיה בעבר)
 - מספר בתי הספר בהם צוותי העבודה בבית הספר מקיימים תהליכי עבודה מבוססי תכנון, ביצוע ומתן דין וחשבון באופן מתמשך
 - מספר בתי הספר שעשו שימוש בתקציב המיועד לפדגוגיה לפעילות פדגוגית בשיעור גבוה מ- 80%
 - מספר בתי הספר שבהם בעלי תפקידים נהנים מסמכות לניהול תקציב במסגרת אחריותם
 - מספר בתי הספר בהם נעשה חיטון מתוכנן בהוצאות התפעול לטובת פעילות פדגוגית בשיעור גבוה מ- 10%
 - מספר בתי הספר בהם חל גידול בתקציב הבית ספרי בשיעור גבוה מ- 5% כתוצאה מיזמות כלכלית
 - מספר בתי הספר המדווחים על פיתוח יוזמה פדגוגית חדשה ועל יישומה בביה"ס
 - מספר בתי הספר הבונים תכנית עבודה המבוססת על תהליך הערכה שיטתי של שנת הפעילות הקודמת ועל הפקת לקחים
 - מספר בתי הספר המעמיקים את שיתוף הפעולה עם ההורים, הקהילה והסביבה במכוונות למטרות בית הספר

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה הפעולות שנעשו ע"י מנהל ביה"ס והצוות תרמו לעלייה בהישגים הלימודיים והחברתיים?
- באיזו מידה תרם הניהול העצמי לעלייה בתחושת שביעות הרצון של הצוות לגבי יכולתו להשפיע על דרכו של בית הספר?
- באיזו מידה תרם הניהול העצמי להלימה גבוהה יותר בין סמכות לאחריות?
- באיזו מידה הניהול העצמי תרם להרחבת הדיאלוג בין מנהלי בתיה"ס לרשות המקומית ממשור של שיח מנהלתי ותקציבי למישורים של שותפות בחשיבה ויישום של מדיניות חינוך?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה המחוזית לניהול עצמי
- למינהלת בתי ספר בניהול עצמי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חינוך משלב יישום תיקון חוק החינוך הממלכתי

המטרה:

- טיפוח "חינוך ממלכתי משלב" - חינוך ממלכתי המשלב בתכנית הלימודים שלו לימודי יהדות מוגברים והשם דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לפי התכנית השלמה למוסד חינוך ממלכתי משלב (מתוך: תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)

תכנית מרכזית

המשימה:

- יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית ספר תלמידים שונים בעלי מגוון זהויות יהודיות

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות א'-ט'

מעיקרי הרעיון:

- בתי ספר המשלבים נועדו לאפשר מסגרת חינוכית משותפת לבנים ולבנות דתיים, מסורתיים וחילוניים המקיימים אורח חיים דתי, חילוני ומסורתי, תוך שהוא נותן מענה ייחודי לזהויות השונות
- צוות בית הספר יהיה בעל זהויות דתיות מגוונות ויפעל לפיתוח תכנית השלמה שתכלול לימוד מקורות יהודיים בהיקף רחב ובאופן מעמיק תוך שימת דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לערכי הסובלנות במורשת ישראל ולקיום חיים משותפים וברית ייעוד וגורל בין כל חלקי העם בישראל ובתפוצות (על-פי תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)

מטרות בית הספר המשלב:

- לחבר בין חלקים שונים של העם היהודי וליצור תרבות המבוססת על סובלנות ופלורליזם תוך חיזוק ההיכרות עם האחר והפחתת חששות, עימותים וניכור
- לסייע בידי התלמידים לעצב את זהותם היהודית תוך כבוד לאורח חייהם מבית
- לטפח אקלים חינוכי-תרבותי, יהודי-ציוני המבוסס על ערכים של קבלת האחר, היכרות עמו וניהול דיאלוג מתוך כבוד הדדי
- לפתח בקרב התלמידים זיקה להשקפת העולם היהודית ציונית מתוך כבוד והערכה והיכרות מעמיקה עמה
- להכיר את ארון הספרים היהודי תוך חשיפה לגישות מחשבתיות, השפעות הדדיות וזיקות בין תרבות ישראל לבין התרבות האנושית בכללה
- לטפח תלמיד ערכי, מוסרי, בעל מידות ומעורב בחברה תוך הדגשת הערכים המוסריים-חברתיים שביהדות, חיזוקם והנחלתם לדורות הבאים ומתוך מעורבות חברתית אקטיבית וגילויי אחריות ואכפתיות
- לאפשר לתלמידים להכיר בכך שבמדינת ישראל הם מממשים את זכותם ואת אחריותם לקיים מדינה יהודית עצמאית ודמוקרטית תוך יצירת קשר להיסטוריה ולמקורות היהודיים

הפעולות הבית ספריות:

- פיתוח תכנית לימודים משלבת לצד תכנית פעילות חוץ בית ספרית המשקפת את ערכי בית הספר המשלב בהתאם למתווה שיוצג בחוזר מנכ"ל
- ניסוח חזון המבטא את העקרונות של הקבלה והכבוד למסורת, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בבתיהם
- כתיבת תקנון המשקף במעשה את חזונו ואת ייחודו של בית הספר והמביא לביטוי את היבטיו של חינוך משלב
- פיתוח ועיצוב דרכי שיח בשיעורים ומחוצה להם, המושתתות על העושר הרב במקורות היהודיים
- הבניית מסגרות קהילה לומדת במעגלים שונים: תלמידים, מורים, הורים וקהילה
- גיבוש הנהגת הורים הפועלת לקידום ולהעמקת חינוך משלב בבית הספר

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

- טיפוח סביבה לימודית המשקפת את ערכי חינוך משלב
- עיצוב דפוסי אורח חיים יהודי חווייתיים באמצעות טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגיות ועוד
- גיבוש דרכים לקיום תפילה: בית הספר יהיה רשאי להקים בית כנסת ולהחליט אם ובאיזה אופן תתקיים תפילה
- השתתפות צוות בית הספר בפיתוח מקצועי בתחומי חינוך משלב במשך 3 שנים
- מינוי רכז יהדות לבית הספר

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שפיתחו תכנית לימודים משלבת הכוללת תכנית פעילות חוץ בית ספרית המשקפת את ערכי בית הספר המשלב
- מספר בתי הספר שניסחו חזון המבטא את העקרונות של קבלת המסורת והכבוד לה, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בבתייהם
- מספר בתי הספר שכתבו בתהליך משתף תקנון המשקף את חזונו ואת ייחודו של בית הספר המביא לידי ביטוי את היבטיו של חינוך משלב

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה אפשרו מסגרות הקהילה הלומדת לשותפים להביע את עמדתם ולהשפיע על אופן יישום חינוך משלב?
- באיזו מידה תרמו דפוסי אורח חיים היהודי חווייתי (טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגיות ועוד) לאווירה חגיגית המאפשרת לכלל התלמידים, המורים והקהילה לבוא לידי ביטוי?
- באיזו מידה תרם הדיאלוג המשתף בסוגיית התפילה להעלאת תחושת הקבלה והכבוד ההדדי לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למתאמות פעולות המינהל הפדגוגי וממונה על אופק חדש

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימות שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מינהל בית ספרי

משימת השגרה:

- קידום ארגון בית הספר וניהולו כסביבת חינוך-למידה תוך קידום מנהיגות, מקצועיות, מקצוענות ומצוינות בהתחשב בצרכים המשתנים ובתהליכים המעצבים את בית הספר כמסגרת חינוך-ולמידה

הפעולות הנדרשות מהמנהל/ת:

- התעדכנות במדיניות ובכלים ליישומה על ידי עיון שוטף בחומרים המקוונים והקשיחים (חוזרי המנכ"ל, חומרים הנשלחים לבתי הספר וחומרים המופיעים באתר האגף לחינוך יסודי) והשתתפות במפגשים
- ניהול מונחה ערכים, מבוסס נתונים ומכוון תוצאות
- קיום דיונים בצוות הניהול ובמועצה הפדגוגית, גיבוש תכנית פעילות שנתית להטמעת המדיניות תוך הסתייעות בכלים שהאגף מעמיד לרשות המנהלים וממלאי תפקידים
- הערה:
 - תשע"ג יושם דגש על יישום הנחיות חוזר המנהל הכללי בנושא מבחנים פנים בית ספריים כחלק מהרצף החינוכי בהערכת הישגי תלמידים. החוזר מבטא גישה חינוכית כוללת להערכת הישגי התלמידים, תפקודם והתקדמותם בלמידה וממקם את המבחן בהקשר זה.

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [המינהל הבית-ספרי](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חטיבות צעירות

משימת השגרה:

- חיזוק החטיבות הצעירות כמסגרת חינוך למידה ייחודית ואיכותית והרחבתן

הפעולות הנדרשות מהמנהל/ת:

- להכיר בחט"צ כמסגרת חינוך-למידה ייחודית לילדים בגילאי 5 – 7/8, עקרונותיה, מטרותיה ויתרונותיה
- לוודא כי צוות החטיבה הצעירה מתפתח מקצועית בנושא:
 - מנהלת החטיבה הצעירה – במסגרת המתווה המקצועי בשלוש השנים הראשונות לתפקידה
 - עובדי הוראה חדשים בחטיבה הצעירה – במסגרת פיתוח מקצועי מרוכז בקיץ
- להקצות זמן למפגשי הדרכה בהתאם לצורך - בחטיבה חדשה, בחטיבה שבה מתנהלת החטיבה חדשה ובחטיבה שנקבע לה יעד שיקום
- לקיים פעולות לשיתוף הורים ואנשי רשות מקומית בנושא החטיבה הצעירה כמסגרת חינוך-למידה רב גילית לילדים בגילאי 5 – 7/8 ומקומה בהיבטים העיוניים והמעשיים (המשנה החינוכית, המטרות, העקרונות ודרכי הפעולה)
- ליישם את העקרונות והמטרות לאור חוזר המנהל הכללי נ"ב / 5 בפרט ובהתייחס לבית הספר תוך:
 - יצירת רצף חינוכי מתמשך החל מגן טרום חובה ובכיתות ההמשך של בית הספר על ידי התאמת סביבת הלמידה ודרכי חינוך-הוראה-למידה והערכה למאפייני טווח הגילים וצרכיו, הפעלת תכנית לימודים בית ספרית (תלב"ס) מבוססת על עקרונות הרצף החינוכי
 - טפח למידה רב גילית על ידי התאמת ארגון הזמן, ארגון הלומדים, ארגון התכנים, ארגון הצוות ופיתוח דרכי הוראה מגוונות
- הערה: בכיתות א' בחטיבות הצעירות (וב' שבהן כיתות ב' הן במסגרת החטיבה הצעירה) משך הלימודים המחייב הוא כמו בכלל מערכת החינוך. השעות הניתנות לכיתה באשכולות המקצועות השונים הן על פי הטבלה במאוזן זה כשארזון הזמן וארגון הלומדים במהלך יום הלימודים הוא דיפרנציאלי על פי תהליכי העבודה בחטיבה הצעירה.

הדרכה

- הדרכה אינטנסיבית ניתנת לחטיבה צעירה חדשה ולחטיבה צעירה מאתגרת, בתדירות שבין אחת לחודש ויותר, במשך שנה ובמקרים מיוחדים שנתיים
- הדרכה אקסטנסיבית - ניתנת לחטיבות צעירות הפועלות משלוש שנים ומעלה. ההיקף נקבע בהתאם לצרכים המתעוררים ובתיאום עם הפיקוח הכולל

פיתוח מקצועי:

- קורס קיץ ארצי מרוכז בן 30 שעות להכשרת צוותים חדשים להוראה בחטיבות הצעירות וניהולן מתקיים ב- 3 ימים מרוכזים בחודש אוגוסט ובשני מפגשים וירטואליים
- קורס ארצי בן 30 שעות המתקיים לאורך שנת הלימודים במחוזות חיפה, מרכז ודרום (ובתנאי שיהיו מספיק נרשמים)
 - למנהלות חטיבות צעירות שנה א' בתפקיד
 - למנהלות חטיבות צעירות שנה ב' בתפקיד
 - למנהלות חטיבות צעירות שנה ג' בתפקיד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שעת חירום

המשימה:

- היערכות מערכת החינוך לשעת חירום בהובלת מנהל/ת המוסד, רכז ביטחון בית ספרי

האוכלוסייה:

- כלל בתי הספר היסודיים בארץ

הפעולות ביסודי:

- ביצוע תרגיל כניסה למרחב מוגן במהלך חודש ספטמבר
- השתתפות בתרגיל חירום לאומי - תרגיל רעידת אדמה בחודש אוקטובר
- ביצוע תרגילי הכנה לקראת תרגיל מוס"ח ארצי במתווה של ירי טילים - ביצוע התרגיל בשלבים כשהתלמידים בהפסקה. ייעשה במהלך חודשים נובמבר-דצמבר-2012
- ביצוע תרגיל מוס"ח ארצי במתווה של ירי טילים ביום שני, א' באדר התשע"ג 11 בפברואר 2013 כשהתלמידים בהפסקה

שעות הוראה בתחום:

- הפעלת 4 שעות במהלך השנה בכיתות ב' - ג' לחינוך לחירום
- לימוד תלמידי כיתות ה' בנושאי חינוך לחירום על ידי מדריכות של פיקוד העורף בהיקף של 10 שעות לכל כיתה

פיתוח מקצועי:

- המשך הכשרת כל סגל בית הספר בהיקף של 4 שעות בנושאי חינוך לחירום בבית הספר
- הכשרת מגיש עזרה ראשונה בית ספרי בהיקף של 30 שעות - 2 מורים יוכשרו בכל בית ספר
- מפגש רענון לרכזי ביטחון בנושאי ביטחון, בטיחות, חירום וטיולים - על ידי קב"ט מוס"ח רשות
- הכשרה בסיסית לרכז בטיחות וביטחון בית ספרי - תיערך במהלך שנה אחת בלבד בהיקף של 60 שעות בפסגות, אם לא השתלם קודם לכן. הבחירה בפיתוח המקצועי של הרכז תיעשה במשותף עם המנהל, הרכז וקב"ט הרשות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף בכיר לביטחון, בטיחות והיערכות לשעת חירום

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אודות שעת חירום](#)

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ג'

הנחיות נוספות לגני הילדים הממלכתיים דתיים

- ♦ פתח דבר - ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ
- ♦ הקדמה - מפ"א לבתיה"ס היסודיים הממלכתיים דתיים, אוריאל עובדיה
- ♦ הנחיות נוספות לבתיה"ס הדתיים:
- ♦ בדיקה ליעד 1 - "והעמידו תלמידים הרבה" - "לכל אדם ישנה" חמ"ד וקהילה התכנית המתואמת
- ♦ בדיקה ליעד 2 - אקלים מיטבי
- ♦ בדיקה ליעד 3 - ללמוד וללמד

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הנחיות נוספות למוסדות החינוך בחמ"ד (ממלכתי דתי)

פתח דבר – ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ

במסגרת התכנית האסטרטגית הציב לעצמו החמ"ד מספר משימות נוספות הנגזרות מן היעדים ונכללות כולם בתפיסה של "בית חינוך כמשפחה" "בית חינוך כמשפחה" הוא מטרת על המכוונת להטמעת אורח חיים המממש את תפיסת בית החינוך כמסגרת המחויבת לתלמידה - כבנים "בית חינוך כמשפחה" מחבר את כל בני המשפחה - את הצוות החינוכי, את אנשי המשק והעובדים, את ההורים, והבוגרים של בית החינוך, כי בית לא עוזבים "בית חינוך כמשפחה" – נועד לטפח בתי חינוך בהם האקלים ואורחות החיים יושתתו על ערכי המשפחה המיטבית כמטאפורה וכדגם למעשה החינוכי

להלן המשימות העיקריות של החמ"ד הנמצאות בזיקה ליעדים של כלל מערכת החינוך :

א. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- "והעמידו תלמידים הרבה"
- "לכל אדם ישנה"
- חמ"ד וקהילה
- חמד של חופש
- מפתח הלי"ב מתוך אמונה (במסגרת התכנית המתואמת)

ב. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- פיתוח זהות דתית לאומית
- דיאלוג מיטבי
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

ג. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ללמוד וללמד

הרב זצ"ל כתב: " ידיעה ברורה מחוללת את הרצון. גבורת הרצון מחוללת את היכולת..." ידיעת היעד והמשימה באופן ברור כשכל הצוות החינוכי והמנהלי שותפים לכך, משפיעה על הרצון ועל הלך הרוח של המשפחה כולה.

בתפילה גדולה ובענווה ניגש למלאכת קודש זו.

**ברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש
אברהם**

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

הקדמה - המפקח הארצי על בתי הספר היסודיים בחמ"ד

למנהלי בתי הספר היסודיים ולמפקחים בחמ"ד

בחמ"ה יבנה בית חינוך

בית הספר היסודי הוא, כפי ששמו מעיד עליו, היסוד שעליו ייבנה הבניין החינוכי כולו. השנים הראשונות שבהן התלמיד מתחנך בבית הספר הן ללא ספק שנים משמעותיות בגידולו ובהתפתחותו, ויש להן השלכה רבה על המשך התפתחותו בעתיד.

בית הספר שהוא "בית חינוך" מתאפיין בכך שיש בו מכוונות ברורה לחינוך, כלומר: לבניית אישיותם של התלמידים, מידותיהם, יראת השמיים שלהם והשקפת עולמם תוך למידה רצינית ומשמעותית המותאמת לטבעה ולמגמותיה של האומה הישראלית כולה.

איכותם הטובה של כל אלו תתקיים אם תשרה בבית הספר אווירה של אהבה ויתקיימו יחס אישי חם, אמון, הקשבה, שמחה, ביטחון וסבלנות, אשר יבטיחו את הרגשתם הטובה של התלמידים, את הערכתם לבית הספר ולמוריהם ואת היותם פנויים לבניין אישיותם וללמידה משמעותית.

משפחת בתי החינוך היסודיים של החמ"ד שותפה מלאה ליעדי מערכת החינוך הממלכתית, כאמור לעיל, ויחד עם זאת היא מבקשת לקבל על עצמה ללמד ולחנך לאורה של תורת ישראל, זו הכתובה ב"ספר הישר" (כינויו של ספר בראשית) במעשי אבות ואימהות אשר הם סימן לבנים וזו אשר מסורה מסיני ועד ימי חזרתנו קוממיות לארצנו, מתוך שאיפה מתמדת ליישומה בחיי עם ועולם.

ההנחיות המפורטות להלן מיועדות לסייע בידי צוותי בתי החינוך למימוש של החזון המתואר לעיל.

אנו בטוחים שתדעו ליישם בהצלחה תוך הטבעת החותם הייחודי של בית החינוך שלכם.

בברכת הצלחה לכולנו

אוריאל עובדיה

המפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

הנושא: "והעמידו תלמידים הרבה" - "לכל אדם ישנה"

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימות השגרה:

- "והעמידו תלמידים הרבה" - פיתוח זהות תורנית ציונית שתפתח הזדהות עם מטרות החמ"ד והמשך למידה במסגרות החינוך הדתיות לאומיות
- "לכל אדם ישנה" - טיפול במעברים בין כל שלבי החינוך באופן שיאפשר ללומדים להשתלב במסגרות החמ"ד

האוכלוסייה:

- כל תלמידי בתי הספר היסודיים הממלכתיים דתיים

הפעולות:

- פיתוח מגוון ערוצי לימוד במוסדות הקיימים באופן שיאפשר מתן מענה למגוון התלמידים
- יצירת מנגנון מובנה ורציף של מפגשים סדירים בין מוסדות החינוך ביחס למעברים ולרצף הלמידה
- מיפוי צפי נשירת תלמידים מחמ"ד והבניית תכנית ממוקדת לטיפול (בעיקר במוסדות בהם אחוז הנשירה גבוה מ-5)
- יצירת מסלולים בית ספריים לשילוב ילדי הגרעין התורני המקומי בבתי הספר הקיימים

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת השעות קיימות
- בזמנים ייחודיים שייקבעו על ידי צוות ביה"ס והמסגרות השונות ברצף החינוכי

תפקיד המנהל/ת:

- יצירת מסגרת זמן לחשיבה, לדיון, להיוועצות ולשיתוף מורים, הורים, נציגי קהילה ותלמידים
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב אחר יישום התכנית ובקרה אודותיהם
- עדכון המפקח הכולל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיוועצות בו

הדרכה:

- תינתן במסגרת ההדרכה השוטפת הניתנת ע"י מדריכי החמ"ד המגיעים לביה"ס
- תינתן בהתאם לתכנים שיקבעו ע"י החמ"ד תוך הכנסת ההתאמות הנדרשות לביה"ס
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

תוספת
למשימת שגרה
בדיקה ליעד 1

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שמיפו את המענים התורניים-חינוכיים שברשותם ובנו תכנית שתיתן מענה לצורכי התלמידים.
- מספר בתי ספר שקלטו את ילדי הגרעין התורני והרחיבו את מספר תלמידיהם בהתמדה.
- מספר בתי ספר שיצרו מסגרות ומנגנונים לרצף החינוכי ולמעברים בין המסגרות.

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה סייעה ההזדהות עם מטרות החמ"ד לצמצום הנשירה והמעבר למוסדות אחרים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הרצפים לזיהוי צורכי לומדי החמ"ד ולמתן מענים הולמים לצורכיהם?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [מינהל החינוך הדתי](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

הנושא: "חמ"ד וקהילה"

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימות השגרה בזיקה ליעד:

- הרחבת מעגלי השותפות בין ביה"ס לקהילת ההורים תוך שיתוף, מעורבות ותרומה חינוכית מתמדת

האוכלוסייה:

- כל תלמידי בתי הספר היסודיים הממלכתיים דתיים

הפעולות:

- קיום מסגרות זמן לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של ביה"ס תוך פיתוח הנהגה בית ספרית
- הפעלת בתי מדרש למורים ולהורים במסגרת במ"ה (פרטים על התכנית – ראה בספר התכניות תשע"ג)
- מיפוי תחומים וזיהוי הגורמים עימם יש לחזק את שיתופי הפעולה (בקהילה, בתנועות הנוער, ברשות ועוד)
- קיום פעילות משותפת של מורים מהחמ"ד עם מורים מבתי ספר ממלכתיים (יחד שבטי ישראל)
- חיזוק הקשר והפעילות עם מכינות, ישיבות הסדר וישיבות גבוהות (חמ"ד של חברותא)
- חיזוק והרחבת פעילות חסד כחלק מאורח החיים של המוסד החינוכי (חמ"ד וחסד)
- קיום פעילות חינוכית ערכית ושמירת קשר אישי עם התלמידים גם בחופשות (חמ"ד של חופש)

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומם של מפגשים לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של בית ספר
- קיומו של מיפוי אודות תחומים וגורמים עימם חשוב לחזק את שיתופי הפעולה
- קיומם של שיתופי פעולה עם גורמים מגוונים בקהילה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של בית ספר
- מספר בתי הספר המקיימים ומפעילים בתי מדרש למורים ולהורים במסגרת במ"ה
- מספר בתי הספר העורכים מיפוי אודות תחומים וגורמים עימם חשוב לחזק את שיתופי הפעולה
- מספר בתי הספר המקיימים שיתופי פעולה עם גורמים מגוונים בקהילה
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרם שיתוף הגורמים בקהילה לשיפור אקלים ביה"ס ולהעלאת ההישגים?
- באיזו מידה תרם שיתוף הגורמים השונים והשיח עימם לתחושת השייכות של התלמידים?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- מינהל החינוך הדתי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

הנושא: התכנית המתואמת לחינוך ולכישורי חיים בחמ"ד

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הרחבת מעגלי השותפות בין ביה"ס לקהילת ההורים תוך שיתוף, מעורבות ותרומה חינוכית מתמדת

האכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר היסודיים ממלכתיים דתיים

הרעיון:

- התכנית המתואמת משלבת את הנושא בו לומדים ומתנסים בתחום החברתי-ערכי-רגשי ויוצרת רצף נושאי בין שלוש תכניות קיימות הנלמדות בחמ"ד: מפתח הל"ב מתוך אמונה, כישורי חיים ויומן עתיד
- במסגרת התכנית המתואמת נלמד נושא אחד בדרכים מגוונות, בזמנים שונים במהלך השבוע ובתחומי דעת מגוונים, דבר המאפשר למידה מתכללת, מקיפה ומעמיקה, באופן המאפשר הטמעה ומונע תחושת עומס ובלבול

הפעולות:

- בהתאם להנחיות המופיעות ביעד 1 ו-2 בפרק ב'
- הקמת צוות בחכמ"ה בית ספרי בו יהיו שותפים מנהל ביה"ס, הרכות החברתית, היועצת ורב ביה"ס
- בניית תכנית עבודה שנתית בשיתוף עם המדריכה החברתית הבית ספרית

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- בהתאם להנחיות המופיעות ביעד 1 ו-2 בפרק ב'

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

- בהתאם להנחיות המופיעות ביעד 1 ו-2 בפרק ב'

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד

תוספת
למשימת שגרה
בזיקה ליעד 1

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

הנושא: אקלים מיטבי

תוספת
למשימת שגרה
בזיקה ליעד 2

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

תוספת למשימה בזיקה ליעד 2 :

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי וצמצום אלימות

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר הממלכתיים דתיים

הרעיון:

במסגרת יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי, בחמ"ד יושם דגש נוסף על:

- פיתוח זהות דתית לאומית
- דיאלוג מיטבי
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

הפעולות:

- הקמת צוות בחכמ"ה בית ספרי שיהיו שותפים בו, מנהל ביה"ס, היועצת, הרכות החברתית ורב ביה"ס
- למידה מתוך עיון באורחות חייהם של אנשי מופת מן הציונות הדתית
- השתתפות בשבוע החמ"ד ברמה בית ספרית, מחוזית וארצית
- למידה שיטתית עפ"י נושאי התוכנית המתואמת - מפתח הל"ב מתוך אמונה, כישורי חיים ויומן עתיד

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומן של פעילויות הנותנות מענה לשיפור האקלים המיטבי
- קיומן של פעילויות למידה חווייתיות ומגוונות בנושא אורחות חייהם של רבני הציונות הדתית
- קיומן של פעילויות מגוונות היוצרות קשרים וזיקות בין התכנים הנלמדים במסגרת התכנית המתואמת

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שהקימו צוותי בחמ"ה
- מספר בתי הספר המשתתפים בתכנית הארצית העוסקת באורחות חייהם של רבני הציונות הדתית
- מספר בתי הספר המלמדים את התכנית המתואמת

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תורם העיסוק בתכונותיהם של דמויות מופת לצמיחתו של בוגר אחראי וטוב לבריות?
- באיזו מידה תורם עיסוק שיטתי בתכנית המתואמת ללמידה ערכית שתביא להתנהגות ראויה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד
- ליועצות הבכירות ולמנחות המחוזיות של החינוך לחיים בחברה

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [מינהל החינוך הדתי](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

הנושא: ללמוד וללמד

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

האכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר היסודיים הממלכתיים דתיים

תוספת למשימה בזיקה ליעד 3 :

- במסגרת יעד 3 – לשיפור ההישגים הלימודיים, בחמ"ד יושם דגש נוסף על "ללמוד וללמד":
א. הוראה ולמידה משמעותית מקדמת הישגים תוך שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
ב. הוראה משמעותית וערכית

הפעולות:

- א. הוראה ולמידה משמעותית מקדמת הישגים תוך שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
 - שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
 - הפעלת תכנית לשילוב מיומנויות הבנה והבעה בלימודי הקודש תוך התייחסות למבנים ולתופעות לשוניות הייחודיות
 - לטקסטים מן המקורות היהודיים
 - יצירת זיקה ישירה בין המיומנויות השפתיות של הלומדים לבין מיומנויות לימודי הקודש
- ב. הוראה משמעותית וערכית
 - הקצאת זמן במערכת לשיחות בנושאים הרלוונטיים לחיי התלמידים
 - יצירת זיקות והקשרים בין נושאי הלימוד השונים הנלמדים עפ"י תכ"ל "לבי" לחיי התלמידים ביום-יום
 - יצירת הערכה מעצבת המביאה לידי ביטוי את ערכי החברה הישראלית בדגש על ערכי היהדות

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג מתמיד עם הרכז, המדריך וצוות המורים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י הרכז, המורים המשתלמים והמדריכים הבית ספריים
- ליווי תהליכי ההוראה ולמידה משמעותית בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה
- יצירת מפגשים בין המורים המלמדים את מקצועות הקודש לבין מדריכת שפה ורכז תחום שפה

שעות הוראה:

- במסגרת לימודי שפה ולימודי קודש שיתבצעו עפ"י הנחיות מינהל החינוך הדתי

פיתוח מקצועי:

- מורים למקצועות הקודש ישתלמו בהשתלמויות שפה, עפ"י מתווה החמ"ד
- מורים ישתלמו במסגרת הוראה ולמידה משמעותית, עפ"י מתווה החמ"ד

תוספת
למשימת שגרה
בזיקה ליעד 3

הנחיות נוספות לבתי הספר היסודיים בחמ"ד

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומם של מפגשים משותפים בין מדריכי שפה למורי מקצועות הקודש
- קיומה של למידה משמעותית במקצועות הלימוד השונים
- קיומה של הערכה מעצבת במקצועות השונים

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי"ס בהם המורים ללימודי הקודש משלבים הוראת מיומנויות שפה, הבנה והבעה במקצועות הקודש
- מספר בתי"ס בהם המורים ללימודי הקודש מקדישים זמן ייחודי למבנים ולתופעות של הלשון הייחודית לטקסטים מן המקורות היהודיים
- מספר בתי"ס בהם מתקיימים תהליכי הוראה-למידה-הערכה בנושא הקריאה בטקסטים מן המקורות היהודיים
- מספר בתי"ס בהם מורים המלמדים מקצועות קודש, משתתפים בפיתוח מקצועי להעמקת הידע המקצועי בשילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
- מספר בתי הספר שבהם המורים פועלים ברוח הלמידה המשמעותית
- מספר בתי הספר שבהם המורים משתלמים בנושאי למידה משמעותית ולמידה מכוונת ערכים
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה נעשו חיבורים וזיקות בין לימודי השפה ללימודי הקודש בבתי"ס?
- באיזו מידה תרמו שילוב הוראת מיומנות שפה, הבנה והבעה במקצועות הקודש לשיפור ההישגים הלימודיים?
- באיזו מידה תרמה ההוראה המשמעותית לשיפור האקלים הערכי של בית הספר?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקח הארצי על בתי"ס היסודיים בחמ"ד
- למרכז המפמ"רים בחמ"ד

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [מינהל החינוך הדתי](#)

חזרה לתוכן העניינים

פרק ד'

הנחיות נוספות לחינוך המיוחד

- ♦ פתח דבר - מנהלת אגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי - גודמן
- ♦ הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל
- ♦ יישום היעדים בעבודה עם בתי ספר לחינוך מיוחד

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פתח דבר - מנהלת האגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי-גודמן

עמיתיי המפקחים והמנהלים בחינוך המיוחד,

המארג המוצג בזאת מהווה כלי ניהולי לכלל בתי הספר הרגילים ולבתי הספר לחינוך מיוחד בשכבת הגיל של החינוך היסודי.

המארג כולל את המידע הנדרש לצורך תכנון הלימודים בזיקה חזקה לנדרש במסגרות החינוך הרגיל. יסוד זיקה זו בתפיסת החינוך המיוחד כחלק ממערכת חינוכית כוללת, אשר מגדירה את מטרותיה באופן המאפשר לקדם את כלל התלמידים. אלה הזקוקים לחינוך מיוחד יזכו להתאמות ביעדים ולתוספות ייחודיות הנובעים מצורכיהם המיוחדים.

לאור זאת, תמצאו במארג יעדים מותאמים וייחודיים, אשר יאפשרו לכם לבנות את תכניות הלימודים בכל הרמות הנדרשות: האישית, הכיתתית והבית ספרית. כמו כן תמצאו יעדים המשקפים היבטים הקשורים להתנהגות, לערכים וללמידה אקדמית.

יעדים אלה אשר לצורך השגתם תבנינה בבתי הספר תכניות הלימודים, יאפשרו לכם לתת לכל תלמיד ותלמידה להתפתח וללמוד בהתאם ליכולות ולכישורים המיוחדים לו. אנו שואפים, בתקופה קריטית זו, לזהות את הכוחות הטמונים בכל תלמיד ולקדם באמצעות הצוות הרב-מקצועי הקיים בבית הספר: מורים, עובדים פרא-רפואיים, מטפלים באמצעות אומנויות ובעלי מקצוע ומומחיות נוספים המסייעים בכך. כדי לאפשר עבודה מתואמת ויעילה בין כל חברי הצוות בבית הספר מצופה מהמנהל לתכנן באופן מוקדם ומאוזן את התכניות בשיתוף כלל חברי הצוות.

בשנים עברו, עיקר ההוראה בבתי הספר לחינוך המיוחד התבססה על למידה אישית. בשנים האחרונות אנו עדים לחשיבות תכנון ההוראה בראיית צורכי הקבוצה כמו גם ראיית צורכי הפרט שבתוכה. לכן מושם דגש על בנייה של תכנית כיתתית ובית ספרית בנוסף לתכניות האישיות. כדי לסייע בבנייתה עומד לרשותכם מסמך "תכנון הלימודים במסגרות בהן לומדים תלמידים עם צרכים מיוחדים" הכולל, בין היתר, הסבר ופירוט על תכנית הליבה הנדרשת בכל בתי הספר.

אנו רואים אתגר גדול בהעלאת ההישגים והציפיות מכלל התלמידים. זהו אחד המניעים להשתלבות תלמידים עם צרכים מיוחדים בכיתות לחינוך רגיל, אך גם יעד מרכזי בכיתות לחינוך מיוחד, בין אם בבתי ספר רגילים ובין אם בבתי ספר לחינוך מיוחד. גם אם הדרך להשיג את המטרה תהיה שונה בהתאם לתפקודם ולקויותם של התלמידים. על כן האגף לחינוך מיוחד רואה בחזונו חשיבות מרובה לחזק ולהעמיק את הידע בתחומי הלקויות. כך נוכל לאפשר תמיכות ממוקדות יותר בהיבטים התפקודיים של התלמידים, בכל אחת מהלקויות.

השלכותיו של חזון זה הן על מבנה האגף, על ההכשרה והפיתוח המקצועי, על ההדרכה, על תכנון הלימודים ועל קשרים עם גורמים חוץ מערכתיים, כגון: עמותות הורים ומוסדות אקדמיים. מימוש חזון זה הוא האתגר שיעמוד בפנינו בשנים הבאות.

אני מאמינה כי כולנו יחד נעמוד בו כדי לקדם את התלמידים וכדי לאפשר לכל אחד ואחת מהם להתפתח באופן מרבי ומיטבי.

בברכה ובהצלחה לכולנו,

רעיה לוי-גודמן
מנהלת האגף לחינוך מיוחד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל

תח"י (תכנית חינוכית יחידנית)

המשימה:

- חיזוק ההשתתפות של התלמיד בלימודים של הכיתה ובפעילויות החברתיות

הפעולות:

- מחנכת הכיתה בסיוע הצוות הבין-מקצועי של המוסד החינוכי תכין לכל תלמיד משולב תכנית חינוכית בהתאם לחוזר מנכ"ל סח/3(ד)
- המנהל יודא הכנת התח"י ויישומה בהתאם להנחיות

תל"א (תכנית לימודים אישית)

המשימה:

- קידום תפקודים ומיומנויות של התלמידים בתחומים השונים : לימודי, חברתי, התנהגותי ורגשי

הפעולות:

- מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי של המוסד החינוכי יכינו לכל תלמיד הלומד בכיתה לחינוך מיוחד תכנית לימודים אישית בהתאם לחוזר מנכ"ל (סו/ב8)
- המנהל יודא הכנת התל"א ויישומה בהתאם להנחיות

תל"כ (תכנית לימודים כיתתית)

המשימה:

- בניית תכנית לימודים כיתתית בהלימה לתכנית הלימודים הרגילה ובתוספת יחידה של "הכנה לחיים"

הפעולות:

- מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי ורכזת השכבה של המוסד החינוכי יכינו לכיתה את התכנית בהתאם לטיוטת חוזר מנכ"ל (תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים במסגרות החינוך) המופיעה באתר האגף לחנ"מ
- המנהל יודא הכנת התל"כ ויישומה בהתאם להנחיות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

הפירוט שלהלן מתייחס למטרות וליעדים של החינוך המיוחד אשר התלמידים לומדים בו בשלב החינוך היסודי. מנהלי בתי הספר לחינוך מיוחד יתייחסו למטרות וליעדים אשר פורטו על ידי אגפי הגיל ובנוסף להנחיות הייחודיות שלהלן:

הנושא: מפתח ה"ב בתפיסה מערכתית בזיקה לתכנית "ל"ב 21"

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת ערכי "מפתח ה"ב" בתפיסה בית-ספרית (שעת חינוך, שיח פרטני, מסגרות של חברת הילדים ושיתוף ההורים) בהתאם למפורט ביעד 1 בפרק ב'

האוכלוסייה:

- כיתות א-י"ב בבתי ספר לחינוך מיוחד למעט פיגור קשה/עמוק/סיעודי

הפעולות:

- בחינת התכנית והתאמתה לאוכלוסיית בית הספר
- בחירת החלקים הרלוונטיים בכל ערך
- תכנון תהליכי ההוראה ב"מפתח ה"ב" בזיקה לתכנית "ל"ב 21"
- הבניית התכנית במערכת הכיתתית והבית ספרית
- ההוראה תבוצע ע"י מחנכי כיתות א'-י"ב בליווי ובהנחיית הרכזים החברתיים ו/או מדריכי "ל"ב 21"

תפקיד המנהל/ת:

- בניית תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י הרכז החברתי ו/או רכז "ל"ב 21", המורים המשתלמים והמדריך הבית ספרי
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משותף והערכה
- שילוב הרכז (רכז חברתי ו/או "ל"ב 21") כחבר בצוות הניהולי
- הבטחת המשך ההתפתחות המקצועית של הרכז בתחום
- הקצאת מסגרות לפעילות של חברת הילדים ומעקב אחר ביצוע הפעילות
- עדכון מפקח החינוך המיוחד ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות בו

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מבתי הספר במחוז - מפגשי למידה מחוזיים

תוספת והתאמה
ליעד 1

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

הדרכה:

- מדריכי התכניות "מפתח הל"ב" ו"ל"ב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלויה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם מופעלת תכנית "מפתח הל"ב" בזיקה לתכנית "ל"ב 21"
- מספר הרכזים החברתיים שהתמקצעו בתכנית "ל"ב 21" ומכירים את מפתח הל"ב
- מספר בתי הספר שהודרכו באופן ישיר על ידי המדריך המחוזי לתכנית "ל"ב 21"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה השילוב בין התכניות תרם לטיפול התנהגויות ערכיות?
- באיזו מידה קידמה התכנית את מסוגלות התלמידים לנהל בעתיד חיי בוגרים אוטונומיים ועצמאיים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: חינוך אזרחי ודמוקרטי

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרות:

- העמקת החינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים, פיתוח מודעות בקרב התלמידים לסוגיות מרכזיות בחברה הישראלית, עידוד אקטיביזם חברתי ומעורבות אזרחית
- העמקת החינוך לחיים משותפים, לסובלנות ולהכרת "האחר", הכרת ריבוי התרבויות בחברה הישראלית תוך כבוד כלפיהן
- טיפוח היכולת לנהל דיון ומחלוקת עם אחרים מתוך חוסר הסכמה, הפחתת הניכור בין קבוצות בחברה

משימה 1: התנדבות בקהילה כחלק מאזרחות פעילה

אוכלוסייה:

- כלל גילאי 21-6 בבתי הספר היסודיים לחינוך מיוחד, בדגש על גילאי 16-21, למעט פיגור קשה/עמוק/סיעודי

פעולות:

- הטמעת מקצוע האזרחות על פי תכנית הלימודים "אזרחות - תכנית לימודים למתבגרים ולבני גיל 16-21 בחינוך המיוחד, "ל"ב 21"
- הקצאת שעות במערכת ובניית תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים
- תכנון ההתנדבות בהתאמה לאוכלוסיית היעד

תפקיד המנהל:

- הבניית זמן מוגדר במערכת ללימוד התחום ולקיום תהליכי למידה הכוללים צפייה, דיאלוג, משותף והערכה בזמנים קבועים

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מבתי הספר במחוז - מפגשי למידה מחוזיים

הדרכה:

- מדריכי התכנית "ל"ב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- הדרכתם בתכנית "ל"ב 21" תכלול את נושא האזרחות וההתנדבות בקהילה
- ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שפעלו להטמעת מקצוע האזרחות על פי תכנית הלימודים
- מספר בתי הספר שהקצו שעות במערכת לבניית תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים
- מספר בתי הספר שעודדו פעילות התנדבותית בקהילה כחלק מתכנית "הכנה לחיים"

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה תכנית ההוראה המובנית להתמדה בפעילות ההתנדבותית?
- באיזו מידה תרמה הפעילות ההתנדבותית להתפתחות התלמידים ולאקלים הבית ספרי?

תוספת
למשימת שנתית
בדיווח ליעד 1

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

משימה 2: חינוך להשתלבות בחברה ולקבלת האחר

המטרה:

- השתלבות בחברה וקבלת האחר

האכלוסייה:

- כל בתי הספר לחינוך מיוחד

הפעולות:

- ייזום שיתופי פעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל באזור לפעילויות לימודיות וחברתיות משותפות והבניית הפעילויות במערכת
- הסברה בבתי הספר הרגילים על מאפייני התלמידים הלומדים בבתי הספר לחינוך מיוחד ותהליכי העבודה בבתי הספר אלו
- שיתופי פעולה עם גורמים של חינוך בלתי פורמלי לפעילויות במהלך יום ארוך

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית להשתלבות בחברה ולקבלת האחר תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שיזמו שיתופי פעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל באזור לפעילויות לימודיות וחברתיות משותפות ולהבניית הפעילויות במערכת
- מספר בתי הספר שפעלו להסביר בבתי הספר הרגילים את מאפייני התלמידים הלומדים בבתי הספר לחינוך מיוחד ואת תהליכי העבודה בבתי הספר אלו
- מספר בתי הספר שיצרו שיתופי פעולה עם גורמים של חינוך בלתי פורמלי לפעילויות במהלך יום ארוך

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו שיתופי הפעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל להשתלבות התלמידים בפעילות המשותפת?
- באיזו מידה הייתה ההסברה אפקטיבית ותרמה לשיתופי הפעולה בין בתי הספר?

תוספת
למשימת שגרה
בדיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

אשימה 3: הרחפת האקציות "הכנה לחיי" ("פ"כ 21")

המטרה:

- טיפוח היכולת לנהל חיים עצמאיים, באופן מיטבי ואוטונומי, בהווה ובעתיד כאנשים מבוגרים

האכלוסייה:

- כלל התלמידים בבתי ספר לחינוך מיוחד, בכיתות החינוך המיוחד ובשילוב

הפעולות:

- הבניית תכנית הלימודים באופן ספיראלי לאורך שנות הלימודים תוך שינוי המיקודים בשכבות הגיל הכרונולוגי
- הבניית מערכת השעות בהתאם לצורך
- הקצאת שעות במערכת ובניית תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים

תפקיד המנהל:

- הבניית זמן מוגדר במערכת ללימוד התחום ולקיום תהליכי למידה הכוללים צפייה, דיאלוג, משותף והערכה בזמנים קבועים

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מבתי הספר במחוז - מפגשי למידה מחוזיים

הדרכה:

- מדריכי התכנית "ל"ב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- הדרכתם בתכנית "ל"ב 21" תתייחס למאפייני התכנית ולבניית תכנית הלימודים הבית ספרית ותכניות ההוראה הכיתתיות
- ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלויה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שהקצו את השעות הנדרשות לתכנית
- מספר בתי הספר שמפעילים תכנית ספיראלית
- מספר בתי הספר שבנו תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמה הבניית תכנית הלימודים לקידום של הילדים לנהל חיים עצמאיים ואוטונומיים?
- באיזה מידה תרמו התפתחות המקצועית וההדרכה לתחושת המסוגלות של המורים ללמד את תכנית ל"ב 21?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות ליישום התכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: אקלים מיטבי

המטרה:

- חיזוק החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום האלימות

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר לחינוך מיוחד

הפעולות:

- היכרות עם חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי והתאמתו למאפייני אוכלוסיית בית הספר
- מיסוד הטיפול באקלים חינוכי מיטבי בתוך תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר על התלמידים
- בבתי ספר בהם יש תלמידים בעלי התנהגות מאתגרת: מינוי מורה מתמחה בנושא, הפעלת תכניות התמודדות בזמן התפרצות
- בבתי ספר בהם ישנם תלמידים אלימים: הקמת צוות אקלים והפעלת תכניות התמודדות עם התנהגות חריגה, כחלק מתכנית הלימודים הבית ספרית/כיתתית

תפקיד המנהל/ת:

- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף בידע
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון היועץ הבכיר ומפקח החינוך המיוחד ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיוועצות שוטפת בהם
- הקמת צוות אקלים קבוע לקידום אקלים ולטיפול באלימות ובהגדרת הסמכות והאחריות שלהם
- יצירת תקנון בית ספרי תוך קיום דיאלוג עם כל באי בית הספר ורענון התקנון בכל שנה
- דיווח על אירועים חריגים וקיום דיון ולמידה מתוך אירועים אלו
- יצירת מענים בית ספריים לטיפול בתלמידים הנפגעים

פיתוח מקצועי:

- לצוות בית הספר - בנושא עיצירת התפרצויות
- לצוות "אקלים" - קידום אקלים וטיפול באלימות

הדרכה:

- ההדרכה תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה
- לצוות "אקלים" - ההדרכה תינתן ע"י מדריכי "אקלים", יועצים ופסיכולוגים
- לכלל המחנכים - תינתן הנחיה שוטפת ע"י היועץ הבית ספרי בתדירות של אחת לשלושה שבועות

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ליווי ובדיקה שאמנם הצטמצם היקף האירועים החריגים
- ליווי ובדיקת שביעות רצון הצוות, התלמידים, ההורים מהאקלים הבית ספרי

תוספת והתאמה
ליעד 2

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר הפועלים בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים
- מספר בתי הספר הפועלים על פי תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר על התלמידים
- מספר בתי הספר המדווחים על הפחתת מקרי האלימות בבית-הספר

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה העבודה על פי חוזר מנכ"ל לתחושת המסוגלות של המורים לטפל במקרי אלימות?
- באיזו מידה תרם התקנון להתנהלות ברורה יותר ביחס לקשר בין בית הספר להורים ולתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- לאגף שפ"י במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: שפת אם

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימות:

- הפעלת תכנית לשיפור ההישגים באוריינות - חינוך לשוני מבוסס סטנדרטים
- הפעלת תכנית ממוקדת לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתובה בכיתות ג'-ו'
- ליווי ותמיכה לכיתות א'-ב' בהלימה לתכנית הלימודים בשפה
- שיפור יכולות שפתיות ותקשורתיות של התלמידים

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל בהתאם ליכולות התלמידים

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים בחינוך לשוני בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים בית ספרית ספירלית המותאמת לשכבות הגיל של המסגרת
- תלמידים עם אינטליגנציה תקינה ילמדו על פי תכנית החינוך הרגיל בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה
- היכרות עם תכנית הלימודים בחינוך הרגיל והתאמתה למאפייני אוכלוסיית המסגרת על פי חוברת הנחייה (טיוטה של האגף לחינוך מיוחד) הנמצאת באתר האגף לחינוך מיוחד, תוך עבודת צוות רב מקצועי (בפרט בין צוות ההוראה לבין קלינאי תקשורת)
- היכרות מעמיקה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל לעובדי הוראה בבתי ספר לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל)
- היכרות עם תכנית "קשר" והפעלתה במסגרות בהן לומדים תלמידים עם לקות בשמיעה
- קישור המיומנות הנרכשות בתחום הלשוני לכלל מקצועות הלימוד
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה-למידה בשלב טרום תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר יוקצו שעות ייעודיות לחינוך לשוני בהתאמה לאוכלוסיית המסגרת, על פי חוברת ההנחיה. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה, תוך דיאלוג מתמיד עם הצוותים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה, להדרכה ולשיתוף

תוספת והתאמה
לעוד 3

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מבתי הספר במחוז – מפגשי למידה מחוזיים
- לעובדי הוראה לאוכלוסיות בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) – במסגרת הפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל המתקיימות במרכזי פסג"ה להיכרות עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל

הדרכה:

- מדריכי החינוך הלשוני ישובצו להדרכה במפגשים קבועים לאורך השנה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- מדריכי המחוזות יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים של החינוך המיוחד לנושא חינוך לשוני
- מנהלי המרכזים הטיפולים יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים המובילים את תכנית "קשר"
- נציגים מהמחוז ישתתפו בוועדה ארצית העוסקת בתחום (מדריכים מחוזיים/מומחי תחום/מורים מובילים/רכזי מקצוע)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- שימוש במגוון כלים להערכת הידע בשפה
- מעקב אחר התפתחות הצוות והידע הבית ספרי ואחר התקדמות התלמידים
- שימוש בתוצאות ההערכה כבסיס ללמידה פנים בית ספרית ולשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכניות הלימודים הכיתתיות והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי ספר המיישמים את תכנית החינוך הלשוני בהתאמה ליכולות התלמידים
- מספר בתי הספר המלמדים על פי תכנית הלימודים של החינוך הרגיל עם התאמות
- מספר בתי הספר בהם המורים השתלמו בתכנית הלימודים של החינוך הרגיל

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה קידם יישום תכנית החינוך הלשוני בהתאמה ליכולות התלמידים את התפקוד השפתי והלשוני בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים המותאמת לתכנית הלימודים של החינוך הרגיל להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: מתמטיקה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור ההישגים במתמטיקה

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים בחינוך מתמטי בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים בית ספרית מותאמת לכל שכבות הגיל של המסגרת, ספירליות בנושא
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות
- היכרות של כל עובדי הוראה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה איתה הם עובדים
- היכרות עם תכנית הלימודים של החינוך המיוחד בנושא מתמטיקה והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת, על פי מסמך מדיניות האגף לחינוך מיוחד (טיטה) המפורסם באתר האגף לחינוך המיוחד
- יצירת קישורים בין נושאי הלימוד בתוך תחום הדעת
- יצירת קישורים בין המיומנויות הנרכשות בתחום המתמטי לתחומי דעת נוספים רלוונטיים
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר (למעט פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי) יוקצו שעות ייעודיות לחינוך מתמטי בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת, על פי חוברות ההנחיה. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל
- באוכלוסיות של פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי ישולבו הלימודים בתוך התכניות הרלבנטיות כגון: עצמאות בחיי יומיום, הכנה לחיים

תפקיד המנהל:

- הובלת התהליכים לקידום החינוך המתמטי תוך קיום דיאלוג מתמיד עם הצוותים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה, להדרכה ולשיתוף
- הקצאת זמן להתאמת תכניות הלימודים ולתכנון ההתאמות והתמיכות הנדרשות לתלמידים
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוב והערכה

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מבתי הספר במחוז - מפגשי למידה מחוזיים
- למדריכים המחוזיים - יתקיימו מפגשי למידה עם מדריכים ארציים
- לעובדי הוראה לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) – ישתתפו בפיתוח מקצועי של החינוך הרגיל המתקיימות במרכזי פסגיה להיכרות עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל

תוספת והתאמה
לעוד 3

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

הדרכה:

- מדריכי החינוך המתמטי ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- מדריכי המחוזות יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים של החינוך המיוחד לנושא מתמטיקה
- מדריכי המחוזות בבתי ספר לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יקיימו קשר שוטף עם מדריכי המתמטיקה של החינוך הרגיל במחוז
- ההדרכות תתבצענה במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות של התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המלמדים על פי תכנית הלימודים של החינוך הרגיל עם התאמות
- מספר בתי הספר בהם השתלמו המורים בתכנית הלימודים של החינוך הרגיל
- מספר בתי הספר בהם קיבלו המורים המלמדים תלמידים עם תפקוד קוגניטיבי תקין הדרכה כיצד לעבוד עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה קידם יישום תכנית הלימודים במתמטיקה בהתאמה ליכולות התלמידים את הידע המתמטי בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים המותאמת לחינוך הרגיל להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- למפמ"ר מתמטיקה במזכירות הפדגוגית

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: אנגלית

תוספת והתאמה
לעוד 3

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

המשימה:

- הטמעת תכנית לכישורים אורייניים באנגלית במערכת החינוך המיוחד

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים, למעט פיגור בינוני/קשה/ עמוק/סיעודי

הפעולות:

- מיפוי והערכת יכולות התלמידים לרכוש שפה שנייה
- היכרות של המורים לאנגלית עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסיית התלמידים בבית הספר
- היכרות של המורים לאנגלית עם תכנית הלימודים המותאמת באנגלית והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת
- תכנון תכנית לימודים בית ספרית ותכניות כיתתיות על פי תכנית הלימודים באנגלית המותאמת לתלמידים עם צרכים מיוחדים
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה
- יצירת קשרים בין נושאי הלימוד לבין נושאים אחרים, כמו: הכנה לחיים, "ל"ב 21", מחשבים
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בתי ספר בהם נלמד המקצוע יוקצו שעות ייעודיות בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל

פיתוח מקצועי:

- למורים לאנגלית – בתחום הדעת תוך דגש על פיתוח התאמות והנגשת השפה לאוכלוסיות החינוך המיוחד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת התקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והבית ספרית

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית – חינוך מיוחד תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המלמדים אנגלית
- מספר בתי הספר המלמדים אנגלית על פי תכנית הלימודים המותאמת לחינוך המיוחד
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרם לימוד מקצוע האנגלית לתחושת המסוגלות של התלמידים?
- באיזו מידה תרם לימוד מקצוע האנגלית להכנה לחיים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- למפמ"ר אנגלית במזכירות הפדגוגית

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: מדע וטכנולוגיה

המטרה:

- קידום המצוינות, שיפור ההישגים והאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת המקצוע מדע וטכנולוגיה

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל באופן מותאם לסוג האוכלוסייה
- תלמידים עם אינטליגנציה תקינה ילמדו על פי תכניות החינוך הרגיל בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים במדע וטכנולוגיה בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים בית ספרית מותאמת לכל שכבות הגיל והמסגרת, בספירלות מתפתחת
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה
- היכרות של כל עובדי הוראה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה איתה הם עובדים
- היכרות עם תכנית הלימודים המותאמת של החינוך המיוחד בנושא מדע וטכנולוגיה והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת
- יצירת קישורים בין נושאי הלימוד לבין נושא הכנה לחיים ו"ל"ב 21"
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר (למעט פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי) יוקצו שעות ייעודיות לחינוך מדעי בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל
- באוכלוסיות של פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי ישולבו הלימודים בתוך התכניות הרלבנטיות, כגון: עצמאות בחיי יומיום, הכנה לחיים

תפקיד המנהל/ת:

- מיפוי צרכים לצורך בניית תכנית העבודה בתחום הדעת, מעקב ובקרה אחר יישומה
- בניית מערכת השעות בהתאם לאוכלוסייה ולתל"ב"ס
- שיבוץ מורים בעדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע מדע וטכנולוגיה
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה-הערכה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משו"ב והערכה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת התקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והבית ספרית

תוספת והתאמה
ליעד 3

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם מופעלת התכנית
- מספר בתי הספר בהם מוקצות שעות ייעודיות לחינוך מדעי
- נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה שיפר החינוך המדעי את ההכנה לחיים של התלמידים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים בחינוך המדעי לבניית תכניות הוראה מותאמות לאוכלוסייה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- למפמ"ר למדע וטכנולוגיה במינהל מדע וטכנולוגיה

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- [אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המטרה:

- קידום המצוינות, לשיפור ההישגים והאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

הרציונל:

- תהליכי הערכה שיטתיים, הוגנים ומעוגני ראיות ועדויות המהווים חלק מתרבות בית-הספר, ייטיבו עם איכות ההוראה וישפרו אותה

המשימה:

- פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ושל מנהלים

פעולות האגף לחינוך מיוחד:

- האגף לחינוך מיוחד יחד עם הראמ"ה והיחידה להערכת סגלי הוראה של המשרד שוקדים על התאמת כלי ההערכה ונוהלי ההערכה של החינוך הרגיל למאפייני העבודה במסגרות החינוך המיוחד
- עד לסיום תהליכי ההתאמה יפורסמו הנחיות ביניים למפקחי החינוך המיוחד
- מפקחי החינוך המיוחד יעבירו הנחיות אלה למנהלי המוסדות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה הערכת עו"ה בלשכת המשנה למנכ"ל
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

תוספת והתאמה
ליעד 6

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - חינוך מיוחד תשע"ג

הנושא: תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 11- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטאלי במאה ה-21

המשימה:

- הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה וללמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים

הפעולות:

- הפעולות תתבצענה על פי המתוכנן בחינוך הרגיל תוך התאמה לצורכי התלמידים מבחינת תכניות הלימודים ומבחינת הצידוד הנדרש
- פיתוח מקצועי והדרכה לצוותים יתבצעו באופן רלבנטי ומותאם לצורכי אוכלוסיית התלמידים בבית הספר
- צוותים פארא רפואיים יהיו שותפים לתהליכי הפיתוח המקצועי וההדרכה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת התקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם לומדים תלמידים המשתתפים בתכנית "תקשוב כהשתלבות מקבלים הדרכה מותאמת, מחשב וטכנולוגיה מסייעת
- מספר בתי הספר בהם השתלמו מורים בהוראה מתוקשבת
- מספר בתי הספר בהם המורים משתמשים בהוראה מתוקשבת
- מספר המורים המשלבים חומרי לימוד מתוקשבים בתהליך ההוראה עם ילדים משולבים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם שילוב חומרי לימוד מתוקשבים לתהליך הלמידה של התלמידים?
- באיזו מידה תרמה התכנית לקידום ההכנה לחיים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- למפקחת הארצית לתקשוב במינהל מדע וטכנולוגיה

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

[אגף חינוך מיוחד](#)

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ה'

משאבים ליישום התכנית האסטרטגית בבתי הספר היסודיים תשע"ג

- ◆ הקדמה
- ◆ שעות תוספתיות ליישום התכנית האסטרטגית בבתי הספר היסודיים
- ◆ אופן שיבוץ השעות בבתי הספר היסודיים ממלכתיים תשע"ג
- ◆ אופן שיבוץ השעות בבתי הספר היסודיים ממלכתיים דתיים תשע"ג
- ◆ פירוט שעות הלימוד השבועיות המחייבות ביסודי ממלכתי
- ◆ פירוט שעות הלימוד השבועיות המחייבות ביסודי ממלכתי דתי
- ◆ מודל הדרכה בית ספרי לבתי ספר יסודיים בחינוך הרגיל תשע"ג
- ◆ הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר
- ◆ ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג
- ◆ ריכוז שעות הלמידה והפיתוח המקצועי בנושא היעדים
- ◆ ריכוז שמות המתווים לפיתוח מקצועי בכל יעד

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

משאבים ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

הקדמה

פרק זה יציג בפניכם, מנהלי בתי הספר, את המשאבים העומדים לרשותכם לצורך תכנון מוקדם שיאפשר היערכות מיטבית אל מול המאפיינים וצורכי בית ספרכם.

הפרק יתייחס ל:

- **הקצאת שעות הלמידה** - סך השעות במקצועות השונים במסגרת השעות השבועיות השוטפות לצד השעות התוספתיות הייחודיות לתשע"ג
 - שעות תוספתיות ליישום תכנית האסטרטגית בחינוך היסוד תשע"ג
 - אופן שיבוץ השעות בבתי הספר היסודיים ממלכתיים תשע"ג
 - אופן שיבוץ השעות בבתי הספר היסודיים ממלכתיים דתיים תשע"ג
 - פירוט שעות הלימוד השבועיות המחייבות ביסודי ממלכתי תשע"ג
 - פירוט שעות הלימוד השבועיות המחייבות ביסודי ממלכתי דתי תשע"ג
- **הדרכה** - אנו נערכים להמשך הפיילוט במחוזות במטרה לאפשר שימוש מושכל במשאב ההדרכה הבית ספרי. המודל נבנה בשיתוף לשכת המשנה למנכ"ל והאגף לחינוך יסודי. בשנת תשע"ב פעל הפיילוט במחוזות: ת"א, חיפה וירושלים. לאור הפקת הלקחים יוחלט על האופן בו נמשיך להפעילו בשנת תשע"ג. המנהל וצוותו יבחרו את תחומי ההדרכה והיקפיהם על סמך מיפוי ההישגים הלימודיים והחברתיים-ערכיים, היעדים, החזון הבית ספרי ועוד. במסגרת זאת יקבע המנהל יום עד יומיים קבועים להדרכה בהם ישובצו המורים המודרכים על מנת לאפשר למידה, צפייה ודיאלוג (פירוט בהמשך).
- **ריכוז שעות ההוראה וקורסי הפיתוח המקצועי ליישום המשימות הנגזרות מהיעדים** - טבלה מרכזת המתארת את מספר שעות ההוראה שיש להקצות לכל יעד ומציינת למי מיועדים הקורסים לפיתוח מקצועי בנושא.
 - ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום המשימות בכל יעד
 - ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בזיקה ליעדים

שעות ההוראה:

מספר שעות הלמידה שיש להקצות לכל כיתה בנושא.

קורסי פיתוח מקצועי:

מתווה המדיניות לפיתוח מקצועי של עובדי הוראה נקבע ע"י המינהל להכשרה ולפיתוח מקצועי ואגף א' לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה בשיתוף האגפים והמינהלים הרלוונטיים. גם בשנה"ל הבאה יוכרו קורסי הפיתוח המקצועי בהיקף של 60 שעות בלבד לשנה לצורך קידום בדרגה. המגמה היתה לייצר קורסים בני 30 שעות בלבד כדי לאפשר לעובדי ההוראה לבחור ביותר מנושא אחד. על הנושא/התחום שבמסגרת הפיתוח המקצועי של המורה יחליטו בדיאלוג משותף מנהל בית-הספר והמורה, תוך התייחסות לצורכי המורה, לצורכי בית-הספר ולמדיניות המערכת. מומלץ כי תכנון הפיתוח המקצועי ייעשה בראייה תלת שנתית.

- **הספרייה** - מרכז משאבים בבית-הספר
- **ספרי לימוד לתלמידים** - היערכות לתשע"ג
- **מצבת המורים** - באמצעות מערכת הסימולציה למנהל תוכלו לתכנן בהקדם את מצבת המורים הדרושה לכם.
- **הקצאת "הסלים למיניהם"** - עם השלמת תכנון הקצאת כל הסלים יועבר לכם המידע (במהלך חודש מאי 2012).

חזרה לתוכן העניינים

שעות תוספתיות ליישום תכנית האסטרטגית בבתי הספר היסודיים תשע"ג

הנושא	דרגת כיתה	תוספת ש"ש	למי מיועד?	הערות
פיצול כיתות א'	א'	10 ש"ש רוחב	למיומנויות יסוד לכיתה תקנית	התוספת ניתנת לצורך פיצול הכיתה לקבוצות של עד 20 תלמידים במיומנויות היסוד : שפה ומתמטיקה - בהתאם לחוק פיצול
פיצול כיתות ב'	ב'	5 ש"ש רוחב	למיומנויות יסוד לכיתה תקנית	התוספת ניתנת לצורך פיצול הכיתה לקבוצות של עד 20 תלמידים במיומנויות היסוד : שפה ומתמטיקה - בהתאם לחוק פיצול
שפת אם עברית וערבית	ג' - ו'	-----	לקבוצת תלמידים שלא סיימה את תהליך רכישת הקריאה	2 ש"ש מתוך השעות הפרטניות מיועדות לקבוצת התלמידים שלא סיימה את תהליך רכישת הקריאה
שפת אם עברית וערבית	ד'	1 ש"ש אורך	לכיתה תקנית	תוספת שעה אחת לשפת אם על מנת לאפשר העמקת השליטה במיומנויות שפה בהיקף של 7 ש"ש (במקום 6 שעות עפ"י חוזר מנכ"ל)
שפת אם עברית וערבית	ה'	1 ש"ש אורך	לכיתה תקנית	תוספת שעה אחת לשפת אם על מנת לאפשר העמקת השליטה במיומנויות שפה בהיקף של 7 ש"ש (במקום 6 שעות עפ"י חוזר מנכ"ל)
תרבות ישראל ומורשתו	ה'	1 ש"ש אורך	לכיתה תקנית בבתי ספר ממלכתי יהודי	תוספת שעה אחת למקצוע + ייעוד שעה אחת מתקן בית הספר
שפת אם עברית וערבית	ו'	-----	לכלל הכיתה במהלך השעות הקיימות לשפה	לשכבת כיתה זו יפותחו דגמי הוראה, סילבוס הכשרה, ספרי קריאה וכד' (כפי שנעשה בכיתות ג', ד', ה' במסגרת התכנית האסטרטגית בשפה)
תרבות ישראל ומורשתו	ו'	1 ש"ש אורך	לכיתה תקנית בבתי ספר ממלכתי יהודי	תוספת שעה אחת למקצוע + ייעוד שעה אחת מתקן בית הספר

סל השעות – כמשאב ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

אופן שיבוץ השעות בבתי הספר היסודיים ממלכתיים תשע"ג

להלן פירוט אופן שיבוץ סל השעות הניתן לבתי הספר היסודיים הממלכתיים בתשע"ג.
פירוט מקצועות הלימוד והיקף מספר השעות בכל מקצוע מופיע בהמשך.

הכיתה	שעות אורך שבועיות מחייבות לשיבוץ	סל השעות שיינתן לכיתה בתשע"ג	הנחיות לאופן השימוש בסל השעות לכיתה
א'	29 שעות	29 שעות + 10 שעות תוספת פיצול* סה"כ 39 שעות לכיתה	26 שעות אורך צבועות מתוך ה-29, בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך 3 שעות אורך לא צבועות למקצועות שייבחרו ע"י ביה"ס 10 שעות תוספתיות שנועדו לפיצול כיתה לקבוצות של עד 20 במיומנויות יסוד : שפה ומתמטיקה
ב'	29 שעות	29 שעות + 5 שעות תוספת פיצול סה"כ 34 שעות לכיתה	27 שעות אורך צבועות מתוך ה-29, בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך 2 שעות אורך לא צבועות למקצועות שייבחרו ע"י ביה"ס 5 שעות תוספתיות שנועדו לפיצול כיתה לקבוצות של עד 20 במיומנויות יסוד : שפה ומתמטיקה
ג'	31 שעות	31 שעות סה"כ 31 שעות לכיתה	27 שעות אורך צבועות מתוך ה-31, בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך 4 שעות אורך לא צבועות למקצועות שייבחרו ע"י ביה"ס
ד'	31 שעות	31 שעות + 1 תוספת לשפה סה"כ 32 שעות	30 שעות אורך צבועות מתוך ה-31, בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך 2 שעות לא צבועות למקצועות שייבחרו ע"י ביה"ס (1 שעה תשובץ כשעת אורך ו-1 שעה לשיבוץ כשעת רוחב או אורך עפ"י החלטת ביה"ס)
ה'	33 שעות	32 שעות + 1 תוספת לשפה 1 תוספת לתרבות ישראל סה"כ 34 שעות לכיתה	33 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך 1 שעה לא צבועה לבחירת ביה"ס ביחס למקצוע ולאופן השיבוץ (כשעת אורך או רוחב)
ו'	33 שעות	32 שעות + 1 תוספת לתרבות ישראל סה"כ 33 שעות לכיתה	33 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך

חזרה לתוכן העניינים

סל שעות בממ"ד - כמשאב ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

אופן שיבוץ השעות בבתי הספר היסודיים ממלכתיים דתיים תשע"ג

להלן פירוט אופן שיבוץ סל השעות הניתן לבתי הספר היסודיים הממלכתיים דתיים בתשע"ג.
פירוט מקצועות הלימוד והיקף מספר השעות בכל מקצוע מופיע בהמשך.

הכיתה	שעות אורך שבועיות מחייבות לשיבוץ*	פירוט סל השעות שיינתן לכיתה בתשע"ג	הנחיות לאופן השימוש בסל השעות לכיתה
א'	31 שעות	31 שעות 10 שעות תוספת פיצול** סה"כ 41 שעות לכיתה	31 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך 10 שעות תוספתיות שנועדו לפיצול כיתה לקבוצות של עד 20 תלמידים במיומנויות יסוד: שפה ומתמטיקה
ב'	31 שעות	31 שעות 5 שעות תוספת פיצול סה"כ 36 שעות לכיתה	31 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך 5 שעות תוספתיות שנועדו לפיצול כיתה לקבוצות של עד 20 תלמידים במיומנויות יסוד: שפה ומתמטיקה
ג'	33 שעות	33 שעות סה"כ 33 שעות לכיתה	33 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך
ד'	35 שעות	33 שעות 1 תוספת לשפה 1 תגבור אנגלית סה"כ 35 שעות לכיתה	35 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך מתוכן תוספת של 1 שעה בשפה ו-1 שעה באנגלית
ה'	36 שעות	34 שעות 1 תוספת לשפה 1 תגבור מתמטיקה סה"כ 36 שעות לכיתה	36 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך מתוכן תוספת של 1 שעה בשפה ו-1 שעה תגבור במתמטיקה
ו'	36 שעות	34 שעות 1 תגבור שפה 1 תגבור מדעים סה"כ 36 שעות לכיתה	36 שעות אורך צבועות בהתאם לפירוט המקצועות בהמשך מתוכן תוספת של 1 שעה בשפה ו-1 שעה תגבור במדעים

הארות:

- סך שעות האורך השבועיות המחייבות לשיבוץ:

סך השעות המופיע בטור הימני כולל בתוכן את הקצאת 2 שעות התפילה בחמ"ד

- סל השעות שיינתן לכיתה בתשע"ג: סך השעות המופיע בטור השני כולל גם שעות תוספת, שעות תגבור ושעות פיצול

- שעות תוספת - שעות התוספת ניתנות בשפה לכיתות ד', ה' בכלל המערכת במסגרת התכנית האסטרטגית
- שעות תגבור - שעות התגבור ניתנות בחמ"ד לכיתות ד' באנגלית, לכיתות ה' במתמטיקה, ולכיתות ו' במדעים ובשפה
- שעות פיצול - שעות הפיצול הניתנות לכיתות א' וב' עפ"י חוק פיצול (ראו פירוט ביעד 3)

חזרה לתוכן העניינים

שעות הלימוד המחייבות - ביישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

פירוט שעות הלימוד השבועיות המחייבות ביסודי ממלכתי

הטבלה שלהלן* מפרטת את מספר שעות הלימוד השבועיות המחייבות בבתי הספר הרשמיים בכיתות א' - ו'. בכיתות אלה ילמדו את המקצועות הבאים בהיקף של 29-32 שעות שבועיות, עפ"י הפירוט שלהלן:

שעות הלימוד השבועיות המחייבות						המקצוע	האשכול
ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	שכבת הגיל	
						שפת אם : עברית, ערבית (חינוך לשוני, ספרות, לשון והבעה)	אשכול שפות וספרות
6	6+1	6+1	8	8	10		
4	4	4	---	---	--	אנגלית (שפה זרה)	
**4	**4	**4	**4	---	---	עברית לדוברי ערבית	אשכול מתמטיקה, טבע, מדע וטכנולוגיה
6	6	6	6	6	6	מתמטיקה	
3	3	3	3	3	3	מדע וטכנולוגיה	אשכול מורשת רוח וחברה
1+1	1+1	--	--	--	--	תרבות ישראל ומורשת	
2	2	2	2	2	--	תנ"ך במ"מ (בממ"ד ***) דת ומורשת (ערבי/דרוזי)	
---	---	2	2	2	---	מולדת, חברה ואזרחות	
2	2	---	---	---	---	גיאוגרפיה	
2	---	---	---	---	---	היסטוריה	
2	2	2	2	2	2	חינוך גופני	
						אמנויות (מוזיקה/אמנות פלסטית/תיאטרון/מחול)	אשכול אמנויות
2	2	2	2	2	2		
1	1	1	1	1	1	שעת חינוך (מפתח הלי"ב)	אשכול תרבות בית ספרית : אורח חיים, כישורי חיים, מפתח הלי"ב, זהירות בדרכים, מיומנויות וערכים
1	1	1	1	1	1	כישורי חיים	
	1				1	זה"ב	
32	32	31	31	29	29	סך שעות לימוד מחייבות בשבוע	

הארות:

- אין בטבלה זו ביטול חוזר שעות הליבה המחייבות (תכנית היסוד)
- הנחיות לאופן שיבוץ השעות בתשע"ג ראו לעיל
- עברית לדוברי ערבית בהיקף של 4 שעות בכיתות ג' - ו' יוקצו מסלים תוספתיים של בית הספר
- טבלת השעות השבועיות בחמ"ד מפורטת בעמוד הבא

חזרה לתוכן העניינים

פירוט שעות הלימוד השבועיות המחייבות ביסודי ממלכתי דתי

שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחמ"ד						המקצוע	האשכול
א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	שכבת הגיל	
10	8	8	6+1	6+1	6	שפת אם : עברית, (חינוך לשוני, ספרות, לשון והבעה) אנגלית (שפה זרה)	אשכול שפות וספרות
6	6	6	3	3	3	מתמטיקה	אשכול מתמטיקה, טבע, מדע וטכנולוגיה
2	2	2	2	2	2	מדע וטכנולוגיה	
6*	7	5	5	5	5	תורה+פ"ש	אשכול מורשת רוח וחברה
---	---	---	2	2	2	נביא	
---	1	2	2	2	2	משנה	
---	---	---	---	2	2	גמרא	
2-3	2	2	2	2	1	הלכה, מועדים וביאורי תפילה	
---	1	1	1	---	---	מולדת חברה ואזרחות	
---	---	---	---	**1	---	גיאוגרפיה	
---	---	---	---	---	**1	היסטוריה	
**1-2	**1-2	**1-2	**1-2	**1-2	**1-2	חינוך גופני	אשכול מיומנויות הגוף
**1	**1	**1	**1	**	**	אמנויות (מוזיקה/אמנות פלסטית/תיאטרון/מחול)	אשכול אמנויות
1	1	1	1	**_	1	שעת חינוך ("מפתח הל"ב מתוך אמונה")	אשכול תרבות בית ספרית : אורח חיים, כישורי חיים, מפתח הל"ב, זהירות בדרכים, מיומנויות וערכים
1	1	1	**	1	1	כישורי חיים	
1	1	1	---	---	---	זה"ב	
31	31	33	35	36	36	סך שעות לימוד מחייבות בשבוע	

הערות:

1. שינוי במערכת שעות הלימודים המחייבות

מנהל ביה"ס רשאי לשנות 3-4 שעות בסה"כ ממערכת השעות המחייבת כדי להתאימה לקהילת ביה"ס ולצרכיו הייחודיים של ביה"ס. השינוי יישלח **בכתב** למפקח ביה"ס.

2. זמן התפילה ושני השיעורים הראשונים :

08:20-08:00 תפילת שחרית

08:20 צלצול לתחילת שיעור ראשון

08:20-09:00 שיעור ראשון

09:00-09:40 שיעור שני

לאור זאת אין להקצות יותר שעות למורים בגין תפילה

* לימודי תורה בכיתות א' – עד פסח בהיקף של 3 ש"ש, 3 השעות הנותרות יינתנו לתגבור ביאורי תפילה ושפה
** מומלץ להרחיב להיקף של 2 ש"ש מתוך סל השעות הבית-ספרי (המתקבל כתוצאה מגודל כיתה ו/או תוספות ייחודיות)

חזרה לתוכן העניינים

ההדרכה - כמשאב ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

מודל הדרכה בית ספרי לבתי ספר יסודיים בחינוך הרגיל

המודל נבנה בשיתוף לשכת המשנה למנכ"ל והאגף לחינוך יסודי. בשנת תשע"ב פעל המודל כפיילוט במחוזות: ת"א, דרום, חיפה וירושלים. לאור הפקת הלקחים יוחלט על האופן בו יופעל בשנת תשע"ג.

המנהל וצוותו יבחרו את תחומי ההדרכה והיקפיהם על סמך מיפוי ההישגים הלימודיים והחברתיים ערכיים, היעדים, החזון הבית ספרי ועוד. במסגרת זאת יקבע המנהל יום עד יומיים קבועים להדרכה בהם ישובצו המורים המודרכים על מנת לאפשר למידה, צפייה ודיאלוג.

רציונל:

ההדרכה הבית ספרית מהווה משאב חשוב שעל מנהל בית הספר לנהל בהקשר הבית ספרי בהתאם ליעדי המשרד, הליבה, החזון הבית-ספרי, ההישגים במיצ"ב, באח"מ ובמיפויים בית ספריים ביחס למיומנויות יסוד, לתכניות לימודים, לאקלים בית הספר, לתחום החברתי ערכי, להדרכות קודמות שהצוות קיבל, להתפתחות המקצועית של חברי הצוות, ולוותק/הניסיון של חברי הצוות בתחומים השונים.

ההדרכה הבית ספרית נועדה לאפשר:

- ליווי הלמידה וההתפתחות המקצועית של המורים בתחומים השונים תוך כדי התנסות בהקשר הבית ספרי.
- פיתוח והשבחת תהליכי הוראה, למידה והערכה בהתאם לצורכי בית הספר כמערכת ולצורכי המורים כפרטים.
- העצמת רכזים בית ספריים כמובילי תחום וכנותני מענה שוטף לשאר המורים בצוות בית הספר.

כפי שמפורט במודל שלהלן, תחומי ההדרכה לצוות המורים של בית הספר ימופו על ידי מנהל בית הספר בראייה תלת שנתית. צורכי ההדרכה הבית ספרית יהוו בסיס לגיבוש תכנית העבודה של מערך ההדרכה המחוזי לבתי הספר.

עיקרי המודל:

- מנהל בית הספר וצוותו יגדירו את צורכי ההדרכה (תחומים, היקפים ואוכלוסיית יעד) בראייה תלת שנתית.
 - בבחירת תחומי ההדרכה יתייחסו המנהל והצוות לתחום הלימודי לצד התחום האקלימי-חברתי-ערכי בהלימה לצורכי בית-הספר ואתגריו ויבחרו הדרכה הן בתחום הלימודי והן בתחום החברתי-ערכי בכל היקף שיידרש (בטבלה שבהמשך מפורטים סוגים שונים של היקפי הדרכה לבחירת בתי הספר).
 - מנהלי בתי הספר המשתתפים בתכנית הלאומית להתאמת המערכת למאה ה-21, יקחו בחשבון בעת מיפוי הצרכים כי ההדרכה שיבחרו במקצועות הליבה (מתמטיקה, שפה, אנגלית ומדעים) תיעשה תוך שילוב הדיספלינה בסביבה המתקשבת.
 - מנהל בית הספר יוודא שסך תחומי ההדרכה למורים השונים בבית הספר יעמוד על 2-5 תחומים, כשמורה ספציפית לא יקבל הדרכה ביותר מ-3 תחומים.
 - מנהל בית הספר יקיים דיאלוג עם המפקח על אודות הבחירה בראייה תלת שנתית.
- המודלים להפעלה, ההיקף ההדרכה, והיבטים נוספים יפורסמו בהמשך לאור הפקת הלקחים הנעשית בימים אלו.

חזרה לתוכן העניינים

הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

כללי:

- "בעידן זה יש לספריית בית-הספר כמרכז משאבים תפקיד מכריע בריכוז ובאספקת מידע, בחינוך לקריאה ובניצול נכון של מידע. על כן ראוי כי בכל מוסד חינוכי תהיה ספרייה-מרכז משאבים ההולמת את צורכי המורים והתלמידים" (חוזר מנכ"ל מיוחד ה' תשמ"ט)
- השפעתה של ספרייה-מרכז משאבים בבית-הספר על ההישגים בלימודים מוכחת במחקרים הקובעים שהיא משמעותית במיוחד כאשר קיימים בה אוספים מגוונים ברמות שונות, נגישות אל מקורות מידע מסוגים שונים, כוח אדם מקצועי ותכנית הפעלה מותאמת לתכנית הלימודים

כיוונים ופעולות לקידום הנושא:

1. הספרייה תפעל כמרכז משאבים כמרכז קריאה, למידה ותרבות בסביבה לימודית רגועה ואסתטית: פעולות למימוש:

א. הקמת ספרייה על-פי ההנחיה בחוזר מנכ"ל תש"ע/5, תוך הקפדה על העקרונות הבאים:

- הספרייה תזמן גישה חופשית אל מגוון ספרים ומקורות מידע מודפסים ואלקטרוניים מגוונים בנושאים ובתחומי דעת שונים לקריאה, לעיון וללמידה ו/או להשאלה
- הספרייה תנוהל באמצעות תוכנה ייעודית לניהול ספרייה
- בספרייה יהיו עמדות מחשב, חיבור לרשת וציוד נלווה לשימוש התלמידים
- הספרייה תופעל על ידי מורה/מרכזת התחום בבית הספר

ב. הפעלת ספרייה על-פי תכנית בית-ספרית:

- הספרייה תאפשר לתלמידים ולמורים נגישות לסביבה עתירת מקורות מידע וספרות
- הספרייה תשמש להעמקת החשיפה לספרים ולמקורות מידע
- אנשי הספרייה יעודדו פעילות מכוונת לעידוד הקריאה ושימוש מושכל במקורות מידע
- המורה המרכז יהיה שותף בהנחת תלמידים לשימוש מושכל במקורות מידע להכנת עבודות חקר בתחומים השונים
- הספרייה תאפשר שילוב הוראה ולמידה, והתלמידים יופנו להשתמש במשאביה
- הספרייה תאפשר עבודה לכיתות, לקבוצות תלמידים ולעבודה אינדיבידואלית
- כחלק מתכנית אופק חדש תשתלב הספרייה בשיעורים פרטניים ותוכל לשמש לקידום ההישגים הלימודיים במקצועות השונים
- אנשי הספרייה יעודדו השתתפות בפעילות הארצית לעידוד הקריאה במסגרת "מצעד הספרים השנתי"
- המורה במרכז יהיה שותף פעיל בהכנת תכניות עידוד קריאה בבית הספר ובשילוב הספרייה בתכנית הלימודים ובפעילויות הבית ספריות

ג. טיפוח מיומנויות השפה באמצעות פעילות מגוונות:

- לעידוד קריאת ספרים
- לשיח בעקבות ספרים
- לשילוב אומנויות כחלק מהשיח בעקבות קריאה
- לעידוד ולהעצמת ילדים המרבים לקרוא קריאה חופשית

ד. שיתוף הורים

- דיון עם ההורים על מצב קריאת הספרים והשימוש בספרייה באמצעות הרצאות של אנשי מקצוע ומורים
- שיתוף הורים בפעילויות לעידוד הקריאה

ה. אירועי תרבות

- הספרייה תשמש מרכז לאירועי תרבות: תערוכות ותצוגות, מפגש עם סופר/יוצר, קונצרט, הצגה
- ימי פעילות מרוכזים לתלמידים/הורים/קהילה בנושאי קריאה/ספרות/תרבות

הספרייה – כמשאב ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

2. הספרייה תאפשר נגישות לקריאה חופשית במגוון ספרים, ולמקורות מידע והעשרה עדכניים. פעולות למימוש :

א. בניית אוסף מותאם לנושאים ולתחומי דעת שונים

- אוסף הספרים, מקורות המידע והחומרים יותאמו לצורכי התלמידים והמורים, ויכללו מגוון תחומים
- האוסף יתעדכן בקביעות
- בספרייה יינתן ביטוי קבוע ושוטף לחגי ישראל, למועדי השנה, לאירועים חשובים בארץ ובעולם ולמקצועות הנלמדים בביה"ס

ב. האוסף בספרייה יותאם לדגשים של מערכת החינוך כגון :

- מדור "תרבות ישראל ומורשתו" ובו מגוון ספרים וחומרים למורים ולתלמידים
- הספרים המוצעים בתכנית הליבה
- ספרים המותאמים לערכי "מפתח הלי"ב "
- ספרים העוסקים בתחומים הנוגעים לחברת הילדים כמו : חברות, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת חרם, מניעת בריונות והתנהלות ברשת
- יצירות ליבה בספרות עפ"י הנספח החדש לתכנית הלימודים בחינוך לשוני (תשע"א)

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למחלקה לספריות בתי ספר באגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי
- מפמ"ר ספרות ומפקחת ארצית לשפה בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

ספרי לימוד – כמשאב ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

הנושא: ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג

הרעיון:

- על פי החלטת ממשלת ישראל מס' 4088 נערך משרד החינוך להקלת נטל התשלומים על ההורים באמצעות נקיטת צעדים שיובילו להוזלת מחירי ספרי הלימוד וקידום תכנית השאלת ספרי לימוד לכלל התלמידים במערכת

הרקע:

- עד כה רכשו רוב הורי התלמידים את הספרים ואת חוברות העבודה לקראת שנת הלימודים לפי רשימה שנמסרה להם במהלך השליש האחרון של שנת הלימודים ע"י בית הספר
- הספרים נרכשו במספר דרכים:
 - חנויות ספרים
 - ירידי ספרים מאולתרים במרכזי שכונות ובבתי ספר
 - רכישה מחברים/שכנים
 - העברה בתוך המשפחה
- לא כל הורי הילדים יכלו לאפשר לילדיהם לפתוח את שנת הלימודים עם "סל ספרים" מלא

המטרות:

- הקלת נטל התשלומים על ההורים
- הוזלת מחירי ספרי הלימוד
- מתן הזדמנות שווה לכל התלמידים לפתוח את שנת הלימודים עם "סל ספרים" מלא
- חינוך הילדים לערך של כבוד לספר ופיתוח תחושת האחריות האישית שלהם לרכוש
- שיפור הליך הבקרה על המילוי אחר הנחיות המשרד בנושא ספרי לימוד (לדוגמה: הקפדה על שימוש בספרי לימוד מאושרים על ידי משרד החינוך ועל החלפת מהדורות פעם בחמש שנים או מעל 5 שנים, הקפדה על ההוראה לרכוש אך ורק ספרים שיעשה בהם שימוש פעיל)

האכלוסייה:

- כל בתי הספר

שני המסלולים המוצעים לבתי הספר:

- בתי הספר יונחו להציע להורים את אחד משני המסלולים הבאים, ובכל מקרה להפעיל אחד מהם, בהתאם לבחירת ההורים:
 - "מסלול 1" - רכישה מרוכזת של ספרי לימוד עבור הורי התלמידים המעוניינים בכך, באמצעות בית הספר
 - "מסלול 2" - השאלת ספרי לימוד ע"י שמירת הספרים המשומשים של התלמידים והשלמת הספרים החדשים מתקציב המשרד. השתתפות במסלול השני מחייבת הסכמה של 60% מההורים לפחות.

מסלול 1 - רכישה מרוכזת של ספרי לימוד:

- החל משנת הלימודים תשע"ג יתקיים בבתי הספר הרשמיים (יסודיים וחיטובות ביניים) הליך רכישה מרוכזת של ספרי לימוד
- במקביל יאפשר המשרד לכל בתי הספר המוכרים שאינם רשמיים (לרבות בתי הספר התיכוניים בחטיבה העליונה בבעלות הרשויות המקומיות או בבעלויות פרטיות) ויעודד אותם לקיים הליך של רכישה מרוכזת של ספרי לימוד

צעדים לקראת יישום מסלול 1 - ברמת מטה

- לשם יישום מהלך זה מתארגן המשרד ויוצא ל-2 מכרזים:
 - האחד – להקמת מנהלת שתסייע למנהלים בביצוע המשימה (רישום, איסוף וכו') ושתלווה את ביה"ס במהלך
 - השני – ליצירת מאגר ספקים שיספקו את ספרי הלימוד הנדרשים לבתי"ס
- הנחיות לפעולה למנהלי בתי הספר יפורטו באמצעות חוזר מנכ"ל
- הכנה של קובץ ספרי לימוד מאושרים לשנת הלימודים הבאה לשכבות הגיל השונות ומשלוח לבתי הספר

המשך ספרי לימוד – כמשאב ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג

צעדים לקראת יישום מסלול 1 – ברמת בית הספר:

- הקדמת ההתארגנות לקביעת רשימת ספרי הלימוד לכל כיתה/שכבת גיל שבבית הספר מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים
- התארגנות לביצוע תהליך הרכישה לאור ההנחיות שיפורטו בהמשך בחוזר מנכ"ל בנושא

הארה:

בכל ההיבט הארגוני, המינהלי, הטכני, המנהלים יקבלו סיוע מהמנהלת אשר תלווה ותעזור בעזרת עובדים ייעודיים שיוקצו לנושא

מסלול 2 - מסלול השאלת ספרי לימוד:

- במקרים שבהם בבית הספר בחר במסלול להשאלת ספרי לימוד של משרד החינוך, מתקיים התהליך הבא:
 - בכל סוף שנת לימודים התלמידים משאירים בבית הספר את ספרי הלימוד הישנים שלהם
 - בית הספר מפעיל מערך לשיקום הספרים ולטיפול בהם לצורך העברתם משנה לשנה
 - בהתאם לצורך, בית הספר רוכש ספרים חדשים מתקציב המשרד לצורך השלמת הסל
 - התלמידים מקבלים את ספרי הלימוד הנדרשים להם בכל שנה בהשאלה מבית הספר
 - במסגרת זו הורי התלמידים משלמים תשלום שנתי המאושר במסגרת "תשלומי הורים" ותמורתו מקבלים סל ספרי לימוד לשנת הלימודים החדשה
- קיום הסברה והעברת מידע על הפרויקט באמצעות:
 - ישיבה משותפת עם ועד ההורים להדגשת יתרונות הפרויקט המשותף, תוך הדגשה שהוא חוסך להורים ומהווה גורם חינוכי בעל ערך לתלמידים
 - שליחת חוזר להורים בשיתוף ביה"ס/בעלות/ועד ההורים. בחוזר תהיה סקירה קצרה על הרעיון הנמצא בבסיס הפרויקט, על יתרונותיו וכן פרטים על התהליך לצד לוחות הזמנים וטופסי הזמנה

הערות:

- כל בית ספר יוכל לפעול רק על פי אחד מהמסלולים. לצורך בחירת מסלול 2 יש צורך ברוב של 60% מההורים
- כל הורה יוכל לפעול על פי המסלול שנקבע בבית הספר או לחילופין לרכוש את ספרי הלימוד באופן עצמאי
- הספרים יירכשו אך ורק מהספקים שיבחרו בהליך שייקבע על ידי המשרד
- הקבלן במכרז זה יהיה האחראי על כל התהליך וינהל את הקשר בין בתי הספר לספקי הספרים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- המפקחים הכוללים במחוזות
- היחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי בתכנית האסטרטגית תשע"ג

ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום המשימות בכל יעד

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 1
מחנכי א'	מחנכי ב'	מחנכי ג'	מחנכי ד'	מחנכי ה'	מחנכי ו'	מחנכי ז'	כיתה ו'	כיתה ה'	כיתה ד'	כיתה ג'	כיתה ב'	כיתה א'	הנושא
---	---	---	---	---	---	---	---	לפני/אחרי סיור	--	--	--	--	נעלה לירושלים
---	---	---	---	---	---	---	2 שעות	2 שעות	--	--	--	--	תרבות ישראל ומורשתו
---	---	---	---	---	---	---	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	מפתח הל"ב
- למחנך אחד מכיתות א', ב', ג', ד', ה' או ו' (30 ש') - לרכז ח"ח (30 ש') - למורי מורים (30 ש')							במסגרת השעות הרגילה בשיעורי מולדת, חברה ואזרחות, תרבות ישראל ומורשתו, ספרות, מוסיקה, מפתח הל"ב וכו'						ההמנון הלאומי
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 2
מחנכי א'	מחנכי ב'	מחנכי ג'	מחנכי ד'	מחנכי ה'	מחנכי ו'	מחנכי ז'	כיתה ו'	כיתה ה'	כיתה ד'	כיתה ג'	כיתה ב'	כיתה א'	הנושא
---	---	---	---	---	---	---	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	אקלים מיטבי- כישורי חיים
למחנך אחד מכיתות א', ב', ג', ד', ה' או ו' (30 ש')							בדיקה שגרית מדי יום						תלבושת אחידה
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 3
מחנכי א'	מחנכי ב'	מחנכי ג'	מחנכי ד'	מחנכי ה'	מחנכי ו'	מחנכי ז'	כיתה ו'	כיתה ה'	כיתה ד'	כיתה ג'	כיתה ב'	כיתה א'	הנושא
---	---	---	---	---	---	---	6 שעות	7 שעות	7 שעות	8 שעות	8 שעות + 3 שעות פיצול	10 שעות + 6 שעות פיצול	שפת אם, מבדק קריאה ופיצול כיתות א'-ב'
---	---	---	---	---	---	---	6 שעות	6 שעות	6 שעות	6 שעות	6 שעות + 2 שעות פיצול	6 שעות + 4 שעות פיצול	מתמטיקה
---	---	---	---	---	---	---	4 שעות	4 שעות	4 שעות	---	---	---	אנגלית

חזרה לתוכן העניינים

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום המשימות בכל יעד

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 3
מחנכי א'	מחנכי ב'	מחנכי ג'	מחנכי ד'	מחנכי ה'	מחנכי ו'	מחנכי ז'	כיתה א'	כיתה ב'	כיתה ג'	כיתה ד'	כיתה ה'	כיתה ו'	הנושא
- למורי מקצועי למדע וטכנולוגיה בכיתות א', ב', ג', ד, ה' או ו' - שלא למד בשנתיים האחרונות במסגרת הפיתוח המקצועי (30 ש') - לרכז מדע וטכנולוגיה (30 ש')							3 שעות	3 שעות	3 שעות	3 שעות	3 שעות	3 שעות	מדע וטכנולוגיה
לצוות "אמירים" מתווה מקצועי בתחום (30 ש' במשך שנתיים)							3 קורסים בשנה לתלמיד: 2 קורסים מתחומי דעת – 2 ש"ש לקורס + קורס חברתי-ערכי – 1 ש"ש לתלמיד						אמירים
- למורים לקליטת עלייה שלא למדו במסגרת הפיתוח המקצועי - - קורס למורים המלמדים תלמידים עולים - מורים שבכיתתם תלמידים עולים (30 ש')							שעות פרטניות בקבוצות לתלמידים עולים ולתלמידים תושבים חוזרים						קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים
לצוות ביה"ס מתווה מקצועי בתחום (30 ש')							----						אזורי בחירה מבוקרת
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 4
-----							בהתאם להוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" ולשעות הלימוד השבועיות המחייבות						ניצול זמן הלימוד
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 5
- למחנך מבית הספר (30 ש') - למורים המלמדים תלמידים מתקשים במסגרת "שח"ר" (30 ש')							ביישובים בהם מופעל תקציב רווחה חינוכית ושיקום שכונות: במסגרת השעות הבית ספריות, השעות התוספתיות, שעות טיפול בפרט לתלמידים בעלי סכנת נשירה, שעות לטיפול ברצף היום בתוך בית הספר או בקהילה						טיפול בתלמידים מאוכלוסיות ת חלשות בממד טיפוח 10 – 5
לרכזי בתי"ס במילת (30 ש')							- משולב במסגרת השיעורים הרגילים - במסגרת שעות תוספתיות הניתנות במסגרת התכנית, ללמידה בקבוצות קטנות (מיל"ת) - במסגרת שעות ההוראה שבהן סטודנטים פועלים עם תלמידים בכתות האם (סח"ב) - במסגרת שעות תכנית קרב						תכניות תוספתיות לצמצום פערים
- למורים ורכזים בקורסי פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים - לצוות החינוכי במסגרת תכנית ייעודית בפיתוח המקצועי הבית ספרי							- במסגרת השעות הרגילה - במסגרת שעות התגבור של החומש - במסגרת השעות הפרטניות - במסגרת השעות התוספתיות						חומש - למגזרים דוברי השפה הערבית
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 6
פיתוח מקצועי בית ספרי, ליווי מורים, מפקח ומנהליו							-----						חיווק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה
פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה							-----						חיווק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

חזרה לתוכן העניינים

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום המשימות בכל יעד

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 7
מחנכי א'	מחנכי ב'	מחנכי ג'	מחנכי ד'	מחנכי ה'	מחנכי ו'	רכזים	כיתה א'	כיתה ב'	כיתה ג'	כיתה ד'	כיתה ה'	כיתה ו'	הנושא
במסגרת "אבני ראשה"							-----						חיזוק מעמד המנהל
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 11
- למנהלים באמצעות מכון "אבני ראשה" (40 ש') - למדריכי אשכול (60 ש' X 3 שנים) - למדריכים בתחומי הדעת (60 ש' בשנה הראשונה ו-30 ש' בכל אחת מהשנתיים הבאות) - לרכזי תקשוב – (60 ש' בשנה הראשונה ו-30 ש' בכל אחת מהשנתיים הבאות) - לצוות הבית ספרי במסגרת פיתוח בית ספרי (30 ש') - למורי א'-ו' במסגרת הפיתוח מקצועי בתחום הדעת - בשילוב תקשוב (30 ש') - הפיתוח המקצועי של המורים ובעלי התפקידים בתחומי הדעת מבתי הספר שבתוכנית יהיו משולבי תקשוב							- שיעורים משולב תקשוב בתחומי הדעת לפחות פעם בשבוע - שיעורים ללימוד עקרונות האתיקה וגלישה נבונה ברשת - 4 פעילויות בשנה - שיעורים ייחודיים להקניית כתיבה עיוורת במקלדת - 3 שיעורים בשנה לכיתות ג' או ד'						תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 12
- עד לשנה"ל תשע"ה יוכשרו מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים בנושא הרחבת יכולת ההכלה והקידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל: - במסגרת תחום הדעת בו הם מתמקצעים (בקורסים לפיתוח מקצועי באופן חדש ישולבו יחידה-שתיים בנושא) - במסגרת קורס למחנכים - במסגרת תכנית ייעודית לפיתוח מקצועי בית ספרי (30 ש') - במסגרת מפגשי הפיתוח המקצועי למפקחים/מנהלים/סגני מנהלים/יועצים/מדריכים/רכזים							במסגרת המשאבים הקיימים: בשגרת יום הלימודים, בשעות פיצול לכיתות א'-ב', בשעות הפרטניות, בשעות טיפול בפרט ("שח"ר"), בשעות אחרות: התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות רשותיות ובמסגרות המשך: מיל"ת, קרב, מועדוניות, מרכזי ילדים, תכניות בקהילה, התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות תוספתיות של משרד החינוך ובעלויות תכנית החומש						שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכללתם

חזרה לתוכן העניינים

ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום משימות השגרה

ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בזיקה ליעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 1
מחנכי א'	מחנכי ב'	מחנכי ג'	מחנכי ד'	מחנכי ה'	מחנכי ו'	מחנכי ז'	כיתה א'	כיתה ב'	כיתה ג'	כיתה ד'	כיתה ה'	כיתה ו'	
משולב במסגרת השתלמויות בתחום החברתי ערכי							משולב במסגרת השיעורים הרגילים						חוק חינוך ממלכתי
משולב במסגרת הפיתוח המקצועי במולדת, חברה ואזרחות וחינוך לחיים בחברה							משולב במסגרת השיעורים הרגילים						חינוך אזרחי ודמוקרטי
מורה אחד לפחות, משכבות ב' – ט', ישתתף בפיתוח מקצועי באשכול "תרבות, מורשת ודת" (30 ש')							2 ש"ש בהתאם לתכנית הליבה מכיתה ב' עד כיתה ו' במסגרת השעות הרגילה						מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי
מורה אחד לפחות מכל ב"ס ישתתף בפיתוח מקצועי בתכנית הלימודים ובערכים דרוזים (30 ש')							2 ש"ש במסגרת תכנית הלימודים הרגילה, כחלק מתכנית הלימודים						מורשת, דת ותרבות - במגזר הדרוזי
שוויון בין המינים וכבוד האדם - מורה מהצוות (30 ש')							במסגרת השעות הרגילות בשיעורי חינוך, תרבות ישראל ומורשתו, מפת"ח ה"ב וכישורי חיים						שוויון בין המינים
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 2
מחנכי א'	מחנכי ב'	מחנכי ג'	מחנכי ד'	מחנכי ה'	מחנכי ו'	מחנכי ז'	כיתה א'	כיתה ב'	כיתה ג'	כיתה ד'	כיתה ה'	כיתה ו'	
- למורי כיתות א' ה' ולמורים המובילים חונכות זה"ב - שלא למד בעבר במסגרת הפיתוח המקצועי (30 ש')							---	1 שעה	---	---	---	---	זהירות ובטיחות בדרכים
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						רפורמות
- ימי עיון - במסגרת הפיתוח המקצועי בתחומי הדעת							בהתאם להסכם המעודכן של אופק חדש						אופק חדש
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						תכניות מרכזיות
- יפורט בהמשך - יום עיון טרום כניסה - כנס התנעה - קורס למנהלים (30 ש')							בהתאם למחליטים						טרנספורם
							-----						ניהול עצמי
							-----						חינוך משלב
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						כללי
- הכשרת צוותים חדשים (30 ש') - הכשרת רכזים (30 ש') - מוגיינות (30 ש') - מנהלות חטיבות צעירות (30 ש' X 3 ש') - מנהלות חטיבות צעירות: משנה רביעית בתפקיד (30 ש')							---	---	---	---	בהתאם לנדרש בגן חובה ובכיתות א' הרגילות תוך ארגון זמן ולומדים על פי המקובל בחטיבות הצעירות		חטיבות צעירות
- עזרה ראשונה – 2 מורים שלא למדו בעבר (30 ש') - הכשרת הסגל (4 ש') - רכזי ביטחון - הכשרה בסיסית (60 ש') - רכזי ביטחון – רענון (4 פעמים בשנה)								סה"כ 10 שעות לחירו פיקוד העורף	4 שעות	4 שעות	---		שעת חירום

חזרה לתוכן העניינים

ריכוז שמות המתווים לפיתוח מקצועי בכל יעד

הנושא	המתווה לפיתוח מקצועי
יעד 1	
נעלה לירושלים	לרכז טיולים : במסגרת קורס רכזי טיולים (30 ש')
תרבות ישראל ומורשתו	למורה אחד מכיתה ה' או מכיתה ו' – "תרבות ישראל ומורשתו" (30 ש')
מפתח הל"ב	- למחנך : מפתח הל"ב למחנכים ו/או המחנך כמנהל כיתה (30 ש') - לרכז חנוך חברתי : - רכזי חינוך חברתי - לימודי תעודה א'-ב' (30 ש') - רכזי חינוך חברתי - לימודי תעודה ג'-ד' (30 ש') - רכזי חינוך חברתי - לימודי המשך לרכזים בעלי "תעודת רכז" (30 ש') - למורי מורים/מדריכים לחינוך חברתי ערכי (30 ש') - לחמ"ד – מפתח הל"ב מתוך אמונה (30 ש')
ההמנון הלאומי	במסגרת התכניות לפיתוח מקצועי במולדת, חברה ואזרחות, ספרות, מוסיקה, מפתח הל"ב, תרבות ישראל ומורשתו וכו'
יעד 2	
אקלים מיטבי- כישורי חיים	- למחנכים וליועצים – המחנך כמנהל כיתה (30 ש') - כישורי חיים (30 ש') - לחמ"ד – בית חינוך כמשפחה (30 ש')
תלבושת אחידה	למחנכים ויועצים - במסגרת התכניות לפיתוח מקצועי בשפ"י
יעד 3	
שפת אם, מבדק קריאה ופיצול כיתות א'-ב'	- למורה שפה בכיתות א'-ב' - (30 ש') - בממלכתי וממ"ד : חינוך לשוני בשפת אם עברית- הוראת קריאה בכיתות א'-ב' במגזר הערבי : חינוך לשוני- הוראת הקריאה בכיתות א'-ב', בשפה הערבית - למורה שפה בכיתות ג', ד', ה' - (30 ש') - חינוך לשוני בשפת אם עברית לכיתות ג' - חינוך לשוני בשפת אם עברית לכיתות ד' - חינוך לשוני בשפת אם עברית לכיתות ה' - למורה שפה בכיתות ו' – (30 ש') - בממלכתי וממ"ד : חינוך לשוני – בשפת אם עברית לכיתות ו' 30 ש' - במגזר הערבי חינוך לשוני למורי כיתות ג'- ו' להטמעת יעדי השפה הערבית - לרכז שפה – (30 ש') - בממלכתי וממ"ד : חינוך לשוני – שפת אם עברית לרכזים בחינוך הלשוני בבית הספר היסודי במגזר הערבי : רכז מקצוע חינוך לשוני בשפה ערבית א'- ו' - למורי מורים (30 ש') - בממלכתי וממ"ד : חינוך לשוני בשפת אם עברית למורי מורים במגזר הערבי : מדריכי החינוך הלשוני בערבית בשילוב תקשוב
מתמטיקה	- ערוץ 1 "הכשרה בסיסית למורי מתמטיקה בכיתות א'-ב' " (30 ש' במשך 3 שנים ילמדו סה"כ 90 ש') - ערוץ 2 "הכשרה בסיסית למורי מתמטיקה בכיתות ג'-ו' " (30 ש' במשך 3 שנים ילמדו סה"כ 90 ש') - ערוץ 3 "הכשרת מורה מוביל צוות מתמטי בית ספרי" (30 ש' - יחל מתשע"ד וימשך שנתיים למורים שסיימו בהצלחה "הכשרה בסיסית במתמטיקה" בערוצים 1 או 2) - ערוץ 4 הסתיים - ערוץ 5 "פיתוח עתודת מובילים אזוריים/ארציים ועתודת מורים מובילים, מדריכים ומנחי השתלמויות במתמטיקה" (30 ש') - ערוץ 6 - "השתלמויות עדכניות לתחזוקה שוטפת של מורים, רכזים ומובילים למתמטיקה" (30 ש')
אנגלית	- למורי אנגלית ביתה ה' : איתור תלמידים המתקשים בראשית קריאה ופיתוח התערבויות מתאימות (30 ש') - אנגלית לרכזים (30 ש')

חזרה לתוכן העניינים

המשך ריכוז שמות המתווים לפיתוח מקצועי בכל יעד

הנושא	המתווה לפיתוח מקצועי
יעד 3	
מדע וטכנולוגיה	- למורי מקצועי למדע וטכנולוגיה (30 ש') - לרכז מדע וטכנולוגיה (30 ש')
אמירים	לצוות "אמירים" - מתווה מקצועי בתחום (30 ש' במשך שנתיים)
קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים	- למורים המלמדים תלמידים עולים - להשלים שם מתווה (30 ש') - למורים שבכיתתם תלמידים עולים - להשלים שם מתווה (30 ש')
אזורי בחירה מבוקרת	לצוות בתי"ס שבניסוי הארצי - אזורי בחירה מבוקרת (30 ש')
ללמוד וללמד	לחמ"ד - "ללמוד וללמד" (30 ש')
יעד 4	
ניצול זמן הלימוד	-----
יעד 5	
טיפול בתלמידים מאוכלוסיות חלשות במדד טיפוח 5 – 10	למחנכים ולמורים המלמדים תלמידים מתקשים במסגרת "שח"ר" (30 ש')
תכניות תוספתיות לצמצום פערים	לרכזי בתי"ס במילת הרכז הבית-ספרי כמוביל וכמאמן צוות לקידום יעדים ותוצאות (30 ש')
חומש - למגזרים דוברי השפה הערבית	- למורים, צוותים, רכזים - בקורסי פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים - במסגרת תכנית ייעודית בפיתוח המקצועי הבית ספרי
יעד 6	
חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	במסגרת פיתוח מקצועי בית ספרי, ליווי מורים, מפקח ומנהליו
חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	במסגרת פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה
יעד 7	
חיזוק מעמד המנהל	למנהלים במסגרת "אבני ראשה"
יעד 11	
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	- למנהלים - באמצעות מכון "אבני ראשה" - למדריכי אשכול - למדריכים בתחומי הדעת - לרכז תקשוב - לצוות הבית ספרי במסגרת פיתוח בית ספרי - למרי א' ו' במסגרת הפיתוח מקצועי בתחום הדעת - בשילוב תקשוב - למורים ובעלי התפקידים מבתי הספר שבתוכנית - במסגרת תחומי הדעת
יעד 12	
שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם	- למפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים יוכשרו במסגרת תחום הדעת (בקורסים לפיתוח מקצועי באופק חדש ישולבו יחידה-שתיים בנושא) - במסגרת קורס למחנכים - במסגרת תכנית ייעודית לפיתוח מקצועי בית ספרי (30 ש') - במסגרת מפגשי הפיתוח המקצועי למפקחים/מנהלים/סגני מנהלים/יועצים/מדריכים/רכזים
ניהול עצמי	
ניהול עצמי	פיתוח מקצועי בית ספרי (30 שעות) ע"פ בחירה

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ו'

תם ולא נשלם... ומה הלאה?

ומה הלאה? -

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

- ♦ על אודות מתב"ה תשע"ג
- ♦ על אודות לוח גאנט תשע"ג
- ♦ על אודות ספר התכניות

המארז כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

ומה הלאה? מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

מתנ"ה תשע"ג

א. המארז ככלי ניהולי

מארז "מתנ"ה תשע"ג" (מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל הקרובה) שלפניכם מצטרף לארגז הכלים הניהוליים אשר ברשותכם מפקחים ומנהלים. הוא מאפשר לכם תכנון והיערכות יעילים לשנת הלימודים הבאה תוך קיום דיאלוג עם הצוות החינוכי, עם ההורים, עם הפיקוח ועם הרשות.

ב. המשך פיתוח ועדכון המארז

המארז יוצג בקרוב באתר המינהל הפדגוגי וימשיך להתעדכן במהלך החודשים הקרובים בכתובת:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITs/MinhalPedagogi>

ג. המארז ככלי דיגיטלי

המארז יוצג כקובץ דיגיטלי שיכלול קישורים רבים ויאפשר לכם בין היתר:

- נגישות לחומרי הוראה-למידה רלוונטיים ליישום המטרות והיעדים
- נגישות לאתרי אינטרנט בתוך המשרד ומחוצה לו כהרחבה וכהעשרה
- חיפוש קל ומהיר בעזרת מילות מפתח (על פי משימות ויעדים)
- מבט כולל ומעמיק בנושאים השונים הנכללים בחלקיה השונים של ה"מתנ"ה" מגן-י"ב

ד. המארז כציר מארגן בבניית תכניות העבודה

- המארז משמש כציר מארגן בבניית תכניות העבודה של המטה והמחוזות, תכניות הנבנות בליווי יחידת התכנון בלשכת המשנה למנכ"לית.
- לנוחיותכם, צרפנו לסוף המארז טבלה המרכזת את המטרות/היעדים/המשימות ברצף גילאי, בהתאם לתכנית האסטרטגית ולמסמך קווים מנחים.
- הציר המארגן המופיע במסמך עשוי לסייע בהכנת תכנית העבודה האקסלית לקראת תשע"ג.

לוח הגאנט ארזי

א. לוח הגאנט ככלי ניהולי

לוח הגאנט הארצי מהווה כלי ניהולי נוסף וחשוב שנועד לייעל את תכנון ההיערכות לקראת שנה"ל תשע"ג ואת ההתנהלות במהלכה בראייה אינטגרטיבית.

ב. לוח הגאנט בראייה מערכתית

הלוח הנבנה בשיתוף כלל היחידות במשרד, יציג תמונה מערכתית ויפרט את מועדי המועדים, החגים, החופשות, הכנסים, החידונים, מפגשי הפיתוח המקצועי, הבקורות והדיווחים ביחס לפעולות שאינן נכללות בעבודה השוטפת מול מוסדות החינוך.

ג. לוח הגאנט ככלי דיגיטלי

לוח הגאנט יוצג באתר המינהל ובאתר "או"ח" בכתובת: www.edu.gov.il/gant בפורמט דיגיטלי, ויאפשר פונקציות רבות וידידותיות שיסייעו בתכנון ההיערכות.

המשך תם ולא נשלם... ומה הלאה...?

ספר התכניות

א. ספר התכניות ככלי ניהולי

בפיתוח הכלים הניהוליים השונים שמנו לנו למטרה להציג בפניכם תמונה מערכתית ושקופה העשויה לסייע בעבודתכם כמנהלים וכמפקחים. הדגשנו את חשיבותם של המהלכים המקדימים ובכללם: מיפוי תמונת המצב בבית-הספר/במחוז ובניית תכנית עבודה המגדירה את המטרות, היעדים, המשימות הפעולות הנדרשות, דרכי הערכה ובקרה ומדדי תפוקה ותוצאה לצד ההחלטה החשובה על אודות התכנית שתוצא לפתח/לבחור מתוך אמונה שהיא עשויה לתת את המענה המתאים.

כדי לייצר עבורכם תמונה כוללת ומקיפה של כלל התכניות ביקשנו מכל מנהלי המינהלים במשרד לשלוח אלינו מגוון תכניות, יוזמות, מיזמים ופרויקטים שפיתחו בתחומים שונים או שהיו שותפים לפיתוחם, להובלתם או להטמעתם במהלך השנים.

ב. התכניות שתוצגנה בספר התכניות

תחת הגדרה רחבה של "תכנית חינוכית" כללנו את כל התכניות המדגימות מערך פעולה ברור המציג יעדים או מטרות, פעולות ותוצאות הערכה של תהליכי הוראה-למידה שנועדו להביא לשיפור ולמתן מענה לצרכים. תכניות שפותחו על ידי משרד החינוך או אושרו על ידו ומיושמות בהובלתו לצד תכנית הלימודים הרשמית והן תואמות את מדיניות המשרד נכללות תחת ההגדרה הרחבה של המונח: "תכנית חינוכית".

ג. ספר התכניות ככלי דיגיטלי

על מנת לאפשר לכם להכיר ולבחון את היצע התכניות הקיימות ולבחור מהן בבחירה מושכלת את התכניות העונות על צרכיכם, החלטנו לפתח את ספר התכניות החינוכיות של משרד החינוך ככלי ניהולי בפורמט רגיל ודיגיטלי.

א. קהל היעד של ספר התכניות

קהל היעד אליו פונה ספר התכניות רחב ומקיף וכולל:

- גננות ומפקחות על הגנים
- מנהלי בתי"ס וצוותי ניהול בבתי הספר היסודיים והעל יסודיים ומפקחיהם
- הנהגות ההורים בבתי הספר וברשויות
- צוותי הדרכה, מנחים ומפקחים על מוסדות החינוך
- מנהלי מחלקות חינוך ברשויות
- מטה משרד החינוך
- מפתחי תכניות, עמותות וגופים נוספים

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

המשך תם ולא נשלם... ומה הלאה...?

ב. ספר התכניות ככלי ניהולי

ספר התכניות ככלי ניהולי מזמן בין השאר :

1. קבלת תמונה מערכתית המאפשרת :
 - היכרות עם מגוון תכניות ב-4 תחומים מרכזיים : התחום הלימודי, החברתי-ערכי, הרגשי-רווחתי, אחר
 - היכרות עם תכניות רצף על רכיביהן השונים
 - בחירה מושכלת מתוך כלל התכניות ההולמות את הצרכים שזוהו ברמת המוסד החינוכי, היישוב, הרשות והמחוז
2. יצירת שפה משותפת וקידום השיח הפדגוגי בקרב צוותים, מנהלים, מפקחים ואנשי המטה :
 - יצירת שיתופי פעולה בין מגזרים, מוסדות חינוך, מנהלים, צוותים
 - בחינה משותפת של מודלים להפעלת תכניות ותיקנות/חדשות שונות
 - יצירת רצפים חינוכיים גן-יסודי-על יסודי
3. קבלת החלטות מעשיות ברמת המדיניות וברמה התקציבית
 - תכנון תקציבי תוך הבאה בחשבון של צרכים ומשאבים
 - תכנון רחוק-טווח המאפשר היערכות יעילה
4. פיתוח תכניות חדשות
 - עידוד יוזמה ופיתוח תכניות נוספות בתחומים הנדרשים בהתאם לקריטריונים שהוצגו

ג. הפונקציות והחיתוכים שספר התכניות יאפשר

- הספר הדיגיטלי יאפשר לסנן את מגוון התכניות שאספנו מכל יחידות המשרד ולקבל בלחיצת כפתור רק את התכניות העונות להיבטים בהם אנו מעוניינים.
- לדוגמה, ניתן יהיה לקבל מיידית את רשימת התכניות הקיימות במאגר עבור :
- תלמידים מתקשים/רגילים/מצטיינים/מחוננים
 - בשכבת גיל מסוימת
 - בתחום דעת מסוים
 - שעברו הערכה
- ואז בלחיצה נוספת ניתן לקבל את תעודת הזהות המפורטת של התכנית ובנוסף ניתנו שמות המוסדות שהפעילו את התכנית בהצלחה כדי שניתן יהיה לפנות אליהם ולשוחח עמם אודות התכנית.

ד. תעודת הזהות שתציג כל תכנית בספר

כל תכנית תוצג בספר התכניות באמצעות "תעודת זהות" המפרטת את הרכיבים המרכזיים המופיעים בעמוד הבא :

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

המשך תם ולא נשלם... ומה הלאה...?

תעודת הזהות לתכנית חינוכית בספר התכניות

1. אודות התכנית

- שם התכנית
- תקציר התכנית
- התחום המרכזי בו עוסקת התכנית
- פיתוח ואישור התכנית
- ותק התכנית, היקף הפעילות ומקום הפעילות ברחבי הארץ

2. מטרות ודגשים מרכזיים בתכנית

3. אוכלוסיית היעד

- תלמידים/הורים
- מגזר, זרם וסוג חינוך

4. מודל ההפעלה

- הזמן בו מתבצעת התכנית
- גודל הקבוצה בה מתבצעת התכנית
- רכיבים הניתנים במסגרת התכנית

5. המשאבים הנדרשים להפעלת התכנית

- שותפים נוספים לפיתוח ו/או להפעלת התכנית
- משאבים נדרשים להפעלת התכנית
- צעדים להבניית התכנית גם לאחר תום ההתקשרות

6. הערכת התוצאות בעקבות הפעלת התכנית

- האם נערכה הערכה? מי הגוף שביצע אותה? מתי בוצעה הערכה?

7. קריטריונים להצטרפות לתכנית

תודתנו לשותפים הרבים במטה ובמחוזות שלוקחים חלק פעיל במהלכים ושמאפשרים לבנות את הכלים הניהוליים שיצטרפו לארגז הכלים הפדגוגי מערכתי שיעמוד לרשות המנהלים והמפקחים.

זהבה שמש

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי

למארגז כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל תשע"ג

למנהלי בתי הספר העל יסודיים ולמפקחים

מהמינהל הפדגוגי

תוכן העניינים

מארג תכנון ניהול והיערכות בבתי הספר העל יסודיים תשע"ג

פרק א' - מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תש"ע-תשע"ג

מבט לאחור וראייה לעתיד - סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

- פתח דבר עמוד 216
- מבט על... מטרות ויעדי התכנית עמודים 217 - 222
- **הקדמה** - מנהלת האגף לחינוך על יסודי, יפה פס עמוד 223

פרק ב' - הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- נעלה לירושלים עמוד 225
- תרבות ישראל ומורשתו עמודים 226 - 227
- הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי עמודים 228 - 229
- מסע ישראלי עמודים 230 - 231
- ההמנון הלאומי עמוד 232
- שעת חינוך - תכנית הליבה עמודים 233 - 234
- זיכרון השואה עמוד 235
- תנועות הנוער עמודים 236 - 237
- מעורבות חברתית עמודים 238 - 239
- תרבות הפנאי של בני נוער עמוד 240
- חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס) עמודים 241 - 243
- חינוך אזרחי ודמוקרטי עמודים 244 - 245
- מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי עמודים 246 - 247
- מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי עמודים 248 - 249
- הכרת הארץ ואהבת מולדת עמודים 250 - 251
- חינוך ערכי עמוד 252
- שוויון בין המינים עמוד 253

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- אקלים מיטבי עמודים 254 - 256
- תלבושת אחידה עמוד 257
- זהירות ובטיחות בדרכים עמודים 258 - 259

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- שלהב"ת - שפת אם עברית עמודים 260 - 262
- שלהב"ת - שפת אם ערבית עמודים 263 - 264
- מתמטיקה עמודים 265 - 267
- מדע וטכנולוגיה עמודים 268 - 270
- לבי"ס - לקראת בגרות מליאה עמודים 271 - 272
- סימסטר קיץ - "המחצית השלישית" עמודים 273 - 274
- אמירים למצטיינים עמוד 275
- אקדמיה למצטיינים עמוד 276
- קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים עמודים 277 - 279
- אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי עמודים 280 - 281

יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

- ניצול זמן הלימוד :
 - יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
 - הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות
- עמודים 282 - 283

יעד 5 – צמצום פערים

עמודים 285 - 284	 איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות שח"ר
עמודים 287 - 286	 איתור, אבחון, למידה, הערכה – אל"ה
עמודים 289 - 288	 חומש למגזרים דוברי השפה הערבית
עמוד 290	 לב"ס - לקראת בגרות מליאה
עמוד 290	 סימסטר קיץ – "המחצית השלישית"
	יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה
עמוד 291	 פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים
	 פיתוח מקצועי
עמודים 293 - 292	 עובדי הוראה באופק חדש - חט"ב
עמודים 295 - 294	 עובדי הוראה בעוז לתמורה - חטיבות עליונות
	יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל
עמוד 296	 פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר
	יעד 12 - שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים
עמודים 300 - 297	 שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם
	רפורמות
עמודים 303 - 301	 עוז לתמורה
עמודים 305 - 304	 אופק חדש בחט"ב
	תכניות מרכזיות
עמודים 308 - 306	 חאל"ס - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות
עמודים 310 - 309	 חינוך משלב
	כללי
עמוד 311	 שעת חירום

פרק ג' - הנחיות נוספות לבתי הספר בחינוך הדתי

עמוד 313	 פתח דבר – ראש מינהל החמ"ד, אברהם ליפשיץ
עמוד 314	 הקדמה - מפקחת ארצית על בתי"ס הדתיים, דסי בארי
עמודים 321 - 315	 הנחיות נוספות בזיקה ליעדים - לבתי הספר בחינוך הדתי

פרק ד' - הנחיות נוספות לבתי הספר בחינוך המיוחד

עמוד 323	 פתח דבר – מנהלת האגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי-גודמן
עמודים 325 - 324	 הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל
עמודים 342 - 326	 הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם בתי ספר בחינוך המיוחד

פרק ה' – משאבים ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג

עמוד 344	 הקדמה - משאבים ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג
עמוד 345	 שעות תוספתיות ליישום תכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג
עמודים 349 - 346	 שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי בתשע"ג
עמודים 351 - 350	 הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר
עמודים 353 - 352	 ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג
עמודים 359 - 354	 ריכוז שעות הלמידה והפיתוח מקצועי ליישום היעדים

פרק ו' – תם ולא נשלם... ומה הלאה?

תם ולא נשלם... - מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

עמוד 361	 על אודות המתנה
עמוד 361	 על אודות הגאנט
עמודים 364 - 362	 על אודות ספר התכניות
עמודים 373 - 365	 המאזן כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה

פרק א'

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית

מבט לאחר וראייה לעתיד -

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

♦ פתח דבר

♦ מבט על...

הקדמה -

מנהלת האגף לחינוך על יסודי, יפה פס

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

מבט לאחור וראייה לעתיד -

סמנ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי, מיכל כהן

פתח דבר

שמחנו לשמוע מכס כי מארז המתנ"ה שפיתחנו לשנה"ל תשע"ב, סייע לכם להתארגן כראוי לשנת הלימודים הנוכחית, סינכרן את העשייה, הנגיש את המידע לגבי התכניות, המשימות והמשאבים של המינהלים השונים במטה, הפחית את "גורם ההפתעה" ושימש כבסיס לשיח הפדגוגי סביב תהליך בניית תכנית העבודה עם צוות המוסד החינוכי, ההורים, המפקח והמחוז.

השנה המשכנו בעשייה זו ופעלנו להרחבת התפיסה האינטגרטיבית תוך התייחסות לרצפים מגוונים: רצף גילאי מקדם יסודי דרך היסודי ועד לעל יסודי; רצף של אוכלוסיות רגילות, מצטיינות, מתקשות, חנ"מ; רצף של אוכלוסיות וותיקות ועולים; ורצף מטה-מחוז. פעלנו להגדלת מרחב הבחירה שלכם ביחס לתחום ההדרכה, אופן השימוש בשעות הלא צבועות, ביטול חובת ההשתתפות בקורס מסוים בפיתוח המקצועי ועוד.

כדי לאפשר לכם להיערך כראוי ובזמן ליישום התכנית האסטרטגית לקראת שנה"ל תשע"ג, שדרגנו את המארג והכנסנו בו שינויים משמעותיים הנוגעים לרמת התכנים ולאופן הצגתם:

ברמת התכנים - הרחבנו, העמקנו וכללנו חומרים נוספים שפותחו במהלך שנת תשע"ב; הוספנו את הרפורמה החדשה עוז לתמורה, את תפיסת הניהול עצמי, את מודל ההדרכה; התייחסנו להערכה ולבקרה ברמה הבית ספרית ולממדי התפוקה והתוצאה ברמה המחוזית.

ברמת המבנה - בחרנו להציג את ההיבטים המרכזיים בתכנית החל משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה, דרך המשימות הנגזרות מכל יעד תוך פירוט ההנחיות המרכזיות ליישום המשימה. את תהליך הערכה הצגנו על פני הרצף, כשברמה הבית ספרית הדגשנו את הפעולות המרכזיות הנדרשות ממנהל ביה"ס וצוותו, וברמה המחוזית העלינו הצעות/נושאים ביחס למדדי התוצאה המרכזיים שיידונו על ידי המפקח ומנהליו, כל זאת תוך שקיפות מרבית, לצד המשאבים הנדרשים ליישום התכנית בתשע"ג.

החומרים הנכללים במארג מהווים את תשתית המידע הנדרש בעבודת המחוז עם המפקחים והמנהלים. הם מעודדים דיאלוג מתמשך בין המפקח, למנהל, לרשות ולהורים אודות תכנון שנה"ל, בניית תכנית העבודה, אופן שיבוץ השעות שאינן צבועות במערכת, הנושאים בהם ישתלמו המורים במסגרת ההתפתחות המקצועית, שיבוצי מורים, תחומי ההדרכה ועוד.

תודתנו לכלל השותפים לחשיבה ולתכנון הפדגוגי במשרד שפועלים יחדיו להיערכות לתשע"ג: מנהלי מחוזות, לשכת המשנה למנכ"ל וצוות התכנון, מזכירות פדגוגית, מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי לעו"ה, מינהל חברה ונוער, מינהל מדע וטכנולוגיה, מינהל תקשוב ומערכות מידע, מינהל חינוך דתי, מינהל כלכלה ותקציבים, מינהל הפיתוח, אגף א' נכסים ולוגיסטיקה, אגף בכיר לכא"ב, אגף א' לחינוך מוכר שאינו רשמי, אגף א' תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים, אגף הביטחון ולמנהלים במינהל הפדגוגי, המוביל את הראייה הכוללת של העשייה הפדגוגית המשרדית לטובת בתי הספר.

ומכאן לאן מועדות פנינו? כשלב נוסף בפיתוח כלים שסייעו לניהול פדגוגי מיטבי ולהיערכות לקראת תשע"ג, אנו מכינים, בימים אלו, את לוח הגאנט לשנה"ל תשע"ג: לוח המסדיר את כלל הפעולות, הכנסים, האירועים והבקורות במהלך השנה. בנוסף, אנו נמצאים בשלבי פיתוח של ספר התכניות בו תוכלו למצוא את כלל התכניות החינוכיות שפותחו במשרד ו/או שהמשרד שותף לפיתוחן ו/או להובלתן - כלים ניהוליים שישלחו אליכם לקראת סוף חודש מאי.

כל זאת בהתאם לתכנית האסטרטגית הכוללת של המשרד כפי שתוצג להלן:

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית לשנת הלימודים תשע"ג

הפרק שלפניכם מציג את המטרות ואת היעדים הכלולים בתכנית האסטרטגית לשנת תשע"ג. המטרות והיעדים ממוקדים בקידום של היבטים המשלימים זה את זה ומבוססים על התפיסה הרואה את הלומד כמכלול והחותרת למתן מענה לצרכיו הקוגניטיביים, הרגשיים והחברתיים.

בחרנו להציג את הדברים ברצף שיאפשר תכנון מושכל החל משלב מטרות התכנית האסטרטגית ויעדיה ועד למשימות הנגזרות מכל יעד. בכל משימה תיארנו את הפעולות המרכזיות הנדרשות מהמנהל ומצוותו לקידום, לצד תהליך הערכה הבית ספרית ומדדי התפוקה והתוצאה ברמת בתי הספר במחוז:

תפקידם של מדדי התפוקה לשקף את ליבת העשייה המתרחשת בביה"ס בעקבות התשומות ופעולות ההתארגנות שננקטו בכל אחת מהמשימות. תפקידם של מדדי התוצאה הוא ללמד אודות השינוי המצופה בסביבה הבית ספרית (ברמת תלמיד, כיתה, מורה, צוות וכו') בעקבות הפעלת המשימות. מדדי התוצאה מושפעים מהעשייה הבית-ספרית אך גם מהשפעות חיצוניות בסביבה. המידע לגביהם יכול להיאסף באמצעות תצפיות, שיחות, חוות דעת אישיות, שאלונים וכד' – בחרנו להציגם כנקודות לשיח בין המפקח לקבוצת מנהליו.

בנוסף, הצגנו עבור כל יעד את המשאבים הנדרשים ליישום, לצד הנחיות הנוגעות לאופן מימושו היעיל של שעות ההוראה הנדרשות, הפיתוח המקצועי למורים וההדרכה הבית ספרית כך שתוצג בפניכם התמונה הכוללת.

מטרות התכנית האסטרטגית

- א. מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים.
- ב. מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור ההישגים והאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים.
- ג. מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צורכי הפרט ואת צורכי המשתנים של מדינת ישראל.

יעדי התכנית

1. העמקת החינוך לערכים
2. מאבק באלומות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי
3. שיפור ההישגים הלימודיים
4. ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד
5. צמצום פערים לימודיים
6. חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה
7. חיזוק מעמד המנהל
8. התמקדות במקצועות הליבה
9. התאמת תכנית הלימודים למציאות החינוכית המשתנה
10. הגדלת מספר התלמידים בחינוך הטכנולוגי-מקצועי
11. תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטלי במאה ה-21

יעד נוסף לתשע"ג

12. שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

חזרה לתוכן העניינים

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בתכנית האסטרטגית בעל יסודי

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
יעד 1				
נעלה לירושלים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	יציאה לספורים חינוכיים בירושלים
תרבות ישראל ומורשתו	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"
הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	עידוד הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי-אזרחי
מסע ישראלי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הרחבת תכנית "מסע ישראלי" - לכיתות י"א
ההמנון הלאומי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
שעת חינוך - תכנית הליבה	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת שעת חינוך - תכנית הליבה לכיתות ז'-י"ב
זיכרון השואה	א'	1	העמקת החינוך לערכים	חינוך וחיזוק הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיה
תנועות הנוער	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בפעילויות תנועות הנוער
מעורבות חברתית	א'	1	העמקת החינוך לערכים	העמקת החינוך למעורבות חברתית, הטמעת ערך השליחות הציבורית והכנת הנבחרים לתפקידם
תרבות הפנאי של בני נוער	א'	1	העמקת החינוך לערכים	טיפול תרבות הפנאי לנוער
יעד 2				
אקלים מיטבי	א	2	מאבק באלמנטים ופיתוח אקלים חינוכי מיטבי	הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלמנטים
תלבושת אחידה	א'	2	מאבק באלמנטים ופיתוח אקלים חינוכי מיטבי	הנהגת התלבושת האחידה
יעד 3				
שלהב"ת - שפת אם עברית	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור מיומנויות בשפת אם עברית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת
שלהב"ת - שפת אם ערבית	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור מיומנויות בשפת אם ערבית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת
מתמטיקה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	העלאת ההישגים במתמטיקה בכיתות ז', ח', ט'
מדע וטכנולוגיה	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	שיפור הלמידה והעלאת ההישגים במדע ובטכנולוגיה בכיתות ז', ח', ט'
לב"ם - לקראת בגרות מליאה	ב'	3	צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנחלים
סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"	ב'	3	צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

המשך ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בתכנית האסטרטגית

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
אמירים למצטיינים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הטמעת תכנית "אמירים" לטיפול התלמידים המצטיינים וקידום תרבות של מצויינות בית ספרית
אקדמיה למצטיינים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	למידה של קורסים אקדמיים, המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות במקצוע הנלמד. וזאת על פי תכנית מפורטת שתפורסם
קליטת תלמידים עולים ותושבים חוזרים	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	<u>המשימות לעולים חדשים:</u> הקניית העברית כשפה שנייה ל עולים שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד מניעת נשירה של תלמידים עולים <u>המשימות לעולים ותיקים:</u> המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים במטרה לשפר את השפה ולהשלים פערים
אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי	ב'	3	שיפור ההישגים הלימודיים	הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירת הורים מבוקרת בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר, שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים
יעד 4				
ניצול זמן לימוד: יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות	ג'	4	ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד	יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" והקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות
יעד 5				
איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות שח"ר	ב'	5	צמצום פערים	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים ומניעת נשירה
איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה	ב'	5	צמצום פערים	קידום התלמידים המתקשים והבניית תהליכי הוראה המותאמים ללומד בכיתה ובמסגרת קבוצתית
חומש – למגזרים דוברי השפה הערבית	ב	5	צמצום פערים	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים
לב"ם - לקראת בגרות מלאה	ב'	5	צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים
סימסטר קיץ – "המחצית השלישית"	ב'	5	צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפרנסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

המשך ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים והמשימות בתכנית האסטרטגית

הנושא	המטרה	יעד מס'	היעד	המשימה
יעד 6				
פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים	ב'	6	חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	הערכת מורים ומנהלים לצורך קידום המקצועי
פיתוח מקצועי : עובדי הוראה באופן חדש - חט"ב. עובדי הוראה בעוז לתמורה - חטיבות עליונות	ב'	6	חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה	השתתפות בקורסים לפיתוח מקצועי של עובדי ההוראה
יעד 7				
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	ב'	7	חיזוק מעמד המנהל	פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר
יעד 12				
שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם	ב'	12	שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים בהיבטים שונים	מתן מענים משמעותיים בחינוך הרגיל כך שפחות תלמידים יזדקקו להפנייתם ללמידה במסגרות החינוך המיוחד

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מבט על... מטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

ריכוז הנושאים, המטרות, היעדים ומשימות השגרה הנגזרות מהתכנית האסטרטגית

הנושא	המטרה	נגזר מיעד 'מס'	היעד	משימת השגרה בזיקה ליעד
משימות שגרה בזיקה ליעד 1				
חוק החינוך הממלכתי המתוקן	א'	1	העמקת החינוך לערכים	מימוש מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)
חינוך אזרחי ודמוקרטי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	חינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים חינוך לחיים משותפים
מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "מורשת דת ותרבות"-מגזר ערבי
מורשת ותרבות – במגזר הדרוזי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת מקצוע "מורשת ותרבות"-מגזר הדרוזי
הכרת הארץ ואהבת מולדת	א'	1	העמקת החינוך לערכים	חיזוק החינוך להכרת הארץ ואהבתה, טיפוח מחויבות ואחריות לארץ ישראל (לנוף, לטבע, לאדם ולחברה) ולמדינת ישראל
חינוך ערכי	א'	1	העמקת החינוך לערכים	הטמעת ניסיונית של תכנית אב לחינוך ערכי המשלבת את החינוך הערכי באופן רב תחומי, רב שנותי, תהליכי וספירלי
שוויון בין המינים	א'	1	העמקת החינוך לערכים	קידום שוויון בין המינים
משימת שגרה בזיקה ליעד 2				
זהירות ובטיחות בדרכים	א'	2	מאבק ב אלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי	קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים
רפורמות במערכת החינוך				
עוז לתמורה				קידום הישגי מערכת החינוך בחטיבה העליונה והעצמת מעמדו של עובד ההוראה; יצירת סינרגיה בין רכיבי עוז לתמורה: שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, זמן תלמיד, זמן מורה, פיתוח מקצועי של הצוות והערכת עובדי הוראה
אופק חדש בחט"ב				יצירת סינרגיה בין ארבעת רכיבי אופק חדש: זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי
תכניות מרכזיות				
חאלו"ם - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות				הטמעת ה"חינוך האישי" בכיתות ז'-ח' של חטיבות הביניים שבאופק חדש
חינוך משלב				יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית ספר תלמידים שונים בעלי מגוון זהויות יהודיות
כללי				
שעת חירום				היערכות לשעת חירום

בטוחני כי עבודה אינטגרטיבית עם מדדים מוגדרים ברמת המוסד החינוכי והמחוז מול המטרות, היעדים, המשימות והפעולות, כפי שהוצגו לעיל ויופרטו בפרקים הבאים, תקדם את המערכת.

בברכת היערכות פורייה,

מיכל כהן

סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הקדמה – מנהלת האגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי, יפה פס

עמיתיי המפקחים והמנהלים בחינוך העל יסודי,

זו השנה השנייה להוצאת מארז מתנ"ה. המארז מהווה כלי ניהולי הכולל את המידע הנדרש לצורך תכנון שנת הלימודים הבאה ובניית תכניות עבודה מבעוד מועד. בעקבות משוב שקיבלנו, הרחבנו השנה את ההסברים ואת ההנחיות ביחס למשימות השונות.

תכנית היעדים תמשיך לפעול גם בשנה"ל הבאה. חטיבות הביניים באופק חדש תמשכנה לפעול במתכונת הקיימת תוך העמקת ההטמעה של עקרונות "חאלו"ם" – חינוך אישי לצמיחה ולמנהיגות.

בחטיבות העליונות, בנוסף לתכנית היעדים, נמשיך להתמקד בהטמעת רפורמת עוז לתמורה תוך הדגשת ההזדמנויות שבה והזמן העומד לרשות הצוות החינוכי להוראה המכוונת לפרט ולשיח הבין אישי בין המורים לבין התלמידים.

המשאב המרכזי שהרפורמה מביאה עימה, מאפשר הבנייה של פדגוגיה אחרת בכל אחד ממוסדות החינוך. מהלך היישום וההטמעה של הרפורמה ימשיך להתקיים תוך שיתוף פעולה מלא עם כל בעלי העניין הרלוונטיים. אנו מפקים רבות מהתהליך המשותף ומהשיח הרצוף בינינו.

למתנ"ה התווסף יעד חדש, יעד 12, העוסק בהרחבת השילוב, ההכלה וקידום הלומדים במוסדות החינוך תוך התמקדות באוכלוסיית התלמידים המתקשים. לרשות בתי הספר בחינוך העל יסודי עומדים משאבים מגוונים לקידום התלמידים המתקשים (חלקם מצוינים ביעד 12), לרבות חלק מהשעות הפרטניות שנוספו במסגרת הרפורמות אופק חדש ועוז לתמורה. תכנון מושכל ושימוש מותאם ויעיל בכלל המשאבים הללו יוביל לקידום תפקודם של התלמידים המתקשים בבית הספר בהיבטים השונים (לימודי, רגשי, חברתי והתנהגותי).

בקרוב ייצא לאור ספר התכניות של המינהל הפדגוגי. ניתן יהיה למצוא בו מידע על תכניות חינוכיות המופעלות בשיתוף משרד החינוך תוך הפנייה ל-2-3 בתי ספר שהטמיעו את התכניות, פעלו על פי עקרונותיהן, טייבו, העשירו וקידמו את העשייה החינוכית שלהם.

כמו כן עומד להתפרסם הפרק השלישי של אוגדן "כלים שלובים- כלים ניהוליים בראי החינוך העל יסודי". הפרק עוסק בבניית תכניות הוראה- למידה – הערכה בשעות הפרטניות תוך התאמה לצורכי הלומדים. ניתן יהיה למצוא את הפרק החדש ואת שני הפרקים הקודמים לו באתר האגף לחינוך על יסודי, באתר המינהל הפדגוגי ובאתר משרד החינוך - "אוח".

העיסוק המתמיד בקידום ההוראה, הלמידה, הקניית ערכים והדיאלוג המשמעותי בין באי בית הספר, הינו ליבת המעשה החינוכי. כולנו מחויבים לחפש כיוונים, דרכים, שיטות, תכנים ומבנים חדשים על מנת להתקדם.

"עמידתנו היא עם הילד, והוא, ורק הוא נקודת מוצאנו. הוא ולא חומר הלימודים קובע את איכות הלמידה ואת כמותה כאחת." (ג'ון דינאי)

בחרנו וזכינו להיות מחנכים. יחד נתקדם ונוביל את החינוך העל יסודי להצלחות חדשות.

כתמיד, צוות האגף לחינוך על- יסודי עומד לרשותכם בכל שאלה ובקשה.

בברכת הצלחה לכולנו,

יפה פס

מנהלת האגף לחינוך על- יסודי

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ב'

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- ◆ נעלה לירושלים
- ◆ תרבות ישראל ומורשתו
- ◆ הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי
- ◆ מסע ישראלי
- ◆ ההמנון הלאומי
- ◆ שעת חינוך - תכנית הליבה
- ◆ זיכרון השואה
- ◆ תנועות הנוער
- ◆ מעורבות חברתית
- ◆ תרבות הפנאי של בני נוער
- ◆ חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)
- ◆ חינוך אזרחי ודמוקרטי
- ◆ מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי
- ◆ מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי
- ◆ הכרת הארץ ואהבת מולדת
- ◆ חינוך ערכי - לקידום ערכים יהודיים, ציוניים, ישראליים, דמוקרטיים וחברתיים
- ◆ שוויון בין המינים

יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב

אקלים חינוכי מיטבי

- ◆ קידום אקלים מיטבי
- ◆ יישום תלבושת אחידה
- ◆ זהירות ובטיחות בדרכים

יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ◆ שלהב"ת - שפת אם עברית
- ◆ שלהב"ת - שפת אם ערבית
- ◆ מתמטיקה
- ◆ מדע וטכנולוגיה
- ◆ לב"ם - לקראת בגרות מליאה
- ◆ סמסטר קיץ - "המחצית השלישית"
- ◆ אמירים למצטיינים
- ◆ אקדמיה למצטיינים
- ◆ קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים
- ◆ אזורי בחירה מבוקרת - ניסוי ארצי

יעד 4 - ניצול מקסימלי של זמן הלימוד

- ◆ ניצול זמן הלימוד:
- ◆ יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
- ◆ הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות

יעד 5 - צמצום פערים

- ◆ טיפול באוכלוסיות חלשות - באמצעות האגף לחינוך
- ◆ עי"ס ואגף שח"ר
- ◆ איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה
- ◆ חומש למגזרים דוברי השפה הערבית
- ◆ לב"ם - לקראת בגרות מליאה
- ◆ סימסטר קיץ - "המחצית השלישית"

יעד 6 - חיזוק מעמד המורה

ושיפור איכות ההוראה

- ◆ פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים
- ◆ פיתוח מקצועי
- ◆ עובדי הוראה באופק חדש - חט"ב
- ◆ עובדי הוראה בעוז לתמורה - חטיבות עליונות

יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

- ◆ פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

יעד 12 - שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

- ◆ שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

רפורמות

- ◆ עוז לתמורה
- ◆ אופק חדש בחט"ב

תכנית מרכזיות

- ◆ חאלו"ם - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות
- ◆ חינוך משלב

כללי

- ◆ שעת חירום

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: נעלה לירושלים

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- יצאה לסיורים חינוכיים בירושלים

האכלוסייה:

- כיתות ז', י' בכל בתי הספר העל יסודיים בארץ

הפעולות:

- בניית תכנית טיולים לכיתה ז' תוך שילוב סיורים חינוכיים בירושלים בדגש "אני בשרשרת הדורות"
- בניית תכנית טיולים לכיתה י' תוך שילוב סיורים חינוכיים בירושלים בדגש "ירושלים בירת ישראל – עבר, הווה ועתיד"
- תיאום ואישור התכנית ע"י אגף של"ח וידעת הארץ במחוז
- תיאום הסיור והדרכתו ע"י גופים ומוסדות בירושלים המאושרים ע"י המשרד
- קיום פעילות להכנת התלמידים לקראת הסיור בירושלים
- קיום פעילות סיכום עם התלמידים בעקבות הסיור בירושלים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה הערכה ובקרה הכוללים דיאלוג, משותף והערכה בעקבות הסיור
- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר ששילבו בתיאום עם אגף של"ח וידעת הארץ במחוז, תכנית סיורים לכיתות ז'
- מספר בתי הספר שסיירו בירושלים, בהתאם לתכנית הסיורים לכיתות ז'
- מספר בתי הספר שקיימו עם תלמידי כיתה ז' פעילות הכנה לפני הסיור בירושלים ופעילות סיכום בעקבותיו
- מספר בתי הספר ששילבו בתיאום עם אגף של"ח וידעת הארץ במחוז, תכנית סיורים לכיתות י'
- מספר בתי הספר שסיירו בירושלים, בהתאם לתכנית הסיורים לכיתות י'
- מספר בתי הספר שקיימו עם תלמידי כיתה י' פעילות הכנה לפני הסיור בירושלים ופעילות סיכום בעקבותיו

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תכנית הסיורים לירושלים תרמה לחיזוק הזיקה וההזדהות של התלמידים עם ירושלים כבירת ישראל
- באיזו מידה תכנית הסיורים לירושלים תרמה לחיזוק סקרנותם של התלמידים להכיר את ירושלים כבירת ישראל
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף של"ח במינהל חברה ונוער במחוז

לאיתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרהנעלה לירושליםחזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תרבות ישראל ומורשתו

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-ח' בכל בתי הספר הממלכתיים היהודיים

הפעולות:

- הטמעת המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" בחינוך הממלכתי יהודי
- הפעלת המקצוע בשכבות כיתות ז'-ח' תוך דגש:
 - כיתות ז' - זהות ישראלית יהודית בעולם משתנה
 - כיתות ח' - תיקון היחיד וחברה מתוקנת
- עבודה על 4 צירים מרכזיים:
 - היצירה היהודית
 - מחזור הזמנים
 - זיקת עם ישראל לארץ ישראל לאורך הדורות והתחדשותה בציונות לאורך זרמיה
 - דמותה של מדינת ישראל כמדינת עם היהודי
- עיסוק בלימוד טקסטים מכוננים אותם יכירו התלמידים, יבחנו את מקורותיהם והשפעותיהם ויבקרו אותם:
 - כיתות ז' - "סידור התפילה" כמשקף זהויות וגוונים ביהדות
 - כיתות ח' - "פרקי אבות", ספרי בנימין זאב הרצל: "אלטנוילנד" ו/או "מדינת היהודים"
- נושאים מרכזיים:
 - כיתות ז' - לוח השנה ומעגל החיים בדגש על השבת בחיי היחיד, הקהילה והעם, קיבוץ גלויות וקליטת עלייה בחברה הישראלית, השפה העברית ומרכזיותה בהתחדשות הלאומיות העברית
 - כיתות ח' - תיקון היחיד וחברה מתוקנת במשנת חז"ל ובמציאות חיינו, חברה מתוקנת בהגות הציונית: הכרת משנתם המדינית-חברתית של הרצל והוגי הציונות, בחינת סוגיות חברתיות, אקטואליות לאור חזונו של ההוגים, החגים כמקור לערכים חברתיים ולמידות אישיות

שעות הוראה בתחום:

- 2 ש"ש בשכבת כיתות ז' להטמעת המקצוע (1 ש"ש ייעודית ו-1 ש"ש תוספת)
- 2 ש"ש בשכבת כיתות ח' להטמעת המקצוע (2 ש"ש ייעודיות)

תפקיד המנהל/ת:

- הקצאת 2 ש"ש במערכת השעות של כל אחת מכיתות ז' ח'
- קיום תהליכי למידה הכוללים צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות
- שימוש בחומרי למידה המאושרים ע"י המטה לתרבות ישראל והאגף לאישור ספרי לימוד
- שיבוץ מורים מתחומי דעת בעלי זיקה לתרבות ישראל
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף כלל המורים לתרבות ישראל ע"י המורה המשתלם
- בניית תכנית עבודה שנתית, מעקב ובקרה על אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל ורפרנט המטה לתרבות ישראל ביישום המשימה והיועצות בהם במקרה הצורך

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

פיתוח מקצועי:

- למורה אחד משכבת ז' או ח' מכל ביי"ס - פיתוח מקצועי בהיקף 30 שעות בקורס במסגרת המטה לתרבות ישראל

הדרכה:

- בתי הספר בהם תינתן הדרכה בתחום, יפעל המדריך בהתאם לתכנים שיקבעו ע"י מטה תרבות ישראל במזכירות הפדגוגית תוך הכנסת ההתאמות הנדרשות לבית הספר
- ההדרכה הבית ספרית תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית
- קיום תהליכי הערכה באמצעות מאגר משימות שפותח בשיתוף עם ראמ"ה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בחינוך הממלכתי יהודי בהם נלמד המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" בכל אחת מכיתות ז'-ח'
- מספר בתי הספר שהקצו את השעות הנדרשות להוראת המקצוע בכיתות ז'-ח'
- מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לסילבוס הנדרש
- מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי הוראה למידה החדשים שאושרו ע"י משרד החינוך
- מספר בתי הספר המשתמשים במאגר המשימות שפותח בשיתוף עם ראמ"ה
- מספר בתי הספר שלפחות מורה אחד משכבת ז' או ח' משתלם בתחום
- מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת תרבות ישראל לחיזוק הזהות היהודית?
- באיזו מידה תרם העיסוק בנושאי תרבות ישראל להיכרות עם מקורות ישראל?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למטה לתרבות ישראל במזכירות הפדגוגית

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

המטה לתרבות ישראל

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- עידוד הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי-אזרחי:
 - תכנית מערכתית לעידוד הגיוס
 - בתי ספר במיקוד (שבוע גדנ"ע ומיצג חילות)
 - מרכזי הכנה ברשויות המקומיות
 - מיזם "דרך ערך"

האכלוסייה:

- כיתות י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- השתתפות בצוותי היגוי של המחוז, של הרשות ושל בתי הספר
- יציאה לשבוע גדנ"ע ולמיצג חילות. עדיפות לבתי הספר במיקוד על פי קריטריונים
- הפעלת סדנאות לתלמידים ולהורים בשיתוף משרד הביטחון וצה"ל
- השתתפות במרכזי הכנה של הרשות בשיתוף משרד הביטחון וצה"ל

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת שעת חינוך - מחנכי כיתות י"ב מפעילים בין 5-10 שעות בשנה

תפקיד המנהל/ת:

- לעודד את היציאה להדרכה בתנועות הנוער
- להקים צוות היגוי בית ספרי ולמנות אחראי על כל התכנית בבית הספר
- לקחת חלק בתכניות של הרשות
- לוודא קיומם של מפגשי למידה בחדרי מורים

פיתוח מקצועי:

- למחנכים, למורים ולמנהלי יחידת הנוער 15-30 שעות בשנה ברמה הארצית, המחוזית, הרשותית והבית ספרית

הדרכה:

- מדריכי האגף החברתי קהילתי מנחים את הצוותים בכל הרמות

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים דיאלוג, משוב והערכה
- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה
- בחינת מימדי ההערכה כפי שנקבעו באוגדן הכנה לצה"ל המשמש בסיס לעבודה בנושא

יעד 1

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר הפועלים על פי התכנית: "נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל"
- מספר בתי הספר המקיימים ערב הורים בנושא: "לקראת גיוס" ומספר ההורים שהשתתפו בו
- מספר בתי הספר בהם צוות ההוראה עבר/עובר הכשרה בנושא ההכנה לצה"ל
- מספר בתי הספר ומספר התלמידים המשתתפים בשבוע גדנ"ע ובמיצג חילות
- מספר בתי הספר המשתתפים במיזם "דרך ערך"
- מספר בתי הספר/יחידות קידום נוער המשתתפים במיזם "נתיבי נעורים"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו התכניות למוטיבציה של הלומדים להתגייס לצה"ל?
- באיזו מידה תרמו התכניות לגידול במספר הלומדים שהתגייסו לצה"ל?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער - האגף לחינוך חברתי קהילתי, תלמידים נוער

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- "הכנה לצה"ל" באתר המינהל לחברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מסע ישראלי

יעד 1

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הרחבת תכנית "מסע ישראלי" - לכיתות י"א

האוכלוסייה:

- כיתות י"א בכל בתי הספר הממלכתיים היהודיים

הפעולות:

- השתתפות רכזי שכבת כיתות י"א ביום פיתוח מקצועי לקראת יציאת תלמידי בית הספר למסע
- קיום מפגשי למידה וההיערכות לחדר המורים
- הכנת התלמידים לקראת היציאה למסע
- יציאה למסע בן שישה ימים על פי מספר מתווים
- פעולת סיכום ומשוב בבית הספר לאחר חזרה מהמסע

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת שעת חינוך - מחנכי כיתות י"א יעבירו שיעורי הכנה טרם היציאה
- במסגרת שעת חינוך - תיערך פעילות סיכום ומשוב

תפקיד המנהל/ת:

- לוודא שרכז/ת שכבת כיתות י"א ישמש כאחראי/ת על המסע
- לוודא השתתפות רכזי השכבה ביום למידה המהווה תנאי ליציאת בית הספר למסע
- לחתום מול עמותת "מבראשית" על הסכם השתתפות בית הספר ולעמוד בהסכם
- לוודא קיום סדנאות, מפגשים ולמידה כנדרש לצוות מחנכי השכבה ולתלמידי השכבה טרם היציאה למסע
- לוודא קיום מפגשי סיכום, הערכה ומשוב בקרב המורים והתלמידים לאחר המסע

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים דיאלוג, משוב והערכה
- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המשתתפים במיזם
- מספר תלמידי כיתות י"א המשתתפים במיזם

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה היציאה למסע לחיזוק הערכים הציוניים, היהודיים, הדמוקרטיים והחברתיים?
- באיזו מידה תרם המסע למוכנות ולנכונות התלמידים לתרום לקהילה ולחברה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער - אגף שלי"ח וידיעת הארץ

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- "מסע ישראלי" באתר מינהל חברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: ההמנון הלאומי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- "ערכת התקווה" – העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

יעד 1

- קיום מגוון פעילות להעמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
- שילוב ההמנון הלאומי במהלך הלמידה בתחומי דעת ובזמנים שונים:
- באזרחות (כיתה ט'), כיתות י"א/י"ב, במסגרת הנושא: מאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית - סמלים)
- בהיסטוריה (כיתה י'), במסגרת הנושא: הלאומיות בישראל ובעמים - מאפייני התנועות הלאומיות בכלל והתנועה הציונית בפרט)
- עיסוק בסמלי המדינה תוך הכרת האישים, התהליכים והאירועים הקשורים בעיצוב סמלי המדינה ובבחירתם
- התייחסות לזיקה בין עם ישראל לארץ ישראל בהמנון הלאומי ובירור זיקה אישית ביחס אליו

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת אופן השילוב של ההמנון כאורח חיים הבית-ספרי
- בדיקה וליווי של הנושאים הנלמדים בהקשר להמנון

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר הפועלים להעמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי
- מספר בתי הספר בהם משולב הנושא במסגרות שונות
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמה ההיכרות עם ההמנון לזיקה האישית והקבוצתית למדינה?
- באיזו מידה תרם שילוב ההמנון בתחומי הדעת להעמקת הלמידה בנושא?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למזכירות הפדגוגית
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- אודות "ערכת התקווה"
- יחידת העמקה בנושא: ההמנון - "התקווה"

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שעת חינוך - תכנית הליבה

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת שעת חינוך - תכנית הליבה לכיתות ז'-י"ב

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- הפעלת תכנית הליבה בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית"
- הפעלת התכנית כחלק מהתכנית החברתית ערכית קהילתית של בית הספר
- שילוב תכנית הליבה בתחומי הדעת, בתעודת הבגרות החברתית ובתכנית "חינוך אישי"
- מפגשי למידה בית ספריים ומחוזיים למחנכים להטמעת תכנית הליבה

שעות הוראה בתחום:

- בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית" - שעת החינוך בעל יסודיים נועדה לחינוך חברתי ולכישורי חיים על-פי לחלוקה הבאה:
 - 2 ש"ש לכיתה ז' שינתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות על-פי תכנית הליבה החינוכית
 - 1 ש"ש לכיתות ח'-ט' שינתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות בנושא תכנית הליבה החינוכית
 - 1 ש"ש לכיתות י'-י"ב שינתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות
- מחצית מהשעות השנתיות תינתן בנושא הליבה החברתית בהתאם למפורט ביעד, המחצית השנייה תינתן בנושא כישורי חיים בהתאם למפורט ביעד 2
- בבתי הספר של החמ"ד - על פי המפורט בפרק ג' (תכנית מתואמת בין ליבה חברתית לכישורי חיים ולחינוך למשפחה)

תפקיד המנהל/ת:

- להכיר את תכנית הליבה ולפעול להשגת יעדיה
- להקצות למחנכים זמן במערכת לעבודה בהנחיית הרכז החברתי
- לבנות יחד עם השותפים הפדגוגיים תכנית מערכתית ערכית לכלל תלמידי בית הספר
- ליידע את ההורים לגבי תכנית הליבה ומשמעותה בחיי בית הספר

פיתוח מקצועי:

- למחנכים ולמורים - בין 15-30 שעות בשנה בהתאם למתווה המקצועי (ברמה ארצית, מחוזית, רשותית או בית ספרית)
- למחנכים חדשים - 30 שעות שנתיות בתכנית הליבה החברתית ערכית

הדרכה:

- מדריכי האגף החברתי קהילתי מנחים את הצוותים

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משותב והערכה בזמנים קבועים
- בדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש ליישום התכניות הכיתתיות והבית-ספריות בהתאם לפעולות שהוגדרו
- בחינת המידה בהם הערכים הנלמדים מיושמים בהתנהגותם של באי ביה"ס
- הערכת התכנית בהתאם למימדי ההערכה שנקבעו בחוזר מנכ"ל של החינוך החברתי תש"ע נוב' 2010

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המפעילים את תכנית הליבה לשעת חינוך
- מספר בתי הספר המקצים שעת חינוך אחת לשבוע בכל שכבת גיל
- מספר בתי הספר בהם הוכשרו רכזי החינוך החברתי להדריך את המחנכים להטמעת תכנית הליבה
- מספר בתי הספר בהם עברו המחנכים הכשרה להוראת תכנית הליבה לשעת חינוך

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו הלמידה וההתנסות בשעת חינוך לטיפול מיומנויות חברתיות; לטיפול ערכי יסוד של סולידריות ומעורבות חברתית; לטיפול אחריות אישית; להזדהות עם מדינת ישראל והחברה הישראלית; ולפיתוח מנהיגות ייצוגית וייעודית?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל פדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- "תכנית הליבה לשעת חינוך" באתר המינהל לחברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: זיכרון השואה

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- חינוך וחיזוק הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיה

האכלוסייה:

- כיתות י"א-י"ב בכל בתי הספר הממלכתיים והממלכתיים דתיים

הפעולות:

- השתתפות בימי עיון "במכוני השואה" אשר יתמקדו בנושאים ערכיים כגון: ייחודיותה של השואה, זיכרון השואה ומשמעותה
- כהשלמה לפרקי הלימוד בתכנית הלימודים בהיסטוריה
- ארגון והדרכה בסיוע מדריכי "מכוני השואה" ובליווי התכנית הכוללת: סיור במוזיאון, סדנאות פעילות ומפגש עם ניצול שואה
- לידיעה: משרד החינוך מסייע במימון הסעת התלמידים ל"מכוני השואה" על-פי הקריטריונים שנקבעו בנושא

שעות הוראה בתחום:

- מחנכי כיתות י"א-י"ב יעבירו שיעורי הכנה טרם היציאה ליום העיון במסגרת שעת חינוך
- במסגרת שעת חינוך תיערך פעילות סיכום ויועבר משוב

תפקיד המנהל/ת:

- קיום תהליכי למידה (על פי חוזר מפורט שהופץ על-ידי מינהל חברה ונוער, אגף של"ח, מינהלת פולין וניתן להורדה באתר המינהל)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת ההתקדמות בהיכרות עם ייחודיותה של השואה, זיכרון השואה ומשמעותה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שהשתתפו בימי העיון ב"מכוני השואה"
- מספר בתי הספר שהיו שותפים בליווי ובהדרכה בתכנית
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:
- באיזו מידה תרמה התכנית להיכרות עם זיכרון השואה?
- באיזו מידה תרמה התכנית לחיזוק ולהנחלת מורשת השואה ומשמעויותיה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער - אגף של"ח וידיעת הארץ ומטה משלחות נוער לפולין

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- "מסעות לפולין" באתר המינהל לחברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תנועות הנוער

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בפעילויות תנועות הנוער

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- העמקת הקשר בין בתי הספר לסניפי תנועות הנוער המצויים ביישוב
- ביצוע שבוע תנועות הנוער בבתי הספר
- סיוע בגיוס חניכים תוך עידוד תלמידי בית הספר להצטרף לתנועות הנוער
- העסקת מתנדבי שנת שירות מטעם התנועות

תפקיד המנהל/ת:

- להכיר את תנועות הנוער הפועלות ברשות
- לוודא שרכז החינוך החברתי יהווה איש קשר בית ספרי לחיזוק הקשר עם תנועות הנוער
- ליצור שותפויות עם תנועות הנוער
- לקיים את שבוע תנועות הנוער בתחילת שנה"ל
- למנות מלווה בית ספרי למתנדבי שנת השירות הפועלים בבית הספר
- לאפשר לתלמידי כיתות י"א להבין את חשיבות ההצטרפות לשנת שירות בתנועות

פיתוח מקצועי:

- למחנכים בבית הספר, לנציגי הרשות ובמחוז – הנושא ישולב כחלק אינטגרלי במסגרת הפיתוח המקצועי

הדרכה:

- מדריכי האגף החברתי קהילתי, תלמידים ונוער במינהל חברה ונוער מנחים את המחנכים בנושא

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בחינת הפעולות שנועדו לעודד ההצטרפות לתנועה
- מעקב אחר מספרי התלמידים המשתתפים בתנועות הנוער ביישוב

יעד 1

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המעודדים השתתפות בתנועות הנוער השונות
- מספר בתי הספר בהם מרבית התלמידים משתתפים בתנועת נוער
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמה ההשתתפות בתנועת הנוער לחיזוק השייכות?
- באיזו מידה תרמה ההצטרפות לתנועת הנוער לתחושת המעורבות החברתית?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי מינהל חברה ונוער במחוזות
- למחלקה לתנועות נוער במטה מינהל חברה ונוער

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- אתר מועצת תנועות הנוער
- "תנועות הנוער" באתר מינהל חברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מעורבות חברתית

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימות:

- העמקת החינוך למעורבות חברתית
- הטמעת ערך השליחות הציבורית והכנת הנבחרים לתפקידם

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- הקמת מועצות תלמידים נבחרות בבתי הספר
- ביסוס שיתופי פעולה בין נציגי בתי הספר לקהילה ולבני הנוער
- קיום מפגשים של תלמידים ושל בעלי תפקידים ממגזרים שונים בחברה הישראלית (עולים-ותיקים; יהודים-ערבים; דתיים-חילוניים)
- קיום דיאלוג מתמשך עם מקבלי החלטות ומנהיגים שונים (ביקורים בכנסת, בתי משפט, שלטון מקומי, אקדמיה ועוד)
- הרחבת מעגל בני הנוער המעורבים והמתנדבים בקהילה בתכניות כמו: "מחויבות אישית", "בגרות חברתית" ו"עמ"ן"
- חיזוק הקשרים בין מוסדות החינוך בקהילה באמצעות תכנית כמו: "מתנדבים בחינוך"

תפקיד המנהל/ת:

- לעודד בחירת מורה מנחה להובלת הנושא בבית הספר
- לוודא הקמת מועצת תלמידים
- לעודד יישום התכניות למעורבות חברתית והתנדבות ("מחויבות אישית" ו"בגרות חברתית")

פיתוח מקצועי:

- למחנכים בבית הספר ולמנחים – הנושא ישולב במסגרת הפיתוח המקצועי כחלק אינטגרלי
- פיתוח חומרים ועיסוק בנושא: התמודדות תלמידים ומורים בנושאים אקטואליים הקשורים לפעילותם

הדרכה:

- ליווי והדרכת מורים ומנחים להנחיית מועצת התלמידים וכלל באי בית הספר
- ליווי והדרכת מורים ומנחים לתכניות למעורבות חברתית והתנדבות

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי משוב והערכה בקרב התלמידים והמורים בזמנים קבועים
- בחינת השפעת המעורבות והשותפות של מועצות התלמידים על האקלים החברתי קהילתי בבית הספר

יעד 1

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם התלמידים שותפים בפעילות חברתית קהילתית
- מספר בתי הספר הלוקחים חלק פעיל בפעילויות רשותיות, מחוזיות וארציות
- מספר בתי הספר בהם המועצה הבית ספרית הנה גוף בעל חזון, יכולת שינוי והשפעה, המעורב בתהליך קבלת ההחלטות בבית הספר והשותף להן

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה המפגשים עם נציגי מועצות התלמידים תורמים לשיפור אקלים בית הספר ונותנים ביטוי לאורח חיים דמוקרטי?
- באיזו מידה פעילות למועצת התלמידים משפיעה על התנהלות הקהילה הבית ספרית והחוץ בית ספרית?
- באיזו מידה תרם התהליך החינוכי למעורבות חברתית לקידום הסולידריות בבית הספר ובקהילה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למינהל חברה ונוער במחוזות

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- "מעורבות חברתית קהילתית ואזרחית" באתר מינהל חברה ונוער
- מועצת תלמידים ונוער - מינהל חברה ונוער
- מועצת התלמידים והנוער הארצית - או"ח

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תרבות הפנאי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- טיפוח תרבות הפנאי של בני הנוער

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

פעולות מינהל חברה ונוער ומטה משרה"ח:

- הקמת ועדה לניסוח תכנית אב למדיניות הפנאי לבני נוער המורכבת מבעלי תפקידים במשרד החינוך, בחברה למתנ"סים, בשלטון המקומי וביחידות הנוער, במועצת תלמידים ונוער ארצית, בתנועות הנוער ועוד.
- הקמת צוותי עבודה במסגרת תת ועדות בוועדה לתרבות הפנאי: ועדה אקדמית, ועדת תקציב, ועדה למגזר השלישי, ועדת סטנדרטים, ועדה לתכניות לאומיות
- למידה ומחקר על תרבויות הנוער בישראל היום בשיתוף עם אוניברסיטאות ומכללות (אוניברסיטת בר אילן, אוניברסיטת תל אביב ומכללת אורנים)
- הפיכת תחום תרבות הפנאי לתחום מובחן באקדמיה בשיתוף משרד החינוך

פעולות בשיתוף הרשות:

- זיהוי הערכים, הצרכים, הרצונות והקשיים של בני נוער בישראל בשעות הפנאי
- יצירת מקור מידע שוטף לשנים הבאות לעוסקים בחינוך הפנאי על תרבויות הנוער בישראל ותרבויות הפנאי
- עידוד מחקרים העוסקים בתרבות הנוער (כמקור מידע שוטף לשנים הבאות) ופיתוח פעילויות בהתאמה לכך
- בניית תכנית אב למדיניות הפנאי לבני נוער בישראל
- תקצוב מסגרת שעות הפנאי לבני נוער בהתאמה לתכנית האב

פעולות ברמת מנהלי בתי הספר:

- הזמנת מרצים אורחים מהאקדמיה, מהקהילה ומהורי התלמידים להרצות בנושא תרבות הפנאי
- יצירת שולחנות עגולים לשיח על משמעות תרבות הפנאי של הנוער בימינו
- זיהוי מרכיבי תרבות הפנאי של תלמידי ביה"ס ובניית תכנית עבודה בית ספרית בהתאם

פעולות בשיתוף הנוער:

- הקמת קבוצות שיח של בני נוער במסגרת התפיסה החינוכית "הנוער בוחר בערך כדרך", בכ-40 רשויות מקומיות לבירור סוגיית תרבויות הנוער בישראל היום.
- שילובם של הסטודנטים מהאקדמיות בדיונים שיתקימו בקבוצות השיח לצורך מחקר של הסטודנטים על תרבות הנוער.
- שיתוף בני הנוער ברשויות המקומיות לבירור תרבות הנוער על בסיס התפיסה החינוכית "הנוער בוחר בערך כדרך".

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- אתר מינהל חברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- מימוש מטרות חוק החינוך הממלכתי המתוקן (תש"ס)

נגזרת מיעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

הרעיון:

- החינוך לערכים נקבע כאחד היעדים המרכזיים של הפעילות השוטפת בבית-הספר
- החינוך לערכים תורם לעיצוב אישיותו של הלומד הצעיר, לקשר ולקרבה למורשת הלאומית והאוניברסלית, ו אף משפיע על יצירת אקלים תומך ומעצים בבית-הספר - כל אלה הם מאבני היסוד של מטרות החינוך
- בשנת תש"ס החליטה הכנסת על עריכת תיקונים ושינויים בחוק החינוך הממלכתי עקב שינויים שהתחוללו בחברה הישראלית ובמערכת החינוך במדינת ישראל שדרשו התאמות בין מטרות החינוך הממלכתי לבין המציאות החינוכית של ימינו
- התיקון לחוק נתקבל בכנסת ביום ט"ז באדר א' התש"ס (22 בפברואר 2000). הצעת החוק ודברי ההסבר לה פורסמו בהצעת חוק 2766, מיום כ"ז בחשוון התשנ"ט (16 בנובמבר 1998)

האכולוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בבתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות ברמת בית-הספר:

- ביור מהות הערכים העומדים בבסיס סעיפי חוק החינוך הממלכתי המתוקן, בחינתם, ניתוח המרכיבים שלהם והענקת פרשנות ההולמת את ציבור בית-הספר
- בחינת פעולות בית-הספר לאור מטרות החינוך המוגדרות בתיקון לחוק
- זיהוי, הדגשה והבלטה של הערכים שמזמנים תחומי הדעת

דוגמאות לפעולות שנעשות ברוח הערכים הנכללים בחוק:

- ההצעה: ערכת התקווה - העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי במערכת החינוך ובתנועות הנוער
- לטיפוח הערכים: כיבוד הזהות התרבותית, נאמנות למדינה (על-פי סעיף 1)
- ההצעות: ביקור תלמידים בכנסת ובבתי-משפט, פעילות לחינוך אזרחי לתלמידים ולפיתוח מקצועי עבור מורים; פעילויות בנושא שוויון בין המינים
- לטיפוח הערכים: הנחלת העקרונות שטמונים בהכרזה על מדינת ישראל, שמירה על החוק, על ערכים דמוקרטיים, על שוויון זכויות חברתי (על-פי סעיף 2)
- ההצעה: מדרשות (תרבות תורנית): עריכת סמינרים של 2 - 3 ימים לתלמידי כיתות ט'-י"ב
- לטיפוח הערכים: לימוד תורת ישראל, מורשת ישראל והמסורת היהודית (על-פי סעיף 4)
- ההצעות: טיפוח זיכרון השואה ומשמעויותיה באמצעות ימי עיון במרכזים להנחלת זיכרון השואה, יציאה של משלחות ממלכתיות של נוער לפולין, הענקת מלגות לתלמידים היוצאים לפולין
- לטיפוח הערכים: אהבת האדם, כיבוד המורשת (על-פי סעיף 1), תודעת זכר השואה והגבורה ותולדות העם היהודי (על-פי סעיף 4)

משימת שגרה
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

- ההצעות : חיזוק הקשר בין החברה הישראלית לבין מערכת החינוך : לדוגמה תכנית 'מתנדבים לחינוך', מחויבות אישית, וכן מינוי מתאמים ברשויות ובבתי-הספר, הדרכתם והכשרתם ; מתן תעודת בגרות חברתית על פעילות מתמשכת של בני נוער למען הקהילה ; חיזוק החינוך הבלתי פורמלי ברשויות : "נוער בוחר בערך כדרך" : - תכניות חברתיות ערכיות לכלל הנוער ברשויות המקומיות, טיפוח מדריכים צעירים ברשויות המקומיות
- לטיפול הערכים : מעורבות בחיי החברה הישראלית, תרומה לקהילה, התנדבות, נכונות לקבל תפקידים, חתירה לצדק חברתי (על-פי סעיף 9)
- ההצעות : הכנה לצה"ל ולשירות לאומי אזרחי, השתתפות בשבוע גדנ"ע ומייצג חילות, השתתפות במרכזי הכנה לצה"ל ברשויות, השתתפות במיזם "דרך ערך", שבמרכזו מפגש בין מחנכים למפקדים כמובילי תהליך חינוכי.
- לטיפול הערכים : נאמנות למדינה ואהבת הארץ (על-פי סעיף 1), מעורבות בחיי החברה הישראלית או תרומה לקהילה (על-פי סעיף 9)
- ההצעה : מיזם "מסע ישראלי" - לכיתות י"א
- לטיפול הערכים : אהבת הארץ (על-פי סעיף 1), לימוד תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל (על-פי סעיף 3) עידוד פעילות גופנית (על-פי סעיף 6), לימוד תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל (על-פי סעיף 3), יחס של כבוד וזיקה לארץ, לנופיה, לחי ולצומח (על-פי סעיף 10)
- ההצעה : חובת תלבושת אחידה בבתי-הספר תוך שיתוף פעולה בין צוות בית-הספר, פעילות ועד ההורים ומועצת התלמידים.
- לטיפול הערכים : שוויון (על-פי סעיף 2), חתירה לצדק חברתי (על-פי סעיף 9)
- ההצעה : "נעלה לירושלים"
- לטיפול הערכים : אהבת הארץ, נאמנות למדינה (על-פי סעיף 1) לימוד תולדות ארץ ישראל ומורשת ישראל (על-פי סעיפים 3 ו-4)
- ההצעה : מיזמים משותפים עם עמותות ועם קרנות פילנתרופיות להפעלת תכניות ייחודיות לחיזוק החינוך הערכי בדגש על זהות יהודית-ציונית ועל מורשת ישראל
- לטיפול הערכים : כיבוד המורשת, נאמנות למדינה, אהבת הארץ (על-פי סעיף 1), לימוד תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל (על-פי סעיף 3), מורשת ישראל ומסורת יהודית (על-פי סעיף 4)
- ההצעה : חידון התנ"ך למבוגרים לטיפול הערכים : כיבוד הזהות התרבותית (על-פי סעיף 1), לימוד תורת ישראל, מורשת ישראל והמסורת היהודית (על-פי סעיף 4), טיפוח סקרנות אינטלקטואלית (על-פי סעיף 7)
- ההצעה : חיזוק תנועות הנוער
- לטיפול הערכים : פיתוח אישיות הילד והילדה, יצירתיותם וכישרונותיהם השונים (על-פי סעיף 5), קבלת תפקידים מתוך מסירות ואחריות, טיפוח מעורבות בחברה הישראלית (על-פי סעיף 9)
- ההצעה : מפעלי תרבות יהודית, חשיפה לאירועי תרבות בדגש על תלמידים מהפריפריה החברתית-גיאוגרפית, פרויקטים מוזיקליים ברשויות (פסטיבלים, קונצרטים, ירידים)
- לטיפול הערכים : הרחבת האופקים התרבותיים וחשיפה לחוויות אומנותיות (על-פי סעיף 5), ביסוס ידיעות על היצירה האנושית, עידוד תרבות הפנאי, לימוד מורשת ישראל והמסורת היהודית (על-פי סעיפים 4 ו-6), שוויון הזדמנויות (על-פי סעיף 8)
- ההצעות : חיזוק החוסן האישי של תלמידים נושרים באמצעות הפעולות הנערכות ביחידות לקידום נוער ברשויות, בחינוך הפורמלי, פעולות לנוער עולה בסיכון
- לטיפול הערכים : חתירה לצדק חברתי, עזרה הדדית (על-פי סעיף 9), הענקת שוויון הזדמנויות (על-פי סעיף 8)

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

פעולות ברמה הארצית:

- קיום ימי עיון ארציים למפקחים, למנהלי בתי ספר, למדריכים ולמורים בתחומי דעת שונים
- ימי העיון יעסקו בערכים אוניברסאליים, כמו: כבוד האדם, אחריות, יושרה, צדק, אהבת הזולת תוך מתן דגש על הוראה המפנה מקום וזמן לעיסוק בערכים הטמונים במקצועות הלמידה
- המטרה של ימי עיון אלו היא פתיחת ערוצים מגוונים ליצירת קישורים רלוונטיים לחיי התלמידים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' תכניות אסטרטגיות בחינוך לערכים
- למינהל חברה ונוער
- לאגף לחינוך על יסודי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חינוך אזרחי ודמוקרטי

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

משימות השגרה בזיקה ליעד:

- א. חינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים
- ב. חינוך לחיים משותפים

נגזרת מיעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרות:

- העמקת החינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים, פיתוח מודעות בקרב התלמידים לסוגיות מרכזיות בחברה הישראלית, עידוד אקטיביזם חברתי ומעורבות אזרחית
- העמקת החינוך לחיים משותפים, לסובלנות ולהכרת "האחר", הכרת ריבוי התרבויות בחברה הישראלית תוך גילוי כבוד כלפיהן, יכולת לנהל דיון ומחלוקת עם אחרים מתוך חוסר הסכמה, הפחתת הניכור בין קבוצות בחברה

האכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

פעולות בית-הספר:

לחינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים

- שילוב חינוך אזרחי ועיסוק באקטואליה על בסיס אירועים יום-יומיים ובתחומי הדעת השונים
- עיסוק בחומרים אקטואליים מתוך המדיה הכתובה והמתקשבת תוך הקניית מושגים, ידע, כלים לדיון ולביקורת
- שילוב מרכיבים אזרחיים ודמוקרטיים בתכנון סיורים וטיולים של בית-הספר (ביקורים באתרים ובמוזיאונים העוסקים בחברה הישראלית, ביקור בכנסת וכו')
- עריכת טקסים, פעילויות וימי שיא במועדים אזרחיים: יום הזיכרון ליצחק רבין (י"ב חשוון), יום זכויות האדם (10 בדצמבר), יום השואה הבין-לאומי (27 בינואר), יום ההולדת לכנסת (ט"ו בשבט), יום האישה הבין-לאומי (8 במרס), היום הבין-לאומי למאבק בגזענות (21 במרס), יום העצמאות (ה' אייר)
- עידוד מפגשים של התלמידים עם הזהויות השונות בחברה הישראלית (יהודים-ערבים-דרוזים, חרדים-דתיים-מסורתיים-חילוניים, עולים-ותיקים, וכו') והכרת זהויות ותרבויות אלו
- פיתוח סביבת למידה העוסקת בסמלי המדינה, בזכויות אדם, באקטואליה, במועדים שונים ובאישים
- עידוד למעורבות אזרחית ולאקטיביזם של התלמידים בדרכים שונות ובמסגרות שונות של בית-הספר

לחינוך לחיים משותפים

- גיבוש חזון ומטרות של בית-הספר בנושא (בהתבסס על חזון המנכ"ל שיתפרסם בנושא)
- מפגשי הכנה, עיבוד וליבון הסוגיות הרגשיות הכרוכות ב"הכרת האחר" והמפגש עמו
- עידוד פעילויות מגוונות להכרת תרבויות שונות בחברה הישראלית בסובלנות ובכבוד
- עידוד מפגשים עם תלמידים מבתי-ספר אחרים כנקודת שיא בתהליך החינוכי
- טיפול מתמשך במניעת עמדות קיצוניות ו/או גזעניות

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

פיתוח מקצועי:

- למורים- הנושא ישולב במסגרת הפיתוח המקצועי הניתן במטה לחינוך אזרחי, בקורסי אזרחות ובקורסי התפתחות מקצועית של מינהל חברה ונוער

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לרפרנטים של המטה לחינוך אזרחי במחוזות
- למפמ"ר אזרחות

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- המטה לחינוך אזרחי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הטמעת אשכול "תרבות, דת ומורשת" בבתי ספר ערביים במסגרת תכנית הלימודים

האוכלוסייה:

- כיתות ב'-ט' בבתי ספר במגזר הערבי

הפעולות:

- הטמעת תכנית הלימודים המעודכנת בנושא הדת "תרבות האסלאם"
- הטמעת תכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית
- הטמעה ופיתוח חומרי למידה בהתאם לתכנית הלימודים החדשה במורשת הערבית
- הכשרת מורים להוראת המקצוע החדש "המורשת הערבית"
- הטמעת חומרי הלמידה במקצוע דת "תרבות האסלאם"

שעות הוראה בתחום:

- 2 ש"ש בהתאם לתכנית הליבה מכיתה ב' עד כיתה ט' במסגרת השעות הרגילה

פיתוח מקצועי:

- מורה אחד לפחות, משכבות ב' –ט', ישתתף בפיתוח מקצועי באשכול "תרבות, מורשת ודת" המופעל ע"י המזכירות הפדגוגית והמנהל הפדגוגי בהיקף של 30 שעות

הדרכה:

- תינתן ברמה בית ספרית, מחוזית וארצית לפי הצורך
- תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י המפקחים המרכזים במזכירות הפדגוגית והאגף לחינוך יסודי
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות המיועדות להוראת האשכול החדש
- איתור המורים המומחים להוראת המקצוע
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל והמפמ"ר בהטמעת התכנית בהתאם ליעדים שנקבעו
- בחירת חומרי הלמידה המאושרים ע"י המשרד

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משותב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם נלמד האשכול "תרבות, מורשת ודת" בכל אחת מכיתות ב'–ט'
- מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לתכנית העבודה שנקבעה ע"י המזכירות הפדגוגית והמנהל הפדגוגי
- מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי ההוראה למידה שפותחו ואושרו ע"י המשרד
- מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת המקצוע לחיזוק הטמעת ערכים חברתיים מהתרבות ומהמורשת הערבית?
- באיזו מידה תרם העיסוק בנושא להיכרות התלמידים את התרבות והמורשת הערבית?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- האגף לחינוך במגזר הערבי במזכירות הפדגוגית
- האגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מורשת ותרבות- במגזר הדרוזי

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הטמעת מקצוע מורשת ותרבות - במגזר הדרוזי, במסגרת תכנית הלימודים

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר העל יסודיים הדרוזים

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת תכנית הלימודים הרגילה, כחלק מתכנית הלימודים:

- 2 ש"ש בחט"ב
- 1-5 יחידות בגרות

הנושאים הנלמדים בתכנית:

שם הציר	כיתות ז-ט	כיתות י'-י"ב תכנית חובה	כיתות י'-י"ב לבחירה עד 5 יח"ל
ערכים, מצוות ומנהגים	2 ש"ש	50 שעות	
מוסדות דתיים ומסורתיים וארגון עדתי	2 ש"ש		90 שעות
מורשת עממית	2 ש"ש	10 שעות	
המורשת ההגותית המונוטאיסטית	2 ש"ש		90 שעות
התפתחות העדה הדרוזית "ייחודיות והשתלבות"	2 ש"ש	120 שעות	

הפעולות:

- הטמעת המורשת והתרבות של העדה לשמירת צביונה הייחודי
- חיזוק תחושת הזהות ותחושת ההשתייכות הן לעדה והן למדינה
- טיפוח תחושת השייכות והזהות של הלומדים עם העדה בהלימה לחינוך הלומדים, אזרחי העתיד, לנאמנות למדינת ישראל ולערכי הדמוקרטיה

פיתוח מקצועי:

- מורה אחד לפחות מכל ב"ס ישתתף בפיתוח מקצועי בתכנית הלימודים החדשה ובערכים דרוזים המופעל ע"י המפמ"ר במרכזי פסג"ה בהיקף של 30 שעות

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש
- שיבוץ מורים/ות דרוזים שעברו הכשרה במקצוע המורשת הדרוזית
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל ומפמ"ר המורשת הדרוזית

הדרכה:

- תינתן בבת"ס הניגשים לבגרות
- תינתן בחט"ב בהתאם לצורכי ביה"ס
- ההדרכה תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י מפמ"ר המורשת והממונה על החינוך הדרוזי
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם נלמד המקצוע בכל אחת מהכיתות
- מספר בתי הספר שפועלים בהתאם לתכנית הלימודים
- מספר בתי הספר שמשתמשים בחומרי ההוראה-למידה שפותחו ע"י המפמ"ר
- מספר בתי הספר שיצרו מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם והמדריך הבית ספרי
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הלמידה במסגרת המקצוע לחיזוק החיבור למורשת הדרוזית?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה על החינוך הדרוזי והצ'רקסי
- למפמ"ר המורשת הדרוזית
- למפקח המחוזי למגזר הדרוזי והצ'רקסי במחוז הצפון

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: הכרת הארץ ואהבת מולדת

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- חיזוק החינוך להכרת הארץ ואהבתה, טיפוח מחויבות ואחריות לארץ ישראל (לנוף, לטבע, לאדם ולחברה) ולמדינת ישראל

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים

הפעולות:

- בניית תכנית סיורים וטיולים על פי תכנית "הליבה להכרת הארץ ואהבת המולדת"
- הכשרת רכז הטיולים בבית הספר
- יציאה לסיורים ולטיולים על פי כללי חוזר מנכ"ל "טיולים במערכת החינוך"
- הכנת המורים והתלמידים לקראת היציאה לטיול
- פעולת סיכום ומשוב בבית הספר לאחר החזרה מהסיור/הטיול

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת שעת חינוך - מחנכי כיתות ז'-י"ב יעבירו שיעורי הכנה טרם היציאה לסיור/לטיול
- במסגרת שעת חינוך - תיערך פעילות סיכום ומשוב

תפקיד המנהל/ת:

- למנות רכז טיולים בכתב על פי חוזר מנכ"ל "טיולים במערכת החינוך"
- לוודא השתתפותו של רכז הטיולים בהכשרה מתאימה מטעם המשרד
- להקים וללוות את הצוות הבית ספרי בגיבוש תכנית הטיולים והסיורים הרב שנתית בבית הספר
- לוודא קיומן של הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה: טרם היציאה לטיול- בטיול - סיכום ועיבוד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכים סדירים להערכת הפעולות המרכזיות בתכנית על כל שלביה: טרם היציאה לטיול- הטיול -סיכום ועיבוד

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 1

המשך הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם רכז הטיולים עבר הכשרה מתאימה
- מספר בתי הספר שהגישו לאישור תכנית טיולים על פי מתווה התכנית

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה תכנית הטיולים והסיורים של בית הספר להכרת הארץ ואהבתה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למינהל חברה ונוער - אגף של"ח וידיעת הארץ

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- של"ח וידיעת הארץ – מינהל חברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חינוך ערכי לקידום ערכים יהודיים, ציוניים, ישראלים, דמוקרטיים וחברתיים

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, ישראלים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- הטמעת ניסיונית של תכנית אב לחינוך ערכי המשלבת את החינוך הערכי באופן רב תחומי, רב שנתי, תהליכי וספירלי

האכלוסייה:

- 42 בתי ספר על יסודיים על פי ההמלצות שהוגשו על ידי חברי הוועדה לחינוך ערכי לשר החינוך

מפעולות הוועדה:

- תכנון הצעדים להטמעת המלצות הוועדה שהוגשו לשר החינוך בשנת תשע"ב
- הפעלת קורס מנחים מכלל אגפי משרד החינוך להטמעת התכנית
- הקמת צוות מפמ"רים לשילוב הערכים בהוראת תחומי הדעת
- הערכה ומדידה של הטמעת התפיסה בקרב 42 בתי ספר הלוקחים חלק בניסוי
- הכשרת פרחי ניהול של בתי ספר לתפיסה החינוכית המשלבת
- קיום כנס למנהלי בתי ספר שלוקחים חלק בניסוי
- הכנת חוברת המתארת חמישה בתי ספר המדגימים תכנית בית ספרית לשילוב החינוך הערכי בתחומי הדעת, בחינוך החברתי-רגשי ובאורח החיים הבית ספרי
- הקמת שולחנות עגולים בכל מחוז המורכבים ממנהל חברה ונוער, מפקח כולל, שפ"י, מפמ"רים ונציגי אקדמיה לגיבוש תכנית עבודה משותפת והיכרות עם תכנית האב

תפקיד המנהל/ת:

- הקמת ועדת היגוי בית ספרית לחינוך ערכי לצד צוותי עבודה בית ספריים אינטגרטיביים
- גיבוש תכנית עבודה אינטגרטיבית על פי ציר ערכי מארגן לכל שכבת גיל ויישומה
- הצגת התפיסה המשלבת ערכים בתחומי הדעת ודיון אודות ההשלכות על הצוות ועל התלמידים
- ליווי והנחיית הצוותים בעבודה המשלבת את הערכים בתחומי הדעת
- למידת עמיתים לשיתוף בסוגיות מרכזיות, בהצלחות, בקשיים וכו'

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכים לבדיקת הפעולות המרכזיות בתכנית הבית ספרית המשלבת
- קיום מפגשי למידה, הערכה ובקרה אודות יישום התכנית ומשמעותה

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- אתר מינהל חברה ונוער
- שפ"י net

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי המחוזות
- מינהל חברה ונוער
- למרכזי הדרכה במחוזות
- למפמ"רים בתחומי הדעת
- לשפ"י

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שוויון בין המינים

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 1

מטרה:

מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

העמקת החינוך לערכים

משימת השגרה בזיקה ליעד:

משימת שיגרה בזיקה ליעד 1: קידום השוויון בין המינים

מטרות ספציפיות:

- הבטחת נגישות שווה להתנסויות חינוכיות המקדמות תלמידים ותלמידות על פי הכישורים, המיומנויות וההתאמה האישית, באופן ענייני ולא סטריאוטיפי
- העצמת הבנות והבנים תוך הרחבת רפרטואר ההתנהגויות החברתיות והלימודיות של כל אחד ואחת

האוכלוסייה:

כלל התלמידים והתלמידות בחינוך העל יסודי

הפעולות:

- טיפוח שיח מגדרי רציף המכוון לצמצום פערים בין השני המינים תוך טיפוח כישורים ותחומי עניין
- קידום שוויון הזדמנויות לשני המינים בתנאים שוויוניים בכל תחומי חיי בית הספר
- מתן הזדמנות שווה לשני המינים בצריכת משאבים רוחניים וחומריים
- זימון התנסויות שונות לבנות ולבנים בגן ללא קשר לציפיות חברתיות וסטריאוטיפים חברתיים
- התייחסות באופן שוויוני לשני המינים בשפה הדבורה ובשפה הכתובה
- הפעלת דרכי הוראה-למידה-הערכה המאפשרות שוויון הזדמנויות ומתאימות לסגנונות למידה ולצרכים של בנות ובנים
- בחינה ביקורתית של חומרי הלמידה הקיימים ואירועי אקטואליה

פיתוח מקצועי:

- במסגרת פיתוח מקצועי

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה על שוויון בין המינים באגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- [חוזר מנכ"ל תשס"ג/4\(ד\): חינוך לשוויון מגדרי במוסדות החינוך](#)
- [אתר היחידה למגדר ושוויון בין המינים בחינוך](#)

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אקלים מיטבי

יעד 2

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות

האכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות:

- הפעלת תכנית הליבה בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית"
- הפעלת התכנית כחלק מהתכנית החברתית ערכית קהילתית של בית הספר
- הקמת צוות אקלים מוביל בית ספרי ועבודה מבוססת נתונים (מיצ"ב ו/או אח"מ)
- יצירת מבנים ארגוניים לדיאלוג קבוע ומובנה בין ההנהלה לצוות, בין מורים לתלמידים, בין מורים להורים
- קביעת מדיניות אחידה, עקבית, הוגנת וידועה מראש לכל באי בית הספר הבאה לידי ביטוי בתקנון מוסכם
- פיתוח מנהיגות וסמכות בקרב הצוות החינוכי תוך מתן כלים לצוות ולמורים להתמודדות עם אירועי משמעת ואלימות
- הגברת המוגנות של הצוות החינוכי והתלמידים
- טיפול ייעודי בתלמידים המאופיינים בבעיות התנהגות (שיטת עוצמה, מרכזים טיפוליים בשירותים הפסיכולוגיים וכד')
- טיפול ייעודי בתלמידים שהחלו להשתמש באלכוהול טבק וסמים (בתוכנית אופ"י)
- יצירת ברית חינוכית עם הורים כחלק מקידום אקלים חינוכי מיטבי
- הפעלת תכנית "כישורי חיים" במערכת ע"י המחנכת ו/או היועצת לפחות 15 שעות בשנת לימודים תוך הקפדה על יישום נושאים המקדמים יעד זה, כגון: חברות, אמפתיה, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת בריונות והצקה (כולל בריונות ברשת), מניעת חרס, מניעת שימוש בסמים, שתיית אלכוהול ומניעת עישון ונרגילות, התנהגות מינית, מניעת הטרדה ופגיעה מינית - במסגרת תכנית "כישורי חיים"
- שילוב תכנית "לי"ב 21" בהתאמה לילדים בעלי צרכים מיוחדים המשולבים בביה"ס או הלומדים בכיתות חינוך מיוחד
- הטמעה של תכניות חינוכיות ייחודיות המשלבות מודלים לניהול שיח רגשי, חברתי וערכי בין המורה לתלמידים

שעות הוראה בתחום:

- בהתאם לאשכול "ליבה חינוכית": שעת החינוך בעל יסודי נועדה לחינוך חברתי ולכישורי חיים בהתאם לחלוקה הבאה:
- 2 ש"ש לכיתה ז' שניתנו במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות על-פי תכנית הליבה החינוכית
- 1 ש"ש לכיתות ח'-ט' שניתן במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות בנושא תכנית הליבה החינוכית
- 1 ש"ש לכיתות י'-י"ב שניתן במהלך כל שנה"ל ע"י מחנכי הכיתות
 - מחצית מהשעות השנתיות תינתן בנושא הליבה החברתית בהתאם למפורט ביעד 1
 - המחצית השנייה תינתן בנושא כישורי חיים בהתאם למפורט ביעד 2
- בבתי הספר של החמ"ד על פי המפורט בפרק ג' (תכנית מתואמת בין ליבה חברתית, כישורי חיים וחינוך למשפחה)

פיתוח מקצועי:

- לצוותי אקלים בבתי"ס - ע"י מדריכי אקלים חינוכי מיטבי המלווים את בתי"ס המשתתפים בתכנית
- ליועצים בבתי"ס העל יסודיים בכל המגזרים – במסגרת הקורסים על פי המתווה המקצועי בהתאם לשלב בו הם נמצאים
- למחנכים - בקורסי "המחנך כמנהל כיתה" בהיקף של 30 שעות

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הדרכה:

- לצוותי אקלים בבתי"ס שבתכנית תינתן ע"י מדריכי אקלים, יועצים ופסיכולוגים, במסגרת מודל ההדרכה.
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה.
- לכלל המחנכים תינתן בנושא "כישורי חיים" באופן שוטף ע"י היועץ הבית ספרי בתדירות של אחת לשלושה שבועות.

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך ההוראה-למידה בהתאם לסילבוס הנדרש במסגרת השעות
- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף ע"י המורה המשתלם, היועץ והמדריך הבית ספרי
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון היועץ הבכיר והמפקח הכולל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות שוטפת בהם
- הקמת צוות אקלים קבוע לקידום האקלים ולטיפול באלמנטים ובהגדרת הסמכות והאחריות שלהם
- יצירת תקנון בית ספרי תוך קיום דיאלוג עם כל באי בית הספר ורענון התקנון בכל שנה
- דיווח על אירועים חריגים וקיום דיון ולמידה מתוך אירועים אלו
- יצירת מענים בית ספריים לטיפול בתלמידים הנפגעים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום תהליכי הערכה לבדיקת ההתקדמות במימוש המשימה בהתאם למדדים שהוגדרו לעיל
- קיום תכנית התערבות המבוססת ניטור (אח"מ, מיצ"ב) המאפשר: לעורר את המודעות של בית הספר לתופעה, להיקפה, לאופייה ולמיקומה ולשמש בסיס נתונים לבניית ההתערבות וכלי הערכה ובקרה לתהליך ההתערבות

מדדי תפוקה:

הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי וצמצום אלימות

- מספר בתי הספר הפועלים על פי הנחיות חוזר מנכ"ל תש"ע 1 (א) ובונים תכניות ליצירת אקלים בטוח ולמניעת אלימות
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשי צוות מוביל אקלים באופן עקבי
- מספר בתי הספר המעדכנים את התקנון מידי שנה ומטמיעים אותו בקרב תלמידים, מורים והורים
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים בחדר מורים בנושאים הבאים: נתוני אח"מ ומיצ"ב, יצירת גבולות בית הספר, הגברת הנוכחות הפיסית והרגשית של מורים, דיאלוג מורה תלמיד, התמודדות עם תלמידים מאתגרים
- מספר בתי הספר המשתפים את ההורים בבניית התכנית המערכתית לקידום האקלים
- מספר בתי הספר המקיימים פעילות לקידום התנהלות מיטבית באינטרנט
- מספר בתי הספר המפעילים מצלמות מעקב/בקרה בתחומים שונים

ניטור ובקרה אלימות

- מספר בתי הספר המשתתפים במדגם ומפעילים את שאלון הניטור שפותח ע"י ראמ"ה
- מספר בתי הספר המדווחים למפקח בית הספר, למפקח על חנ"מ (לגבי תלמידים מכיתות חנ"מ), למפקח על הייעוץ, למחלקת החינוך ברשות המקומית על אירועי משמעת ואלימות חריגים
- מספר בתי הספר המקיימים מעקב אחר היעדרויות תלמידים

קביעת נהלים בכל מחוז לטיפול בבתי ספר עתירי בעיות משמעת ואלימות

- מספר בתי הספר המפעילים תכנית לקידום אקלים בטוח ולמניעת אלימות
- מספר בתי הספר המפעילים מסגרות מיוחדות לטיפול בתלמידים עם בעיות התנהגות לאחר איתור/מיפוי
- מספר בתי הספר המקיימים פעילויות לתלמידים בנושא שתיית אלכוהול, שימוש בטבק וצריכת סמים
- מספר בתי הספר המפעילים את תכנית אופ"י לתלמידים שהחלו להשתמש באלכוהול, טבק או סמים

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הטמעת תכנית "כישורי חיים"

- מספר בתי הספר המפעילים את תכנית "כישורי חיים" בהתאם להנחיות
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים להנחיית המורים ע"י יועצת בית הספר

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה סייעו הנחיות חוזר מנכ"ל להגיב לאירועי אלימות בזמן שהם מתרחשים?
- באיזו מידה סייעו הנחיות חוזר מנכ"ל להגיב לאירועים הקשורים לשתיית אלכוהול?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- אקלים ומניעת אלימות
- כישורי חיים לבית-הספר היסודי
- אודות התכנית "עיר ללא אלימות"
- שאלון אח"מ
- שפ"net

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תלבושת אחידה

יעד 2

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הנהגת התלבושת האחידה

האוכלוסייה:

- כל חטיבות הביניים ברחבי הארץ
- חטיבות עליונות - על פי בחירת בית הספר

הפעולות:

פעולות המינהל הפדגוגי:

- פרסום הוראות בחוזר מנכ"ל מיוחד בנושא
- קבלת דיווח מהמחוזות על אודות יישום המשימה

פעולות מינהל חברה ונוער והאגף לחינוך על יסודי:

- פיתוח הצעות לפעילות בקרב מורים, הורים ותלמידים ופרסומן לבתי הספר ובאתר האגף
- קבלת דיווח ביחס ליישום התלבושת האחידה

פעולות מנהלי בתי"ס:

- הטמעת פעולות ליישום ההוראות בדבר חובת התלבושת האחידה בית הספר
- הערכה ובקרת ההגעה בתלבושת אחידה לבית הספר
- דיווח על תמונת מצב לגבי יישום הנהגת התלבושת האחידה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המקיימים מעקב אחר הגעה בתלבושת אחידה
- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים לדיון בדרכי אכיפת התלבושת האחידה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה סייעו הנחיות חוזר מנכ"ל והפעילות שהוצעה בנושא התלבושת האחידה לבניית המהלך הנדרש בבית הספר?
- באיזו מידה תרמה חובת ההגעה בתלבושת האחידה לאקלים הבית ספרי?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי
- למינהל חברה ונוער
- לאגף א' שירות פסיכולוגי ייעוצי במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- חוזר מנכ"ל בנושא: הנהגת תלבושת אחידה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: זהירות ובטיחות בדרכים

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 2

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

משימת השגרה בזיקה ליעד:

- קידום התנהגות זהירה ובטוחה בדרכים

האכלוסייה:

- כיתות ט'-י"א בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

שעות הוראה:

- שיבוץ והפעלת שעה שבועית בכיתות ט' בבתי הספר שקיבלו 1 שעה מהמטה
- שיבוץ והפעלת שעה שבועית של חינוך תעבורתי בכיתות י"א בכל המערכת (פרט לחינוך החרדי)

פעולות המנהל/ת:

- שיבוץ שעות ההוראה הנדרשות
- מינוי רכו בית ספרי לבטיחות בדרכים והעברת פרטיו לאישור המדריך המרכז המחוזי
- שילוב נושאי הבטיחות בדרכים בתכניות הלימודים הבית ספריות, בלימודי האזרחות, במוט"ב ובלימודי המדעים, באיכות הסביבה, בכישורי חיים, בתקשורת ומחשבים, בנושא המרכז השנתי, בפעילויות יצירה ואמנות, בתחרויות ובחידונים
- קידום חונכות זוה"ב ומחויבות אישית בנושאי בטיחות בדרכים
- עידוד הצוות ליוזמות ולמצוינות בנושא בטיחות ולהשתתפות בפרס שר החינוך ושר התחבורה
- שיתוף ההורים, הקהילה ומועצת תלמידים בארגון פעילויות בתחום
- שיפור האקלים בהסעות התלמידים, בעלייה לרכב ובירידה ממנו באמצעות "נאמני הסעות"
- שילוב פעילויות העשרה לנהגים צעירים בכיתות י"ב

פיתוח מקצועי:

- לרכזים חדשים - העמקת הידע בתחום
- לרכזים ותיקים - העצמה
- למורים המלמדים תכניות חינוך תעבורתי

הערכה ובקרה ברמת בית-הספר:

- בניית תכנית שנתית כחלק מהתלב"ס
- משוב של תלמידים ושל מורים על הפעילויות
- קיום סביבות למידה יצירתיות ומפעילות בכיתות ובשטחים משותפים בבית הספר
- סיכום שנתי על היקף הפעילות

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שמלמדים את התכנית לבטיחות בדרכים בכיתות י"א
- מספר בתי הספר שמשלבים את החינוך לבטיחות בדרכים במקצועות לימוד נוספים ובנושא המרכז השנתי
- מספר בתי הספר בהם פועלות תכניות כגון נאמני הסעות, חונכות בזה"ב, מחויבות אישית בזה"ב ועוד
- מספר בתי הספר המשלבים את ההורים ואת הקהילה בפעילויות בנושא בטיחות בדרכים
- מספר המורים שעברו הכשרה להוראת הבטיחות בדרכים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה עודדה הלמידה התנהגות בטיחותית בביה"ס ומחוצה לו?
- באיזה מידה תרם העיסוק בנושא לגישה חיובית לנושא?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונים על החינוך לבטיחות בדרכים
- לאגף לזהירות ולבטיחות בדרכים במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- אגף זהירות ובטיחות בדרכים

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: "שלהב"ת" שפת אם עברית שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור מיומנויות בשפת אם עברית "שלהב"ת" – שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת

מטרות בתחום:

- שיפור הכשירות האוריינית בלשון האם הדבורה והכתובה על פי עקרונות תכנית הלימודים (תשס"ג)
- שילוב טקסטים מתחומי דעת שונים בשיעורי העברית לשם תרגול והטמעה של המיומנויות האורייניות
- שילוב מיומנויות אורייניות בשיעורי המקצועות השונים בסיוע מורי העברית בבית הספר

האכלוסייה:

- כיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר העל יסודיים דוברי העברית
- כיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר היסודיים השמונה שנתיים דוברי העברית

שעות הוראה:

1. כל כיתות ז' וכל כיתות ח' יקצו 3 ש"ש למקצוע עברית (לא כולל ספרות) המתחייבות מחזור מנכ"ל סט/8א)
 2. לבתי ספר במדד טיפוח 1-3 (כולל 3) תינתן תוספת של 1 ש"ש לכיתה להקצאה על פי בחירת בית הספר לבתי ספר שיבחרו להקצות את השעה הנוספת לתחום העברית, יישלחו הנחיות לבניית תכנית עבודה וכלים למעקב אחר התלמידים בקבוצה
 3. לבתי ספר במדד טיפוח מעל 3 (מ – 3.01 ומעלה):
 - לכל כיתות ז'-ח' במדד טיפוח מעל 3.01 תינתן תוספת של 1 ש"ש המיועדת למקצוע עברית (לא כולל ספרות) כך שהתקן יעמוד על 4 ש"ש לכיתה. השעות תתחלקנה על פי הפירוט הבא:
 - א. אם הכיתות מלכתחילה מונות עד 28 תלמידים, יש להקצות להן 4 ש"ש (ללא חלוקה לקבוצות)
 - ב. אם הכיתות מונות מעל 28 תלמידים, יש לחלק אותן לקבוצות קטנות ולהקפיד שכל תלמיד ילמד לפחות 3 ש"ש להלן אפשרויות החלוקה:
- בבית ספר שבו כיתה אחת - יינתנו כל 4 השעות לכיתה, ללא חלוקה לקבוצות
 - בבית ספר שבו 2 כיתות (8 ש"ש) - יש לתת לכל תלמיד 3 ש"ש ואת השעתיים הנוותרות יש להקצות לקבוצות של תלמידים (עד 20 תלמידים בקבוצה הטרוגנית או הומוגנית לשיקול בית הספר). בית ספר שבחר בדרך זו, מתבקש לייחד תיק המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות
 - בבית ספר שבו 3 כיתות (סה"כ 12 שעות) - יש לחלק לארבע קבוצות - 3 ש"ש לקבוצה (בעיקרון כל 3 כיתות תתחלקנה לארבע קבוצות)
 - בבית ספר שבו 4 כיתות (16 ש"ש) - יש לחלק ל-5 קבוצות ואת השעה הנוותרת להקצות כשעת תגבור לתלמידים מתקשים. בית ספר שבחר בדרך זו, מתבקש לייחד תיק המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות
 - בבית ספר שבו 5 כיתות (20 ש"ש) - יש לחלק ל-6 קבוצות ואת השעתיים הנוותרות לתת כשעות תגבור לקבוצות של תלמידים (עד 20 תלמידים בקבוצה). בית ספר שבחר בדרך זו, מתבקש לייחד תיק, המתעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד שקיבל את השעות

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הדרכה:

- להדרכה הבית ספרית בנושא שתי מטרות:
- לייעל את ההוראה בשיעורי העברית ולשפר אותה
- למנף את תכנית "שלהב"ת" כתכנית מערכתית בבית הספר

מסגרת ההדרכה:

- ההדרכה בבית הספר תתקיים אחת לשבועיים. המדריכה תגיע לבית הספר לכ-3 שעות
- ביום ההדרכה תתקיים סדנה בית ספרית לצוות עברית ולמורים מתחומי הדעת בשכבות ז'-ט' בשעות קבועות
- יש לשבץ את שעות הסדנה במערכת השעות של המורים כחלק משעות הצוות. כמו כן תצפה המדריכה בשיעורים, תנחה באופן פרטני את המורים ותיפגש עם רכזת המקצוע לעברית
- יום ד' הוא היום להדרכה בתכנית "שלהב"ת". יש לתאם את שעות ההדרכה עם המדריכה הבית ספרית
- אם יתעורר קושי לקיים סדנה ביום זה (מבחינת בית הספר או מבחינת המדריכה), יש לקבוע מועד חלופי בתיאום עם המדריכה

"שלהב"ת" בראייה מערכתית:

- בשנת הלימודים תשע"ג תודגש הראייה המערכתית של עקרונות "שלהב"ת". חשוב שבית הספר ישקול לצרף מורים מובילים (כגון רכזי מקצוע), ושהאחראי על הפדגוגיה בבית הספר ישתתף במפגשי ההדרכה
- בית ספר יבחר באחד מן הדגמים המוצעים להלן:
 - **רכזי מקצוע של כל תחומי הדעת הנלמדים בבית הספר.** הרכזים יקיימו דיאלוג שוטף עם צוות המורים לעברית סביב נושאים אורייניים הרלוונטיים להוראת המקצועות השונים ויפתחו פעילויות הוראה כמענה לצרכים שעלו. ההחלטות שיתגבשו יוטמעו בקרב מורי המקצועות השונים בשיטת "המניפה", במסגרת שעות הצוות
 - **רכזי מקצוע ומורים מובילים מתחומי הדעת** שנבחרו על ידי בית הספר. כל המורים המלמדים את מקצועות הלימוד שבחר בית הספר, ישתתפו בסדנה. במסגרת הסדנה יועלו הצרכים האורייניים המשותפים והספציפיים לתחומי הדעת שנבחרו ויפתחו פעילויות הוראה מתאימות שיוטמעו בשיעוריהם. * בכל אחד מן הדגמים שייבחרו, ישתתף כל צוות העברית
 - **צוות עברית מלווה את תחומי הדעת.** כל אחד מחברי צוות עברית מלווה תחום דעת מסוים בשיתוף רכז/ת המקצוע מתחום הדעת
- כל הפעילויות שיפותחו במסגרת הסדנה, לרבות החומרים שהמדריכה תציג, יאוגדו בתיק "שלהב"ת" בית ספרי

תפקיד המנהל/ת:

- להקצות במערכת את השעות כמפורט לעיל
- לבחור באחד מן הדגמים המוצעים לעיל ולקבוע מראש אילו צוותים ישתתפו בסדנה הבית ספרית
- לייחד במערכת משבצת זמן קבועה של 2 ש"ש לסדנה עם המדריכה/ה, עם צוות העברית ועם צוותי תחומי הדעת לצורך הנחייה ועיבוד חומרים (מעבר לשעות הללו מומלץ להקצות כשעה לעבודה של המדריכה עם צוות העברית)
- לוודא שהמורים הרלוונטיים משתתפים בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה ובסדנה הבית ספרית
- לקבל דיווח שוטף על יישום התכנית ולקיים דיון עם צוותי המורים על הדרכים לשיפור הישגי התלמידים ועל הטמעת עקרונות "שלהב"ת" בראייה מערכתית
- לדאוג ליישום מהלכי ההערכה והבקרה על פי המקובל בבית הספר ובהתאם ליעדים
- להגדיר מורה אחראי להפעלת התכנית שיוביל את המהלך (מומלץ מצוות העברית)

תפקיד המורה המוביל:

- לקשר בין הגורמים השונים השותפים לתכנית
- לרכז את הסדנה הבית ספרית (בהשתתפותם של המורים לעברית, מורי המקצועות, האחראי על הפדגוגיה בבית הספר והמדריך הבית ספרי)
- לדווח באופן שוטף להנהלת בית הספר על הפעלת התכנית

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הערכה ובקרה:

- התכנית מלווה בפעולות לבדיקת התקדמותם של התלמידים בהשגת היעדים שהוגדרו להם. במסגרת זו יפותחו בבתי הספר משימות הערכה על פי דגם שיישלח אליהם
- משימות אלה באות במקום מבחנים בית ספריים ולא בנוסף להם, והציונים שיתקבלו ישוקללו עם מרכיבים נוספים על פי המקובל בכל בית ספר
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לדיאלוג בית ספרי למטרות שיפור ולא שיפוט

פיתוח מקצועי:

- למורים לעברית (הבנה, הבעה ולשון) - פיתוח מקצועי בהיקף של 30 שעות
- חשוב לשלוח לפחות נציג אחד לקורס לפיתוח מקצועי בתחום

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם המורים משתלמים בעברית כשפת אם - תכנית לכיתות ז'-ט'
- מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות להוראת מקצוע העברית בכיתות ז'-ט'
- מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לסדנה הבית ספרית
- מספר בתי הספר ששילבו צוותים מתחומי דעת בסדנה הבית ספרית

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה ההתייחסות המערכתית לתכנית שלהב"ת?
- באיזו מידה תרמה מעורבות המנהל להפעלת תכנית שלהב"ת?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לעברית בסדנה הבית ספרית להטמעת התכנית?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לעברית בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתכנית?
- באיזו מידה התכנית תרמה לקידום הכשירות האוריינית של התלמידים בשיעורי עברית?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- לפיקוח על הוראת העברית במזכירות הפדגוגית
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- תכנית שלהבת

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: "שלהב"ת" - שפת אם ערבית שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור מיומנויות בשפת אם ערבית "שלהב"ת" – שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת

מטרות בתחום:

- שיפור הכשירות האוריינית בלשון האם הדבורה והכתובה על פי עקרונות תכנית הלימודים (תשס"ג)
- שילוב טקסטים מתחומי דעת שונים בשיעורי הערבית לשם תרגול והטמעה של המיומנויות האורייניות
- שילוב מיומנויות אורייניות בשיעורי המקצועות השונים בסיוע מורי העברית בבית הספר

האכלוסייה:

- כיתות ז' ח' בכלל בתי הספר העל יסודיים דוברי הערבית

שעות הוראה:

- לכל כיתה בשכבת ז'-ח' תוקצה, במסגרת היעדים, תוספת של 1 ש"ש מעבר לנדרש בתכנית הליבה. חלוקת השעות תהיה כלהלן:
- לכיתות ז' -** ההוראה תתקיים בכיתה במליאה ובקבוצות קטנות על פי הפירוט הבא:
 - לכל כיתה ז' יש להקצות 5 שעות אורך שבועיות למקצוע שפה ערבית בהתאם לחלוקה שלהלן:
 - בכיתה במליאה: 2 ש"ש ספרות, 1 ש"ש דקדוק, 2 ש"ש לשון והבעה בהתאם לתכנית שהועברה בשפה הערבית (תכנית שלהב"ת), ובהתאם לחומר הלימודי בשפה הערבית "חואר מע אלנס" דיאלוג עם הטקסט לכיתה ז'
 - לכל כיתה ז' יש להקצות בנוסף שעה שבועית נוספת – שעת תגבור - אשר מיועדת לתלמידים מתקשים. בית הספר מתבקש לייחד תיק מיוחד המותעד את תכניתו האישית ואת התקדמותו של כל תלמיד ותלמיד שקיבל את שעת התגבור
- לכיתות ח' -** ההוראה תתקיים בכיתה במליאה ובקבוצות קטנות על פי הפירוט הבא:
 - בכיתות ח' יש להקצות 6 שעות אורך שבועיות למקצוע "שפה ערבית" בהתאם לחלוקה שלהלן:
 - בכיתה במליאה: 3 ש"ש ספרות, 1 ש"ש דקדוק
 - במחצית הכיתה: 2 ש"ש (1 ש"ש לכל מחצית כיתה) לשון והבעה בהתאם לתכנית שהועברה בשפה הערבית (תכנית "שלהב"ת), ובהתאם לחומר הלימודי בשפה הערבית.

הדרכה:

- יוקצה יום הדרכה אחד לכל 4 בתי ספר. ההדרכה בבית הספר תתקיים ביום ה'. על המנהל לייחד במערכת, ביום ה', משבצת זמן קבועה של 2 ש' למפגש עם המדריך/ה והצוותים לצורך עיבוד חומרים. המנהל/ת ייקח/תיקח חלק במפגשי הצוות.
- בכל מחוז ימונה מדריך מרכז מחוזי – רפרנט מחוזי - שיהיה אחראי לעבודת המדריכים בבתי הספר.

פיתוח מקצועי:

- למורים מובילים בשפה הערבית (נציג אחד מכל בית ספר) – בהיקף 30 שעות
- למורים מובילים מתחומי דעת אחרים המשולבים במסגרת התכנית – בהיקף 30 שעות

יעד 3

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם המורים משתלמים בעברית/ערבית כשפת אם - תכנית לכיתות ז' ח'
- מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות להוראת מקצוע העברית/ערבית בכיתות ז' ח'
- מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לשיבת צוות להוראת מקצוע העברית/ערבית בכיתות ז' ח'
- מספר בתי הספר המפעילים קבוצות "שלהב"ת" בכיתות ז' ח'

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה קיימת בבית הספר התייחסות לתכנית מערכתית בשלהב"ת?
- באיזו מידה תרמה מעורבות המנהל להפעלת תכנית שלהב"ת?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לערבית בסדנה הבית ספרית להטמעת התכנית?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים לערבית בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתכנית?
- באיזו מידה התכנית תורמת לקידום הכשירות האוריינית של התלמידים בשיעורי הערבית?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למפמ"ר שפה ולשון ערבית בשפה הערבית
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מתמטיקה

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- העלאת ההישגים במתמטיקה בכיתות ז', ח', ט'

מטרות בתחום:

- הטמעת תכנית הלימודים החדשה לכיתות ז' ח' ו-ט' בהיבט התוכן ובדרכי ההוראה (תכנית הלימודים החדשה תילמד בכיתות ז' ח' ו-ט')
- מתן מענה ל"תלמידי הקצוות": תתקיים בבית הספר קבוצת מיצוי (למתקשים) וקבוצת מצוינות (למצוינים)

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-ט' בכלל בתי הספר העל יסודיים
- בכיתות ז'-ח' בכלל בתי הספר היסודיים השמונה שנתיים

שעות ההוראה בכיתות ז' ח' ו-ט':

- בשכבת הגיל (ז' ו-ט') תתווסף 1 ש"ש ביחס לרשום בליבי"ה כך שכל תלמיד בכיתה ז' ילמד 5 ש"ש וכל תלמיד בכיתה ט' ילמד 5 ש"ש. גם בכיתה ח' ילמד כל תלמיד 5 ש"ש על פי הנדרש בליבי"ה
- במגזר היהודי, בבתי ספר במדד טיפוח עד 3.00 (כולל), יוסיף המשרד לכל כיתה 1 ש"ש לתגבור הלימודים. הנהלת בית הספר רשאית להחליט להקצות שעה זו להוראת המתמטיקה
- המשרד יקצה תוספת של 1 ש"ש לכל כיתה במגזר היהודי - לבתי הספר במדד טיפוח 3 ומעלה, ובמגזרים הלא יהודיים - לכל בתי הספר
- בנוסף יקצה המשרד תוספת שעות הוראה לתלמידי ה"קצוות" על פי מספר התלמידים בשכבה בהתאם למפתח הבא:

מספר התלמידים בשכבה	תוספת השעות לשכבת ז'	תוספת השעות לשכבת ח' ו-ט' (לכל שכבה)
60-139 תלמידים	7 ש"ש: 5 ש"ש לקבוצה אחת "מיצוי" ו-2 ש"ש לקבוצה אחת "מצוינות" תלמידי ה"מצוינות" ילמדו סה"כ 7 ש"ש: 5 ש"ש בקבוצה ההטרוגנית + 2 ש"ש העשרה והעמקה בנפרד	7 ש"ש: 5 ש"ש לקבוצה אחת "מיצוי" ו-2 ש"ש לקבוצה אחת "מצוינות" תלמידי המצוינות ילמדו סה"כ 7 ש"ש: 5 ש"ש כמו כל התלמידים + 2 ש"ש להעשרה. את כל 7 הש"ש ילמדו כקבוצה נפרדת.
140-380	14 ש"ש: שתי קבוצות "מיצוי" ושתי קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.	14 ש"ש: שתי קבוצות "מיצוי" ושתי קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.
381 ומעלה	21 ש"ש: שלוש קבוצות "מיצוי" ושלוש קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.	21 ש"ש: שלוש קבוצות "מיצוי" ושלוש קבוצות "מצוינות". לכל קבוצה מספר ש"ש כמפורט למעלה.

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הדרכה:

- לכל 5 בתי ספר יוקצו 2 ימי הדרכה (בדומה לשנה"ל תשע"ב)
- בכל מחוז יש מדריך מרכז
- ההדרכה תתקיים במתכונת השנה שחלפה
- על בית הספר לתאם בהקדם עם המדריך הבית ספרי יום קבוע בשבוע שבו תתקיים ההדרכה הצוות (אחת לשבועיים או שלושה שבועות). רצוי שביום זה תהיה הוראת מתמטיקה בשכבות ז', ח', ט' כדי שפעילות ההדרכה תהיה אפקטיבית
- במסגרת זו על בית הספר להודיע למדריך המרכז אם הוא מעוניין להמשיך ולקבל הדרכה מאותו מדריך או שהוא מעוניין בהחלפתו (ועל איזה רקע)

פיתוח מקצועי:

- למורים למתמטיקה - בהיקף של 30 שעות. הפיתוח יהיה בנושאים שונים: הטמעת תכנית הלימודים החדשה לחטיבת הביניים, שילוב טכנולוגיה בהוראת מתמטיקה לפי תכנית הלימודים החדשה, מיצוי במסגרת "מיצוי ומצוינות" לשכבות הגיל השונות, תכניות למצוינות (שבילים למצוינות, מצוינות רחובות, העשרה בריבוע), תכנית למתקשים - מסלול ירוק
- פריסת קורס לפיתוח מקצועי ומועדיו תיקבע בכל מחוז ותתפרסם באתר המפמ"ר

איתור לקבוצת ה"מיצוי":

- בין ה-19 ל-21 בספטמבר ייערך מבדק לאיתור תלמידי ה"מיצוי". המבדק יישלח על ידי הפיקוח על המתמטיקה לבתי הספר, ישוכפל ע"י בתי הספר ויבדק ע"י המורים בבית הספר. המבדק יכלול, בנוסף לידע שהצטבר בבית הספר היסודי, שאלות מתוך תכנית הלימודים החדשה בנושאים: חוקיות וראשית השימוש בביטויים אלגבריים, מלבן, חוקי פעולות החשבון וסדר פעולות (הפרקים אשר בסבב הראשון של השנה). בית הספר יקבל ציון סף ארצי. תלמידים אשר קיבלו ציון נמוך מציון הסף הארצי ואשר צוות מורי המתמטיקה ממליץ עליהם כתלמידים בעלי מוטיבציה לימודית, יוכלו להצטרף לקבוצת ה"מיצוי". מבדק האיתור הוא חלק מ"ערכת איתור" שתישלח למורים לצורך איתור התלמידים.
- אין לתת מבדק מוקדם יותר שבדק רק את הנלמד בבית הספר היסודי.

תפקיד המנהל/ת:

- **למנות מורה מוביל (רכז מקצוע המתמטיקה)** שיבנה עם צוות המורים למתמטיקה תכנית עבודה ומערכי שיעור מתאימים, בהנחיית המדריך הבית ספרי
- לוודא שמלמדים מתמטיקה רק מספרי הלימוד המאושרים לניסוי לתכנית הלימודים החדשה (בכל שכבות הגיל)
- לדאוג לקיום ישיבת צוות שבועית למורי המתמטיקה שמלמדים בכיתות ז', ח', ו-ט' ולייחד בישיבת הצוות משבצת זמן קבועה לפגישה של הצוות והמדריך לצורך עיבוד חומרים וליבון סוגיות
- להקצות במערכת 5 ש"ש לכל קבוצה בכיתות ז', ח' ו-ט' ואת שעות "מיצוי ומצוינות" על פי ההנחיות
- לוודא שבכל קבוצה בכל שכבת גיל ילמדו לפחות 135 שעות מתמטיקה במהלך שנת הלימודים
- לתאם עם המדריך המרכז את יום ההדרכה הבית ספרי במתמטיקה
- לפגוש את המדריך הבית ספרי למתמטיקה ולסייע במידת הצורך
- לוודא שהמורים הרלבנטיים משתתפים בקורס לפיתוח מקצועי בתחום
- לקבל דיווח חודשי מרכז המקצוע על הישגי התלמידים ברמת כל פרט ולדון ביחד עם הצוות על שיפור וקידום כל תלמיד בהתאם להישגיו
- לקיים שני מבחנים שכבתיים במשך השנה למעקב שוטף והערכה, ובנוסף מבחן איתור למיצוי – כיתה ז' (חודש ספטמבר) מבחן מפמ"ר בכיתות ז' ו-ט' (חודש מאי) ומבחן מיצ"ב פנימי בכיתה ח', לאלו שאינם נבחנים במיצ"ב החיצוני. מבחני מפמ"ר בכיתות ז' ו-ט' ומבחן המיצ"ב הפנימי יהוו חלק מהערכת הישגיו של התלמיד. המבחנים נועדו לשימוש פנים בית ספרי בלי שבית הספר יידרש לדווח על הציונים ברמת תלמיד לכל גורם חיצוני כלשהו
- לדווח לפיקוח על הישגי התלמידים, על התקדמותם ועל הדרכים לשיפור ולשיפור

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

ספר לימוד לתכנית הלימודים החדשה – כיתה ז'

- לקראת שנת הלימודים תשע"ג תצא מהדורה מעודכנת של ספרי לימוד לכיתות ז' המאושרת סופית לחמש שנים
- הספרים ייצאו בשני חלקים לפחות, כאשר חלק א' מתאים לכל התלמידים לשליש הראשון של השנה
- החלקים הנוספים של הספרים יתאימו לתלמידים שלא ימוינו לקבוצת ה"מיצוי" או לתלמידי הקבוצות הנמוכות מ"המיצוי"
- החל מהשליש השני של השנה יוציאו חלק מהוצאות הספרים חומרי לימוד מתאימים לקבוצות ה"מיצוי" או לקבוצות הנמוכות מה"מיצוי"
- רשימה מעודכנת של ספרי הלימוד המאושרים תפורסם באתר של אגף ספרי הלימוד ובאתר המפמ"ר

ספרי לימוד לתכנית הלימודים החדשה – כיתות ח'-ט'

- ספרי לימוד לכיתות ח' ו-ט' ימשיכו במהדורת ניסוי שנה נוספת. עלות הספרים תהיה 60 ₪ לתלמיד לשנה
- רשימה מעודכנת של ספרי הלימוד המאושרים לניסוי לכיתות ח' - ט' תפורסם באתר המפמ"ר למתמטיקה עד ל-10.6.2012.
- לכן רשימות רכישה לשנת תשע"ג יפורסמו רק לאחר מועד זה
- מומלץ לא להכניס את ספרי הניסוי לפרויקט השאלת ספרים. ספרים אלה יעודכנו במהלך השנה ויעברו שינויים עד לאישור הסופי
- ספרי הלימוד לכיתות ח' ו-ט' יאושרו סופית לקראת שנת הלימודים תשע"ד

ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם המורים המלמדים מתמטיקה מלמדים על פי תכנית הלימודים החדשה בכיתות ז'-ט'
- מספר בתי הספר בהם המורים מלמדים על פי ספרי הלימוד עליהם הצהיר המשרד בכיתות ז'-ט'
- מספר בתי הספר בהם מקצים את השעות השבועיות הנדרשות להוראת המקצוע מתמטיקה בכיתות ז'-ט'
- מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לשיבת צוות להוראת המתמטיקה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה קיימת בבית הספר התייחסות לתכנית מערכתית במתמטיקה?
- באיזו מידה תרמה מעורבות המנהל להפעלת התכנית במתמטיקה?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים למתמטיקה בסדנה הבית ספרית לקידום התכנית?
- באיזו מידה תרמה השתתפות המורים למתמטיקה בפיתוח המקצועי במרכזי פסג"ה להעשרת הידע המקצועי הנדרש בתחום?
- באיזו מידה התכנית תורמת לקידום הכשירות האוריינית של התלמידים בשיעורי מתמטיקה?

לפרטים נוספים ניתן לפנות:

- למפמ"ר מתמטיקה במזכירות הפדגוגית
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- מיצוי מצוינות במתמטיקה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: מדע וטכנולוגיה

יעד 3

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור הלמידה והעלאת ההישגים במדע ובטכנולוגיה בכיתות ז', ח', ט'

האוכלוסייה:

- כיתות ז', ח', ט'

מטרות בתחום:

- הטמעת תכנית הלימודים במדע ובטכנולוגיה על פי מסמך עדכון תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה, מסמך האב והנחיות המפמ"ר
- שיפור הלמידה, העלאת הישגי התלמידים
- מתן מענה לשונות הלומדים וצמצום פערים בין תלמידים
- העלאת המוטיבציה ללימודי מדע וטכנולוגיה של תלמידים ומורים
- מסמך הנחיות מפורט ובו תכנית העבודה וההיערכות לשנה"ל תשע"ג יפורסם ע"י המפמ"ר באמצע חודש יוני 2012, ויוצג באתר מינהל מדע וטכנולוגיה www.education.gov.il/madatech

נושאי הלימוד:

- בשנת הלימודים תשע"ג יבנו המורים בכיתות ז' ח' ו-ט' את תכנית העבודה הבית-ספרית על פי המסמכים הבאים (הנמצאים באתר):
- 1. מסמך עדכון תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה
- 2. הצעה לפריסת נושאי הלימוד על פי מסמך היערכות במדע וטכנולוגיה לשנה"ל תשע"ג
- 3. מסמך מדיניות להוראה מפורשת של מיומנויות החקר המדעי
- 4. מסמך התנסויות מרכזיות - ניסויים ותצפיות בהוראת מדע וטכנולוגיה לכיתות א'-ט'

סביבת למידה, שעות הוראה וחלוקה לקבוצות לימוד:

הוראת המקצוע תתקיים בחדרי מדע וטכנולוגיה תקינים (מעבדות) בקבוצות לימוד שבהן מספר התלמידים לא יעלה על 32. לפיכך בכיתות גדולות יותר יהיה צורך לחלק כיתות לקבוצות לימוד קטנות. יש להקפיד על הבטיחות בחדר מדע וטכנולוגיה על פי חוזר מנכ"ל תשס"ב 6/ב.

- השעות לתלמיד המתחייבות מחוזר מנכ"ל ס"ט/8 א:

- כיתה ז' - לפחות 4 ש"ש לתלמיד
- כיתה ח' - לפחות 5 ש"ש לתלמיד
- כיתה ט' - לפחות 5 ש"ש לתלמיד

- לצורך חלוקה לקבוצות למידה קטנות יתווספו לבית הספר בשנת הלימודים הבאה שעות על פי הפירוט:

- עד מספר ממוצע של 32 תלמידים בכיתה תקנית ז', ח' ו-ט' - **תתווסף 1 ש"ש לכיתה בכל שכבות הגיל: ז', ח', ט'**
- מעל מספר ממוצע של 32 תלמידים בכיתה **תתווספה 2 ש"ש לכיתה בכל שכבות הגיל: ז', ח', ט'**

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

3. בבתי ספר בהם לא יחולקו כיתות לקבוצות (בשל כיתות קטנות, מחסור במורים, וכדומה), מסגרת השעות לתלמיד בכיתה ז' תעמוד על 5 ש"ש, בכיתה ח' ובכיתה ט' תעמוד על 6 ש"ש להוראת מדע וטכנולוגיה.

הדרכה וישיבות צוות:

- מסגרת ההדרכה במדע ובטכנולוגיה תימשך בשנה"ל תשע"ג בדומה לשנה"ל תשע"ב
 - ל-6 בתי ספר יוקצה 1 יום הדרכה
 - בכל מחוז ימונה מדריך/ה מרכז/ת שיהיו אחראים לעבודת המדריכים בבתי הספר
- מנהלי בתי הספר מתבקשים לקבוע **2 שעות צמודות למפגש שבועי של רכז/ת המקצוע, צוות המורים והמדריך/ה הבית ספרי/ת במערכת השעות**. מידע לגבי יום ההדרכה ותדירות ההדרכה יועבר לבית הספר בהקדם על ידי הפיקוח המחוזי

פיתוח מקצועי:

- למורים אשר ילמדו בכיתות ז'-ט' - לפחות 30 שעות לחיזוק הידע והמיומנויות ולהיכרות עם העדכון לתכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה
- ההדגשים התכניים והקוריקולריים במסגרות לפיתוח מקצועי יהיו בנושאים: טכנולוגיה בשילוב פיזיקה, כימיה, והוראה מפורשת של מיומנויות ובדגש על מיומנות החקר המדעי ופתרון בעיות ועל תהליך שלם של החקר המדעי
- קורסי הפיתוח המקצועי יתקיימו במרכזי הפסג"ה ובאשכולות הפיס - במסגרת אופק חדש
- המקום, הנושאים ומועדי הפיתוח מקצועי יפורסמו ע"י המפקח/ת על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוז/מגזר
- למדריכים הבית ספריים - 30 שעות שתתקיימנה על ידי המרכז הארצי במכון ויצמן

מבחנים ארציים:

- **כיתות ז'** : בשנה"ל תשע"ג יתקיים בכיתות ז' מבחן מפמ"ר
- **כיתות ח'** : מבחן מיצ"ב במדע ובטכנולוגיה (פנימי וחיצוני)
- **כיתות ט'** : בשנה"ל תשע"ג יתקיים בכיתות ט' מבחן מפמ"ר
- המבחנים יתבססו על הנושאים שיילמדו לפי עדכון תכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה וההצעה לפריסת הנושאים במסמך האב (נספח א'). מועדי המבחנים יפורסמו באתר ראמ"ה
- כדי לא להעמיס על התלמידים מבחנים רבים וכדי להפוך את מבחן המפמ"ר ואת מבחן המיצ"ב לחלק משגרת המבחנים של בית הספר, רצוי שהמבחנים הארציים יחליפו מבחן בית ספרי וציונם ישמש כציון בית ספרי לכל דבר

חומרי הלמידה:

- בשנת הלימודים תשע"ג יפורסמו חומרי למידה חדשים שיאושרו על פי מסמך עדכון תכנית הלימודים לכיתות ז', ח' וט' על ידי האגף לאישור ספרי לימוד. צוות בית הספר יודא שההוראה מתבצעת על פי ספרי הלימוד המאושרים בהלימה לנושאי הלימוד
- לנושאים: מערכות בגוף האדם ומערכות אקולוגיות (כיתה ז'), ומערכות אקולוגיות, כוחות ותנועה, אנרגיה (כיתה ח') פותחו פעילויות לתלמיד במסגרת "מורים מציעים למורים" - ע"י הפיקוח באמצעות מדריכים ומורים מובילים
- מדריך למורה להוראת החקר המדעי ותלקיט לתלמיד לחקר המדעי
- החומרים נמצאים באתר מינהל מדע וטכנולוגיה www.education.gov.il/madatech ובאתר מוטנט

ערכות "ה.ל.ה.":

- בתשע"ג יושלם תהליך פיתוח של ערכות "ה.ל.ה." למורים המיועדות להילמד בכיתה ט' בנושא טכנולוגיה משולב בפיזיקה ובכימיה.
- ערכות אלה תוצגנה במפגשי המדריכים במסגרת הפיתוח המקצועי למורים ולמדריכים שיתקיימו במהלך תשע"ג

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- למנות מורה מוביל/ה (רכז/ת מקצוע מדע וטכנולוגיה) שיבנה יחד עם צוות המורים תכנית עבודה ומערכי שיעור מתאימים להקצות במערכת השעות שעות לימוד כנדרש לכל קבוצת לימוד לפחות (4 ש"ש לתלמיד בכיתות ז' ו-5 ש"ש לתלמיד בכיתות ח' ובכיתות ט').
- להקפיד שהפעילות בחדרי מדע וטכנולוגיה תקינים (מעבדות) תהווה חלק בלתי נפרד מההוראה השוטפת בשיעורי מדע וטכנולוגיה
- לוודא שצוות מורי מדע וטכנולוגיה מקפיד על הבטיחות בחדר מדע וטכנולוגיה על פי חוזר מנכ"ל תשס"ב 6/ב
- לייחד משבצת זמן קבועה במערכת - 2 ש"ש למפגש של רכז המקצוע, צוות המורים והמדריך לצורך בניית רצפי הוראה, תכניות הוראה ועיבוד חומרים בתיאום עם המפקח/ת על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוז/מגזר (רצוי 2 שעות אורך צמודות)
- לוודא שכל מורי מדע וטכנולוגיה משתתפים בקורסי פיתוח מקצועי בתחום
- לקבל דיווח דו - חודשי מרכז/ת המקצוע על הישגי התלמידים, ברמת כל תלמיד, ולדון יחד עם הצוות על שיפור וקידום כל תלמיד בהתאם להישגיו
- לדאוג לקיום 2-3 מבחנים שכבתיים בשנה, למעקב שוטף והערכה, ובנוסף יועבר בחודש מאי מבחן מפמ"ר לכיתה ז' ולכיתה ט', שיהווה חלק ממערך המבחנים והעבודות להערכת הישגיהם של התלמידים

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם המורים בבית הספר משתלמים במסגרת פיתוח מקצועי במדע וטכנולוגיה על פי תכנית הלימודים לכיתות ז' – ט'
- מספר בתי הספר בהם מקצים את השעות השבועיות הנדרשות בתחום מדע וטכנולוגיה בכיתות ז'–ט'
- מספר בתי הספר בהם מפעילים קבוצות למידה מדע וטכנולוגיה בכיתות ז'–ט' על פי הנדרש
- מספר בתי הספר המקצים את השעות השבועיות הנדרשות לשיבת צוות להוראת מדע וטכנולוגיה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה לימודי מדע וטכנולוגיה תורמים לקידום הידע וההבנה של מושגים, תופעות, עקרונות ותהליכים במדע וטכנולוגיה?
- באיזו מידה לימודי מדע וטכנולוגיה תורמים לפיתוח מיומנויות למידה ומיומנויות חקר מדעי ופתרון בעיות בטכנולוגיה?
- באיזו מידה לימודי מדע וטכנולוגיה תורמים לפיתוח תחושה של שייכות לסביבה והזדהות עם טבע הארץ; פיתוח יחס חיובי לאתרי נוף, לתשתיות הפיסיות לבעלי חיים וצמחים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- באתר מינהל מדע וטכנולוגיה
- מפמ"ר מדע וטכנולוגיה והפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה במחוזות
- באגף לחינוך על יסודי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- אתר מינהל מדע וטכנולוגיה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: לב"ם - לקראת בגרות מלאה

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעדים:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים
- יעד 5 - צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים

המטרות בתחום:

- הגדלת אחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות והגדלת מספר הזכאים לתעודת בגרות איכותית
- קידום ההישגים הלימודיים בקרב אוכלוסיות מיוחדות
- תרגול מיומנויות (אקדמיות, חברתיות ורגשיות)
- קיום דיאלוג משמעותי מורה-תלמיד

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות י"ב בבתי ספר העומדים בקריטריונים

הפעולות הנדרשות מביה"ס:

- למידת המתווה הכולל תפיסת עולם, מטרות, שלבים
- מיפוי ואיתור התלמידים הזקוקים לתגבור לימודי ובנייה של תכניות תגבור הדרגתיות ארוכות טווח
- בניית קבוצות למידה
- ייחוד משבצות זמן קבועות במערכת הבית ספרית ללמידה (אך ורק בסיום יום הלימודים ובמסגרת מרתונים)
- השתתפות כל המורים הרלוונטיים בקורסי פיתוח מקצועי
- שימוש בחומרי למידה ייחודיים לשעה הפרטנית ולקיום דיאלוג משמעותי תלמיד-מבוגר משמעותי
- בנייה של מערכת משוב הדדי בין המורים המלמדים את הכיתה השלמה למורים המלמדים בקבוצות התגבור
- עמידת האחראי לתכנית והמורים בדרישות הדיווח לגוף המפעיל (כל חודש בהתאם לתאריכים שיקבעו)

שעות הוראה בתחום:

- 50 שעות להוראה תוספתית לקבוצה לקראת מועד הבחינות (למחצית)

פיתוח מקצועי:

- למנהל בית הספר ולרכז התכנית - באמצעות קורס לפיתוח מקצועי ומלווי למידה
- לצוות המורים - באמצעות קורס לפיתוח מקצועי, מלווי למידה ופורום מקצועי אינטרנטי

הדרכה:

- ההדרכה מתבצעת באמצעות מלווי למידה – אחד לעשרה בתי"ס ובאמצעות מדריכי מטה מטעם האגף לחינוך על יסודי

בזיקה ליעד 3
וליעד 5

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

ניצול נכון של המשאבים ומתן סיוע מתאים לתלמידים באמצעות:

- הקמת צוות מוביל לתכנית
- מינוי אחראי לתכנית
- מיפוי ואיתור התלמידים הזקוקים לתגבור הלימודי והעומדים בקריטריונים להשתתפות בתכנית ובנייה של תכניות תגבור הדרגתיות ארוכות טווח
- בניית קבוצות למידה
- ייחוד משבצות זמן קבועות במערכת הבית ספרית ללמידה (אך ורק בסיום יום הלימודים ובמסגרת מרתונים)
- איתור מורים מצוות בית הספר המתאימים ללמד בתכנית
- השתתפות הצוות הרלוונטי בקורס לפיתוח מקצועי
- בנייה של מערכת משוב הדדי בין המורים המלמדים את הכיתה השלמה למורים המלמדים בקבוצות התגבור
- קבלת דיווח, במועדים מוגדרים מראש, ממרכז התכנית וממרכזי המקצוע על הישגי התלמידים וקיום דיון יחד עם הצוות על שיפור וקידום כל תלמיד בהתאם
- בדיקה שהאחראי לתכנית והמורים עומדים בדרישות הדיווח של גוף המפעיל (כל חודש בהתאם לתאריכים שיקבעו)
- וויסות כניסתם ויציאתם של התלמידים מהתכנית – למתן את "הדלת המסתובבת", העברת דיווח שוטף למחוז על נוכחות התלמידים והתקדמותם והתייעצות עם הפיקוח, עם נציגי האגף לחינוך על יסודי ועם מפעילי התכנית

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית נבחנת ע"י הראמ"ה
- התכנית מבוקרת ע"י הגוף המפעיל וע"י מדריכי המטה של האגף לחינוך על יסודי
- מדד לבחינה של התכנית הוא הציונים הסופיים בבחינות הברורות של התלמידים המשתתפים בתכנית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המפעילים את התכנית
- מספר הקבוצות הפועלות בכל מועד
- מספר בתי הספר שרוב המורים המלמדים בתכנית שייכים לצוות שלהם
- מספר בתי הספר בהם הושם דגש על שילוב בין הנושאים הרגשיים, החברתיים והלימודיים ונעשות פעולות לקידום הנושא
- מספר בתי הספר בהם כל צוות המורים (במיוחד מורים מקצועיים שאינם מחנכים) חשוף לתכנית
- הישגים סופיים בבחינות הברורות
- אחוז התלמידים שהצטרפו לתכנית והשיגו ציון סופי חיובי בבחינת הברורות לקראתה למדו

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תכנית "לב"ס" תורמת לטיפול נכון בתלמידים מאתגרים?
- באיזו מידה תכנית "לב"ס" תורמת לטיפול מקבל של תלמידים מאתגרים?
- באיזו מידה תכנית "לב"ס" תורמת לתחושת מסוגלות גבוהה יותר בקרב תלמידים?
- באיזו מידה תכנית "לב"ס" תורמת לעלייה בהישגים של תלמידים ספציפיים (לא כל הכיתה) ומהו התהליך שהוביל לכך?
- באיזו מידה תכנית "לב"ס" תורמת לשיתוף הורים בהצבת יעדי התלמידים ובהשגתם?
- באיזו מידה תכנית "לב"ס" תורמת לתחושת אחריות גבוהה יותר של מורים להישגי תלמידיהם?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: סמסטר קיץ – "המחצית השלישית"

מטרת העל:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעדים:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים
- יעד 5 - צמצום פערים ושיפור הישגים לימודיים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

המטרות בתחום:

- הגדלת אחוז התלמידים הזכאים לתעודת בגרות
- פיתוח אחריות אישית ללמידה ולהישגים
- טיפוח תחושת המסוגלות האישית והראייה האופטימית
- קידום אוכלוסיות מיוחדות של מתקשים, בעלי צרכים מיוחדים, אוכלוסיות בסיכון

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות י"ב מתקשים שנכשלו בבחינת בגרות מסוימת או בעלי ציון בית ספרי שלילי שיוביל לציון סופי שלילי אם היו ניגשים לשאלון בבחינת בגרות ללא למידה נוספת

הפעולות שעל ביה"ס לבצע:

- מיפוי ואיתור תלמידים העומדים בקריטריונים והמתאימים לתכנית
- הפניית התלמידים לתכנית
- העמדת איש קשר לכל תקופת התנהלות התכנית

שעות הוראה בתחום:

- 100 שעות להוראה לקבוצה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 1 יח"ל
- 130 שעות להוראה לקבוצה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 2-3 יח"ל

פיתוח מקצועי:

- לצוות המורים - באמצעות קורס לפיתוח מקצועי בטרם ההוראה, וכן בעזרת פורום מקצועי אינטרנטי לפיתוח מקצועי המלווה בקבלת חוברות הדרכה ומערכי שיעור

הדרכה:

- הדרכה מתבצעת באמצעות רכזי מקצוע מטעם הזכיין המגיעים לשיעורים, הצופים בהם והנותנים משוב
- מדריכי מטה מטעם האגף לחינוך על יסודי

תפקיד המנהל/ת:

- לוודא שנעשה מיפוי ואיתור התלמידים על פי הקריטריונים והפנייתם לתכנית
- למנות איש קשר לכל תקופת התנהלות התכנית ולחתום על טופסי ההפניה
- לעדכן את האגף לחינוך על יסודי לגבי הצורך במתן הנחות לתלמידים הזקוקים

בחינה ליעד 3
וליעד 5

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הערכה ובקרה:

- התכנית נבחנת ע"י הראמ"ה
- התכנית מבוקרת ע"י הגוף המפעיל וע"י מדריכי המטה של האגף לחינוך על יסודי
- מדד הבחינה של התכנית הוא הציונים הסופיים בבחינות הבגרות של התלמידים המשתתפים בתכנית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי"ס המפנים תלמידים מתאימים לתכנית
- מספר בתי הספר העוקבים אחר תוצאות התלמידים בתום התכנית
- באיזו מידה בתי הספר הבודקים את הסיבות לנשירת התלמידים מהתכנית
- מספר המרכזים בהם התכנית פועלת
- מספר הקבוצות הפועלות במהלך המחצית השלישית
- מספר התלמידים המתמידים בתכנית
- מספר התלמידים שעברו בהצלחה את בחינת הבגרות במועד המיוחד של סמסטר קיץ

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה "המחצית השלישית" תורמת לטיפול נכון בתלמידים מאתגרים ולטיפול מקבל שלהם?
- באיזו מידה "המחצית השלישית" תורמת לתחושת מסוגלות גבוהה יותר בקרב תלמידים?
- באיזו מידה "המחצית השלישית" תורמת לעלייה בהישגים של תלמידים המשתתפים בתכנית בהמשך לימודיהם?
- באיזו מידה "המחצית השלישית" ורמת לשיתוף הורים בהצבת היעדים לתלמידים ובהשגתם?
- באיזו מידה מספר התלמידים הפונים למקצוע מסוים מעיד על קושי? של מי? איך פותרים זאת?
- באיזו מידה מעורבות בית הספר בנעשה בתכנית "המחצית השלישית" תורמת לקידומה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אמירים - למצטיינים

מטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת תכנית "אמירים" לטיפוח התלמידים המצטיינים ולקידום תרבות של מצוינות בית ספרית

האכלוסייה:

- תלמידים מצטיינים בבתי ספר על יסודיים

הפעולות:

- איתור התלמידים המצטיינים
- איתור המורים המומחים בתחום הדעת אותו הם ילמדו והעומדים בדרישות התכנית
- כתיבת תכנית הקורסים ע"י המורים
- שיבוץ הקורסים במערכת השעות
- יצירת מסגרת הדרכה בית ספרית (אחת לחודש וחצי) עם המדריך

שעות הוראה בתחום:

- כל תלמיד לומד 2 קורסים בתחומי הדעת השונים (כל קורס 2 ש"ש) ובנוסף 1 ש"ש קורס חברתי ערכי

פיתוח מקצועי:

- לרשות הצוות הבית ספרי פותח מתווה מקצועי בנושא בהיקף של 30 שעות בכל שנה למשך שנתיים

הדרכה:

- צוות "אמירים" בבית הספר מנחה את: המנהל, הרכז, המורים המלמדים בתכנית
- הדרכות אישיות על פי הצורך

הערכה ובקרה:

- מבוצעת ע"י ראמ"ה – שלב שני בהערכה

תפקיד המנהל/ת:

- הובלת התכנית תוך דיאלוג מתמשך עם הצוות החינוכי
- ליווי קורס פיתוח מקצועי מוסדי והדרכות הצוותיות
- עיצוב תרבות של מצוינות בית ספרית

להרחבה:

מאגר ידע מחוננים: <http://gifted.cet.ac.il> : מאגר ידע לפיתוח מקצועי של אנשי חינוך והוראה העוסקים בטיפוח תלמידים מחוננים ומצטיינים.

לאיתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- תכנית אמירים לטיפוח מצטיינים

חזרה לתוכן הענייניםלפרטים נוספים יש לפנות:

- לפרנטים במחוזות
- לאגף למחוננים ולמצטיינים במינהל הפדגוגי

יעד 3

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית

הנושא: אקדמיה למצטיינים

יעד 3

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- למידה של קורסים אקדמיים, המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות במקצוע הנלמד. וזאת על פי תכנית מפורטת שתפורסם

האוכלוסייה:

- תלמידים מצטיינים בכלל החטיבות העליונות

מטרות ספציפיות:

- שיפור הישגי התלמידים תוך למידה ברמה אקדמית
- למידה אקדמית מאתגרת לתלמידים מצטיינים תוך יצירת מערך לימודים נוסף בחטיבה העליונה
- הנגשת ההשכלה הגבוהה לתלמידים מצטיינים בפריפריה
- חיזוק החינוך הציבורי

היעד הספציפי:

- כ- 10% מהתלמידים משכבת הגיל ילמדו קורסים אקדמיים במהלך לימודיהם בחטיבות העליונות

הפעולות:

- איתור התלמידים המצטיינים
- איתור הרכז שילווה את התכנית
- הקמת רשת ביטחון לתלמידים
- חשיפת התכנית בפני חדר המורים, התלמידים וההורים

שעות הוראה בתחום:

- בימים אלה נקבעת מסגרת שעות ההוראה. פרטים נוספים במארג עדכונים-תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- הובלת התכנית תוך מעקב אחר תפקודו של התלמיד בתכנית
- הפעלת "רשת ביטחון" לתלמידים שיפרשו מהתכנית

פיתוח מקצועי והדרכה:

- בימים אלה נכתב מתווה הפיתוח המקצועי. פרטים נוספים במארג עדכונים-תשע"ג
- בפריסה מחוזית וארצית

להרחבה:

- מאגר ידע מחוננים: <http://gifted.cet.ac.il>
- מאגר ידע לפיתוח מקצועי של אנשי חינוך והוראה העוסקים בטיפוח תלמידים מחוננים ומצטיינים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- האגף למחוננים ולמצטיינים במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

יעד 3

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים - שיפור הדרגתי ועקבי במבחני מיצ"ב ובמבחנים בינלאומיים

כללי:

- לתלמידים עולים יש להתייחס בשני אופנים:
- לתלמידים עולים חדשים - הוראת השפה העברית כשפה שנייה (ליווי באמצעות שעות הוראה)
- לתלמידים עולים ותיקים - שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד (ליווי באמצעות תכניות לעולים)

האוכלוסייה:

- תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים בכל חטה"ב ומוסדות החינוך העל יסודיים במגזר היהודי

המשימות לעולים חדשים:

- הקניית העברית כשפה שנייה לתלמידים עולים
- שיפור השפה והשלמת פערים במקצועות הלימוד
- מניעת נשירה של תלמידים עולים
- תגבור לקראת מבחני בגרות עם התאמות לתלמידים עולים

המשימות לעולים וותיקים:

- המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים במטרה לשפר את השפה ולהשלים פערים במקצועות הלימוד באמצעות תכניות כמו: שע"ל, הפרויקט הלאומי האתיופי ותכנית למניעת נשירה "עוגן"

הפעולות:מבחינה ארגונית:

- בדיקה שכל תלמיד עולה מוקלד במצבת התלמידים כעולה, בהתאם לקריטריונים, כדי שהשעות יוקצו עבורו
- שליחת אישור "תעודת בירור פרטים על הנוסע" ממשרד הפנים עבור כל תלמיד תושב חוזר למפקח/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות כדי שהשעות יוקצו עבורו
- שליחת מערכות שעות עבור השעות הייחודיות המוקצות לתלמידים עולים לאישור מפקח/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוז
- העברת תשלום "סל קליטה-איגרת חינוך" שהגיע לביה"ס לתלמידים עולים זכאים בהתאם לקריטריונים

מבחינה פדגוגית:

- חשיפת צוות בית הספר לסטנדרטים לקליטת תלמידים עולים במערכת החינוך ולהיערכות בתיה"ס הקולטים בהתאם
- הקצאת שעות לתלמידים עולים לרכישת השפה, שיבוץ מורים מתאימים, הקצאת זמן להנחיה מקצועית
- מעקב אחר התקדמותם של העולים בלימודים: העברת מבדקי מדף לבחינת יכולת ההשתלבות במקצועות הלימוד בכיתות
- הפעלת תכנית "שע"ל" לתלמידים שכבר סיימו את שלב רכישת השפה הבסיסי ועברו בהצלחה את מבדקי המדף אבל עדיין זקוקים לסיוע לימודי

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

- בחירת התכניות המתאימות לתלמידים עולים מתוך מגוון התכניות הקיימות, בדגש על:
 - שיפור השפה והרחבת אוצר מילים של התלמידים העולים
 - שיפור אסטרטגיות הלמידה במקצועות הלימוד
 - השלמת פערים במקצועות הלימוד
 - תגבור לימודי לקראת מבחני בגרות עם התאמות לתלמידים עולים
- מבחינה חברתית – תרבותית:
- הפעלת תכנית "עוגן" למניעת נשירה של תלמידים עולים בחטה"ב
- הפעלת סמינרים "עם ומדינה" לתלמידים עולים בעל יסודי

שעות הוראה בתחום:

- הפעלת מינימום של 6 ש"ש לתלמיד עולה אחד בביה"ס בהתאם לקריטריונים המתפרסמים בנושא
- הפעלת 2 ש"ש לתכנית "שע"ל" בהתאם לקריטריונים המתפרסמים בנושא, מינימום 5 תלמידים שילמדו בשעות קצה
- הפעלת 3 ש"ש לקבוצת תלמידים בתכנית "עוגן" למניעת נשירה של תלמידים עולים הלומדים בחטה"ב

פיתוח מקצועי:

- למורים המלמדים תלמידים עולים קורס לפיתוח מקצועי בהיקף 30 שעות במסגרת המתווה בתחום
- למורים שבכיתתם לומדים גם תלמידים עולים – קורס לפיתוח מקצועי בהיקף 30 שעות במסגרת המתווה בתחום
- למורים המלמדים בתכניות לתלמידים עולים "מגוון" – קורס לפיתוח מקצועי במסגרת המתווה בתחום
- לכלל המורים העובדים עם עולים - הרצאות מצולמות באתר "קליטת תלמידים עולים"

הדרכה:

- מדריכי אגף קליטת תלמידים עולים, בהתאם לצורך
- יש לאפשר למורים זמן לקבלת ההנחיה

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה לתלמידים עולים, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג מתמיד עם מפקח/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
- הטמעת הסטנדרטים לקליטת תלמידים עולים והיכרות של צוות ביה"ס עם תרבויות ארצות המוצא
- הטמעת ההמלצות להתמודדות עם אתגרים פדגוגיים בעבודה עם תלמידים עולים
- בדיקת רישום התלמידים כעולים במצבת התלמידים
- בדיקת הקצאת השעות לתלמידים עולים, בניית מערכת אישית, הקצאת מורה מתאים ומקום ללמידה
- בדיקת קבלת כספי סל קליטה/אגרת חינוך לתלמידים עולים
- ליווי ומעקב אחר התקדמותם של התלמידים העולים
- שיתוף ההורים והגברת מעורבותם בתהליך החינוכי

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ביה"ס מקיים פעולות בקרה על ניצול אפקטיבי של השעות
- ביה"ס מקיים מעקב אחר ההתקדמות בשליטת התלמידים העולים בשפה העברית הכתובה והדבורה
- ביה"ס בוחן את אופן השתלבותם החברתית של התלמידים העולים
- ביה"ס מעביר לתלמידים העולים מבדקי מדף לבחינת יכולת השתלבותם במקצועות הלימוד בכיתות

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם הוקצו כראוי השעות שהועברו לטובת התלמידים העולים
- מספר בתי הספר בהם ציוני העולים מצביעים על כך שחלה התקדמות רבה בשליטתם בשפה העברית כשפה שנייה
- מספר בתי"ס המדווחים כי התלמידים העולים משתלבים חברתית במידה רבה
- מספר בתי הספר בהם, בהתאם לתוצאות מבדקי המדף, שולבו התלמידים העולים במקצועות הלימוד בכיתות

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה העבודה הפרטנית/הקבוצתית עם העולים להשתלבותם החברתית?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקח/מרכזי קליטת תלמידים עולים במחוזות
- לאגף לקליטת תלמידים עולים במינהל הפדגוגי

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- אגף קליטת תלמידים עולים

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אזורי בחירה מבוקרת – ניסוי ארצי

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - אזורי בחירה מבוקרת

המשימה:

- הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירת הורים מבוקרת בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר, שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים

האוכלוסייה:

- בשלב הראשון מכוון הניסוי לבתי-ספר יסודיים שבאזורי הבחירה המבוקרת
- בחלק מן הרשויות ישולבו בתהליך גם חטיבות הביניים והחטיבות העליונות (שש שנות)
- בשנת תשע"ג יורחב הניסוי ויכלול מוסדות חינוך נוספים ברשויות שפעלו בנושא (בגילאים שונים על פני הרצף) וכן מספר רשויות חדשות

הפעולות:**ברמת התלמיד והוריו:**

- בחירה מבוקרת של התלמיד ושל הוריו בבית הספר במרחב החינוכי שיוגדר על-ידי הרשות

ברמת בתי הספר בניסוי:

- פיתוח והעמקה של ייחודיות מערכתית (פדגוגית וארגונית) בית ספרית כדי לאפשר גיוון באפשרויות הבחירה להורים ולילדיהם בהלימה לצרכים, לכישורים ולנטיות של התלמידים
- יצירת מודל שותפות חדש בחינוך בין בית ספר (צוות, תלמידים, משרד) לקהילה (הורים, רשות, גופים שונים המעורבים בחינוך)
- יצירת שוויון הזדמנויות לתלמידים מכל האוכלוסיות ללמידה בבתי הספר הטרוגניים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים
- קיום פעולות לשיפור האקלים הבית ספרי ולשיפור איכות החינוך לטווח קצר וארוך
- עלייה בשביעות הרצון של הצוות החינוכי, ההורים והתלמידים מביה"ס הנבחר

ברמת מנהל בית-הספר

- מינוי צוות מוביל בבית-הספר שיגבש את הגדרת ייחודיותו של בית-הספר ברמה מערכתית
- הקצאת זמן לפיתוח (חשיבה וכתובה של עקרונות ותכניות) הייחודיות של בית-הספר
- הטמעת התכניות החדשות המכוונות לרעיון הייחודי של בית-הספר, בתכנון הלימודים באופן הדרגתי במהלך שנות הניסוי ובתפיסה מערכתית, תוך איגום משאבים
- הכשרת מורים לפעול בהתאם לייחודיות שתקודם בבית-הספר
- פרסום מידע בתחום הייחודיות של בית-הספר והנגשתו לכלל חברי הקהילה
- גיבוש נוהל לניוד ולקליטת תלמידים חדשים בהלימה לנהלים המחייבים שנקבעו ברשות בנושא אופי ואופן הבחירה של בית-הספר ובשיתוף מנהלת הניסוי שברשות ובהסתמכות עליהם
- שילוב ואיגום כלל המשימות, היוזמות ומשאבי הארגון סביב הייחודיות הבית ספרית לקידום יעדי המשרד

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

ברמת רשות

- רשויות חדשות שיצטרפו לניסוי בתשע"ג יגדירו את המרחב בתכנית הפעולה שתאושר על-ידי מטה הניסוי
- רשויות ומוסדות שימשיכו בניסוי יחדדו את הייחודיות הבית ספרית וירחיבו אותה לכלל רכיבי המערכת הבית ספרית

הדרכה ברשויות שישתתפו בניסוי:

- בתי-הספר שייכללו בניסוי יקבלו ייעוץ אקדמי ופדגוגי לפיתוח ייחודיות בית-ספרית
- למנהלים - השתתפות בהכשרת מנהלים לפיתוח ייחודיות ברמה עירונית ובית ספרית

הערכה ובקרה:

- התכנית תלווה במתכונת הערכה שתיבנה על-ידי מנהלת הניסוי ברשות בתיאום עם מטה הניסוי במשרד
- מנהל בית-הספר יידרש לערוך את המידע ואת הידע שהצטבר לצורך הערכת השינוי בבית-הספר כתוצאה מהתהליך

מדדים:

מדדי תפוקה:

- קיומן של פעילויות ייחודיות הנגזרות מהחזון ומרעיון הייחודיות הבית ספרית והשזורות בתכנית הלימודים הבית ספרית
- קיומו של מנגנון לשיתוף הורים וקהילה רחבה בתכנית הייחודיות של בית הספר ברמות שונות
- קיומו של מנגנון להנגשת מידע להורים (כולל פרסומים וחוברות בשפות שונות), לתלמידים ולקהילה הרחבה (במיוחד לאוכלוסיות מוחלשות) אודות ייחודיות בית הספר, מגוון הפעילויות לבחירה, תהליכי הבחירה בבית הספר ומחויבות כלל השותפים לנושא

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה מגלים התלמידים שביעות רצון מביה"ס ביחס למצב לפני הניסוי?
- באיזו מידה חלה עלייה במספר המורים שמגלים שביעות רצון מהנעשה בבית הספר?
- באיזו מידה חלה עלייה במספר ההורים שמגלים שביעות רצון מבחירת ביה"ס לילדם ומשיתופם במעשה החינוכי שלהם בביה"ס?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למטה הניסוי הארצי – אזורי בחירה מבוקרת, גף ניסויים ויזמות במזה"פ

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: ניצול זמן הלימוד

המטרה:

- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

היעד:

- יעד 4 - ניצול מקסימאלי של זמן הלימוד

המשימות:

- א. יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"
- ב. הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות

האכלוסייה:

- כל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות:א. יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים"

- קיום פעילויות שמבוצעות בביה"ס ו/או מחוץ לו שאינן הוראה בתחומי הדעת, בהתאם לכללים הבאים:
 - פרק הזמן המרבי שיועד לפעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת ושמבוצעות בביה"ס ו/או מחוץ לו לא יעלה על 10% מימי הלימוד בשנה. טקסים ופעילויות לימי הציון הממלכתיים, טיולים וכל פעילות חינוכית-חברתית ייכללו במכסה זו
 - במקרה של פעילות המתבצעת בחלק מיום הלימודים, ייספרו שעות הפעילות. שעות אלה יצטברו לאורך השנה לשעות פעילות נוספות מסוג זה וייכללו במסגרת המכסה
 - בכיתות ז'- יב' יש ללמד לפחות 90% משעות ההוראה שנקבעו על פי תכנית הליבה
 - טיולים שנתיים: יש לקיים לימודים למחרת החזרה מטיול שנתי

ב. הקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות

- הקצאת שעות במערכת השעות הבית ספרית כפי שהוגדרו בפרק המשאבים שבהמשך
- קיום תכניות הלימודים בהתאם לסילבוס הנדרש ולהנחיות המלוות

תפקיד המנהל:

- הפעלת שעות במערכת השעות הבית ספרית כפי שהוגדרו בפרק המשאבים שבהמשך
- ליווי ובחינת התנהלות המורים בהתאם לתכניות הלימודים, הסילבוס וההנחיות
- הסדרה ברורה של מסגרת הזמן המקסימלית לקיום פעילות חינוכית חוץ כיתתית

הערכה ובקרה

- קיום תהליכי הערכה ובקרה על ידי המפקח הכולל ביחס לנושאים אלו:
 - הקצאת השעות במערכת השעות הבית ספרית
 - קיום תכניות הלימודים ושעות הלימוד המחייבות
 - פעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת ושמבוצעות בבית הספר ו/או מחוץ לו
 - הפעלת התכניות התוספתיות כנדרש

יעד 4

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המקצים את השעות הנדרשות לכל כיתה ולכל תחום
- מספר בתי הספר המיישמים את חוזר "ימי לימוד המחייבים" ביחס לפעילויות שאינן הוראה בתחומי הדעת
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמה ההקפדה על הקצאת השעות הנדרשות לדעת בתי הספר לשיפור ההישגים?
- באיזו מידה תרמה הסדרה ברורה של מסגרות הזמן לקיום פעילות חינוכית חוץ לדעת בתי הספר לרצף הלמידה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים ביישובים בהם פועל "שח"ר" (רווחה חינוכית, שיקום שכונות וביקור סדיר)

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים

האוכלוסייה:

- תלמידי ז'-י"א המתקשים בלמידה מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או הנמצאים בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- בתי ספר במדד טיפוח 2 – 10 בהם מופעל סל טיפוח וכיתות "שח"ר" (אתגר ומב"ר)

הפעולות:

- איתור תלמידים מתקשים מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- יצירת פרופיל כולל של התלמידים המתקשים בביה"ס, תוך ציון חוזקות וקשיים בתחום הלימודי, החברתי, המשפחתי והסוציו אקונומי
- בניית תכנית עבודה לימודית וחברתית שתופעל עבור התלמידים המתקשים כיחידים וכקבוצות בבית הספר ובקהילה על מנת להמשיך ולטפח את נקודות החוזק ולצמצם את הפערים שנוצר
- הפעלת התכנית תוך שיתוף המחנך, היועץ, התלמיד ומשפחתו ושותפי התפקיד בקהילה
- קיום מפגשי צוות רב מקצועי (הכולל: מנהל, רכז שכבה, מחנך, יועץ ואם יש צורך גם עו"ס וקב"ס וגורמים נוספים) לדיון בהתקדמות התלמידים לאור התכנית שנקבעה עבור כל אחד מהם ולעדכונה בהתאם להחלטות
- השתתפות מנהל בית הספר וצוות הפרט שלו בוועדות התמדה יישוביות
- השתתפות המנהל/סגנו בצוותי היגוי רווחה ושיקום יישוביים לשם חשיבה, תכנון וליווי תכניות יישוביות שתיתנה מענה לצורכי ביה"ס ביחס לתלמידים המתקשים

שעות הוראה בתחום:

- בחטיבות הביניים יעשה מנהל בית הספר שימוש בשעות "סל הטיפוח" לבניית תכניות אישיות ובקבוצות קטנות לטיפול בתלמידים מתקשים
- בחטיבות העליונות יגיש מנהל בית הספר בקשה לתקנון כיתות "שח"ר" על פי צורכי תלמידיו
- במסגרת שעות רוחב לטיפול ולמידה פרטנית ובקבוצות קטנות (מל"א)
- במסגרת מרכזי למידה/נוער/מועדוניות בבית הספר ו/או בקהילה
- במסגרת מועדוניות למתבגרים

פיתוח מקצועי:

- פיתוח מקצועי למורים ולמחנכים המלמדים תלמידים מתקשים וכיתות "שח"ר" במסגרת מרכזי פסג"ה
- פיתוח מקצועי לרכזי "שח"ר" בית ספריים במסגרת מרכזי פסג"ה
- ימי עיון למנהלים במסגרת מרכזי פסג"ה

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הדרכה:

- בבתי ספר בהם פועלות כיתות "שח"ר" ו/או שעות סל טיפוח תוקצה הדרכה באמצעות מפקחי "שח"ר" במחוזות
- יש לקבוע זמנים מוגדרים לקבלת ההנחיה

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תהליך איתור התלמידים המתקשים מרקע סוציו אקונומי נמוך ו/או בסכנת נשירה סמויה או גלויה ו/או עם קשיי הסתגלות לבית הספר
- ליווי תכנית העבודה לתלמידים מתקשים, מעקב ובקרה אחר יישומה בבית הספר ובקהילה
- הובלת מפגשי צוות רב מקצועי (הכולל: מנהל, רכז שכבה, מחנך, יועץ ואם יש צורך גם עו"ס וקב"ס) לדיון בהתקדמות התלמידים לאור התכנית שנקבעה עבור כל אחד מהם ולעדכונה
- השתתפות בוועדות התמדה יישובית
- השתתפות בצוותי היגוי, רווחה ושיקום יישוביים לשם חשיבה, תכנון וליווי תכניות יישוביות שתיתנה מענה לצורכי התלמידים בסיכון נשירה בעלי פערים לימודיים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ביה"ס מקיים מעקב אחר התקדמות התלמידים המתקשים
- ביה"ס מקיים מעקב אחר ההתמדה והביקור הסדיר של כלל תלמידיו
- ביה"ס נמצא בקשר עם מפעילי תכניות ההתערבות בביה"ס ובקהילה ובוחן את יעילותן לתלמידים המתקשים
- ביה"ס מקיים פעולות בקרה על אופן ניצול השעות והתקציבים הייחודיים לאוכלוסיית התלמידים המתקשים
- ביה"ס מקיים מעקב אחרי ההישגים בבגרות, זכאות וטיוב התעודה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שלפחות מחנך/רכז אחד משתלם בתחום
- מספר בתי הספר המקיימים תהליכי למידה, הערכה ובקרה בתחום
- מספר בתי הספר המדווחים על קידום במצבם הלימודי של התלמידים המתקשים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה תכנית ההתערבות לצמצום הפערים הלימודיים בקרב התלמידים המתקשים?
- באיזו מידה תרמה העבודה המערכתית של הצוות הרב מקצועי לקידומו של התלמיד בהיבט הלימודי והחברתי?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי "שח"ר" במחוזות
- לאגף "שח"ר" במינהל הפדגוגי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה:

- אגף שח"ר

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- קידום התלמידים המתקשים והבניית תהליכי הוראה המותאמים ללומד בכיתה ובמסגרת קבוצתית

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות ז'-ט' המתקשים בלמידה שאותרו באמצעות מבדק מיפוי בראשית כיתה ז' (מבדק "עמית") ושאינם זכאים לתמיכה באמצעות החינוך המיוחד (אינם תלמידים משולבים)

הפעולות:

- יצירת מבנה ארגוני המאפשר הסתכלות מערכתית על אוכלוסיית התלמידים בכלל ועל אוכלוסיית התלמידים המתקשים בפרט
- העלאת המודעות של המורים לשונות באוכלוסיית התלמידים
- איתור תלמידים עם קשיי למידה ו/או ליקויי למידה עם כניסתם לחטיבת הביניים
- בניית תכניות התערבות מותאמות לתלמידים המאותרים כדי לקדם וכדי למנוע התפתחות גורמי סיכון
- פיתוח מקצועי למורים – הקניית ידע ביחס לקשיי למידה, לליקויי למידה ולדרכי עבודה עם תלמידים מתקשים ועם תלמידים עם ליקויי למידה בתחומי דעת שונים
- קידום של התלמידים המתקשים, שיפור דימויים העצמי והובלתם להצלחה

שעות הוראה בתחום:

- שעות ההוראה במסגרת התכנית ניתנות בקבוצות קטנות או במסגרת הוראה שיתופית בכיתה :
 - האגף לחינוך על יסודי מקצה עד 8 ש"ש לחטיבות ביניים המשתתפות בתכנית
 - ביה"ס מקצה לפחות 4 ש"ש מתקן בית הספר לטובת הפעלת התכנית

פיתוח מקצועי:

- למת"ליות (מורה מעריכת תפקודי למידה) - קורס לפיתוח מקצועי ארצי בתחום, מטעם האגף לחינוך על-יסודי
- למורים המלמדים בתכנית מבתי הספר המשתתפים בה - קורס לפיתוח מקצועי מתוקשב של תכנית "אל"ה, מטעם האגף לחינוך על-יסודי

הדרכה:

- במסגרת התכנית מועסקת בבית הספר מת"לית אשר מנחה את הצוות החינוכי בבניית תכניות הוראה ותכניות עבודה המותאמות לצורכי התלמידים שאותרו על בסיס הנתונים שהתקבלו ממבדק "עמית"
- מדריכות מחוזיות מנחות את הצוותים החינוכיים ואת המת"ליות בבתי הספר בהם פועלת תכנית "אל"ה"
- יש לקבוע זמנים מוגדרים לקבלת ההנחיה
- יום הדרכה - יום רביעי

יעד 5

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- הקמת וועדת היגוי בית ספרית בראשות מנהל/ת ביה"ס המורכבת מכל בעלי התפקידים (רכז שכבה, מת"ל/ית, יועץ/ת פסיכולוג/ית, מורה/ת שילוב, מחנכים, רכז עברית, אחר)
- ועדת ההיגוי קובעת את מדיניות הטיפול הבית ספרית תוך תכנון התהליכים הפדגוגיים ברמה המערכתית והפרטנית בביה"ס. הצוות יתכן את המהלכים ואת ההתנהלות של ביה"ס כדי לתת מענה לצרכים של כלל התלמידים המתקשים
- קביעת מפגשים קבועים של ועדת ההיגוי הבית ספרית לצורך קביעת מדיניות הטיפול ובניית תכניות עבודה ומעקב אחר התקדמות התלמידים
- מיפוי המשאבים העומדים לרשות בית הספר לקידום תלמידים מתקשים ואיגומם
- בניית תכנית עבודה שנתית להפעלת תכנית "אל"ה" עפ"י העקרונות המנחים
- הגדרת התפוקות המצופות ומדדי ההצלחה ביחס לתחומים המטופלים במסגרת התכנית וביחס להטמעת תהליכי העבודה שבתכנית
- שיבוץ שעות הליווי וההנחיה של המת"ל/ית עם המורים במערכת השעות הבית ספרית ובמערכות האישיות של המורים המשתתפים בתכנית
- חלוקת השעות המוקצות לעבודה עם תלמידים בין מספר מורים המלמדים את התלמידים המתקשים בקבוצה
- הערה: בחטיבות הביניים השייכות למינהל לחינוך התיישבותי, מופעלת תכנית "ט"ל" (טיפול למידה) המבוססת על תכנית "אל"ה" ועל תכנית לטיפול הקריאה שפותחה בעבר במינהל לחינוך התיישבותי. פרטים ניתן למצוא באתר האגף לחינוך על יסודי.

הערכה ובקרה בית ספריים:

- מתקיים מעקב אחר התקדמות התלמידים המתקשים
- במסגרת ישיבות ועדת ההיגוי לאורך שנה"ל מוערכת התכנית על מרכיביה השונים ע"י הצוות החינוכי ומוכנסים בה שינויים בהתאם

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר העובדים עפ"י עקרונות התכנית
- מספר בתי הספר המשתמשים במבדק "עמ"ת" כבסיס לתכנון ההוראה
- מספר התלמידים המטופלים במסגרת התכנית
- מספר בתי הספר המשתתפים בקורס לפיתוח מקצועי המתוקשב לרכישת מיומנויות וכלים לקידום תלמידים מתקשים
- מספר המורים המדווחים על שינוי בדרכי ההוראה בעקבות הלמידה בקורס לפיתוח מקצועי המתוקשב
- שיפור הישגי התלמידים הלומדים במסגרת התכנית
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרמה התכנית להתקדמותם של התלמידים המתקשים?
- באיזו מידה תרמה התכנית לפיתוח המקצועי של המורים ולטיוב דרכי ההוראה?
- באיזו מידה תכנית "אל"ה" מהווה פלטפורמה לניהול מערכתי ומאגם של העבודה עם התלמידים המתקשים בבית הספר?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- האגף לחינוך על יסודי

לאתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

- "תכנית אל"ה"

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: תכנית החומש - למגזרים דוברי השפה הערבית

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר העל יסודיים במגזר דוברי השפה הערבית על כל גווני האוכלוסייה

משימה א':

- שיפור ההישגים הלימודיים שיתבטא בעלייה הדרגתית ועקבית באחוז הזכאים לתעודת בגרות מלאה ואיכותית ובתוצאות מבחני המיצ"ב והמבחנים הבינלאומיים

הפעולות:

- טיפוח המיומנויות בשפת אם, מתמטיקה, מדעים ואנגלית בכתות ז'-ט' באמצעות הפעלת תכניות להעלאת שיעור הזכאות לבגרות בקרב תלמידים לומדי י"ב ולהעלאת איכות תעודת הבגרות במקצועות, מתמטיקה, אנגלית, שפה, מקצועות מדעיים וטכנולוגיים בהיקף של 5 יח"ל.
- אבחון התלמידים המתקשים בבתי ספר במיקוד אשר יקבלו תמיכה בתכנית התערות.
- טיפוח תרבות למידה מהצלחות באמצעות קבוצות מיקוד של בתי ספר מצליחים כמקור ללמידת בתי ספר נוספים
- חשיפה לכלי איתור ואיבחון דיאגנוסטיים והטמעתם בעבודה עם תלמידים מתקשים
- קידום פדגוגיה איכותית תוך ליווי והנחיתת בתי הספר בנושא

משימה ב':

- צמצום מימדי האלימות והעשרת תרבות הפנאי

הפעולות:

- בניית תכנית מערכתית יישובית להעשרת תרבות הפנאי של בני הנוער במגזר הערבי
- הפעלת תכניות יישוביות לחיזוק תנועות הנוער ביישובים הערביים
- חינוך לחיי קריירה והכוון מקצועי

משימה ג':

- הנגשת ההשכלה הגבוהה לתלמידי י"ב במגזר הערבי.

הפעולות:

- חשיפת התלמידים הערביים לאפשרויות התעסוקה השונות בארץ תוך מתן מענה פרטני לתלמידים מתלבטים לאחר החשיפה בתהליך בחירת המקצוע

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת השעות הרגילה
- במסגרת שעות התגבור של החומש
- במסגרת השעות הפרטניות
- במסגרת השעות התוספתיות

יעד 5

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

פיתוח מקצועי:

- מורים ורכזים ישתתפו בקורסי פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים, בהתאם למתווה המקצועי בתחום
- במסגרת תכנית ייעודית בפיתוח המקצועי הבית ספרי

הדרכה:

- הדרכות בית ספריות בתחומי הדעת שבית-הספר בחר להתמקד בהם
- ליווי והנחייה במפגשי הדרכה מגזריים, מחוזיים וארציים

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום מיפויים בית ספריים ביחס למצב התלמידים בתחומי הדעת השונים
- קיום אח"מ, דיון אודות תוצאותיו והבניית צעדים מעשיים ליישום ההחלטות שיתקבלו

תפקיד המנהל/ת:

- למנות רכו – רכו פדגוגי – שיבנה עם הצוותים המקצועיים בבית הספר תוכנית עבודה בהתאם ליעדי התוכנית
- לייחד משבצת זמן קבועה במערכת 2 ש"ש למפגש עם המדריך / מלווה מטעם תוכנית החומש והרכז הפדגוגי הבית ספרי
- לקבל דיווח חודשי מרכז התוכנית על הפעלת התוכנית והתקדמות התלמידים במסגרת קבוצות התגבור ברמת תלמיד
- לוודא שנעשה מיפוי לתלמידים וכי התלמידים בעלי הצרכים הייחודיים משתתפים במסגרת התוכנית שאושרו ע"י בית הספר והפיקוח הכולל
- להקפיד על בניית קבוצות תגבור בהתאם למיפויים ולצרכי התלמידים
- לאתר מורים מומחים לתחום הדעת, אותו הם ילמדו, ובעלי ניסיון בהוראה פרטנית ובהכנה לבגרות

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שמפקדים את התוכניות בהתאם ליעדים שנקבעו
- מספר בתי הספר בהם מופעלות קבוצות למידה לקראת מבחני הבגרות
- מספר בתי הספר המקצים את שעות התגבור ומנצלים אותם בהתאם ליעדים
- מספר בתי הספר שבהם חל תהליך אבחון תלמידים מתקשים
- מספר בתי הספר שבהם הופעלה תכנית חינוך לחיי קריירה והכוון מקצועי
- מספר בתי הספר שבהם הועבר שאלון לבדיקת אלימות
- מספר בתי ספר שבהם מופעלת מועצת תלמידים
- מספר בתי ספר שבהם יש פעילות נוער בשעות אחרי יום הלימודים הרגיל

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו מסגרות הלמידה המגוונות לכלל התלמידים להעלאת הישגי הלומדים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למנהל אגף חינוך במגזר הערבי
- למפקחים במחוזות
- למנהלת האגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי
- לסגנית מנהלת המינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: לב"ם - לקראת בגרות מליאה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י'-י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים

הנחיות נוספות לגבי המשימה – ראו ביעד 3

חזרה לתוכן העניינים

הנושא: סימסטר קיץ – "המחצית השלישית

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 5 - צמצום פערים

המשימה:

- העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ

הנחיות נוספות לגבי המשימה – ראו ביעד 3

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

הרציונל:

- תהליכי הערכה שיטתיים, הוגנים ומעוגני ראיות ועדויות המהווים חלק מתרבות בית-הספר, ייטיבו עם איכות ההוראה וישפרו אותה

המשימה:

- פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ושל מנהלים

האוכלוסייה:

- מתמחים, מורים לקראת קביעות, מורים לקראת קידום, סגני מנהלים, מנהלים ומפקחים בחינוך היסודי ובחטיבות הביניים

הפעולות הנדרשות במימד הבית-ספרי:

- שיח בית-ספרי בהקשר למשמעות הערכה, לתהליכי הערכה ולממצאים המצופים
- זיהוי קבוצת המוערכים בכל מסגרת בית ספרית וזיהוי המאפיינים של קבוצה זו
- הגדרת קשרי מעריך/מוערך במערכת המתוקשבת
- בניית תכנית עבודה שנתית להערכת עובדי הוראה: קביעת תאריכי צפייה, עריכת תצפיות, איסוף עדויות/ראיות ומתן משוב

ימי הכשרה ופיתוח מקצועי:

- מיקוד במכלול המימדים הקשורים לתהליך הערכת עובדי ההוראה במסגרות הבאות: חדרי מורים, עבודה פרטנית עם קבוצת מורים, מפקח ומנהליו

תפקיד המנהל והמפקח:

- להוביל ולבצע תהליך הערכה, דיון ושיח במשמעות הערכה, תכנון תהליכי הערכה, דיון בממצאי הערכה
- לקחת חלק במפגשים ובימי הכשרה (פיתוח מקצועי מפקח ומנהלים/ימי הכשרה ארציים ומחוזיים)
- לגזור יעדים בעקבות הערכה שיתנו את ביטויים בתכנית עבודת המנהל/מפקח

בקרה והערכה:

- תהליך הערכה יהיה בסיס לשיפור איכות ההוראה/ניהול ולגזירת יעדים לתכנית עבודת המנהל/מפקח בהמשך

קישור לאתר הערכת עובדי הוראה:

- <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/HaarachatOvdeyHoraa>

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה הערכת עו"ה בלשכת המשנה למנכ"ל

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח מקצועי

עובדי הוראה באופק חדש - חט"ג

יעד 6

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המשימה:

- פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה

הרציונל:

- הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה הינו מאבני היסוד של רפורמת "אופק חדש". במהלך הפיתוח המקצועי מפתח המורה את כישוריו ואת יכולותיו לצורך שיפור איכות ההוראה ולביסוס מעמדו המקצועי.
- משרד החינוך רואה במנהל/ת בתי הספר אחראית/ת ומוביל/ת את תהליכי הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה בבית ספרו בהתאם למדיניות משרד החינוך, למטרות וליעדים הבית ספריים, לצורכיהם המקצועיים של המורים ובהלימה לשלבי הקריירה המקצועיים שלהם. על המנהלים לתכנן את הפיתוח המקצועי של המורה מתוך דיאלוג איתו ובראייה תלת שנתית.
- המערכת הממוחשבת מכילה את כלל התכניות לפיתוח מקצועי לתשע"ג, מידע אישי על כל עובד הוראה (דרגות, השכלה, תעודות, ותק) ומידע על "היסטוריית התכניות לפיתוח מקצועי".
- תהליך המיפוי של עובד ההוראה במערכת הממוחשבת יחל בחודש אפריל ויסתיים בחודש אפריל (מכתב יישלח למנהלים).

הנחיות הפיתוח המקצועי בשנה"ל תשע"ג

התמחות וכניסה להוראה

- ה. מורה מתמחה לא ילמד בתכניות לפיתוח מקצועי הנוספות לשעות ההתמחות מהסיבות הבאות:
 - א. מורה מתמחה משתתף בסדנת התמחות במכללות האקדמיות לחינוך
 - ב. השעות בשנת ההתמחות אינן מוכרות לו לצורך קידום מקצועי
- ו. מורה חדש, בשנה הראשונה לכניסתו להוראה, (בשנה שלאחר ההתמחות) מחויב להשתתף בקורס ייעודי למורים שנה א' בהיקף של 60 שעות, המתקיים במכללות האקדמיות לחינוך. (שעות אלה מוכרות לקידום מקצועי, והן כוללות שילוב של ליווי אישי ומפגשים קבוצתיים).
- ז. מורה חדש (בשנה שלאחר ההתמחות) לא יחויב בקורסים נוספים בשנה זו.

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

יעד 6

פיתוח מקצועי

13. עובד הוראה ילמד כל שנה 60 שעות כחלק מתהליך קידומו המקצועי. לצורכי הקידום בדרגה תוכרנה לעובד ההוראה 60 שעות בלבד (להוציא שנת שבתון ולימודים לתואר שני ושלישי, ואפשרות להשלמה במקרים חריגים, הנחיות מפורטות בחוברת ההנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי/ אופק חדש)
14. תכנית פיתוח מקצועי לצוות בית הספר (השתלמות בית ספרית) תהיה בהיקף של 30 שעות בלבד. ניתן לקיימה פעמיים במהלך שלוש שנים בהיקף של 30 שעות כל שנה, סה"כ 60 שעות בהתאם לסדרי הקדימויות הבאים:
 - מורה חדש - תכנית ייעודית - מורים מתחילים שנה א'
 - ניהול עצמי
 - חינוך אישי
 - תחומי דעת, יעדים ארציים ומחוזיים
 - תכניות בנושא אקלים חינוכי מיטבי
 - "תכנית הכלה" לתלמידים עם צרכים ייחודיים
 - מיומנויות הוראה בשעות הפרטניות
 - תכניות בתחומי פיתוח אישי
 - אחר
3. דרגות גבוהות (7-9) - עובדי הוראה בדרגות הגבוהות ילמדו במסגרת תהליכי למידה רפלקטיבית וחשיבה מחקרית-ביקורתית ברמה גבוהה בהקשר של תהליכי הלמידה, ההוראה והיישום בכיתה ובביה"ס. בכל דרגה ילמדו עובדי ההוראה 150 שעות במהלך שנתיים במוסד אקדמי, ו-60 שעות במהלך שנה ממתווה דרגות 1-6 בהתאם להנחיות בכתובת הבאה:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Ofek/PituachMiktzohi>
4. סגני מנהלים ראשונים מכהנים ילמדו במסגרת תהליכי התפתחות ולמידה המותאמים להגדרת תפקידם ולמבנה משרתם ב"אופק חדש":
 - בשנה ראשונה להצטרפות ל"אופק חדש" ו/או לתפקיד ילמד סגן מנהל ראשון בהיקף של 70 שעות בשנה מתוכן 10 שעות התנסות
 - בשנה השנייה ואילך ילמד בהיקף של 40 שעות בשנה מתוכן 10 שעות התנסות.

להרחבה:

- ניתן לעיין במסמכי המדינות, בתוכני הפיתוח המקצועי ובהנחיות באתר אגף א' לפיתוח מקצועי בכתובת הבאה:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Hishtalmuyot_Hadracha/OfekChadash/dvarmankal.htm

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' לפיתוח מקצועי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח מקצועי

עובדי הוראה בעל אחריות – חטיבות עליונות

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המשימה:

- פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה

הרציונל:

- הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה הוא אחת הדרכים לקידום ולביסוס מעמדם המקצועי של עובדי ההוראה באמצעות תהליך מובנה ושיטתי של פיתוח מקצועי המאפשר טיפוח אחריותיות (accountability) ומחויבות לתפקיד.
- בתהליכי הפיתוח המקצועי מפתח עובד ההוראה את כישוריו ואת יכולותיו לאורך החיים המקצועיים. תרבות של למידה תורמת לשיפור איכות ההוראה, לקידום הישגי התלמידים בתחומים השונים (לימודי, חברתי וערכי) ולמצוינות.
- משרד החינוך רואה במנהל בית הספר המהווה מנהיג חינוכי והמופקד על הפיתוח המקצועי של כל מורה כפרט וכחבר בקהילת העמיתים של בית הספר - אחראי.
- המנהל יתכן עם כל מורה את מסלול ההתפתחות המקצועית שלו ויאשר אותו בדיאלוג חינוכי.

הנחיות הפיתוח המקצועי בשנה"ל תשע"ג

- הפיתוח המקצועי יתבסס על תכניות לפיתוח מקצועי שיגובשו ע"י היחידות המקצועיות במשרד החינוך. קורסים אלו יהיו את מתווה הפיתוח המקצועי.
- התהליך יתקיים באמצעות מערכת ממוחשבת המכילה את כלל התכניות לפיתוח מקצועי לשנה"ל תשע"ג. תהליך המיפוי של עו"ה במערכת יחל בחודש מאי ויסתיים בחודש יוני (מכתב יישלח למנהלים ולעובדי ההוראה).
- עובד הוראה יוכל לזכות בגמול פיתוח מקצועי אחד לשנה לאחר שילמד בקורס/ים שהיקפם עד 112 שעות, יבצע את משימות הקורס ויהיה נוכח באופן סדיר בקורס. יחידת התכנית לפיתוח מקצועי המינימלית הינה בת 28 שעות לפחות. שעות מעבר לכפולות של 112 יוכרו בסך התחשיב לגמול הבא, בכפוף לעמידה בדרישות.

פיתוח מקצועי בית ספרי

- במסגרת שעות תומכות הוראה יתקיימו תהליכי פיתוח מקצועי בית ספרי לצוות ביה"ס בהיקף של 60 שעות בשנה.
- לצורך גמול יוכרו 30 שעות מתוכן.

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

עובד הוראה בשנתו הראשונה

עם כניסתו לתפקיד ההוראה (לאחר ההתמחות), ילמד בהתאם לתכנית שפותחה ע"י האגף להתמחות וכניסה לתפקיד בהיקף של 112 שעות במסגרות הבאות:

- א. 30 שעות בתכנית לפיתוח מקצועי בית ספרי יחד עם צוות ביה"ס
- ב. 28 שעות בתכנית לפיתוח מקצועי מתוך מתווה התכניות
- ג. 54 שעות בתכנית פיתוח מקצועי למורים חדשים בשלב הכניסה לתפקיד.
- התכנית תתבצע במוסדות האקדמיים המאושרים.
- מבנה התכנית: 34 שעות למידה עיונית ולמידת עמיתים ו-20 שעות ליווי פרטני ע"י מורה מלווה

בעלי תפקידים

1. הפיתוח המקצועי לבעלי תפקידים יכלול הכשרה טרם הכניסה לתפקיד ולמידה במהלך ביצוע התפקיד בפועל.
 2. משנת תשע"ג יתקיימו קורסים להכשרת בעלי תפקידים (טרם תפקיד) בהתאם למתווה שייקבע על ידי היחידות הפדגוגיות במשרד החינוך.
 3. מתשע"ד יהיה מינוי בעל תפקיד בביה"ס על בסיס תעודת סיום של הכשרה.
- מסמך המדיניות של פיתוח מקצועי לבעלי תפקידים וההנחיות ליישום הכולל את המוסדות המבצעים יפורסם בהמשך.

להרחבה:

במדריך לעבודת המנהל והמורה ("תלקיט") המפורסם באתר האגף לחינוך על-יסודי, ניתן למצוא מידע ביחס למאפיינים של השעות תומכות ההוראה ולתהליך הפיתוח המקצועי בכללותו.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף א' לפיתוח מקצועי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

המשימה:

פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר

כללי:

- תפיסת ההתפתחות והלמידה של המנהלים במכון "אבני ראשה" מכוונת לכך שעל מנהלי בתי הספר לחוות למידה מתמשכת (Life long Learning) מתחילת הכשרתם הרשמית ובמרוצת כל כהונתם. זהותו הפדגוגית של המנהל היא נקודת המוצא המנחה את תהליכי ההתפתחות והלמידה שלו.
- תוכני הליבה כוללים: הנהגת תהליכי חינוך, הוראה ולמידה; עיצוב תמונת העתיד - חזון וניהול שינוי; הנהגת הצוות, ניהולו ופיתוחו המקצועי; התמקדות בצורכי היחיד; ניהול הקשרים בין בית-הספר לקהילה.
- הלמידה וההכשרה של מנהלי בתי-ספר נעשות בהתאם לוותק של המנהל בתפקידו בכל שלבי הקריירה שלו ובהלימה להם תוך דגש עיקרי על השנים הראשונות של דרכו בניהול.

הנחיות לפיתוח המקצועי לשנת הלימודים תשע"ג:

- בימים אלו מעצבים מכון "אבני ראשה" ומשרד החינוך את תכנית ההתפתחות המקצועית של מנהלי בתי הספר לשנים הבאות.
- ההנחיות לפיתוח המקצועי לשנת הלימודים תשע"ג יעודכנו ויפורסמו בגרסת העדכון של מארז "מתנה" שיפורסם לקראת סוף שנת הלימודים.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי הפיתוח המקצועי במחוזות ולמכון "אבני ראשה"

לאתרי אינטרנט להרחבה ולהעשרה

אבני ראשה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

מטרת על:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים

מטרות ספציפיות:

- חיזוק, הרחבה והעמקה של פעולות השילוב וההכלה כך שהלומדים יוכלו להמשיך ללמוד ולהתקדם במסגרות החינוך הרגילות
- מתן מענה מגוון לשילוב הלומדים בחינוך הרגיל באופן שימנע את הפנייתם לחינוך המיוחד טרם מוצו כל האפשרויות לקידום בחינוך הרגיל
- הפעלת מסגרות חינוך מיוחד לילדים הנזקקים לכך רק לאחר שנבדק כי המענים המקצועיים שניתנו בחינוך הרגיל מחייבים למידה במסגרת מיוחדת

המשימות:

- מתן מענים משמעותיים בחינוך הרגיל כך שפחות ילדים יזדקקו להפנייתם ללמידה במסגרות החינוך המיוחד
- הפעלת תכנית מוסדית רב מערכתית המכוונת לשילוב הלומדים במערכת החינוך הרגילה תוך הרחבת ההכלה והקידום של הלומדים המתקשים ובעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות)
- הכשרת מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים המלמדים במסגרות שונות בנושא השילוב והרחבת יכולת ההכלה שלהם שתאפשר קידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל

האוכלוסייה:

- כלל הלומדים המתקשים ובעלי הלקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) בחינוך הרגיל בכל המגזרים

עקרונות פעולה:

1. מיפוי הלומדים ביחס למצבם הלימודי, הרגשי, ההתנהגותי, החברתי, המשפחתי, הכלכלי תוך ציון נקודות חוזק וקשיים (המיפוי ייעשה בתחילת שנה, אמצע שנה וסוף שנה) – בהובלת מחנך הכיתה כגורם מתכלל
 2. בניית תכנית התערבות אישית בהובלת מחנך הכיתה. התכנית תתייחס למצבו של הלומד ולדרכים בהם יוכל להמשיך לפתח את נקודות החוזק ולהתקדם בכל הקשור לקשייו, ובדיקת האפשרות לצוות ללומד איש צוות שיהווה עבורו עוד אוזן קשבת
 3. איגום משאבים כמענה לקידום הלומדים המתקשים ובעלי הלקויות: במגוון שעות (שעות ליבה, שעות פרטניות, שעות טיפול בפרט, שעות רשות ומקורות אחרים העומדים לרשות ביה"ס), במגוון מסגרות (בביה"ס, בבית, במועדונים, במתנ"ס, בקהילה), ובמגוון תחומים (לימודי, חברתי, אישי)
 4. קיום מפגשי צוות סדירים ומתועדים לחשיבה, דיון, בדיקת יישום והערכת ההתקדמות בתהליך בצוותים הבאים: **צוות בין מקצועי**: צוות בית ספרי בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: המחנך, היועץ, מורה השילוב, פסיכולוג, מת"ל (מערך תפקודי למידה), רכז שכבה, מערך מסייע/רכז התאמות ללמידה ולהיבחות ובעלי תפקידים נוספים, כמו: רכז חינוך חברתי, רכז פדגוגי/שכבה/מקצוע
- צוות בין מקצועי מורחב**: צוות בית ספרי בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: המפקח הכולל, מנהל מחלקת החינוך ברשות, מפקח חינוך מיוחד, מנהל המת"א ונציגיו, המפקח על היעוץ, עו"ס, קב"ס, קידום נוער, שירות מבחן ושירותים תומכים נוספים בקהילה
- ועדת שילוב בית ספרית (על-פי חוק)**: ועדה סטטוטורית המתקיימת בבית הספר בראשות מנהל/ת ביה"ס ובהשתתפות: חברי הצוות הבין מקצועי, נציג רשות, מת"א - בהתאם לחוזר מנכ"ל

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

ועדה יישובית: בראשות מנהל מחלקת החינוך ומפקח ממושרד החינוך ובהשתתפות מנהל ביה"ס וצוותו. הוועדה תכלול את בעלי התפקידים מוועדת ההתמדה היישובית ומוועדת השילוב היישובית ותדון בסוגיות הקשורות למערך היישובי לקידום התלמידים המתקשים על רצף, לרבות סוגיות התמדה והפנייה לוועדות עפ"י חוק, בראייה יישובית)

ועדת השמה (על-פי חוק): מתקיימת ברשות בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל

הפעולות בפריסה על פני שנתיים לפחות:

- תלמידים שאותרו כמתקשים ובעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) בחינוך הרגיל בכל המגזרים יופנו לוועדות השמה החל מהשנה השנייה, רק לאחר שבית הספר הפעיל במשך שנתיים תכנית התערבות אישית. השיבוץ בחינוך המיוחד ייעשה אך ורק מהשנה השלישית, בהתאם לתהליך שלהלן:

בשנה הראשונה לתהליך ההתערבות – טיפול מערכתי/טרומ שילוב

ספטמבר- אוקטובר

- מיפוי כלל הלומדים ואיתורם של אלה המגלים קשיים בתפקודים לימודיים, רגשיים, חברתיים ו/או התנהגותיים
- זיהוי נקודות חוזק וקשיים של הלומדים שאותרו ובניית פרופיל תפקודי לכל מתקשה (לאור המידע שנאסף ביחס לתפקודיו השונים תוך ציון נקודות החוזק והקשיים שאותרו)
- הקמת צוות בין מקצועי והפעלתו
- קיום מפגש של מחנך הכיתה, כגורם מתכלל, עם התלמיד המתקשה ועם הוריו לצורך מסירת מידע, תיאום ציפיות והגדרת המחויבות המשותפת לרבות מענה שהמוסד החינוכי מתעתד לתת ללומד. מומלץ שהמפגש יתקיים במוסד החינוכי שהוא גם מקום ההתערבות ועל הצוות החינוכי לדאוג שביה"ס יהיה מקום משמעותי עבור תלמידיו המתקשים
- בניית תכנית עבודה ללומדים המתקשים, תוך התייחסות להיבט הלימודי, הרגשי, החברתי וההתנהגותי. התכנית תיבנה ע"י מחנך הכיתה בשיתוף הצוות הבין מקצועי ותיתן מענה לצורך בלמידה דיפרנציאלית מותאמת בתוך הכיתה, בעבודה קבוצתית בשעות פרטניות ובמסגרת תכניות תוספתיות ומשאבים נוספים העומדים לרשות המוסד החינוכי

אוקטובר- סוף שנת הלימודים

- הפעלת תכנית התערבות המפרטת את המענים בתחום הלימודי, הרגשי, החברתי וההתנהגותי ואת מסגרות התמיכה הנוספות במהלך יום הלימודים ולאחריו בהן יינתנו המענים הנדרשים
- תיעוד תהליכי הלמידה וההתקדמות בתיק התלמיד שירוכז ע"י מחנך הכיתה כגורם מתכלל
- ביצוע הערכה מחודשת לאור הפעלת תכנית ההתערבות ועדכונה תוך היוועצות בצוות הבין מקצועי המורחב ושיתופו
- דיון עם מפקח ביה"ס ברשימת התלמידים שהמוסד החינוכי מדווח שלא התקדמו ולכן מבקש להפנותם לוועדות שילוב, תוך הצגת הפעולות שנעשו עמם עד כה בלי שהשיגו את מטרותיהן
- עדכון תכנית ההתערבות והפעלתה בהתאם למצבם של המתקשים

עד אמצע מאי

- כינוס ועדת שילוב בית ספרית לדיון ולקביעת הזכאות לשילוב בשנת הלימודים הבאה

עד סוף שנת הלימודים

- בניית תכנית שילוב ע"י מחנך ומורת שילוב עבור כל אחד מהתלמידים שקיבלו זכאות לוועדות שילוב בשנה"ל הבאה ובדיקת האפשרות לצוות לכל לומד איש צוות שיהווה עבורו עוד אוזן קשבת

המשך נחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

בשנה השנייה לתהליך ההתערבות - שנת שילוב/טרם השמה

המשך הפעלת תכניות ההתערבות באחד מ-3 המסלולים הבאים :

1. ללומדים המתקשים ולבעלי לקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות) שהתקדמו : המשך יישום תכנית ההתערבות כבר מראשית השנה ועדכונה בהתאם למצב הלומדים תוך היוועצות בצוות הבין מקצועי הבית ספרי/המורחב
2. ללומדים המתקשים ולבעלי לקויות/תפקוד מורכב/ות שנקבעה זכאותם לשילוב (זכאות לתמיכה צריכה להתחדש כל שלוש שנים) :
- יישום התכנית שנבנתה תוך הערכת התקדמותם ובמידת הצורך ליווי נציגים מהצוות הבין מקצועי המורחב
3. לתלמידים עם לקויות/תפקוד מורכב/ים **במיוחד** שביה"ס מבקש להפנות להשמה : עד פברואר - כינוס ועדה יישובית לבחינת צורכי הלומד מול התהליכים הפדגוגיים שנקטו ביחס לאותם לומדים שהמוסד החינוכי מבקש להפנות לוועדת השמה לאור העובדה שלא התקדמו. הוועדה תבחן את **כמות הלומדים** שהופנו ע"י מוסדות החינוך השונים בראייה יישובית ותדון בנתונים טרום השמה

להלן המסלולים שהוועדה היישובית יכולה להציע בעקבות הממצאים שהוצגו בפניה ובהתאם לכללים המפורטים בחוזר מנכ"ל :

- מוצו התהליכים הפדגוגיים - המוסד החינוכי יחל בתהליך לקראת ועדת השמה בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל
- לא מוצו התהליכים הפדגוגיים :
- אפשרות א' - החזרת התלמיד למוסד החינוכי תוך בניית תכנית התערבות אחרת, בסיוע הצוות הבין המקצועי המורחב הכולל את מעגל השותפים ברשות המקומית
- אפשרות ב' - העברה פדגוגית למוסד חינוכי רגיל אחר בהתאם לנהלים
- במקרים חריגים במיוחד יתקיים דיון בוועדה היישובית בנוגע להפניית תלמיד לשילוב/להשמה שלא עפ"י ההנחיות המפורטות על מנת לענות על צרכיו באופן המתאים ביותר.

שעות הוראה בתחום:

במסגרת המשאבים הקיימים :

- בלמידה דיפרנציאלית המשולבת בשגרת יום הלימודים
- בשעות הפרטניות במסגרת אופק חדש/עוז לתמורה
- בשעות טיפול בפרט ("שח"ר")
- בשעות אחרות : התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות רשותיות
- במסגרות המשך : קרב, מועדוניות, מרכזי ילדים, תכניות בקהילה, התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות תוספתיות של משרד החינוך ובעלויות תכנית החומש

הכשרה ופיתוח מקצועי:

- עד לשנה"ל תשע"ה יוכשרו מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים במסגרות שונות בנושא הרחבת יכולת ההכלה והקידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל :
- במסגרת תחום הדעת בו הם מתמקצעים (בקורסים לפיתוח מקצועי באופק חדש ישולבו יחידה-שתיים בנושא)
- במסגרת קורס למחנכים
- במסגרת תכנית ייעודית לפיתוח מקצועי בית ספרי בהיקף של 30 שעות
- במסגרת מפגשי הפיתוח המקצועי למפקחים/מנהלים/סגני מנהלים/יועצים/מדריכים/רכזים

הדרכה:

- הדרכה לצוותים החינוכיים בתחומים פרא רפואיים תינתן ע"י צוות מקצועי של מתי"א
- ליווי שוטף יינתן למנהלים, למורים ולצוות הבין מקצועי על ידי מדריכי משרה"ח בתחומים השונים

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

תפקיד המנהל/ת:

- בניית צוות בין מקצועי בית ספרי
- בניית תכנית עבודה מערכתית המושתתת על עקרונות היעד תוך מעקב ובקרה אחר יישומה ועדכונה בשעת הצורך
- כינוס, ליווי והובלת צוותים בהרכבים שונים לשיח אודות הערכת ביצוען של התכניות והתקדמות כל אחד מהלומדים
- מיפוי משאבי ביה"ס ואיגומם לצורך בניית תכניות סיוע תוך שיבוץ במערכת השעות
- מיסוד מסגרות זמן קבועות ללמידת עמיתים ול"הצגת מקרים" בפני כלל המורים בליווי דיון

הערכה ובקרה בית ספריים:

- בדיקת התקדמות תהליכי ההתערבות ומידת הצלחתם בהתאם למהלך שנקבע בתכנית תוך השוואה בין תוצאות המיפוי בתחילת השנה לבין מיפוי אמצע שנה וסוף שנה
- דיון והערכת המענים הכוללים בראייה מערכתית כפי שהוגדרו ע"י הצוות הבין מקצועי והצוות הבין מקצועי המורחב

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה

תכנית עבודה בית ספרית

- מספר בתי הספר שיישמו תכנית עבודה מערכתית לשילוב, הכלה וקידום תלמידים המתקשים במסגרת החינוך הרגיל
- מספר בתי הספר שנתנו מענים הולמים לשילוב התלמידים המתקשים במסגרת החינוך הרגיל והפחיתו את אחוז התלמידים שהופנו לוועדות

בנייה ויישום של תכנית התערבות אישית

- מספר בתי הספר בהם מיפו המנכ"ם את כלל התלמידים בתחילת השנה וגיבשו תכניות התערבות עבור התלמידים המתקשים ובעלי הלקויות (לקויות למידה וקשיי התנהגות)
- מספר בתי הספר בהם שותפו התלמיד והוריו בשלבים השונים של בניית תכנית ההתערבות ויישומה
- מספר בתי הספר בהם עודכנה תכנית ההתערבות של התלמיד במהלך השנה בהתאם להערכה המחודשת

צוות בין מקצועי

- מספר בתי הספר בהם פועל צוות בין מקצועי
- מספר בתי הספר בהם התכנס הצוות הבין מקצועי לפחות אחת לחודש
- מספר בתי הספר בהם התכנס הצוות הבין מקצועי המורחב לפחות פעמיים בשנה
- מספר בתי הספר בהם המפקח הכולל היה מעורב בשלב מיצוי התהליכים לפני ההפניה לוועדת שילוב

פיתוח מקצועי/כנסים

- מספר בתי הספר בהם השתלמו נציגים מהצוות בתחום של הכלה וקידום תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל
- מספר בתי הספר אשר מיסדו מסגרות זמן קבועות ל"הצגת מקרים" בפני כלל המורים בליווי דיון
- מספר בתי ספר בהם מתקיימים תהליכי למידה בית ספריים שיטתיים להרחבת הידע של הצוות החינוכי להכלת התלמידים

הערה: לרשות מנהלי בתי הספר והמפקחים יועמדו חומרים פדגוגיים לקידום הטמעת היעד ויישומם בבתי הספר. החומרים יאוגדו לחוברת שתפורסם

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי
- לשפ"י במינהל הפדגוגי
- לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: עוז לתמורה

המטרה:

- מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צורכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

יעדי התכנית:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים
- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המשימות:

- קידום הישגי מערכת החינוך בחטיבה העליונה והעצמת מעמדו של עובד ההוראה
- יצירת סינרגיה בין רכיבי עוז לתמורה: שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, זמן תלמיד, זמן מורה, פיתוח מקצועי של הצוות והערכת עובדי הוראה

האוכלוסייה:

- חטיבות עליונות ביישום מלא וכל השאר ביישום חלקי

הפעולות ברמת בית הספר:

- תכנון וניהול משאב הזמן שהתווסף לביה"ס והטמעתו בקיים, בהלימה לצרכים פדגוגיים ותוך הבניית "פדגוגיה אחרת":

שעות פרטניות

- איתור צרכים בית ספריים ומיפויים
- ארגון הלמידה הפרטנית
- שיבוץ מורים
- תכנון הלימודים
- עיצוב סביבה לימודית
- מעקב, בקרה והערכה

שעות תומכות הוראה

- איתור צרכים בית ספריים ומיפויים
- הבניית פורומים לעבודת צוות
- תכנון הפעילות המקצועית של כל מורה בניהול זמן עצמי בהיבט הארגוני והפדגוגי
- תכנון הפעילות המקצועית של כל מורה מול גורמים שותפים (תלמידים/הורים)
- בניית מנגנונים להערכת ניצול יעיל של שעות תומכות ההוראה
- הערה: תיאור מפורט של הנ"ל ניתן למצוא באוגדן "כלים שלובים" שפותח באגף לחינוך על יסודי ומצוי באתר האגף

הפעולות ברמה מערכתית:

בהיבט הפדגוגי:

- מתן כלים לפדגוגיה אחרת למורים בשעה הפרטנית
- פיתוח שיח משמעותי ואכפתי בין מורה-מחנך-תלמיד לקידום תפקוד התלמידים בתחום האישי, הלימודי והחברתי
- מתן מענה לשונות בין התלמידים
- צמצום פערים לימודיים בין התלמידים
- צמצום פערים לימודיים בין בתי הספר
- שיפור האקלים הבית ספרי, הפחתת האלימות, הגברת תחושת המוגנות והשייכות

רפורמות

המשך הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

• בהיבט הארגוני:

- מתן כלים לניהול זמן, לניצול מיטבי של השעות תומכות ההוראה
- פיתוח תהליכי למידה ארגונית ועבודת צוות
- ניצול אפקטיבי ועיל של המשאבים העומדים לרשות ביה"ס

• בהיבט הניהולי:

- העצמת מעמדו של המנהל בהיבטים של הערכת המנהל את מוריו, תגמולם ולקחת אחריות לפיתוח המקצועי שלהם
- חיזוק הקשר האישי והמקצועי בין המנהל למורים, חיזוק הסמכות והאוטונומיה של המנהל

תפקיד המנהל/ת:

- למידת הרפורמה על כל היבטיה ושליטה בהסכם ובמגוון השאלות שעלו והתשובות שניתנו באתר עוז לתמורה שב"אוח".
- ייחוד משבצות זמן ומקום פיזי למפגשים עם המדריך לעוז לתמורה
- ניהול יישום הרפורמה בבית הספר:
 - טיפול בקשיים של המורים בהתמודדות יומיומית עם הטמעת הרפורמה: הבנתה והבנת התפיסה הפדגוגית שמאחוריה, הבנת הצד הכלכלי והתמודדות עם התנגדויות
 - עדכון החזון הבית ספרי לאור עוז לתמורה בשיתוף צוות בית הספר
 - עדכון תכנית העבודה הבית ספרית
 - עריכת בחינה מחודשת של בעלי התפקידים וביצוע מינויים
- מתן הנחיות ובדיקת יישומן בפעולות הבאות:
 - בניית מערכת שעות בית ספרית ואישית לכל מורה הכוללת בתוכה את השעות הפרונטאליות, השעות הפרטניות, והשעות תומכות ההוראה (לרבות שעות תפקיד, ישיבות צוותים ושעות לשיחות אישיות)
 - בניית מערכת שעות אישית לכל תלמיד הכוללת שעות פרטניות
 - תכנון השעות הפרטניות בהתאם לאבני הדרך שבמדריך לעבודת המנהל והמורה (התלקיט) ולאוגדן "כלים שלובים" שפותחו באגף לחינוך על יסודי
- תכנון הפיתוח המקצועי של המורים בנושא פדגוגיה ודידקטיקה אחרת בשעות הפרטניות ומתן מענה רגשי וחברתי- ערכי:
 - בניית תכנית לפיתוח מקצועי של כל מורה בשיתוף אתו
 - תכנון הפיתוח המקצועי של בעלי תפקידים
 - הערכת צוות המורים
- מעקב ובקרה אחר התקדמות יישום הרפורמה עוז לתמורה בבית ספרו
- מודלינג לצוות ביה"ס (הבניית התנהגות באמצעות דוגמה אישית)

הכשרה ופיתוח מקצועי:

- לבעלי תפקידים - הכשרה למלא את תפקידם לפני הכניסה לתפקיד והמשך הפיתוח המקצועי בזמן מילוי התפקיד.
- כלל עובדי ההוראה יתפתחו מקצועית:
 - במסגרת השעות תומכות ההוראה – שיעורים בשבוע יוקדשו ללמידה בין כותלי בית הספר
 - במסגרת הזמן הפנוי
- בשני המקרים יתקיים הפיתוח המקצועי בהלימה למתווה שייקבע ע"י היחידות הפדגוגיות במשרה"ח, במוסדות אקדמיים המוכרים ע"י המל"ג, ובמרכזי פסג"ה ובאישור מנהל ביה"ס ומשרד החינוך

הדרכה:

- הדרכה שוטפת תינתן למנהלים ולמורים על ידי מדריכים ייעודיים שיפעלו בכל מחוז
- הדרכה ע"י "מטעמים" - תינתן עם הכניסה לרפורמה בכל הקשור להתארגנות ולתנאי העבודה והשכר
- ליווי המדריכים - המפקחים הכוללים והרפרנטים לעוז לתמורה במחוזות ילוו את המדריכים ה"מטעמים" בעבודתם עם המנהלים ועם הצוותים החינוכיים

המשך הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום תהליכי הערכה לבדיקת ההתקדמות במימוש המשימה בהתאם למדדים שהוגדרו
- גיוס באי ביה"ס להיענות מלאה להערכה של הראמ"ה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שהצטרפו לרפורמה ביישום מלא או ביישום חלקי
- מספר בתי הספר הפועלים על פי ההנחיות
- מספר בתי הספר שמיקדו את הקשיים בהפעלת התכנית ואיתרו פתרונות
- מספר בתי הספר בהם כל צוות המורים ברפורמה
- מספר בתי הספר שעלה בהם אחוז ההפעלות החברתיות-קהילתיות
- מספר בתי הספר שאחוז הזכאות לבגרות עלה בהם, כמו כן עלה אחוז זכאי א' ו-ב'
- מספר בתי הספר שקיימו פיתוח מקצועי בית ספרי של לפחות 30 שעות לכלל צוות המורים
- מספר בתי הספר בהם תוצאות שאלון אח"מ היו טובות יותר משנה קודמת
- מספר בתי הספר בהם ממוצע היעדרויות תלמידים ומורים לחודש קטן
- מספר בתי ספר הנמצאים מתשע"ב ביישום מלא שפעלו באמצע תשע"ג בשגרה "שקטה"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה מאופיינת השעה הפרטנית בדיקטיקה מגוונת?
- באיזו מידה ניתן לקבוע מדדי הצלחה להוראה – למידה בשעה הפרטנית?
- באיזו מידה תרמה הרפורמה לביצוע תהליכי מיפוי קפדניים? מהם התהליכים?
- באיזו מידה תרמה הרפורמה לניצול יעיל של משאב הזמן?
- באיזו מידה תרמה הרפורמה למזעור בעיות משמעת ואירועי אלימות?
- באיזו מידה תרמה הרפורמה לתחושת ערך ומסוגלות אצל המורים?
- באיזו מידה תרמה הרפורמה להתמקצעות המורים?
- באיזו מידה תרמה הרפורמה לגיוס מורים לקבל עליהם תפקידים?
- באיזו מידה תרמה הרפורמה להעצמת מנהל בית הספר?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- לאגף לחינוך על יסודי <http://cms.education.gov.il/educationcms/units/highschool/default.htm>
- לממונה על יישום עוז לתמורה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: אופק חדש

המטרה:

- מימוש הפוטנציאל הפדגוגי והארגוני של רפורמת אופק חדש לשינוי הפרופסיה ומעמד המורה, להעצמת מנהל ביה"ס ולשינוי מעמיק בתהליכי חינוך-הוראה-למידה ובתפקוד בית הספר כארגון, לצמצום פערים ולשיפור הישגי התלמידים, תפקודם, תחושתיהם ורווחתם

המשימה:

- יצירת סינרגיה בין ארבעת רכיבי אופק חדש: זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי

תפקידי מנהל בית הספר:

- יישום הוראות חוזר המנהל הכללי המשולב בנושא אופק חדש המתמקד בהיבטים הפדגוגיים והמציגי הנחיות להפעלת גני הילדים ברפורמת אופק חדש, וכן הנחיות להפעלת השעות הפרטניות ושעות השהייה בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים
- עדכון החזון הבית ספרי לאור אופק חדש בשיתוף צוות ביה"ס וההורים
- ביצוע מיפוי של מצב הטמעת אופק חדש באמצעות הכלי "התבוננות ברכיבי הרפורמה אופק חדש ושלבים ביישומה" שפותח באגף לחינוך יסודי ובאמצעות "כלים שלובים" שפותח באגף לחינוך על יסודי
- הכנת תכנית פעילות/עבודה לאור תמונת הסינרגיה המתקבלת ונתוני המיפוי במימוש הסינרגיה וביצועה תוך הערכה מעצבת
- הפעלת מסגרות לפעילות מקצועית של הצוות לאור תמונת הסינרגיה המתוכננת
- קידום תפקוד הכיתה ובית הספר כקהילת לומדים תוך מימוש ההזדמנויות שבמשאב "השעות הפרטניות"
- פיתוח תרבות ארגונית משתפת ומתכללת: חדר מורים משתף בתכנים שנרכשו במסגרת הפיתוח המקצועי, צוותים השוקדים על בניית תכניות עבודה ומערכים משותפים ועוד
- בניית מתווה לשימוש מיטבי בשעות השהייה, ובעיקר ל"שעות המנהל"
- היכרות עם חוזר מנכ"ל בנושא

מדדים ברמת בית הספר:

- קיים חזון בית הספר המשקף את ערכי אופק חדש
- קיימת הלימה בין החזון לבין תכניות הפעילות למימוש
- קיים שיפור עקבי במדדים השונים שנבדקו במיצ"ב, באח"מ
- קיימת התקדמות בהישגי התלמידים ובתפקודם
- קיימת שביעות רצון כללית מבית הספר שבאה לידי ביטוי בשאלונים וסקרים שמועברים להורים, למורים ולתלמידים
- קיים שיפור עקבי בתחושת השייכות ובקשרי מורה-הורה-תלמיד לאור השעות הפרטניות
- קיימת עלייה בתחושת סיפוק בעבודה ומימוש עצמי מקצועי
- המורים משתתפים במסגרות לפיתוח מקצועי
- מתפתחת תרבות ארגונית של שיתוף חדר המורים בנלמד במסגרות הפיתוח המקצועי וכן של "מורים מלמדים מורים"

רפורמות

המשך הנחיות ליישום רפורמות בתכנית האסטרטגית - תשע"ג

עדכונים:

בנושא מורה-אם

- יופיע עדכון בחוזר מנכ"ל

בנושא השעות הפרטניות

- השעות הפרטניות הן תוספת של משאב לימודי-חינוכי-חברתי ואינן באות במקום השעות שבמסגרת הליבה.
- השעות הפרטניות יתקיימו כשעות אורך תוספתיות במהלך יום הלימודים
- השעות הפרטניות יוקדשו לקידום הישגי התלמידים (החלשים, הבינוניים והמצטיינים), תפקודם ורווחתם הלימודית והחברתית. כדי ליצור למידת עמיתים נאותה על הרכב הקבוצות להיות מגוון מבחינה לימודית וחברתית באופן שימנע תיוג. השעות הפרטניות המוקצות לשיח אישי/קבוצתי תונחנה על-ידי מחנכי הכיתות בכיתות היסוד ועל ידי כלל המורים בחטה"ב.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- לרפרנטים ולמפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי <http://cms.education.gov.il/educationcms/units/highschool/default.htm>
- למתאמת פעולות המינהל הפדגוגי וממונה על אופק חדש

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חאלו"ם - חינוך אישי לצמיחה ומנהיגות

המטרה:

- מערכת החינוך תפעל להעמקת השיח המשמעותי בין כל באי בית הספר, לפיתוח אחריות כוללת לכל תלמיד ושל כל תלמיד, לצמיחה בתחום הלימודי, החברתי והאישי ולטיפול יכולת מנהיגות לקידום יעדים אישיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - עיצוב אקלים חינוכי מצמיח
- יעד 3 - שיפור הישגים לימודיים

המשימה:

- הטמעת ה"חינוך האישי" בכיתות ז'-ח' של חטיבות הביניים שבאופק חדש

האכלוסייה:

- כיתות ז'-ח' בחטה"ב ברפורמת אופק חדש בכל המגזרים

הפעולות:

- לימוד עקרונות התכנית, יעדיה ודרכי הפעלתה
- הקמת ועדת היגוי/צוות מוביל לתכנית שבראשו עומד המנהל ושותפים בו, בין היתר, יועצים, רכז חינוך חברתי וממונה על הפדגוגיה
- בניית קבוצות שיח בהלימה למאפייני בית הספר
- שיבוץ חינוכאים מתאימים לעבודה
- תכנון הוראה - למידה במעגלי השיח
- הסדרת שגרות בית ספריות לקיום מעגלי השיח, השיחות הקבוצתיות, השיחות האישיים
- הסדרת שגרות בית ספריות לפיתוח מקצועי לחינוכאים ולשאר בעלי התפקיד בביה"ס
- פיתוח מנגנון המעצים את החינוכאים ונותן בידיהם כלים להתמודדות עם מצבי שיח שונים
- בקרה והערכה שוטפת של מעגלי השיח
- הכוונת תלמידים להתייחסות מיוחדת
- צירוף רכזי שכבות ומורים משמעותיים למערך הפיתוח המקצועי
- הנגשת החינוך האישי לכלל צוות ההוראה וסגל בית הספר
- יידוע ההורים בתכנים ושיתופם בתהליכים השונים
- בניית חלופות אפשריות לשכבת כיתות ט'
- שילוב עקרונות החינוך האישי לאורך כל יום הלימודים
- השתתפות פעילה בתכניות ההערכה שמבצעת הראמ"ה
- בניית שילובים ושותפויות עם תכניות נוספות הנושקות לחינוך האישי

שעות הוראה בתחום:

- שעתיים בשבוע לכל קבוצת שיח (עד 20 תלמידים בקבוצה) לאורך כל שנה"ל בכיתות ז'-ח' בחטה"ב באופק חדש שהצטרפו לתכנית.
- שעות תוספתיות וגמול חינוך נוסף מוקצים לבית הספר ע"י משרד החינוך בהתאם להנחיות התכנית.

תכנית מרכזית

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

פיתוח מקצועי:

- צוות ביה"ס מקבל את הכשרתו באמצעות המדריכים לחינוך אישי בשיתוף שפ"י ומינהל חברה ונוער
- יוצעו קורסי פיתוח מקצועי לרכזי שכבות ומורים משמעותיים
- ניתן להפעיל קורסי פיתוח מקצועי לחינוך אישי במרכזי פסג"ה
- ימי עיון למנהלים ולאנשי צוות

הדרכה:

- מוקצה יום הדרכה אחד לשני בתי"ס
- ההדרכה תתבצע על פי לוח"ז מתואם ומוסכם בין הנהלת ביה"ס למדריך

תפקיד המנהל/ת:

- למנהל בית הספר תפקיד מפתח בהובלת החינוך האישי ובהנחלתו כמרכיב המרכזי בתרבות הבית ספרית

על המנהל :

- להבין שהחינוך האישי אינו רק שינוי טכני של הקצאת מורים ופיצול כיתות
- לקדם גישה מונחית יחסים שבבסיסה עומד הרעיון של "אכפת לי"
- להיות בעל תפיסת עולם הומניסטית המכוונת אנשים והמאמינה בתהליכי צמיחתם
- להתאים את החזון והמטרות של בית הספר לחינוך האישי
- להבין מהם המאפיינים המאפשרים הצלחה ולהפעילם באמצעות נתיבי פעולה וזרועות ביצוע בבית הספר

הגדרת התפקיד:

- קבלת מידע והתעדכנות במטרת החינוך האישי, יעדיו, עקרונות הפעלתו ובחינת הפעלתם בביה"ס (מהמחוז/מהמפקח)
- הגעה למפגשי החשיפה של החינוך האישי ותהליכיו
- בחינה משותפת עם המפקח הכולל את היתכנות הפעלת החינוך האישי וקבלת החלטה אם להצטרף
- ביצוע תיאום ציפיות עם מדריך/מפקח/יועץ בכיר/רכז חינוך חברתי, להנחיית החינוכאים וליידוע המורים המקצועיים וההורים
- ייחוד משבצות זמן ומקום פיזי למפגשים של המדריך עם המנהל, עם הצוות המוביל ועם צוות חינוכאים ביחד ובנפרד
- גיוס צוות החינוכאים וצוות בית הספר כולו לתהליך, הכשרת הלבבות ותמיכה במתקשים
- אחריות להכשרת צוות החינוכאים לתפיסה שכל תלמיד הוא אדם שלם שיש לדאוג לשלומו, לטיפוחו ולחינוכו בהתאם
- שיתוף ההורים במטרות החינוך האישי תוך פיתוח תהליכי ליווי ותמיכה בקידום היעדים האישיים של ילדיהם
- תכלול החינוך האישי לתכניות אחרות הפועלות בביה"ס
- פיתוח מערך ארגוני ומסגרות פעולה התומכים ביישום התכנית בביה"ס:
- שיבוץ חינוכאים בכיתות תוך בחירה בדגמים שונים
- מיסוד מערכת שעות במסגרתה ניתן יהיה לקדם תהליכי הדרכה למורי בית הספר
- הקצאת מוביל חינוך אישי בבית הספר
- הקמת ועדת היגוי/מפגשי צוות מוביל המיועדים לליווי החינוך האישי. הצוות בהנהגת מנהל ביה"ס ייפגש שלוש פעמים בשנה לפחות.
- מיסוד מסגרת למידה לפיתוח מקצועי בנושא לכלל המורים
- קיום מפגשי מערך משוב ובקרה על איכות תהליכי ההדרכה, ההוראה, ההפעלה והשינוי בחינוך האישי
- המשך פיתוח מקצועי והתעדכנות בתחום
- הגדרת השעות הפרטניות ברוח "חאלו"ס", הכשרת צוות המורים כולו בפדגוגיה של הוראה פרטנית והגשמת יעדים לימודיים באמצעותה
- "מודלינג" לצוות בית הספר (הבניית התנהגות באמצעות דוגמה אישית)

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה במעגלי שיח, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- קיום תהליכי הערכה לבדיקת ההתקדמות במימוש עקרונות החינוך האישי בהתאם למדדים שהוגדרו לעיל
- קיום סקר טלפוני ע"י מדריכי המטה
- ביקורים בבתי הספר
- הערכה ע"י הראמ"ה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המפעילים את ה"חינוך האישי"
- מספר בתי הספר הפועלים על פי ההנחיות
- מספר בתי הספר שמיקדו את הקשיים בהפעלת החינוך האישי ואיתרו פתרונות
- מספר בתי הספר בהם הושם דגש על שילוב בין הנושאים הרגשיים, החברתיים והלימודיים ונעשות פעולות לקידום הנושא
- מספר בתי הספר בהם כל צוות המורים (במיוחד מורים מקצועיים שאינם מחנכים) חשוף לחינוך האישי
- מספר בתי הספר בהם כל השותפים מקבלים תמיכה מסוג כלשהו
- מספר בתי הספר הנערכים להפעלת החינוך האישי באמצעות כוחות פנימיים
- מספר רכזי שכבות שהצטרפו לפיתוח מקצועי בנושא ה"חינוך האישי"
- מספר/אחוז התוצאות החיוביות בהערכה של הראמ"ה

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרם החינוך האישי להפחתת מקרי האלימות בביה"ס ולעלייה ביכולת ההתמדה של תלמידים?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לטיפול נכון בתלמידים מאתגרים?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לטיפול מקבל של תלמידים מאתגרים?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לתחושת מסוגלות גבוהה יותר בקרב מורים ותלמידים?
- באיזו מידה אפשר החינוך האישי מתן במה לתלמידים ותרם לזיהוי תחומי מצוינות?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לעלייה במעורבות חברתית של התלמידים בביה"ס ובקהילה?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לתחושת שייכות גבוהה יותר של מורים ותלמידים?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לתחושת שייכות גבוהה יותר של תלמידים?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לעלייה בהישגים של תלמידים ספציפיים (לא כל הכיתה)? מהו התהליך שהוביל לכך?
- באיזו מידה תרם החינוך האישי לשיתוף הורים בהצבת יעדים לתלמידים ובהשגתם?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

הנושא: חינוך משלב יישום תיקון חוק החינוך הממלכתי

תכנית מרכזית

המטרה:

- טיפוח "חינוך ממלכתי משלב" - חינוך ממלכתי המשלב בתכנית הלימודים שלו לימודי יהדות מוגברים ושם דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לפי תכנית השלמה למוסד חינוך ממלכתי משלב (מתוך: תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)

המשימה:

- יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית-ספר תלמידים שונים, בעלי מגוון זהויות יהודיות

האוכלוסייה:

- תלמידי כיתות א'-ט'

מעיקרי הרעיון:

- בתי ספר המשלבים נועדו לאפשר מסגרת חינוכית משותפת לבנים ובנות, דתיים, מסורתיים וחילוניים המקיימים אורח חיים דתי, חילוני ומסורתי, תוך שהוא נותן מענה ייחודי לזהויות השונות
- צוות בית הספר יהיה בעל זהויות דתיות מגוונות ויפעל לפיתוח תכנית השלמה שתכלול לימוד מקורות יהודיים בהיקף רחב ובאופן מעמיק, תוך שימת דגש על עיסוק בזהות יהודית ועל חינוך לערכי הסובלנות במורשת ישראל ולקיום חיים משותפים וברית ייעוד וגורל בין כל חלקי העם בישראל ובתפוצות (על-פי תיקון לחוק החינוך הממלכתי, התקבל בכנסת בשנת 2008)

מטרות בית הספר המשלב:

- לחבר בין חלקים שונים של העם היהודי וליצור תרבות המבוססת על סובלנות ופולרליזם, תוך חיזוק ההיכרות עם האחר והפחתת חששות, עימותים וניכור
- לסייע בידי התלמידים לעצב את זהותם היהודית, תוך כבוד לאורח חייהם מבית
- לטפח אקלים חינוכי-תרבותי, יהודי-ציוני המבוסס על ערכים של קבלת האחר, היכרות עמו וניהול דיאלוג מתוך כבוד הדדי
- לפתח בקרב התלמידים זיקה והיכרות מעמיקה עם השקפת העולם היהודית ציונית מתוך כבוד והערכה
- להכיר את ארון הספרים היהודי תוך חשיפה לגישות מחשבתיות, השפעות הדדיות וזיקות בין תרבות ישראל לבין התרבות האנושית בכללה
- לטפח תלמיד ערכי, מוסרי, בעל מידות ומעורב בחברה, תוך הדגשת הערכים המוסריים-חברתיים שביהדות, חיזוקם והנחלתם לדורות הבאים ומתוך מעורבות חברתית אקטיבית וגילויי אחריות ואכפתיות
- לאפשר לתלמידים להכיר בכך שבמדינת ישראל הם מממשים את זכותם ואחריותם לקיים מדינה יהודית עצמאית ודמוקרטית, תוך יצירת קשר להיסטוריה ולמקורות היהודיים

הפעולות הבית ספריות:

- פיתוח תכנית לימודים משלבת לצד תכנית פעילות חוץ בית ספרית המשקפת את ערכי בית הספר המשלב בהתאם למתווה שיוצג בחוזר מנכ"ל
- ניסוח חזון המבטא את העקרונות של הקבלה והכבוד למסורת, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בבתייהם
- כתיבת תקנון המשקף במעשה את חזונו ואת ייחודו של בית הספר, ומביא לביטוי את היבטיו של חינוך משלב
- פיתוח ועיצוב דרכי שיח בשיעורים ומחוצה להם, המושתתות על העושר הרב במקורות היהודיים
- הבניית מסגרות קהילה לומדת במעגלים שונים: תלמידים, מורים, הורים וקהילה

המשך הנחיות ליישום התכנית האסטרטגית - תשע"ג

- גיבוש הנהגת הורים הפועלת לקידום והעמקת חינוך משלב בבית הספר
- טיפוח סביבה לימודית המשקפת את ערכי חינוך משלב
- עיצוב דפוסי אורח חיים יהודי חווייתיים באמצעות טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגיות ועוד
- גיבוש דרכים לקיום תפילה: בית הספר יהיה רשאי להקים בית כנסת ולהחליט באיזה אופן ואם תתקיים תפילה
- השתתפות צוות בית הספר בפיתוח מקצועי בתחומי חינוך משלב במשך 3 שנים
- מינוי רכז יהדות לבית הספר

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שפיתחו תכנית לימודים משלבת הכוללת תכנית פעילות חוץ בית ספרית ומשקפת את ערכי בית הספר המשלב
- מספר בתי הספר שניסחו חזון המבטא את העקרונות של הקבלה והכבוד למסורת, לאמונות ולדעות עליהם חונכו התלמידים בבתייהם
- מספר בתי הספר שכתבו בתהליך משתף, תקנון המשקף את חזונו ואת ייחודו של בית הספר, ומביא לביטוי את היבטיו של חינוך משלב

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה אפשרו מסגרות הקהילה הלומדת לשותפים להביע את עמדתם ולהשפיע על אופן יישום חינוך משלב?
- באיזו מידה תרמו דפוסי אורח חיים היהודי חווייתיים (טקסים, קבלות שבת, חגים ומועדים, תפילות חגיגיות ועוד) לאווירה חגיגית המאפשרת לכלל התלמידים, המורים והקהילה לבוא לידי ביטוי?
- באיזו מידה תרם הדיאלוג המשתף בסוגיית התפילה להעלאת תחושת קבלה וכבוד הדדי לאמונות ודעות עליהם חונכו התלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למתאמת פעולות המינהל הפדגוגי וממונה על אופק חדש

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום משימת שגרה בתכנית האסטרטגית – תשע"ג

הנושא: שעת חירום

המשימה:

- היערכות מערכת החינוך לחירום בהובלת מנהל/ת המוסד, רכז ביטחון בית ספרי

האוכלוסייה:

- כיתות ז'-י"ב בכל בתי הספר העל יסודיים בכל המגזרים

הפעולות בעל יסודי:

- ביצוע תרגיל כניסה למרחב מוגן במהלך חודש ספטמבר
- השתתפות בתרגיל חירום לאומי - תרגיל רעידת אדמה בחודש אוקטובר
- ביצוע תרגילי הכנה לקראת תרגיל מוס"ח ארצי במתווה של ירי טילים - ביצוע התרגיל בשלבים כשהתלמידים בהפסקה. ייעשה במהלך חודשים נובמבר-דצמבר 2012.
- ביצוע תרגיל מוס"ח ארצי במתווה של ירי טילים ביום שני, א' באדר התשע"ג 11 בפברואר 2013 כשהתלמידים בהפסקה

שעות הוראה בתחום:

- תלמידי כיתות י"א ילמדו את נושאי החינוך לחירום עם מחנכי הכיתות בהיקף של 4-6 שעות במסגרת שעת חינוך (עד לא יאוחר ממרס 2013)

פיתוח מקצועי:

- הכשרה בסיסית לרכז ביטחון בית ספרי תיערך במהלך שנה אחת בלבד בהיקף של 60 שעות במרכזי פסג"ה, בתנאי שלא השתלם קודם לכן. הבחירה בפיתוח המקצועי של הרכז תיעשה במשותף עם המנהל, הרכז וקב"ט הרשות
- הכשרת מגיש עזרה ראשונה בית ספרי בהיקף של 30 שעות - 2 מורים מכל בית ספר
- השתתפות ב-4 מפגשים לרכז ביטחון (ביטחון, היערכות לחירום, בטיחות, טיולים) במהלך שעות הלימודים לקראת תרגיל מוס"ח ארצי בהיקף של 4 שעות כל מפגש
- הכשרת כל סגלי בתי הספר בחטיבה העליונה בנושא "חינוך לחירום" בהיקף של 4 שעות ב-2 מפגשים שבועיים (שעתיים בכל שבוע) בחדר המורים על ידי זכייין של פיקוד העורף

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף בכיר לביטחון, בטיחות והיערכות לשעת חירום

אתר אינטרנט להרחבה ולהעשרה

[אודות שעת חירום](#)

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ג'

הנחיות נוספות לבתי הספר בחמ"ד (חינוך ממלכתי דתי)

- ♦ פתח דבר - ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ
- ♦ הקדמה - מפ"א לבתיה"ס הדתיים העל יסודיים, דסי בארי
- ♦ הנחיות נוספות לבתיה"ס הדתיים:
- ♦ בדיקה ליעד 1 - "והעמידו תלמידים הרבה" - "לכל אדם ישנה חמ"ד וקהילה"
- ♦ בדיקה ליעד 2 - אקלים מיטבי
- ♦ בדיקה ליעד 3 - ללמוד וללמד

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הנחיות נוספות למוסדות החינוך בחמ"ד (חינוך ממלכתי דתי)

פתח דבר – ראש מינהל החינוך הדתי, אברהם ליפשיץ

במסגרת התכנית האסטרטגית, הציב לעצמו החמ"ד מספר משימות נוספות הנגזרות מן היעדים ונכללות כולם בתפיסה של "בית חינוך כמשפחה".
 "בית חינוך כמשפחה" הוא מטרת על המכוונת להטמעת אורח חיים המממש את תפיסת בית החינוך כמסגרת המחויבת לתלמידה - כבנים.
 "בית חינוך כמשפחה" מחבר את כל בני המשפחה - את הצוות החינוכי, את אנשי המשק והעובדים, את ההורים, והבוגרים של בית החינוך, כי בית לא עוזבים...
 "בית חינוך כמשפחה" – נועד לטפח בתי חינוך בהם האקלים ואורחות החיים יושתנו על ערכי המשפחה המיטבית כמטאפורה וכדגם למעשה החינוכי.

להלן המשימות העיקריות של החמ"ד הנמצאות בזיקה ליעדים של כלל מערכת החינוך:

ד. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

- "והעמידו תלמידים הרבה"
- "לכל אדם ישנה"
- חמ"ד וקהילה
- חמ"ד של חופש
- מפתח ה"ב מתוך אמונה (במסגרת התכנית המתואמת)

ה. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

- פיתוח זהות דתית לאומית
- דיאלוג מיטבי
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

ו. דגשי החמ"ד במסגרת יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

- ללמוד וללמד

הרב זצ"ל כתב: "ידיעה ברורה מחוללת את הרצון. גבורת הרצון מחוללת את היכולת..."
 ידיעת היעד והמשימה באופן ברור כשכל הצוות החינוכי והמנהלי שותפים לכך, משפיעה על הרצון ועל הלך הרוח של המשפחה כולה.

בתפילה גדולה ובענווה ניגש למלאכת קודש זו.

**ברכת הצלחה רבה בעבודת הקודש
אברהם**

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

הקדמה - המפקחת הארצית על בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

למנהלי בתי החינוך העל יסודיים ולמפקחים בחמ"ד,

"כי לא את השכל של התלמיד בלבד אנו מחפשים עתה,
רק את כל התלמיד, את הנפש, את הרוח והנשמה של הילד הישראלי אנו מחפשים"
(האדמו"ר מפיאצסנה)

תפיסת העולם של החינוך העל יסודי בחמ"ד שאנו עמלים על ביסוסה לאורך כל הדרך, באה לידי ביטוי גם בתכניות העבודה ברמת התלמיד, הכיתה, ביה"ס וברמה הכלל מערכתית וגם בניסיון לאחד את המבט השלם על כל צורכי הנפש של הפרט הלומד, של בית החינוך ושל הארגון כולו.

הרעיון שבבסיס "בחוכמ"ה" - בית חינוך כמשפחה, הוא להשתית שפה ארגונית של מבט שלם על כל צורכי התלמידים – הצרכים השכליים, הרגשיים, הנפשיים, הרוחניים ובנשמה.

הרעיון שעומד בבסיס היעד "לכל אדם ישנה" הוא לחזק את המדיניות הארגונית של העל יסודי בחמ"ד המתבוננת במערכת מתוך מבט הוליסטי והמטפלת בכל היבטי החינוך בארגון, בזהות, באידאולוגיה הרחבה, בהכלת התלמידים, במתן מענה לשונות בהתמדה ובהכלה וכל זאת תוך עידוד תחושת המוגנות והיציבות.

הרצון להגיע אל "כל התלמיד" (כמו גם אל כל תלמיד) מחייב ארגז כלים רחב המכיל כלים מגוונים לפעולות רחבות תוך גילוי אחריות לעמידה ביעדי עבודה מוגדרים ונמדדים.

בפרק זה במארו "מתנ"ה" צירפנו את הדגשים הנוספים על ההנחיות הכלליות, הצבענו על הצרכים המיוחדים את בתי החינוך בחמ"ד.

אני תפילה שיחד נזכה להגיע אל מטרת החינוך "לעשותו ישר וטוב" (הראי"ה קוק)

בתפילה גדולה,

דסי

המפקחת הארצית על בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

"והעמידו תלמידים הרבה" - "לכל אדם ישנה"**המטרה:**

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימות:

- "והעמידו תלמידים הרבה" - פיתוח זהות תורנית ציונית שתפתח הזדהות עם מטרות החמ"ד והמשך למידה במסגרות החינוך הדתיות לאומיות
- "לכל אדם ישנה" - טיפול במעברים בין כל שלבי החינוך באופן שיאפשר ללומדים להשתלב במסגרות החמ"ד
- "לכל אדם ישנה" - מניעת נשירה והגברת ההכלה עד סיום הלימוד

האוכלוסייה:

- כל תלמידי בתי הספר העל יסודיים הממלכתיים דתיים

הפעולות:

- פיתוח מגוון ערוצי לימוד במוסדות הקיימים באופן שיאפשר מתן מענה למגוון התלמידים
- יצירת מנגנון מובנה ורציף של מפגשים סדירים בין מוסדות החינוך ביחס למעברים ולרצף הלמידה
- איחור מועדי פתיחת הליכי קבלת התלמידים לפי לוחות הזמנים הארציים
- ברמת המחוז - יצירת מרחבי חינוך המכילים מגוון של בתי ספר בעלי זהויות מגוונות

שעות הוראה בתחום:

- במסגרת השעות הקיימות
- בזמנים ייחודיים שייקבעו על ידי צוות ביה"ס והמסגרות השונות ברצף החינוכי

הדרכה:

- תינתן במסגרת ההדרכה השוטפת הניתנת ע"י מדריכי החמ"ד המגיעים לביה"ס
- תינתן בהתאם לתכנים שייקבעו ע"י החמ"ד תוך הכנסת התאמות הנדרשות לביה"ס
- תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה

תפקיד המנהל/ת:

- יצירת מסגרת זמן לחשיבה, לדיון, להיוועצות ולשיתוף מורים, הורים, נציגי קהילה ותלמידים
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון המפקח הכולל ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיוועצות בו
- עמידה בלוחות הזמנים שמפרסם מינהל החמ"ד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוּב והערכה בזמנים קבועים
- קיום הערכה לבדיקת ההתקדמות בתהליך הנדרש למימוש המשימה בהתאם לפעולות שהוגדרו
- ניתוח תוצאות ההערכה ושימוש בו כבסיס לשיפור מתמשך בתכניות העבודה הכיתתיות ובתכנית הבית ספרית
- מעקב אחר אחוז התלמידים הנושרים או העוזבים את בית הספר

משימת שגרה:
בדיקה ליעד 1

המשך הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שמיפו את המענים החינוכיים שבמרחב הרישום שלהם ושבנו תכנית שתיתן מענה לצורכי התלמידים
- מספר בתי ספר שהרחיבו את קליטת התלמידים
- מספר בתי ספר שיצרו מסגרות ומנגנונים לרצף החינוכי ולמעברים בין המסגרות
- מספר בתי הספר שמפעילים תכנית למניעת נשירה ולטיפול בנושרים
- מספר בתי הספר בהם נוצרה אחריות משותפת על קבלת כלל התלמידים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה סייעה ההזדהות עם מטרות החמ"ד לצמצום הנשירה והמעבר למוסדות אחרים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הרצפים לזיהוי צורכי לומדי החמ"ד ולמתן מענים הולמים לצורכיהם?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקחת הארצית על בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

"חמ"ד וקהילה"

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הרחבת מעגלי השותפות בין ביה"ס לקהילת ההורים תוך שיתוף, מעורבות ותרומה חינוכית מתמדת

האוכלוסייה:

- כל תלמידי בתי הספר העל יסודיים הממלכתיים דתיים

הפעולות:

- קיום מסגרות זמן לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של ביה"ס תוך פיתוח הנהגה בית ספרית
- הפעלת בתי מדרש למורים ולהורים במסגרת "במ"ה" (פרטים על התכנית – ראה בספר התכניות תשע"ג)
- מיפוי תחומים וזיהוי הגורמים עמם יש לחזק את שיתופי הפעולה (בקהילה, בתנועות הנוער, ברשות ועוד)
- קיום פעילות משותפת של מורים מהחמ"ד עם מורים מבתי ספר ממלכתיים (יחד שבטי ישראל)
- חיזוק הקשר והפעילות עם מכינות, ישיבות הסדר וישיבות גבוהות (חמ"ד של חברותא)
- חיזוק והרחבת פעילות חסד כחלק מאורח החיים של המוסד החינוכי (חמ"ד וחסד)
- קיום פעילות חינוכית ערכית ושמירת קשר אישי עם התלמידים גם בחופשות
- קיום מסגרות לבנות לקראת היציאה לשירות לאומי, הנחיה והכוון לשירות משמעותי
- בבתי הספר לבנים - הפעלת תכניות לשירות משמעותי ותכניות הכוון למכינות קדם צבאיות, ישיבות הסדר וישיבות גבוהות

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומם של מפגשים לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של בית ספר
- קיומו של מיפוי אודות תחומים וגורמים עמם חשוב לחזק את שיתופי הפעולה
- קיומם של שיתופי פעולה עם גורמים מגוונים בקהילה

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המקיימים מפגשים לדיון ולחשיבה אודות דרכו החינוכית של בית ספר
- מספר בתי הספר המפעילים בתי מדרש למורים ולהורים במסגרת "במ"ה"
- מספר בתי הספר העורכים מיפוי אודות תחומים וגורמים עמם חשוב לחזק את שיתופי הפעולה
- מספר בתי הספר המקיימים שיתופי פעולה עם גורמים מגוונים בקהילה
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהלי אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרם שיתוף הגורמים בקהילה לשיפור אקלים ביה"ס ולהעלאת ההישגים?
- באיזו מידה תרם שיתוף הגורמים השונים והשיח עמם לתחושת השייכות של התלמידים?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקחת הארצית על בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

אקלים מיטבי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר הממלכתיים דתיים

הרעיון:

במסגרת יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי יושם בחמ"ד דגש נוסף על:

- פיתוח זהות דתית לאומית
- דיאלוג מיטבי
- מיצוי סגולותיו של התלמיד
- אחדות, השתייכות וחסד
- מוגנות ובטיחות, סביבת איכות
- קידום אקלים מיטבי (במסגרת התכנית המתואמת)

הפעולות:

- הקמת צוות ב"חכמ"ה" בית ספרי שיהיו שותפים בו מנהל ביה"ס, היועצת, הרכזת החברתית ורב ביה"ס
- למידה מתוך עיון באורחות חייהם של אנשי מופת מן הציונות הדתית
- השתתפות בשבוע החמ"ד ברמה בית ספרית, מחוזית וארצית
- למידה שיטתית עפ"י נושאי התכנית המתואמת: כישורי חיים בחמ"ד, ליבה חברתית והתכנית לחינוך לחיים במשפחה המפורטים ביעד 1, 2

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומן של פעילויות הנותנות מענה לשיפור האקלים המיטבי
- קיומן של פעילויות למידה חווייתיות ומגוונות בנושאי אורחות חייהם של רבני הציונות הדתית
- קיומן של פעילויות מגוונות היוצרות קשרים וזיקות בין התכנים הנלמדים במסגרת התכנית המתואמת

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 2

המשך הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שהקימו צוותי בחכמ"ה
- מספר בתי הספר המשתתפים בתכנית הארצית העוסקת באורחות חייהם של רבני הציונות הדתית
- מספר בתי הספר המלמדים את התכנית המתואמת
- **נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה העיסוק בתכונותיהם של דמויות מופת תורם לצמיחתו של בוגר אחראי וטוב לבריות?
- באיזו מידה עיסוק שיטתי בתכנית המתואמת תורם ללמידה ערכית שתביא להתנהגות ראויה?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקחת הארצית על בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד
- ליועצות הבכירות ולמנחות המחוזיות של החינוך לחיים בחברה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

ללמוד וללמד

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

האוכלוסייה:

- תלמידי בתי הספר העל יסודיים הממלכתיים דתיים

המשימות:

- במסגרת יעד 3 – לשיפור ההישגים הלימודיים יושם בחמ"ד דגש נוסף על ללמוד וללמד:
- ג. הוראה ולמידה משמעותית מקדמת הישגים תוך שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
- ד. הוראה משמעותית וערכית

הפעולות:**הוראה ולמידה משמעותית מקדמת הישגים תוך שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש**

- שילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
- הפעלת תכנית לשילוב מיומנויות הבנה והבעה בלימודי הקודש תוך התייחסות למבנים ולתופעות לשוניות הייחודיות
- לטקסטים מן המקורות היהודיים
- יצירת זיקה ישירה בין המיומנויות השפתיות של הלומדים לבין מיומנויות לימודי הקודש

הוראה משמעותית וערכית

- הקצאת זמן במערכת לשיחות בנושאים הרלוונטיים לחיי התלמידים
- יצירת זיקות והקשרים בין נושאי הלימוד השונים הנלמדים עפ"י תכ"ל "לבי" לחיי התלמידים ביום-יום
- יצירת הערכה מעצבת המביאה לידי ביטוי את ערכי החברה הישראלית בדגש על ערכי היהדות

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך דיאלוג מתמיד עם הרכז, המדריך וצוות המורים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י הרכז, המורים המשתלמים והמדריכים הבית ספריים
- ליווי תהליכי הוראה ולמידה משמעותיים בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משותף והערכה
- יצירת מפגשים בין המורים המלמדים את מקצועות הקודש לבין מדריכת שפה ורכז תחום שפה

שעות הוראה:

- במסגרת לימודי שפה ולימודי קודש שיתבצעו עפ"י הנחיות מינהל החינוך הדתי

פיתוח מקצועי:

- מורים למקצועות הקודש ישתלמו בקורסי פיתוח מקצועי בשפה עפ"י מתווה החמ"ד
- מורים ישתלמו במסגרת הוראה ולמידה משמעותית עפ"י מתווה החמ"ד

משימת שגרה:
בזיקה ליעד 3

המשך הנחיות נוספות לבתי הספר העל יסודיים בחמ"ד

הערכה ובקרה ברמה בית ספרית:

- קיומם של מפגשים משותפים בין מדריכי שפה למורי מקצועות הקודש
- קיומה של למידה משמעותית במקצועות הלימוד השונים
- קיומה של הערכה מעצבת במקצועות השונים

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי"ס בהם המורים ללימודי הקודש משלבים הוראת מיומנויות שפה, הבנה והבעה במקצועות הקודש
- מספר בתי"ס בהם המורים ללימודי הקודש מקדישים זמן ייחודי להתייחסות למבנים ולתופעות במערכת הלשונית הייחודית לטקסטים מן המקורות היהודיים
- מספר בתי"ס בהם מתקיימים תהליכי הוראה-למידה-הערכה בנושא הקריאה בטקסטים מן המקורות היהודיים
- מספר בתי"ס בהם מורים המלמדים מקצועות קודש משתתפים בקורס פיתוח מקצועי להעמקת הידע המקצועי בשילוב מיומנויות שפה בלימודי הקודש
- מספר בתי הספר שבהם המורים פועלים ברוח הלמידה המשמעותית
- מספר בתי הספר שבהם המורים משתלמים בנושאי למידה משמעותית ולמידה מכוונת ערכים

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה נעשו חיבורים וזיקות בין לימודי השפה ללימודי הקודש בביה"ס?
- באיזו מידה תרם שילוב הוראת מיומנות שפה, הבנה והבעה במקצועות הקודש לשיפור ההישגים הלימודיים?
- באיזו מידה תרמה ההוראה המשמעותית לשיפור האקלים הערכי של בית הספר?
- באיזו מידה תרמו הפעולות שביצעו המנהל וצוותו להשגת המדדים שהוגדרו בתכנית האסטרטגית?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחי החמ"ד במחוזות
- למפקחת הארצית על בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד
- למרכז המפמ"רים בחמ"ד

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ד'

הנחיות נוספות לחינוך המיוחד

- ♦ פתח דבר - מנהלת אגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי - גודמן
- ♦ הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל
- ♦ הנחיות ליישום היעדים בעבודה עם בתי ספר בחינוך מיוחד

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פתח דבר – מנהלת האגף לחינוך מיוחד, רעיה לוי-גודמן

המארו המוצג בזאת מהווה כלי ניהולי לכלל בתי הספר תוך התייחסות לתלמידים עם צרכים מיוחדים בשכבת הגיל של החינוך העל יסודי.

המארו כולל מידע הנדרש לצורך תכנון הלימודים בזיקה חזקה לנדרש במסגרות החינוך הרגיל. זיקה זו יסודה בתפיסת החינוך המיוחד כחלק ממערכת חינוכית כוללת, אשר מגדירה את מטרותיה באופן המאפשר לקדם את כלל התלמידים. אלה הזקוקים לחינוך מיוחד יזכו להתאמות ביעדים ולתוספות ייחודיות הנובעים מצורכיהם המיוחדים.

לאור זאת, תמצאו במארו יעדים מותאמים וייחודיים, אשר יאפשרו לכם לבנות את תכניות הלימודים בכל הרמות הנדרשות: האישית, הכיתתית והבית ספרית. כמו כן תמצאו יעדים המשקפים היבטים הקשורים להתנהגות, לערכים וללמידה אקדמית.

בהתייחס למגוון זה של יעדים ובתוספת יעדים של העצמה, טיפוח האוטונומיה האישית ו"הכנה לחיים" הנדרשים בחינוך המיוחד, יש צורך בעת הרכבת התכניות בתכנון מדוקדק ומאוזן המצריך שיתוף מרבי של כלל בעלי המקצוע העובדים בבית הספר. מסמך "תכנון הלימודים במסגרות בהן לומדים תלמידים עם צרכים מיוחדים" ובפרט תכנית הליבה המפורטת בו, יסייעו לכם במשימה מורכבת זו, בנוסף על היעדים במארו זה.

אחד היעדים המרכזיים בשכבת הגיל העל יסודי בשנים האחרונות בחינוך המיוחד הוא העלאת מספר התלמידים הניגשים לבחינות בגרות. ואכן מדי שנה אנו רואים גידול הן במספר התלמידים, הן במספר השאלונים והן במגוון המקצועות בהם התלמידים ניגשים לבחינות בגרות. הזדמנות זו, להיבחן בבחינות בגרות כמו כלל התלמידים בעל יסודי במערכת החינוך, משקפת הן התייחסות נורמטיבית תואמת גיל והן מתן ההזדמנות להגיע הישגים גבוהים ככל האפשר, אשר יאפשרו לתלמידים בעתיד מימוש עצמי והזדמנויות רבות יותר להשתלבות בחברה בין אם התלמידים עם הצרכים המיוחדים לומדים בכיתות של חינוך רגיל ובין אם בכיתות של חינוך מיוחד.

העלאת ההישגים של התלמידים והציפיות מהם היא חלק מחזונו של האגף לחינוך מיוחד. החזון אפשרי להשגה בכל מסגרות החינוך על אף השוני בין התלמידים בשל תפקודם ובשל לקותם. כדי להבין את הביטוי המעשי, האגף לחינוך מיוחד רואה בחזונו חשיבות מרובה לחזק ולהעמיק את הידע בתחומי הלקויות. כך נוכל לאפשר תמיכות ממוקדות יותר בהיבטים התפקודיים של התלמידים בהקשר מותאם לכל אחת מהלקויות.

השלכותיו של חזון זה הן על מבנה האגף, על ההכשרה והפיתוח המקצועי, על ההדרכה, על תכנון הלימודים כמו גם על קשרים עם גורמים חוץ מערכתיים, כמו: עמותות הורים ומוסדות אקדמיים. מימוש חזון זה הוא האתגר הגדול העומד בפנינו.

אני מאמינה כי, כולנו יחד נעמוד בו כדי לקדם את התלמידים וכדי לאפשר לכל אחד ואחת מהם להיות בעתיד אזרח שווה זכויות והזדמנויות ומשתתף פרואקטיבי בחברה.

בברכה ובהצלחה לכולנו,
רעיה לוי-גודמן
מנהלת האגף לחינוך מיוחד

[חזרה לתוכן העניינים](#)

הנחיות ליישום בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל

כללי

החינוך הערכי בבתי הספר לחינוך מיוחד יתבצע בהלימה מרבית לרצ"ב בחינוך הרגיל, בפרט לגבי תכניות כמו: נעלה לירושלים, תרבות ישראל, הכרת הארץ, אהבת המולדת.

לגבי הנושאים הבאים יש תכניות מותאמות לחינוך המיוחד, והן: זיכרון ושוואה - מומלץ להשתמש בערכה מותאמת לחינוך המיוחד באוכלוסיות מיוחדות עם ירידה קוגניטיבית. תלמידים עם קוגניציה תקינה ילמדו על פי תכניות החינוך הרגיל. מידע על הערכה ניתן למצוא באתר החינוך המיוחד או באתר האגף לתכנון ופיתוח תכניות לימודים.

- שירות לאומי חינוכי – קיימות פעילויות ייעודיות לחינוך המיוחד. מידע על הנושא ניתן למצוא באתר החינוך המיוחד או באמצעות פנייה ישירה להנהלת האגף לחינוך מיוחד.
 - גיוס לצה"ל – בחינוך המיוחד מתקיימת תכנית "שילוב מנצח" בשיתוף עם מנהל חברה ונוער. מידע על התכנית ניתן למצוא באתר החינוך המיוחד או באמצעות פנייה ישירה להנהלת האגף לחינוך מיוחד.
 - בבתי הספר העל יסודיים יש לחתור להגשת תלמידים לבגרות ככל האפשר על פי תכנית הלימודים האישית. הנחיות להתאמות ולנהלים נמצאים באתר החינוך המיוחד.
- להלן התייחסות ליעדים נבחרים נוספים בהתאמה למסגרות החינוך המיוחד.

תח"י (תכנית חינוכית יחידנית)

המשימה:

- חיזוק ההשתתפות של התלמיד בלימודים של הכיתה ובפעילויות חברתיות

הפעולות:

- מחנכת הכיתה בסיוע הצוות הבין-מקצועי של המוסד החינוכי תכין לכל תלמיד משולב תכנית חינוכית בהתאם לחוזר מנכ"ל סח/3(ד).
- המנהל יוודא הכנת התח"י ויישומה בהתאם להנחיות.

תל"א (תכנית לימודים אישית)

המשימה:

- קידום תפקודים ומיומנויות של התלמידים בתחומים השונים: לימודי, חברתי, התנהגותי ורגשי

הפעולות:

- מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי של המוסד החינוכי יכינו לכל תלמיד הלומד בכיתה לחינוך מיוחד תכנית לימודים אישית בהתאם לחוזר מנכ"ל (ס/88).
- המנהל יוודא הכנת התל"א ויישומה בהתאם להנחיות.

הנחיות ליישום בעבודה עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל

תל"כ (תכנית לימודים כיתתית)

המשימה:

- בניית תכנית לימודים כיתתית בהלימה מרבית לתכנית הלימודים הרגילה ובתוספת יחידה של "הכנה לחיים"

הפעולות:

- מחנכת הכיתה בשיתוף הצוות הרב-מקצועי ורכזת השכבה של המוסד החינוכי יכינו לכיתה את התכנית בהתאם לטייטת חוזר מנכ"ל (תכנון לימודים לתלמידים עם צרכים מיוחדים הלומדים במסגרות החינוך), אינטרנט אתר האגף לחנ"מ.
- המנהל יודא הכנת התל"כ ויישומה בהתאם להנחיות.

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

הפירוט שלהלן מתייחס למטרות וליעדים של החינוך המיוחד אשר התלמידים לומדים בו בשלב החינוך היסודי. מנהלי בתי הספר לחינוך מיוחד יתייחסו למטרות וליעדים אשר פורטו על ידי אגפי הגיל ובנוסף להנחיות הייחודיות שלהלן:

מפתח ה"ב בתפיסה מערכתית בזיקה לתכנית לב 21

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המשימה:

- הטמעת ערכי "מפתח ה"ב" בתפיסה בית-ספרית (שעת חינוך, שיח פרטני, מסגרות של חברת הילדים ושיתוף ההורים) בהתאם למפורט בפרק ב'

האוכלוסייה:

- כיתות בשכבת גיל על יסודי בבתי ספר לחינוך מיוחד למעט פיגור קשה/עמוק/סיעודי

הפעולות:

- בחינת התכנית והתאמתה לאוכלוסיית בית הספר
- בחירת החלקים הרלוונטיים בכל ערך
- תכנון תהליכי ההוראה ב"מפתח ה"ב" בזיקה לתכנית "ל"ב 21"
- הבניית התכנית במערכת הכיתתית והבית ספרית
- ההוראה תבוצע ע"י מחנכי כיתות א'-י"ב בליווי ובהנחיית הרכזים החברתיים ו/או מדריכי "ל"ב 21"

תפקיד המנהל/ת:

- בניית תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה
- יצירת מסגרות זמן ללמידה ולשיתוף ע"י הרכז החברתי ו/או רכז "ל"ב 21", המורים המשתלמים והמדריך הבית ספרי
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משותף והערכה
- שילוב הרכז (רכז חברתי ו/או "ל"ב 21") כחבר בצוות הניהולי
- לודא שהרכז ממשיך להתפתח מקצועית בתחום
- הקצאת מסגרות לפעילות של חברת הילדים ומעקב אחר ביצוע הפעילות
- עדכון המפקח על החינוך המיוחד ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיועצות בו

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מכל בתי"ס - יתקיים קורס לפיתוח מקצועי במחוז

תוספת
ליעד 1

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

הדרכה:

- מדריכי התכניות "מפתח הלב" ו"לב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלויה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם מופעלת תכנית "מפתח הלב" בזיקה לתכנית "לב 21"
- מספר הרכזים החברתיים שהתמקצעו בתכנית "לב 21" ומכירים את מפתח הלב
- מספר בתי הספר שהודרכו באופן ישיר על ידי המדריך המחוזי לתכנית "לב 21"

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה השילוב בין התכניות תרם לטיפול התנהגויות ערכיות?
- באיזו מידה קידמה התכנית את מסוגלות התלמידים לנהל בעתיד חיי בוגרים אוטונומיים ועצמאיים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- לאגף לחינוך יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

חינוך אזרחי ודמוקרטי

היעד:

- יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרות:

- העמקת החינוך לערכים דמוקרטיים ואזרחיים, פיתוח מודעות בקרב התלמידים לסוגיות מרכזיות בחברה הישראלית, עידוד אקטיביזם חברתי ומעורבות אזרחית
- העמקת החינוך לחיים משותפים, לסובלנות ולהכרת "האחר", הכרת ריבוי התרבויות בחברה הישראלית תוך כבוד כלפיהן
- יכולת לנהל דיון ומחלוקת עם אחרים מתוך חוסר הסכמה, הפחתת הניכור בין קבוצות בחברה

תוספת
למשומות שגרות
בדיקה יעד 1

משימה 1: התנדבות בקהילה כחלק מאזרחות פזיזה

אוכלוסייה:

- כלל התלמידים בגילאי 16-21 בבתי ספר לחינוך מיוחד, למעט פיגור קשה/עמוק/סיעודי

פעולות:

- הטמעת מקצוע האזרחות על פי תכנית הלימודים "אזרחות- תכנית לימודים למתבגרים ולבני גיל 16-21 בחינוך המיוחד, "ל"ב 21"
- הקצאת שעות במערכת ובניית תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים
- תכנון ההתנדבות בהתאמה לאוכלוסיית היעד

תפקיד המנהל:

- הבניית זמן מוגדר במערכת ללימוד התחום ולקיום תהליכי למידה הכוללים צפייה, דיאלוג, משותף והערכה בזמנים קבועים

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מכל בתי"ס - יתקיים קורס לפיתוח מקצועי במחוז

הדרכה:

- מדריכי התכנית "ל"ב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות.
- הדרכתם בתכנית "ל"ב 21" תכלול את נושא האזרחות וההתנדבות בקהילה
- ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית.

המשך הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שהקצו את השעות הנדרשות להטמעת התכנית
- מספר בתי הספר שעודדו פעילות התנדבותית בקהילה כחלק מתכנית "הכנה לחיים", ומהעמקת החינוך האזרחי-ערכי

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה הפעילות ההתנדבותית להתפתחות התלמידים ולאקלים הבית ספרי?
- באיזו מידה יהפוך ערך ההתנדבות לאורח חיים בעתיד?

תוספת
למשימת שגרה
בזיקה ליעד 1

משימה 2: חינוך להשתלבות בחברה ולקבלת האחר

המטרה:

- השתלבות בחברה וקבלת האחר

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר לחינוך מיוחד

הפעולות:

- ייזום שיתופי פעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל באזור לפעילויות לימודיות וחברתיות משותפות והבניית הפעילויות במערכת
- הסברה בבתי הספר הרגילים על מאפייני התלמידים הלומדים בבתי הספר לחינוך מיוחד ותהליכי העבודה בבתי הספר אלו
- שיתופי פעולה עם גורמים של חינוך בלתי פורמלי לפעילויות במהלך יום ארוך

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית להשתלבות בחברה ולקבלת האחר תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר שיזמו שיתופי פעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל באזור לפעילויות לימודיות וחברתיות משותפות
- מספר בתי הספר שפעלו להסברה בבתי הספר הרגילים על מאפייני התלמידים הלומדים בבתי הספר לחינוך מיוחד ועל תהליכי העבודה בבתי הספר אלו
- מספר בתי הספר שיצרו שיתופי פעולה עם גורמים של חינוך בלתי פורמלי לפעילויות במהלך יום ארוך

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמו שיתופי הפעולה עם בתי ספר לחינוך רגיל להשתלבות התלמידים בפעילות המשותפת?
- באיזו מידה הייתה ההסברה אפקטיבית ותרמה לשיתופי הפעולה בין בתי הספר?

חזרה לתוכן העניינים

המשך הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

משימה 3: הרחבת האקציות "הכנה לחיים" ("f" 21)

תוספת
למשימת שגרה
בזיקה ליעד 4

המטרה:

- טיפוח היכולת לנהל חיים עצמאיים, באופן מיטבי ואוטונומי, בהווה ובעתיד כאנשים מבוגרים

האוכלוסייה:

- כלל התלמידים בבתי ספר לחינוך מיוחד, בכיתות החינוך המיוחד ובשילוב

הפעולות:

- הבניית תכנית הלימודים באופן ספיראלי לאורך שנות הלימודים תוך שינוי המיקודים בשכבות הגיל הכרונולוגי
- הבניית מערכת השעות בהתאם לצורך
- הקצאת שעות במערכת ובניית תכנית הוראה על בסיס תכנית הלימודים

תפקיד המנהל:

- הבניית זמן מוגדר במערכת ללימוד התחום וקיום תהליכי למידה הכוללים צפייה, דיאלוג, משוּב והערכה בזמנים קבועים.

פיתוח מקצועי:

- בכל מחוז תתקיים לפחות קורס אחד לפיתוח מקצועי מחוזי אליו ישלחו נציגים מכלל בתי הספר

הדרכה:

- מדריכי התכנית "ל"ב 21" ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- הדרכתם בתכנית "ל"ב 21" תתייחס למאפייני התכנית ולבניית תכנית הלימודים הבית ספרית ותכניות ההוראה הכיתתיות
- ההדרכה תתבצע במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות בהשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה יישמש בסיס לשיפור מתמיד בתכנית העבודה הכיתתית ובתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר הפועלים בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים
- מספר בתי הספר הפועלים על פי תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר התלמידים
- מספר בתי הספר המדווחים על הפחתת מקרי האלימות בבית-הספר

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה העבודה על פי חוזר מנכ"ל לתחושת המסוגלות של המורים לטפל במקרי אלימות?
- באיזו מידה תרם התקנון להתנהלות ברורה יותר ביחס לקשר בין בית הספר להורים ולתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

אקלים מיטבי

המטרה:

- מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים

היעד:

- יעד 2 - מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המשימה:

- הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום האלימות

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר לחינוך מיוחד

הפעולות:

- היכרות עם חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי והתאמתו למאפייני אוכלוסיית בית הספר
- מיסוד הטיפול באקלים חינוכי מיטבי בתוך תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר התלמידים
- בבתי ספר בהם יש תלמידים בעלי התנהגות מאתגרת: מינוי מורה מתמחה בנושא, הפעלת תכניות התמודדות בזמן התפרצות
- בבתי ספר בהם ישנם תלמידים אלימים: הקמת צוות אקלים והפעלת תכניות התמודדות עם התנהגות חריגה, כחלק מתכנית הלימודים הבית ספרית/כיתתית

תפקיד המנהל/ת:

- יצירת מסגרת זמן ללמידה ולשיתוף בידע
- בניית תכנית עבודה יישומית, מעקב ובקרה אודות יישום התכנית
- עדכון היועץ הבכיר ומפקח החינוך המיוחד ביחס לתמונת המצב העדכנית ביישום המשימה והיוועצות שוטפת בהם
- הקמת צוות אקלים קבוע לקידום אקלים ולטיפול באלימות ובהגדרת הסמכות והאחריות שלהם
- יצירת תקנון בית ספרי תוך קיום דיאלוג עם כל באי בית הספר ורענון התקנון בכל שנה
- דיווח על אירועים חריגים וקיום דיון ולמידה מתוך אירועים אלו
- יצירת מענים בית ספריים לטיפול בתלמידים הנפגעים

פיתוח מקצועי

- פיתוח מקצועי לצוות בית הספר - בנושא עצירת התפרצויות
- פיתוח מקצועי לצוות "אקלים" - קידום אקלים וטיפול באלימות

הדרכה:

- ההדרכה תתבצע ביום ובמשבצת זמן קבועים עליהם הוסכם במשותף כדי לאפשר הדרכה מסודרת וקבועה
- לצוות "אקלים" - ההדרכה תינתן ע"י מדריכי אקלים, יועצים ופסיכולוגים
- לכלל המחנכים - תינתן הנחיה שוטפת ע"י היועץ הבית ספרי בתדירות של אחת לשלושה שבועות

תוספת
2 ליעד

המשך הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

הערכה ובקרה בית ספריים:

- ליווי ובדיקה שאמנם הצטמצם היקף האירועים החריגים
- ליווי ובדיקת שביעות רצון הצוות, התלמידים, ההורים מהאקלים הבית ספרי

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר הפועלים בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל בנושא אקלים חינוכי מיטבי באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים
- מספר בתי הספר הפועלים על פי תקנון בית הספר המוסכם על הצוות ההורים ובמידת האפשר התלמידים
- מספר בתי הספר המדווחים על הפחתת מקרי האלימות בבית-הספר

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה תרמה העבודה על פי חוזר מנכ"ל לתחושת המסוגלות של המורים לטפל במקרי אלימות?
- באיזו מידה תרם התקנון להתנהלות ברורה יותר ביחס לקשר בין בית הספר להורים ולתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- לאגף שפ"י במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

שפת אם

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימות:

- הפעלת תכנית לשיפור ההישגים באוריינות- חינוך לשוני מבוסס סטנדרטים
- הפעלת תכנית ממוקדת לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתובה ב"שלהב"ת"
- ליווי כיתות שמקבלות הדרכה ב"שלהב"ת" בחלימה לתכנית הלימודים בשפה ותמיכה בהן
- שיפור יכולות שפתיות ותקשורתיות של התלמידים

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל בהתאם ליכולות התלמידים

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים בחינוך לשוני בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים בית ספרית ספירלית המותאמת לשכבות הגיל של המסגרת
- תלמידים עם אינטליגנציה תקינה ילמדו על פי תכניות החינוך הרגיל בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסיה
- היכרות עם תכנית הלימודים בחינוך הרגיל והתאמתה למאפייני אוכלוסיית המסגרת על פי חוברת הנחייה (טיוטה של האגף לחינוך מיוחד) הנמצאת באתר האגף לחינוך מיוחד, תוך עבודת צוות רב מקצועי (בפרט בין צוות ההוראה לבין קלינאי תקשורת)
- היכרות מעמיקה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל לעובדי הוראה בבתי ספר לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל)
- היכרות עם התאמות ייחודיות לאוכלוסייה של לקויי השמיעה
- קישור המיומנות הנרכשות בתחום הלשוני לכלל מקצועות הלימוד
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (אישית/קבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר יוקצו שעות ייעודיות לחינוך לשוני בהתאמה לאוכלוסיית המסגרת על פי חוברת ההנחה. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל

תפקיד המנהל/ת:

- ליווי תכנית העבודה בתחום, מעקב ובקרה אחר יישומה תוך קיום דיאלוג מתמיד עם הצוותים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה, להדרכה ולשיתוף

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מכל בתי"ס - יקיים קורס לפיתוח מקצועי במחוז
- לעובדי הוראה לאוכלוסיות בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) – קורסי פיתוח מקצועי של החינוך הרגיל, המתקיימים במרכזי פסג"ה להיכרות עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל

תוספת
3 ליעד

המשך הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

הדרכה:

- מדריכי החינוך הלשוני ישובצו להדרכה במפגשים קבועים לאורך השנה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- מדריכי המחוזות יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים של החינוך המיוחד לנושא חינוך לשוני ו"שלהב"ת"
- מנהלי המרכזים הטיפוליים יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים המובילים את ההתאמות ללקויי השמיעה
- נציגים מהמחוז ישתתפו בוועדה ארצית העוסקת בתחום (מדריכים מחוזיים/מומחי תחום/מורים מובילים/רכזי מקצוע)

הערכה ובקרה בית ספריים:

- קיום תהליכי למידה, הערכה ובקרה הכוללים מיפוי המצב, צפייה בשיעור, דיאלוג, משוב והערכה בזמנים קבועים
- שימוש במגוון כלים להערכת הידע בשפה
- מעקב אחר התפתחות הצוות והידע הבית ספרי ואחר התקדמות התלמידים
- שימוש בתוצאות ההערכה כבסיס ללמידה פנים בית ספרית ולשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכניות הלימודים הכיתתיות והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי ספר המיישמים את תכנית החינוך הלשוני בהתאמה ליכולות התלמידים
- מספר בתי הספר המלמדים על פי תכנית הלימודים של החינוך הרגיל עם התאמות
- מספר בתי הספר בהם המורים השתלמו בתכנית הלימודים של החינוך הרגיל
- מספר בתי הספר בהם קיבלו המורים המלמדים תלמידים עם תפקוד קוגניטיבי תקין הדרכה ממדריך חנ"מ

נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה יישום תכנית החינוך הלשוני בהתאמה ליכולות התלמידים קידם את התפקוד השפתי והלשוני בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים המותאמת לתכנית הלימודים של החינוך הרגיל להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

מתמטיקה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 - שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- שיפור ההישגים במתמטיקה

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בשכבת הגיל הרלבנטית

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים בחינוך מתמטי בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים בית ספרית מותאמת לכל שכבות הגיל של המסגרת, ספירליות בנושא
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות
- היכרות של כל עובדי הוראה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה איתה הם עובדים
- היכרות עם תכנית הלימודים של החינוך המיוחד בנושא מתמטיקה והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת, על פי מסמך מדיניות האגף לחינוך מיוחד (טיוטה) המפורסם באתר האגף לחינוך המיוחד
- יצירת קישוריות בין נושאי הלימוד בתוך תחום הדעת
- יצירת קישור בין המיומנויות הנרכשות בתחום המתמטי לתחומי דעת נוספים רלוונטיים
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר (למעט פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי) יוקצו שעות ייעודיות לחינוך מתמטי בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת, על פי חוברות ההנחיה. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות לפחות על פי הנדרש בחינוך הרגיל
- באוכלוסיות של פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי ישולבו הלימודים בתוך התכניות הרלבנטיות כגון: עצמאות בחיי יומיום, הכנה לחיים

תפקיד המנהל:

- הובלת התהליכים לקידום החינוך המתמטי תוך קיום דיאלוג מתמיד עם הצוותים
- יצירת מסגרות זמן ללמידה, להדרכה ולשיתוף
- הקצאת זמן להתאמת תכניות הלימודים ותכנון ההתאמות והתמיכות לתלמידים
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משוּב והערכה

פיתוח מקצועי:

- לנציגים מכל בתי"ס - יתקיים קורס לפיתוח מקצועי במחוז
- למדריכים המחוזיים - יתקיימו מפגשי למידה עם מדריכים ארציים
- לעובדי הוראה לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) – ישתתפו בקורסי פיתוח מקצועי של החינוך הרגיל המתקיימים במרכזי פסגיה להיכרות עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל

תוספת
ל'יעד 3

המשך הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

הדרכה:

- מדריכי החינוך המתמטי ישובצו להדרכה על פי החלטת המפקחים במחוזות
- מדריכי המחוזות יהיו בקשר שוטף עם המדריכים הארציים של החינוך המיוחד לנושא מתמטיקה
- מדריכי המחוזות בבתי ספר לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יקיימו קשר שוטף עם מדריכי המתמטיקה של החינוך הרגיל במחוז
- ההדרכות תתבצענה במפגשים קבועים לאורך השנה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות של התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המלמדים על פי תכנית הלימודים של החינוך הרגיל עם התאמות
- מספר בתי הספר בהם המורים השתלמו בתכנית הלימודים של החינוך הרגיל
- מספר בתי הספר בהם המורים המלמדים תלמידים עם תפקוד קוגניטיבי תקין קיבלו הדרכה כיצד לעבוד עם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים

נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:

- באיזו מידה קידם יישום תכנית הלימודים במתמטיקה בהתאמה ליכולות התלמידים את הידע המתמטי בקרב התלמידים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים המותאמת לחינוך הרגיל להעלאת הציפיות של המורים מהתלמידים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

אנגלית

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת תכנית לכישורים אורייניים באנגלית במערכת החינוך המיוחד

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל באופן מותאם למאפייני אוכלוסיית התלמידים, למעט פיגור בינוני/ קשה/ עמוק/ סיעודי.

הפעולות:

- מיפוי והערכת יכולות התלמידים לרכוש שפה שניה.
- היכרות של המורים לאנגלית עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה התלמידים בבית הספר
- היכרות של המורים לאנגלית עם תכנית הלימודים המותאמת באנגלית והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת.
- תכנון תכנית לימודים בית ספרית ותכניות כיתתיות על פי תכנית הלימודים באנגלית המותאמת לתלמידים עם צרכים מיוחדים
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה
- יצירת קישוריות בין נושאי הלימוד לבין נושאים אחרים כמו: הכנה לחיים ו"ל"ב 21", מחשבים
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בתי ספר בהם נלמד המקצוע יוקצו שעות ייעודיות בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל

פיתוח מקצועי:

- למורים לאנגלית – קורס לפיתוח מקצועי בתחום הדעת תוך דגש על פיתוח התאמות והנגשת השפה לאוכלוסיות החינוך המיוחד

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת ההתקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

תוספת
ליעד 3

המשך הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר המלמדים אנגלית
- מספר בתי הספר המלמדים אנגלית על פי תכנית הלימודים המותאמת לחינוך המיוחד
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה תרם לימוד מקצוע האנגלית לתחושת המסוגלות של התלמידים?
- באיזו מידה תרם לימוד מקצוע האנגלית להכנה לחיים?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- למפמ"ר אנגלית במזכירות הפדגוגית

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

מדע וטכנולוגיה

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 3 – שיפור ההישגים הלימודיים

המשימה:

- הטמעת מקצוע מדע וטכנולוגיה

האוכלוסייה:

- כל מסגרות החינוך המיוחד בכל שכבות הגיל באופן מותאם לסוג האוכלוסייה.

הפעולות:

- בנייה והפעלה של תכנית לימודים במדע וטכנולוגיה בכל בית ספר לחינוך מיוחד
- בניית תכנית לימודים ספירלית המותאמת לכל שכבות הגיל השונות בבית הספר
- הוראה על פי תכניות הלימודים בחינוך הרגיל בבתי ספר לתלמידים עם אינטליגנציה תקינה בליווי התאמות ותמיכות ייחודיות לאוכלוסייה
- היכרות של כל עובדי הוראה עם תכנית הלימודים של החינוך הרגיל באופן רלוונטי לאוכלוסייה איתה הם עובדים
- היכרות עם תכנית הלימודים המותאמת של החינוך המיוחד בנושא מדע וטכנולוגיה והתאמתה למאפייני התלמידים במסגרת
- יצירת קישוריות בין נושאי הלימוד לבין נושא הכנה לחיים ו"ל"ב 21"
- שילוב הערכה בתהליכי ההוראה למידה בשלב טרום תכנון תכנית הלימודים (האישית/הקבוצתית) ובסיום הוראת יחידות הלימוד
- בכל בית ספר (למעט פיגור שכלי קשה/עמוק/סיעודי) יוקצו שעות ייעודיות לחינוך מדעי בהתאמה למאפייני התלמידים במסגרת. באוכלוסיות עם אינטליגנציה תקינה עד פיגור קל (כולל) יוקצו שעות על פי הנדרש בחינוך הרגיל
- באוכלוסיות של פיגור שכלי קשה/ עמוק/ סיעודי ישולבו הלימודים בתוך התכניות הרלבנטיות, כגון: עצמאות בחיי יומיום, הכנה לחיים

תפקיד המנהל/ת:

- מיפוי צרכים לצורך בניית תכנית העבודה בתחום הדעת, מעקב ובקרה אחר יישומה
- בניית מערכת השעות בהתאם לאוכלוסייה ולתל"ב"ס
- שיבוץ מורים בעדיפות לבעלי תעודה להוראת המקצוע מדע וטכנולוגיה
- ליווי תהליכי ההוראה-למידה- הערכה בכיתות ובחדר המורים באמצעות צפייה, משותף והערכה

תוספת
ליעד 3

המשך הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלויה בפעולות הערכה לבדיקת התקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם מופעלת התכנית
- מספר בתי הספר בהם מוקצות שעות ייעודיות לחינוך מדעי
- **נקודות מוצעות לדין במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה שיפר החינוך המדעי את ההכנה לחיים של התלמידים?
- באיזו מידה תרמה תכנית הלימודים בחינוך המדעי לבניית תכנית הוראה מותאמת לאוכלוסייה?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי
- למפמ"ר למדע וטכנולוגיה במינהל מדע וטכנולוגיה

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המטרה:

- קידום המצוינות, לשיפור ההישגים והאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

הרציונל:

- תהליכי הערכה שיטתיים, הוגנים ומעוגני ראיות ועדויות המהווים חלק מתרבות בית-הספר, ייטיבו עם איכות ההוראה וישפרו אותה

המשימה:

- פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ושל מנהלים

פעולות האגף לחינוך מיוחד:

- האגף לחינוך מיוחד יחד עם הראמ"ה והיחידה להערכת סגלי הוראה של המשרד שוקדים על התאמת כלי ההערכה ונוהלי ההערכה של החינוך הרגיל למאפייני העבודה במסגרות החינוך המיוחד
- עד לסיום תהליכי ההתאמה יפורסמו הנחיות ביניים למפקחי החינוך המיוחד
- מפקחי החינוך המיוחד יעבירו הנחיות אלה למנהלי המוסדות

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לממונה הערכת עו"ה בלשכת המשנה למנכ"ל
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

תוספת
ליעד 6

חזרה לתוכן העניינים

הנחיות ליישום היעדים בבתי הספר לחינוך מיוחד תשע"ג

תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21

המטרה:

- מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, לשיפור בהישגים ובאיכות החינוכית ולצמצום הפערים החברתיים

היעד:

- יעד 11- תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הדיגיטאלי במאה ה-21

המשימה:

- הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה וללמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים

הפעולות:

- הפעולות תתבצענה על פי המתוכנן בחינוך הרגיל תוך התאמה לצורכי התלמידים מבחינת תכניות הלימודים והציוד הנדרש
- קיום קורס פיתוח מקצועי והדרכה לצוותים יתבצעו באופן רלבנטי ומותאם לצורכי אוכלוסיית התלמידים בבית הספר
- צוותים פארא רפואיים יהיו שותפים לתהליכי הפיתוח מקצועי וההדרכה

הערכה ובקרה בית ספריים:

- התכנית הבית ספרית לקידום היעד תלווה בפעולות הערכה לבדיקת התקדמות התלמידים והשגת הפעולות שהוגדרו לעיל
- תהליך ההערכה ישמש בסיס לשיפור תמידי של יעדי ההוראה ושל תכנית העבודה הכיתתית והתכנית הבית ספרית

מדדים ברמת בתי הספר במחוז:

מדדי תפוקה:

- מספר בתי הספר בהם תלמידים המשתתפים בתכנית "תקשוב כהשתלבות" והמקבלים הדרכה מותאמת, מחשב וטכנולוגיה מסייעת
- מספר בתי הספר בהם מורים מלש"בים השתלמו בהוראה מתוקשבת
- מספר בתי הספר בהם המורים משתמשים בהוראה מתוקשבת
- מספר המורים המשלבים חומרי לימוד מתוקשבים בתהליך ההוראה עם ילדים משולבים
- נקודות מוצעות לדיון במפגש מפקח ומנהליו אודות מדדי תוצאה:**
- באיזו מידה ניתן מענה לצרכים הייחודיים של כלל התלמידים בהתייחס לשונות בלקות ובתפקוד, באמצעות התכניות, הציוד, ההדרכה והפיתוח המקצועי?

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- לאגף לחינוך מיוחד במינהל הפדגוגי

תוספת
ליעד 11

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ה'

משאבים ליישום התכנית האסטרטגית לשנה"ל תשע"ג

- ◆ הקדמה - משאבים ליישום התכנית האסטרטגית תשע"ג
- ◆ שעות תוספתיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי
- ◆ שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי בתשע"ג
- ◆ הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר
- ◆ ספרי לימוד - היערכות לשנת הלימודים תשע"ג
- ◆ ריכוז שעות הלמידה והפיתוח מקצועי ליישום היעדים

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הקדמה - משאבים ליישום המטרות ויעדי התכנית האסטרטגית תשע"ג

פרק זה יציג בפניכם, מנהלי בתי הספר, את המשאבים העומדים לרשותכם לצורך תכנון מוקדם שיאפשר היערכות מיטבית אל מול המאפיינים וצורכי בית הספרכם

הפרק יתייחס ל:

- **הקצאת שעות הלמידה** - סך השעות במקצועות השונים במסגרת השעות השבועיות השוטפות לצד השעות התוספתיות הייחודיות לתשע"ג
 - שעות תוספתיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג
 - שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי בתשע"ג
 - שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי העברי
 - שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחטיבות הביניים ממ"ד
 - שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הערבי/בדואי
 - שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל-יסודי הממלכתי הדרוזי
- **ריכוז שעות ההוראה וקורסי הפיתוח המקצועי ליישום המשימות הנגזרות מהיעדים** - טבלה מרכזת המתארת את מספר שעות ההוראה שיש להקצות לכל יעד ומציינת למי מיועדים הקורסים לפיתוח מקצועי בנושא.
 - ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום המשימות בכל יעד
 - ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בזיקה ליעדים

שעות ההוראה:

מספר שעות הלמידה שיש להקצות לכל כיתה בנושא.

קורסי פיתוח מקצועי:

מתווה המדיניות לפיתוח מקצועי של עובדי הוראה נקבע ע"י המינהל להכשרה ולפיתוח מקצועי ואגף א' לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה בשיתוף האגפים והמינהלים הרלוונטיים. גם בשנה"ל הבאה יוכרו קורסי הפיתוח המקצועי בהיקף של 60 שעות בלבד לשנה לצורך קידום בדרגה. המגמה היתה לייצר קורסים בני 30 שעות בלבד כדי לאפשר לעובדי ההוראה לבחור ביותר מנושא אחד. על הנושא/התחום שבמסגרת הפיתוח המקצועי של המורה יחליטו בדאולוג משותף מנהל בית-הספר והמורה, תוך התייחסות לצורכי המורה, לצורכי בית-הספר ולמדיניות המערכת. מומלץ כי תכנון הפיתוח המקצועי ייעשה בראייה תלת שנתית.

- **הספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר**

- **רכישת ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג**

- **הדרכה** – מסגרת ההדרכה בכל אחד ממקצועות ה"יעדים": שפת אם, מתמטיקה ומדע וטכנולוגיה תימשך בשנה"ל תשע"ג בדומה לשנה"ל תשע"ג על פי אותו מפתח

- **מצבת המורים** - באמצעות מערכת הסימולציה למנהל תוכלו לתכנן בהקדם את מצבת המורים הדרושה לכם.

- **הקצאת "הסלים למיניהם"** - עם השלמת תכנון הקצאת כל הסלים יועבר לכם המידע (במהלך חודש מאי 2012).

חזרה לתוכן העניינים

שעות תוספתיות כמשאב ליישום התכנית האסטרטגית

שעות תוספתיות ליישום התכנית האסטרטגית בחינוך העל יסודי תשע"ג

להלן תוספת השעות הייחודית שתוקצה בתשע"ג על מנת ליישם את התכנית האסטרטגית. השעות, יינתנו וישוּבצו בנוסף לשעות המחויבות המפורטות בהמשך.

סוג המוסד	הנושא	דרגת הכיתה	תוספת ש"ש	הערות (פירוט ההנחיות בפרק ב')
יסודי-חט"ב	תגבור הלימודים למקצועות היעדים	ד' וח'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי מדד טיפוח 3-1
יסודי-חט"ב	שפת אם	ד' וח'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי מדד טיפוח גדול מ-3. במגזר הלא יהודי לכל כיתה תקנית בכל בתי הספר
יסודי-חט"ב	מדעים	ד', ח' וט'	1 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית עד 32 תלמידים בממוצע בכיתה, ללא הבחנה במדד טיפוח ומגזר 2 ש"ש לכל כיתה נורמטיבית מ-33 תלמידים בממוצע בכיתה, ללא הבחנה במדד טיפוח ומגזר, במטרה לחלק לקבוצות למידה קטנות	
יסודי-חט"ב	מתמטיקה	ד'	1 ש"ש	לכל כיתה נורמטיבית במגזר היהודי מדד טיפוח גדול מ-3, במגזר הלא יהודי לכל כיתה נורמטיבית בכל בתי הספר
		ח'	----	
		ט'	1 ש"ש	
יסודי-חט"ב	מיצוי ומצוינות	ד', ח' וט'	7 ש"ש	בשכבה בה 139-60 תלמידים (5 ש"ש לתלמידים מתקשים+ 2 ש"ש למצטיינים, קבוצה אחת בכל קטגוריה)
יסודי-חט"ב	במגזר היהודי מדד טיפוח גדול מ-3, במגזר הלא יהודי בכל בתי הספר		14 ש"ש	בשכבה בה 380-140 תלמידים (10 ש"ש לתלמידים מתקשים+ 4 ש"ש למצטיינים, 2 קבוצות בכל קטגוריה)
יסודי-חט"ב			21 ש"ש	בשכבה בה 381 תלמידים ומעלה (15 ש"ש לתלמידים מתקשים+ 6 ש"ש למצטיינים, 3 קבוצות בכל קטגוריה)
חט"ע	מתמטיקה	י'	1 ש"ש	לתלמידים הניגשים ל-3 יח"ל במתמטיקה, חישוב עפ"י 36 תלמידים בכיתה, 0.03 ש"ש לתלמיד
	אוריינות מדעית	י'	1 ש"ש	לתלמידים במגמות העיוניות, לא כולל: תלמידים במגמות הטכנולוגיות, במגמות החקלאיות ובמגמות העיוניות מדעיות. חישוב עפ"י 36 תלמידים בכיתה, 0.03 ש"ש לתלמיד

חזרה לתוכן העניינים

שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי

שעות הלימוד השבועיות המחייבות בחינוך העל יסודי בתשע"ג

יש להקפיד להקצות את השעות הנדרשות עפ"י הליב"ה המחייבת בהתאם לחוזר מנכ"ל תשס"ט/א), ז' בניסן התשס"ט, 1 באפריל 2009.

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחיובות הביניים בחינוך הממלכתי העברי

האשכול	המקצוע	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'
שפות יסוד	שפת אם	3	3	2
	מתמטיקה	4	5	4
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) ושכלולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	4
	תוספת על פי צורכי ביה"ס למקצועות החובה באשכול זה	10 ש"ש על פי החלטת ביה"ס (לדוגמה: 4 בכיתה ז', 3 ב-ח' ו-3 ב-ט')		
ליבה חינוכית	חינוך לאזרחות	-	-	2
	חינוך יהודי (תרבות ישראל)	$1 + 1^*$	2	-
	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה	תנ"ך	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ספרות	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
שפות נוספות ולימודי בחירה	ערבית/צרפתית	2+1	2+1	2+1
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

הערה:

* לכל כיתה ד' תתווסף 1 ש"ש כך שהמקצוע ילמד 2 ש"ש

[חזרה לתוכן העניינים](#)

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחיובות הביניים ממ"ד

האשכול	המקצוע	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'
שפות יסוד	שפת אם	3	3	2
	מתמטיקה	4	5	4
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) וטכנולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	4
ליבה חינוכית	חינוך לאזרחות	-	-	2
	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	תנ"ך	2	2	2
ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה	תושב"ע	*2	*2	*1
	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	ספרות	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
שפות נוספות ולימודי בחירה	ערבית/צרפתית	2+1	2+1	2+1
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
תוספת על פי צורכי ביה"ס, כולל תנ"ך ותושב"ע		5	5	5
	סה"כ שעות ב-3 שנים	109		

*הערה: שעות ייחודיות לחמ"ד

לכל אחת מכיתות ד', ח', ט' ניתנה תוספת של 3 ש"ש (1 שעת תגבור בתנ"ך + 2 שעות תוספתיות בתושב"ע) זאת על מנת לאפשר תגבור שעות קודש לצד מתן מלוא השעות המחייבות בהתאם לשעות הליבה

[חזרה לתוכן העניינים](#)

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הערבי/בדואי

האשכול	המקצוע	כיתה ד'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) וטכנולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	5
	עברית	4	4	4
	חינוך לאזרחות	-	-	2
"ליבה חינוכית"	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	תרבות, מורשת ודת	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
"לימודי בחירה"		6 שעות על פני 3 שנים		
תוספת על פי צרכי ביה"ס				
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

[חזרה לתוכן העניינים](#)

שעות הלימוד המחייבות בתכנית היסוד בחינוך העל יסודי הממלכתי הדרוזי

האשכול	המקצוע	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'
"שפות יסוד"	שפת אם (שפה וספרות)	5	5	5
	מתמטיקה	5	5	5
	מדעים (ביולוגיה, כימיה, פיזיקה, מדעי כדור הארץ והיקום) וטכנולוגיה	4	5	5
	אנגלית	4	4	5
	עברית	4	4	4
	חינוך לאזרחות	-	-	2
"ליבה חינוכית"	חינוך (חינוך חברתי + כישורי חיים)	2	1	1
	חינוך גופני	2	2	2
	מורשת לדרוזים	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
"ליבה חינוכית אקדמית: רוח וחברה"	היסטוריה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	גיאוגרפיה	לפחות 6 שעות על פני 3 שנים		
	מקצוע בחירה	2 שעות על פני 3 שנים		
תוספת על פי צורכי ביה"ס		6 שעות על פני 3 שנים		
סה"כ שעות ב-3 שנים		107		

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

הפעלתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

כללי:

- "בעידן זה יש לספריית בית-הספר כמרכז משאבים תפקיד מכריע בריכוז ובאספקת מידע, בחינוך לקריאה ובניצול נכון של מידע. על כן ראוי כי בכל מוסד חינוכי תהיה ספרייה - מרכז משאבים ההולמת את צורכי המורים והתלמידים" (חוזר מנכ"ל מיוחד ה' תשמ"ט).
- השפעתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר על ההישגים בלימודים מוכחת במחקרים הקובעים שהיא משמעותית במיוחד כאשר קיימים בה אוספים מגוונים ברמות שונות, נגישות אל מקורות מידע מסוגים שונים, כוח אדם מקצועי ומיומן ותכנית הפעלה מותאמת לתכנית הלימודים.

משימת השגרה:

- הפעלתה של ספרייה - מרכז משאבים בבית-הספר

כיוונים ופעולות לקידום הנושא:

1. הספרייה תפעל כמרכז משאבים, כמרכז קריאה, למידה ותרבות בסביבה לימודית רגועה ואסתטית:
פעולות למימוש:

א. הקמת ספרייה על-פי ההנחיה בחוזר מנכ"ל תש"ע/5 תוך הקפדה על העקרונות הבאים:

- הספרייה תזמן גישה חופשית אל מגוון ספרים ומקורות מידע מודפסים ואלקטרוניים מגוונים בנושאים ובתחומי דעת שונים – לקריאה, לעיון וללמידה בספרייה ו/או להשאלה
- הספרייה תנוהל באמצעות תוכנה ייעודית לניהול ספרייה
- בספרייה יהיו עמדות מחשב וחיבור לרשת וציוד נלווה לשימוש התלמידים
- הספרייה תופעל על ידי ספרן/ית בית הספר ותאורגן על פי כללי הספרנות האוניברסאליים

ב. הפעלת ספרייה על-פי תכנית בית-ספרית:

- הספרייה תאפשר לתלמידים ולמורים נגישות לסביבה עתירת מקורות מידע וספרות
- הספרייה תשמש להעמקת החשיפה לספרים ולמקורות מידע
- אנשי הספרייה יעודדו פעילות מכוונת לעידוד הקריאה ושימוש מושכל במקורות מידע
- הספרן/ית יהיו שותפים בהנחית תלמידים לשימוש מושכל במקורות מידע להכנת עבודות חקר בתחומים השונים
- הספרייה תאפשר שילוב הוראה ולמידה, והתלמידים יופנו להשתמש במשאביה
- הספרייה תאפשר עבודה לכיתות, לקבוצות תלמידים ולעבודה אינדיבידואלית
- אנשי הספרייה יעודדו השתתפות בפעילות הארצית לעידוד הקריאה 'מצעד הספרים השנתי'
- הספרן/ית יהיו שותפים פעילים בהכנת תכניות עידוד קריאה בבית הספר ובשילוב הספרייה בתכנית הלימודים ובפעילויות הבית ספריות

ג. טיפוח מיומנויות השפה באמצעות פעילות מגוונות:

- לעידוד קריאת ספרים
- לשיח בעקבות ספרים
- לשילוב אומנויות כחלק מהשיח בעקבות קריאה
- לעידוד ולהעצמת ילדים המרבים לקרוא קריאה חופשית

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

ד. שיתוף הורים

- דיון עם ההורים על מצב קריאת הספרים ועל השימוש בספרייה בעזרת הרצאות של אנשי מקצוע ומורים
- שיתוף הורים בפעילויות לעידוד הקריאה

ה. אירועי תרבות

- הספרייה תשמש מרכז לאירועי תרבות: תערוכות ותצוגות, מפגש עם סופר/יוצר, קונצרט, הצגה
- ימי פעילות מרוכזים לתלמידים/הורים/קהילה בנושאי קריאה/ספרות/תרבות

2. הספרייה תאפשר נגישות לקריאה חופשית במגוון ספרים ולמקורות מידע והעשרה עדכניים. פעולות למימוש:

א. בניית אוסף מותאם לנושאים ולתחומי דעת שונים

- אוסף הספרים, מקורות המידע והחומרים יותאמו לצורכי התלמידים והמורים, ויכללו מגוון תחומים
- האוסף יתעדכן בקביעות
- בספרייה יינתן ביטוי קבוע ושוטף לחגי ישראל, למועדי השנה ולאירועים חשובים בארץ ובעולם ולמקצועות הנלמדים בביה"ס

ב. האוסף בספרייה יותאם לדגשים של מערכת החינוך כגון:

- מדור "תרבות ישראל ומורשתו" ובו מגוון ספרים וחומרים למורים ולתלמידים
- ספרי קודש
- הספרים המוצעים בתכנית הליבה
- ספרים העוסקים בתחומים הנוגעים לחברת הילדים כמו: חברות, ויסות רגשי, ניהול קונפליקטים, מניעת חרם, מניעת בריונות והתנהלות ברשת

לפרטים נוספים יש לפנות:

- למפקחים במחוזות
- למחלקה לספריות בתי ספר באגף לחינוך על יסודי במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

הנושא: ספרי לימוד לתלמידים - היערכות לתשע"ג

הרעיון:

- על פי החלטת ממשלת ישראל מס' 4088 נערך משרד החינוך להקלת נטל התשלומים על ההורים באמצעות נקיטת צעדים שיובילו להוזלת מחירי ספרי הלימוד וקידום תכנית השאלת ספרי לימוד לכלל התלמידים במערכת

הרקע:

- עד כה רכשו רוב הורי התלמידים את הספרים ואת חוברות העבודה לקראת שנת הלימודים לפי רשימה שנמסרה להם במהלך השליש האחרון של שנת הלימודים ע"י בית הספר
- הספרים נרכשו במספר דרכים:
 - חנויות ספרים
 - ירידי ספרים מאולתרים במרכזי שכונות ובבתי ספר
 - רכישה מחברים/שכנים
 - העברה בתוך המשפחה
- לא כל הורי הילדים יכלו לאפשר לילדיהם לפתוח את שנת הלימודים עם "סל ספרים" מלא

המטרות:

- הקלת נטל התשלומים על ההורים
- הוזלת מחירי ספרי הלימוד
- מתן הזדמנות שווה לכל התלמידים לפתוח את שנת הלימודים עם "סל ספרים" מלא
- חינוך הילדים לערך של כבוד לספר ופיתוח תחושת האחריות האישית שלהם לרכוש
- שיפור הליך הבקרה על המילוי אחר הנחיות המשרד בנושא ספרי לימוד (לדוגמה: הקפדה על שימוש בספרי לימוד מאושרים על ידי משרד החינוך ועל החלפת מהדורות פעם בחמש שנים או מעל 5 שנים, הקפדה על ההוראה לרכוש אך ורק ספרים שייעשה בהם שימוש פעיל)

האוכלוסייה:

- כל בתי הספר

2 המסלולים המוצעים לבתי הספר:

- בתי הספר יונחו להציע להורים את אחד משני המסלולים הבאים, ובכל מקרה להפעיל אחד מהם, בהתאם לבחירת ההורים:
 - "מסלול 1" - רכישה מרוכזת של ספרי לימוד עבור הורי התלמידים המעוניינים בכך, באמצעות בית הספר
 - "מסלול 2" - השאלת ספרי לימוד ע"י שמירת הספרים המשומשים של התלמידים והשלמת הספרים החדשים מתקציב המשרד. השתתפות במסלול השני מחייבת הסכמה של 60% מההורים לפחות.

מסלול 1 - רכישה מרוכזת של ספרי לימוד:

- החל משנת הלימודים תשע"ג יתקיים בבתי הספר הרשמיים (יסודיים וחטיבות ביניים) הליך רכישה מרוכזת של ספרי לימוד
- במקביל יאפשר המשרד לכל בתי הספר המוכרים שאינם רשמיים (לרבות בתי הספר התיכוניים בחטיבה העליונה בבעלות הרשויות המקומיות או בבעלויות פרטיות) ויעודד אותם לקיים הליך של רכישה מרוכזת של ספרי לימוד

צעדים לקראת יישום מסלול 1 - ברמת מטה

- לשם יישום מהלך זה מתארגן המשרד ויוצא ל-2 מכרזים:
 - האחד – להקמת מנהלת שתסייע למנהלים בביצוע המשימה (רישום, איסוף וכו') ושתלווה את ביה"ס במהלך
 - השני – ליצירת מאגר ספקים שיספקו את ספרי הלימוד הנדרשים לבתי"ס
- הנחיות לפעולה למנהלי בתי הספר יפורטו באמצעות חוזר מנכ"ל
- הכנה של קובץ ספרי לימוד מאושרים לשנת הלימודים הבאה לשכבות הגיל השונות ומשלוח לבתי הספר

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

צעדים לקראת יישום מסלול 1 – ברמת בית הספר:

- הקדמת ההתארגנות לקביעת רשימת ספרי הלימוד לכל כיתה/שכבת גיל שבבית הספר מתוך רשימת ספרי הלימוד המאושרים
- התארגנות לביצוע תהליך הרכישה לאור ההנחיות שיפורטו בהמשך בחוזר מנכ"ל בנושא

הארה:

בכל ההיבט הארגוני, המינהלי, הטכני, המנהלים יקבלו סיוע מהמנהלת אשר תלווה ותעזור בעזרת עובדים ייעודיים שיוקצו לנושא

מסלול 2 - מסלול השאלת ספרי לימוד:

- במקרים שבהם בבית הספר בחר במסלול להשאלת ספרי לימוד של משרד החינוך, מתקיים התהליך הבא:
 - בכל סוף שנת לימודים התלמידים משאירים בבית הספר את ספרי הלימוד הישנים שלהם
 - בית הספר מפעיל מערך לשיקום הספרים ולטיפול בהם לצורך העברתם משנה לשנה
 - בהתאם לצורך, בית הספר רוכש ספרים חדשים מתקציב המשרד לצורך השלמת הסל
 - התלמידים מקבלים את ספרי הלימוד הנדרשים להם בכל שנה בהשאלה מבית הספר
 - במסגרת זו הורי התלמידים משלמים תשלום שנתי המאושר במסגרת "תשלומי הורים" ותמורתו מקבלים סל ספרי לימוד לשנת הלימודים החדשה
- קיום הסברה והעברת מידע על הפרויקט באמצעות:
 - ישיבה משותפת עם ועד ההורים להדגשת יתרונות הפרויקט המשותף, תוך הדגשה שהוא חוסך להורים ומהווה גורם חינוכי בעל ערך לתלמידים
 - שליחת חוזר להורים בשיתוף ביה"ס/בעלות/ועד ההורים. בחוזר תהיה סקירה קצרה על הרעיון הנמצא בבסיס הפרויקט, על יתרונותיו וכן פרטים על התהליך לצד לוחות הזמנים וטופסי הזמנה

הערות:

- כל בית ספר יוכל לפעול רק על פי אחד מהמסלולים. לצורך בחירת מסלול 2 יש צורך ברוב של 60% מההורים
- כל הורה יוכל לפעול על פי המסלול שנקבע בבית הספר או לחילופין לרכוש את ספרי הלימוד באופן עצמאי
- הספרים יירכשו אך ורק מהספקים שיבחרו בהליך שייקבע על ידי המשרד
- הקבלן במכרז זה יהיה האחראי על כל התהליך וינהל את הקשר בין בתי הספר לספקי הספרים

לפרטים נוספים יש לפנות:

- המפקחים הכוללים במחוזות
- היחידה לתכניות משלימות למידה במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי							שעות ההוראה						יעד 1
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	מחנכי מורים	כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	כיתה ט'	כיתה ח'	כיתה ז'	הנושא
--	--	--	--	--	--	• לרכז טיולים במסגרת קורס רכזי טיולים	--	--	לפני ואחרי סיור	--	--	לפני ואחרי סיור	נעלה לירושלים
• למורה אחד מכיתה ז' או מכיתה ח' (30 ש')							--	--	--	2 שעות	2 שעות	2 שעות	תרבות ישראל ומורשתו
• למחנכים, למורים בבתי הספר, למנהלי יחידת הנוער ומנהלי יחידות לקידום נוער ברשויות המקומיות (15-30 שעות בשנה)							בין 5-10 שעות בשנה במסגרת שעת חינוך			--	--	--	הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי אזרחי
• למורי שלי"ח ולרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							במסגרת שעת חינוך: 1 שעת הכנה לקראת המסע ו-1 שעת סיכום בתום המסע		--	--	--	--	מסע ישראלי
• לרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							• משולב במסגרת שעת חינוך						ההמנון הלאומי
• למחנכים חדשים (30 שעות שנתיות) • לכלל המחנכים ולמורים (בין 15-30 שעות בשנה) ברמה ארצית, מחוזית, רשותית או בית ספרית							1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	2 שעות	שעת חינוך - תכנית הליבה
							• מחצית מהשעות השנתיות תינתן בנושא הליבה החברתית בהתאם למפורט ביעד 1 • המחצית השנייה תינתן בנושא כישורי חיים בהתאם למפורט ביעד 2						
• למחנכים ולרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							במסגרת שעת חינוך: 1 שעת הכנה לקראת יום העיון ו-1 שעת סיכום בתום יום העיון		--	--	--	--	זיכרון השואה
• למחנכים בבית הספר, למנהלי יחידות הנוער ולנציגי תנועות הנוער ברשויות המקומיות - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							• משולב במסגרת שעת חינוך						תנועות הנוער
• למחנכים בבית הספר ורכזים חברתיים ומנחים משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							• משולב במסגרת שעת חינוך						מעורבות חברתית
• לרכזים חברתיים ומחנכים משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							• משולב במסגרת השיעורים הרגילים						תרבות הפנאי
פיתוח מקצועי							שעות ההוראה						יעד 2
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	יועצים	כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	כיתה ט'	כיתה ח'	כיתה ז'	הנושא
• לצוותי אקלים בבתי"ס - ע"י מדריכי אקלים חינוכי מיטבי המלווים את בתי"ס המשתתפים בתכנית • ליועצים בבתי"ס העל יסודיים בכלל המגזרים - במסגרת הקורסים על פי המתווה המקצועי בהתאם לשלב בו הם נמצאים • למחנכים - בקורסי "המחנך כמנהל כיתה" בהיקף של 30 שעות							1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	1 שעה	2 שעות	אקלים מיטבי - כישורי חיים
							• מחצית מהשעות השנתיות תינתן בנושא הליבה החברתית בהתאם למפורט ביעד 1 • המחצית השנייה תינתן בנושא כישורי חיים בהתאם למפורט ביעד 2						

חזרה לתוכן העניינים

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 3
מחנכ ז'	מחנכ ח'	מחנכ ט'	מחנכ י'	מחנכ י"א	מחנכ י"ב	מחנכ רכזים ומורי	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	הנושא
במסגרת התכניות לפיתוח מקצועי בקורסי שפ"י							בדיקה שגרית מידי יום						תלבושת אחידה
למורים לעברית: הבנה, הבעה ולשון (30 ש')							3 שעות			3 שעות			"שלהב"ת" שפת אם עברית
- למורים מובילים בשפה הערבית (30 ש') - למורים מובילים מתחומי דעת אחרים המשולבים במסגרת התכנית (30 ש')							5 שעות 1 + שעה			6 שעות 1 + שעה			"שלהב"ת" - שפת אם ערבית
למורים למתמטיקה (30 שעות)							5 שעות			5 שעות			מתמטיקה
- למורי מקצועי למדע וטכנולוגיה בכיתות ז'-ט' (30 ש') - למדריך הבית ספרי (30 ש')							4 שעות			5 שעות			מדע וטכנולוגיה
- למנהל בית הספר ולרכז התכנית - באמצעות פיתוח מקצועי ומלווי למידה - לצוות המורים - באמצעות קורס פיתוח מקצועי, מלווי למידה ופורום מקצועי אינטרנטי							50 שעות להוראה תוספתית לקבוצה לקראת מועד הבחינות (למחצית)			--			לבי"ם - לקראת בגרות מלאה
לצוות המורים - פיתוח מקצועי בטרם ההוראה ופורום מקצועי אינטרנטי							100 ש' להוראה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 1 יח"ל			130 שעות להוראה לקראת בחינת בגרות בהיקף של 2-3 יח"ל			סמסטר קיץ - "המחצית השלישית"
- לצוות "אמירים" מתווה מקצועי בתחום (30 שעות במשך שנתיים) - בימים אלה נכתב מתווה הפיתוח המקצועי. פרטים נוספים במארג עדכונים-תשע"ג							3 קורסים בשנה לתלמיד: 2 קורסים מתחומי דעת - 2 ש"ש לקורס + קורס חברתי-ערכי - 1 ש"ש לתלמיד			--			אמירים - למצטיינים
- למורים המלמדים תלמידים עולים (30 ש') - למורים שבכיתתם לומדים גם תלמידים עולים (30 ש') - למורים המלמדים בתכניות לתלמידים עולים (30 ש') - לכלל המורים העובדים עם עולים - הרצאות מצולמות באתר קליטת תלמידים עולים במינהל הפדגוגי							תלמידים מצטיינים בכלל החטיבות העליונות, כ- 10% משכבת הגיל			--			אקדמיה למצטיינים
לצוות ביה"ס מתווה מקצועי בתחום (30 ש')							- הפעלת מינימום של 6 ש"ש לתלמיד עולה אחד בביה"ס - הפעלת 2 ש"ש לתכנית ש"ע"ל, מינימום 5 תלמידים - הפעלת 3 ש"ש לקבוצת תלמידים בתכנית עוגן			-----			קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים
													אזורי בחירה מבוקרת- ניסוי ארצי

חזרה לתוכן העניינים

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 4		
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזי ס	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	הנושא		
							● בהתאם להוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" ולשעות הלימוד השבועיות המחייבות						ניצול זמן הלימוד		
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 5		
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזי ומורי מורים	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	הנושא		
● למורים ומחנכים (30 ש') ● ימי עיון ופיתוח מקצועי למנהלים ● לרכזי "שח"ר" (30 ש')							● במסגרת שעות רוחב לטיפול ולמידה פרטנית ובקבוצות קטנות (מל"א)- בהתאם לתקנון כיתות "שח"ר" על פי בקשה לאור צורכי התלמידים						● במסגרת שעות "סל הטיפוח" לבניית תכניות אישיות/קבוצתיות לטיפול בתלמידים מתקשים		איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות שח"ר
--	--	--	--	● למת"ליות (30 ש') ● למורים המלמדים בתכנית - פיתוח מקצועי מתוקשב (30 ש')			--	--	--	● עד 8 ש"ש לחט"ב שבתכנית (מהאגף לחינוך על יסודי) ● לפחות 4 ש"ש (שבית הספר מקצה מהתקן)			איתור, אבחון, למידה, הערכה – אל"ה		
● למורים ורכזים בקורסי פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים ● לצוות החינוכי במסגרת תכנית ייעודית בפיתוח המקצועי הבית ספרי							● במסגרת השעות הרגילה ● במסגרת שעות התגבור של החומש ● במסגרת השעות הפרטניות ● במסגרת השעות התוספתיות						חומש - למגזרים דוברי השפה הערבית		
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 6		
● פיתוח מקצועי בית ספרי, ליווי מורים, מפקח ומנהליו							----						חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה		
● פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה							-----						חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה		
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 7		
● במסגרת "אבני ראשה"							----						חיזוק מעמד המנהל		

חזרה לתוכן העניינים

המשך משאבים ליישום התכנית האסטרטגית

המשך ריכוז שעות ההוראה והפיתוח המקצועי ליישום היעדים

פיתוח מקצועי	שעות הוראה	יעד 12
- עד לשנה"ל תשע"ה יוכשרו מפקחים, מנהלים, סגני מנהלים, יועצים ומורים במסגרות שונות בנושא שילוב והרחבת יכולת ההכלה והקידום של תלמידים מתקשים בחינוך הרגיל: - במסגרת תחום הדעת בו הם מתמקצעים (בקורסים לפיתוח מקצועי באופן חדש ישולבו יחידה-שתיים בנושא) - במסגרת קורס למחנכים - במסגרת תכנית ייעודית לפיתוח מקצועי בית ספרי בהיקף של 30 שעות - במסגרת מפגשי הפיתוח המקצועי למפקחים/מנהלים/סגני מנהלים/יועצים/מדריכים/רכזים	- במסגרת המשאבים הקיימים: בשגרת יום הלימודים, בשעות הפרטניות, בשעות טיפול בפרט ("שח"ר") תכנית אל"ה, ט"ל, בשעות אחרות: - התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות רשותיות ובמסגרות המשך: מיל"ת, קרב, מועדוניות, מרכזי ילדים, תכניות בקהילה, התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, תכניות תוספתיות של משרד החינוך ובעלויות תכנית החומש	שילוב הלומדים וקידום בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם

חזרה לתוכן העניינים

המשך המשאבים ליישום התכנית האסטרטגית

ריכוז שעות הלמידה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בזיקה ליעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 1
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
• לרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							• משולב במסגרת השיעורים הרגילים						חוק החינוך הממלכתי המתוקן
• משולב במסגרת הפיתוח המקצועי שניתן במטה לחינוך אזורי, באזרחות ומינהל חברה ונוער							• משולב במסגרת שעת חינוך						חינוך אזרחי ודמוקרטי
מורה אחד לפחות, משכבות ז' – ט', ישתתף בפיתוח מקצועי באשכול "תרבות, מורשת ודת" (30 ש')							2 ש"ש בהתאם לתכנית הליבה מכיתה ז' עד כיתה ט' במסגרת השעות הרגילה						מורשת, דת ותרבות - במגזר הערבי
מורה אחד לפחות מכל ב"ס ישתתף בפיתוח מקצועי בתכנית הלימודים ובערכים דרוזים (30 ש')							• במסגרת תכנית הלימודים הרגילה, כחלק מתכנית הלימודים : 2 ש"ש בחט"ב 5 יחידות בגרות						מורשת, ותרבות - במגזר הדרוזי
למורי שלי"ח ולרכזים חברתיים - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							• במסגרת שיעורי שלי"ח : 1 שעת הכנה לקראת יציאה לטיול 1-1 שעת סיכום בתום בטיול						הכרת הארץ ואהבת מולדת
למנהלי בתי ספר, לרכזים פדגוגיים, לרכזים חברתיים וליועצים בבתי הספר - משולב במסגרת קורסי הפיתוח המקצועי							• משולב במסגרת השיעורים הרגילים						חינוך ערכי
שוויון בין המינים וכבוד האדם - מורה מהצוות (30 ש')							• במסגרת השעות הרגילות בשיעורי חינוך, תרבות ישראל ומורשתו, ליבה חברתית וכישורי חיים						שוויון בין המינים
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						יעד 2
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
• למורי כיתות א' ה' ולמורים המובילים חונכות זה"ב • שלא למד בעבר במסגרת הפיתוח המקצועי (30 ש') • לרכז זה"ב							---	1 שעה	1 שעה	1 שעה בבתי"ס שקיבלו שעה מהמטה	----	----	זהירות ובטיחות בדרכים
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						רפורמות
• לבעלי תפקידים - הכשרה למלא את תפקידם לפני הכניסה לתפקיד והמשך הפיתוח המקצועי בזמן מילוי התפקיד. • כלל עובדי ההוראה יתפתחו מקצועית : א. במסגרת השעות תומכות ההוראה – שעתיים בשבוע יוקדשו ללמידה בין כותלי בית הספר ב. במסגרת הזמן הפנוי • בשני המקרים יתקיים הפיתוח המקצועי בהלימה למתווה שייקבע ע"י היחידות הפדגוגיות במשרה"ח, במוסדות אקדמיים המוכרים ע"י המל"ג, ובמרכזי פסג"ה ובאישור מנהל ביה"ס ומשרד החינוך							• בהתאם להסכם-שיבוץ שעות פרטניות ושעות תומכות הוראה						עוז לתמורה
• ימי עיון • במסגרת השעות הרגילה							• בהתאם להסכם המעודכן של אופק חדש						אופק חדש

חזרה לתוכן העניינים

המשך המשאבים ליישום התכנית האסטרטגית

ריכוז שעות הלמידה והפיתוח המקצועי ליישום משימות שגרה בזיקה ליעדים

פיתוח מקצועי							שעות הוראה						תכניות מרכזיות
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
- צוות ביה"ס מקבל את הכשרתו באמצעות המדריכים לחינוך אישי בשיתוף שפ"י ומינהל חברה ונוער - יוצעו קורסי פיתוח מקצועי לרכזי שכבות ומורים משמעותיים - יוצעו קורסי פיתוח מקצועי במרכזי פסג"ה - ימי עיון למנהלים ולאנשי צוות													חאלו"ם חינוך אישי
במסגרת הפיתוח המקצועי							-----						חינוך משלב
פיתוח מקצועי							שעות הוראה						כללי
מחנכי ז'	מחנכי ח'	מחנכי ט'	מחנכי י'	מחנכי י"א	מחנכי י"ב	רכזים	כיתה ז'	כיתה ח'	כיתה ט'	כיתה י'	כיתה י"א	כיתה י"ב	
- עזרה ראשונה – 2 מורים שלא למדו בעבר (30 שעות) - הכשרת הסגל (4 שעות) - רכזי ביטחון- הכשרה בסיסית (60 ש') - רכזי ביטחון – רענון (4 פעמים בשנה)								סה"כ 4-6 שעות חינוך לחירום במסגרת שעת חינוך					שעת חירום

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

פרק ו'

תם ולא נשלם... ומה הלאה?

ומה הלאה? -

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

- ♦ על אודות מתנ"ה תשע"ג
- ♦ על אודות לוח גאנט תשע"ג
- ♦ על אודות ספר התכניות

המארז כציר עבודה מארגן בבניית תכניות העבודה

חזרה לתוכן העניינים
חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

ומה הלאה? מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי, זהבה שמש

מתנה תשע"ג

א. המארז ככלי ניהולי

מארז "מתנה תשע"ג" (מארז תכנון, ניהול והיערכות לשנה"ל הקרובה) שלפניכם מצטרף לארגז הכלים הניהוליים אשר ברשותכם מפקחים ומנהלים. הוא מאפשר לכם תכנון והיערכות יעילים לשנת הלימודים הבאה תוך קיום דיאלוג עם הצוות החינוכי, עם ההורים, עם הפיקוח ועם הרשות.

ב. המשך פיתוח ועדכון המארז

המארז יוצג בקרוב באתר המינהל הפדגוגי וימשיך להתעדכן במהלך החודשים הקרובים בכתובת:
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/MinhalPedagogi>

ג. המארז ככלי דיגיטלי

המארז יוצג כקובץ דיגיטלי שיכלול קישורים רבים ויאפשר לכם בין היתר:

- נגישות לחומרי הוראה-למידה רלוונטיים ליישום המטרות והיעדים
- נגישות לאתרי אינטרנט בתוך המשרד ומחוצה לו כהרחבה וכהעשרה
- חיפוש קל ומהיר בעזרת מילות מפתח (על פי משימות ויעדים)
- מבט כולל ומעמיק בנושאים השונים הנכללים בחלקיה השונים של ה"מתנה" מגן-י"ב

ד. המארז כציר מארגן בבניית תכניות העבודה

- המארז משמש כציר מארגן בבניית תכניות העבודה של המטה והמחוזות, תכניות הנבנות בליווי יחידת התכנון בלשכת המשנה למנכ"לית.
- לנוחיותכם, צרפנו לסוף המארז טבלה המרכזת את המטרות/היעדים/המשימות ברצף גילאי, בהתאם לתכנית האסטרטגית ולמסמך קווים מנחים.
- הציר המארגן המופיע במסמך עשוי לסייע בהכנת תכנית העבודה האקסלית לקראת תשע"ג.

לוח הגאנט ארצי

א. לוח הגאנט ככלי ניהולי

לוח הגאנט הארצי מהווה כלי ניהולי נוסף וחשוב שנועד לייעל את תכנון ההיערכות לקראת שנה"ל תשע"ג ואת ההתנהלות במהלכה בראייה אינטגרטיבית.

ב. לוח הגאנט בראייה מערכתית

הלוח הנבנה בשיתוף כלל היחידות במשרד, יציג תמונה מערכתית ויפרט את מועדי המועדים, החגים, החופשות, הכנסים, החידונים, מפגשי הפיתוח המקצועי, הבקורות והדיווחים ביחס לפעולות שאינן נכללות בעבודה השוטפת מול מוסדות החינוך.

ג. לוח הגאנט ככלי דיגיטלי

לוח הגאנט יוצג באתר המינהל ובאתר "אוי"ח" בכתובת: www.edu.gov.il/gant בפורמט דיגיטלי, ויאפשר פונקציות רבות וידידותיות שיסייעו בתכנון ההיערכות.

המשך תם ולא נשלם... ומה הלאה?

ספר התכניות

א. ספר התכניות ככלי ניהולי

בפיתוח הכלים הניהוליים השונים שמנו לנו למטרה להציג בפניכם תמונה מערכתית ושקופה העשויה לסייע בעבודתכם כמנהלים וכמפקחים. הדגשנו את חשיבותם של המהלכים המקדימים ובכללם: מיפוי תמונת המצב בבית-הספר/במחוז ובניית תכנית עבודה המגדירה את המטרות, היעדים, המשימות הפעולות הנדרשות, דרכי הערכה ובקרה ומדדי תפוקה ותוצאה לצד ההחלטה החשובה על אודות התכנית שתוצר לפתח/לבחור מתוך אמונה שהיא עשויה לתת את המענה המתאים.

כדי לייצר עבורכם תמונה כוללת ומקיפה של כלל התכניות ביקשנו מכל מנהלי המינהלים במשרד לשלוח אלינו מגוון תכניות, יוזמות, מיזמים ופרויקטים שפיתחו בתחומים שונים או שהיו שותפים לפיתוחם, להובלתם או להטמעתם במהלך השנים.

ב. התכניות שתוצגנה בספר התכניות

תחת הגדרה רחבה של "תכנית חינוכית" כללנו את כל התכניות המדגישות מערך פעולה ברור המציג יעדים או מטרות, פעולות ותוצאות הערכה של תהליכי הוראה-למידה שנועדו להביא לשיפור ולמתן מענה לצרכים. תכניות שפותחו על ידי משרד החינוך או אושרו על ידו ומיושמות בהובלתו לצד תכנית הלימודים הרשמית והן תואמות את מדיניות המשרד נכללות תחת ההגדרה הרחבה של המונח: "תכנית חינוכית".

ג. ספר התכניות ככלי דיגיטלי

על מנת לאפשר לכם להכיר ולבחון את היצע התכניות הקיימות ולבחור מהן בבחירה מושכלת את התכניות העונות על צרכיכם, החלטנו לפתח את ספר התכניות החינוכיות של משרד החינוך ככלי ניהולי בפורמט רגיל ודיגיטלי.

ד. קהל היעד של ספר התכניות

קהל היעד אליו פונה ספר התכניות רחב ומקיף וכולל:

- גננות ומפקחות על הגנים
- מנהלי בתי"ס וצוותי ניהול בבתי הספר היסודיים והעל יסודיים ומפקחיהם
- הנהגות ההורים בבתי הספר וברשויות
- צוותי הדרכה, מנחים ומפקחים על מוסדות החינוך
- מנהלי מחלקות חינוך ברשויות
- מטה משרד החינוך
- מפתחי תכניות, עמותות וגופים נוספים

המשך תם ולא נשלם... ומה הלאה?

ה. ספר התכניות ככלי ניהולי

ספר התכניות ככלי ניהולי מזמן בין השאר:

1. קבלת תמונה מערכתית המאפשרת:
 - היכרות עם מגוון תכניות ב-4 תחומים מרכזיים: התחום הלימודי, החברתי-ערכי, הרגשי-רווחתי, אחר
 - היכרות עם תכניות רצף על רכיביהן השונים
 - בחירה מושכלת מתוך כלל התכניות ההולמות את הצרכים שזוהו ברמת המוסד החינוכי, היישוב, הרשות והמחוז
2. יצירת שפה משותפת וקידום השיח הפדגוגי בקרב צוותים, מנהלים, מפקחים ואנשי המטה:
 - יצירת שיתופי פעולה בין מגזרים, מוסדות חינוך, מנהלים, צוותים
 - בחינה משותפת של מודלים להפעלת תכניות ותיקות/חדשות שונות
 - יצירת רצפים חינוכיים גן-יסודי-על יסודי
3. קבלת החלטות מעשיות ברמת המדיניות וברמה התקציבית
 - תכנון תקציבי תוך הבאה בחשבון של צרכים ומשאבים
 - תכנון רחוק-טווח המאפשר היערכות יעילה
4. פיתוח תכניות חדשות
 - עידוד יוזמה ופיתוח תכניות נוספות בתחומים הנדרשים בהתאם לקריטריונים שהוצגו

ו. הפונקציות והחיתוכים שספר התכניות יאפשר

הספר הדיגיטאלי יאפשר לסנן את מגוון התכניות שאספנו מכל יחידות המשרד ולקבל בלחיצת כפתור רק את התכניות העונות להיבטים בהם אנו מעוניינים.

לדוגמה, ניתן יהיה לקבל מיידית את רשימת התכניות הקיימות במאגר עבור:

- תלמידים מתקשים/רגילים/מצטיינים/מחוננים
- בשכבת גיל מסוימת
- בתחום דעת מסוים
- שעברו הערכה

ואז בלחיצה נוספת ניתן לקבל את תעודת הזהות המפורטת של התכנית ובנוסף ניתנו שמות המוסדות שהפעילו את התכנית בהצלחה כדי שניתן יהיה לפנות אליהם ולשוחח עמם אודות התכנית.

ז. תעודת הזהות שתציג כל תכנית בספר

כל תכנית תוצג בספר התכניות באמצעות "תעודת זהות" המפרטת את הרכיבים המרכזיים המופיעים בעמוד הבא:

תעודת הזהות לתכנית חינוכית בספר התכניות

1. אודות התכנית

- שם התכנית
- תקציר התכנית
- התחום המרכזי בו עוסקת התכנית
- פיתוח ואישור התכנית
- ותק התכנית, היקף הפעילות ומקום הפעילות ברחבי הארץ

2. מטרות ודגשים מרכזיים בתכנית

3. אוכלוסיית היעד

- תלמידים/הורים
- מגזר, זרם וסוג חינוך

4. מודל ההפעלה

- הזמן בו מתבצעת התכנית
- גודל הקבוצה בה מתבצעת התכנית
- רכיבים הניתנים במסגרת התכנית

5. המשאבים הנדרשים להפעלת התכנית

- שותפים נוספים לפיתוח ו/או להפעלת התכנית
- משאבים נדרשים להפעלת התכנית
- צעדים להבניית התכנית גם לאחר תום ההתקשרות

6. הערכת התוצאות בעקבות הפעלת התכנית

- האם נערכה הערכה? מי הגוף שביצע אותה? מתי בוצעה הערכה?

7. קריטריונים להצטרפות לתכנית

8. למידע נוסף:

- פרטי נציג המשרד
- מוסדות שהפעילו את התכנית
- להרחבה על אודות התכנית

חזרה לתוכן העניינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מטרות

1. מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים
2. מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים
3. מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל

יעדים

יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרה: מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים
המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
נעלה לירושלים	יציאה לסיורים חינוכיים בירושלים	<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער-אגף שלי"ח וידיעת הארץ
תרבות ישראל ומורשתו	הטמעת מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו"	<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	המזכירות הפדגוגית
מפתח הל"ב בתפיסה מערכתית	הטמעת ערכי "מפתח הל"ב" בתפיסה בית-ספרית (בדגש על: שעת חינוך, שיח פרטני, מסגרות של חברת הילדים ושיתוף ההורים)	<u>V</u>		<u>V</u>	<u>V</u>	המינהל הפדגוגי – האגף לחינוך יסודי
הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי-אזרחי	עידוד הגיוס לצה"ל ולשירות הלאומי-אזרחי (בדגש על: תכנית לעידוד הגיוס, בתי"ס במיקוד (שבוע גדנ"ע ומיצג חילות), מרכזי הכנה ברשויות המקומיות, מיזם 'דרך ערך' הרחבת "מסע ישראלי" – לכיתות י"א		<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער-אגף שלי"ח וידיעת הארץ
מסע ישראלי	העמקת ההיכרות עם ההמנון הלאומי	<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	המזכירות הפדגוגית
ההמנון הלאומי	הטמעת שעת חינוך – תכנית הליבה לכיתות ז'-י"ב		<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער
שעת חינוך – תכנית הליבה	חינוך וחיזוק הנחלת זיכרון השואה ומשמעויותיה		<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער
זיכרון השואה	הגדלת מספר התלמידים המשתתפים בפעילויות תנועות הנוער		<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער
תנועות הנוער	העמקת החינוך למעורבות חברתית, הטמעת ערך השליחות הציבורית והכנת הנבחרים לתפקידים		<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער
מעורבות חברתית	טיפוח תרבות הפנאי לנוער		<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער
תרבות הפנאי של בני נוער			<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	מינהל חברה ונוער

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

הערה: V = קישור לעמוד המתאר את המשימה במארג

המשך יעד 1 - העמקת החינוך לערכים

המטרה: מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים
המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
חיזוק הקשר בין החברה האזרחית למערכת החינוך	הפעלת התכנית "מתנדבים לחינוך" בשיתוף הרשויות המקומיות		V	V	V	מינהל חברה ונוער
מיוזמים משותפים עם עמותות וקרנות פילנתרופיות	הפעלת תכניות ייחודיות לחיזוק החינוך הערכי, בדגש על זהות יהודית-ציונית ומורשת ישראל (בשיתוף עם תכנית: "רוח יהודית", "מארג", "תגבור לימודי יהדות", "בארי")				V	מטה שנהר-קרמניצר בשיתוף עם העמותות והקרנות
חידון תנ"ך	קיום חידון התנ"ך למבוגרים				V	מינהל חברה ונוער
אירועי תרבות	הגדלת היקף אירועי התרבות שתלמידים נחשפים אליהם (בדגש על תלמידים מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית)				V	המינהל הפדגוגי
חינוך בלתי פורמאלי	חיזוק החינוך הבלתי פורמאלי ברשויות המקומיות (בדגש על: תכנית "תלמידים בוחרים ערך כדרך", הסדרת תפקיד מנהל יחידת נוער ברשויות המקומיות באופן דיפרנציאלי (עדיפות לפריפריה), הפעלת מועצת תלמידים ונוער רשותית)				V	מינהל חברה ונוער

יעד 2 – מאבק באלימות ועיצוב אקלים חינוכי מיטבי

המטרה: מערכת החינוך תחזק את החינוך לערכים ציוניים, יהודיים, דמוקרטיים וחברתיים
המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
אקלים מיטבי	הפעלת תכנית מערכתית לקידום אקלים חינוכי מיטבי ולצמצום אלימות (בדגש על: יישום חוזר מנכ"ל, הטמעת מנגנון ניטור, דיווח על בעיות משמעת, פרסום התקנון, הטמעת כישורי חיים, בתי"ס במיקוד, עיר ללא אלימות)	V	V		V	המינהל הפדגוגי-אגף שפ"י
תלבושת אחידה	הנהגת התלבושת האחידה	V	V		V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי האגף לחינוך על יסודי ואגף שפ"י

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

יעד 3א - שיפור ההישגים הלימודיים שיפור הדרגתי ועקבי במבחני המיצ"ב ובמבחנים הבינלאומיים

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים
המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
עידוד קריאה	יישום התכניות לעידוד קריאה ואהבת הספר בגן הילדים (בדגש על: "מדף הספרים הביתי", "ספריית הפגימה" ו"מצעד הספרים")	<u>לקדם יסודי</u>		✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך קדם יסודי
שפת אם	הפעלת תכנית לשיפור ההישגים באוריינות קריאה וכתובה בכיתות א'-ו' ולקידום שפת אם עברית וערבית	<u>✓</u>		✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והמזה"פ
מבדק קריאה	שיפור המיומנויות בשפת אם- מבדק קריאה וכתובה לתלמידי כיתות א'	<u>✓</u>		✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והמזה"פ
מתמטיקה	שיפור דרכי ההוראה והלמידה בשיעורי מתמטיקה כיתתיים/פרטניים בכיתות א'-ו' ופיתוח ערוצי התקצעות במתמטיקה	<u>✓</u>		✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והמזה"פ
חוק פיצול כיתות א' ו-ב'	פיצול כיתות א'-ב' במסגרת שיעורי קריאה וחשבון (ראו יעד 3 - שפת אם מתמטיקה)	<u>✓</u>		✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי
אנגלית	הטמעת הערכה "הערכה להערכת ראשית קריאה באנגלית" בכיתות ה'	<u>✓</u>		✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי
מדע וטכנולוגיה	הטמעת מקצוע מדע וטכנולוגיה בכיתות א'-ו'	<u>✓</u>		✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי
אמירים למצטיינים	הטמעת תכנית "אמירים" לטיפוח התלמידים המצטיינים ולטיפוח המצוינות הבית ספרית	<u>✓</u>	<u>✓</u>	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים
קליטת תלמידים עולים ותלמידים תושבים חוזרים	המשימות לעולים חדשים: הקניית העברית כשפה שנייה לעולים, שיפור השפה והשלמות פערים במקצועות הלימוד, מניעת נשירה המשימות לעולים ותיקים: המשך ליווי באמצעות תכניות לתלמידים עולים במטרה לשפר את השפה ולהשלים פערים	<u>✓</u>	<u>✓</u>	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על יסודי
אזורי בחירה מבוקרת	הפעלת תכנית ניסוי המקדמת בחירה מבוקרת של הורים בעת רישום ילדיהם לבתי-הספר שלא על-פי אזורי הרישום הקיימים	<u>✓</u>	<u>✓</u>	✓	✓	המזכירות הפדגוגית
שלהב"ת- שפת אם עברית	שיפור מיומנויות בשפת אם עברית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת		<u>✓</u>	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
שלהב"ת - שפת אם ערבית	שיפור מיומנויות בשפת אם ערבית "שלהב"ת" - שילוב ההבנה וההבעה בתחומי הדעת		<u>✓</u>	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
מתמטיקה	העלאת ההישגים במתמטיקה בכיתות ז'-ט'		<u>✓</u>	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
מדע וטכנולוגיה	שיפור הלמידה והעלאת ההישגים במדע ובטכנולוגיה בכיתות ז', ח', ט'		<u>✓</u>	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך על יסודי והמזה"פ
אקדמיה למצטיינים	למידה של קורסים אקדמיים, המעניקים קרדיט אקדמי תוך המרה של יחידות הבגרות במקצוע הנלמד		<u>✓</u>	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

יעד 3ב - שיפור ההישגים הלימודיים העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות מלאה ואיכותית

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
לב"ם – לקראת בגרות מליאה	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים		<u>V</u>	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
סימסטר קיץ – "המחצית השלישית"	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ		<u>V</u>	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
העלאת שיעור הזכאים לבגרויות	הפעלת תכנית להעלאת שיעור התלמידים במקצועות הנחשבים 'קשים' בהיקף של 5 יח"ל (אנגלית, מתמטיקה, פיזיקה, כימיה)			V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
העלאת שיעור הזכאים לבגרויות	תגבור לימודי המתמטיקה לתלמידי שכבה י' הניגשים לבגרות בהיקף של 3 יח"ל			V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
העלאת שיעור הזכאים לבגרויות	תגבור לימודי אוריינות מדעית לתלמידי שכבה י' במגמות עיוניות			V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי
שקיפות ביצועים	הרחבת יישומה של תכנית המקדמת שקיפות ביצועים בית-ספריים לציבור הרחב בקבוצת מדדים נבחרת				V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך על יסודי

יעד 4 - ניצול מקסימלי של זמן הלימוד

המטרה: מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
ניצול זמן לימוד	יישום הוראות חוזר "ימי לימוד מחייבים" והקצאת שעות הלימוד השבועיות המחייבות	<u>V</u>	<u>V</u>	V	V	המינהל הפדגוגי-האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על-יסודי

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מארגז תכנון, ניהול והיערכות

המארג כציר עבודה מארגן בבניית תכנית עבודה

יעד 5 - צמצום פערים

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	ליסודי	לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
איתור, טיפול וקידום תלמידים מתקשים באוכלוסיות שח"ר	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים ומניעת נשירה	✓	✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על יסודי
תכניות תוספתיות לצמצום פערים	הפעלת תכניות תוספתיות לקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים בדגש על מיל"ת, קרב וסחל"ב	✓			✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי
חומש – למגזרים דוברי השפה הערבית	הפעלת תכניות לאיתור, לטיפול ולקידום תלמידים מתקשים ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים	✓	✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על יסודי
איתור, אבחון, למידה, הערכה - אל"ה	קידום התלמידים המתקשים והבניית תהליכי הוראה המותאמים ללומד בכיתה ובמסגרת קבוצתית		✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על יסודי
לב"ם - לקראת בגרות מלאה	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות ע"י הפעלת תכנית "לב"ם" בכיתות י"ב ב"ב בהיקף מלא ועל פי הנהלים		✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על יסודי
סימסטר קיץ – "המחצית השלישית"	העלאת שיעור הזכאים לתעודת בגרות באמצעות לימוד לקראת בחינת בגרות במקצועות החובה במרכזי למידה בפריסה ארצית במשך חמישה שבועות במהלך חופשת הקיץ		✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי- האגף לחינוך יסודי והאגף לחינוך על יסודי
תכניות ייעודיות	תמיכה בפרויקטים לתגבור תכניות ייעודיות להגדלת מספר הניגשים והזכאים לתעודת בגרות (כמו: תה"ל, קדם עתידים)				✓	המינהל הפדגוגי
תמיכה בבתי ספר בחטיבה העליונה בפריפריה	יישום מלא של הקריטריונים לתמיכה בבתי ספר בחטיבה העליונה בפריפריה (בתי ספר מוחזקים), תוך תוספת תקציבית				✓	המינהל הפדגוגי ומינהל כלכלה ותקציבים
צמצום נשירה	צמצום היקף הנשירה הסמויה והגלויה של תלמידים תוך איתור תלמידים מתקשים ויצירת מסגרות שיאפשרו תמיכה חינוכית ורגשית (ביושבי שח"ר, באמצעות אתגר, מב"ר, אומ"ץ ותל"מ)				✓	המינהל פדגוגי אגף שח"ר
חוק חינוך לימוד חובה ב-י"א-י"ב	יישום חוק חינוך לימוד חובה ביי"א - י"ב (התמקדות ב- 30 ישובים)		✓	✓	✓	המינהל הפדגוגי
תמרוץ עובדי הוראה	הפעלת תכנית לתמרוץ עובדי הוראה למעבר לפריפריה				✓	מינהל כא"ב תיאום ובקרה
מלגות למשלחות לפולין	הגדלת משמעותיות של מלגות לתלמידים במשלחות לפולין				✓	מינהל חברה ונוער
השלמת השכלה למבוגרים	השלמת השכלה (עד 12 שנות לימוד) למבוגרים, בבתי"ס בפריפריה החברתית והכלכלית				✓	מינהל כא"ב תיאום ובקרה

יעד 6 - חיזוק מעמד המורה ושיפור איכות ההוראה

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
יישום החלטת ממשלה 4088 (המלצות ועדת טרכטנברג)	איוש גני הילדים בגננות בעלות תואר ראשון ותעודת הוראה, במסגרת יישום חינוך חנים לגילאי 3-4	✓	✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
גיוס כוח אדם איכותי להוראה	יישום והפעלה של תכניות ייחודיות: אקדמאים מצטיינים להוראת מתמטיקה ומדעים; הסבת מהנדסים להוראה במגמות טכנולוגיות; מצוינים להוראה; M. Teach; לסטודנטים מצטיינים; "עתידים", הכשרה להוראת המדעים ואנגלית; חותם; קריירה שנייה ועוד.		✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
איכות המתכשרים להוראה	העלאת מספר הסטודנטים האיכותיים המתקבלים ללימודים במכללות לחינוך		✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
תהליכי ההכשרה במכללות	שיפור איכות תהליכי ההכשרה במכללות האקדמיות לחינוך		✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
התמחות וכניסה להוראה	תמיכה במתמחים ובעובדי הוראה חדשים בשלב הכניסה למקצוע ההוראה	✓	✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
התמחות וכניסה להוראה	הערכת המתמחים והשבחת התהליכים בשלב הכניסה למקצוע ההוראה	✓	✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
התמחות וכניסה להוראה	הבניית שלב הכניסה להוראה כשלב מובחן בהתפתחות המקצועית של עובדי הוראה	✓	✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח מקצועי	תכניות לפיתוח מקצועי במסגרת רפורמת "אופק חדש" דרגות 1-6	✓	✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח מקצועי	תכניות לפיתוח מקצועי במסגרת רפורמת "אופק חדש" דרגות 7-9	✓	✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח מקצועי	תכניות לפיתוח מקצועי במסגרת רפורמת "עוז לתמורה"	✓	✓	מינהל הכשרה ופיתוח מקצועי
פיתוח דרכי הערכה לצורך קידום מקצועי של מורים ומנהלים	הערכת מורים ומנהלים לצורך קידום המקצועי	✓	✓	הראמ"ה לשכת המשנה למנכ"לית
פיטורי מורים	איתור המורים הכושלים במערכת החינוך והפעלת תהליכי פיטורים על רקע פדגוגי	✓	✓	כח אדם בהוראה
מכסות פרישה	הגדלת מכסות פרישה	✓		כח אדם בהוראה
שימור מורים טובים	פיתוח תכניות לשימור מורים טובים	✓	✓	כח אדם בהוראה

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

המארגז כציר עבודה מארגן בבניית תכנית עבודה

יעד 7 - חיזוק מעמד המנהל

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	איתור וביסוס של קבוצת מנהלים מצוינים מובילי שיפור בבתי"ס אחרים, בנוסף לשלהם			V	V	אבני ראשה
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	פיתוח יכולות ניהוליות בקרב מנהלים בראשית דרכם (שנים א-ב')			V	V	אבני ראשה
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	שיפור יכולות ניהוליות בקרב מנהלים מנוסים			V	V	אבני ראשה
פיתוח מקצועי של מנהלי בתי-ספר	הקמת רשת מקוונת של מנהלים כמנוף להתפתחות מקצועית ואישית של מנהלי בתי"ס			V		אבני ראשה
הכשרת מנהלים	הפעלת תכנית להכשרת מנהלים במתכונת חדשה			V	V	אבני ראשה
מרכז מומחיות	פיתוח מרכז מומחיות בתחום הניהול הבית ספרי			V		אבני ראשה
מחקר יישומי ופיתוח כלים	הובלת מחקר יישומי ופיתוח כלים מקצועיים בתחום הניהול			V		אבני ראשה

יעד 8 - התמקדות במקצועות הליבה

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
מקצועות בחירה	צמצום בחינות הבגרות במקצועות הבחירה				V	המזכירות הפדגוגית

יעד 9 - התאמת תכנית הלימודים למציאות המשתנה

המטרה: מערכת החינוך תהיה אפקטיבית ויעילה יותר, תשרת את צרכי הפרט ואת צרכיה המשתנים של מדינת ישראל המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
תכניות לימודים	בדיקת כל תכניות הלימודים הקיימות במקצועות הליבה ובמקצועות הבחירה והתאמתן למציאות החינוכית ולמס' השעות המוקצות				V	המזכירות הפדגוגית
מבני – ארגוני	שינוי מבני במזכירות הפדגוגית				V	המזכירות הפדגוגית
חינוך לחשיבה	הטמעת החינוך לחשיבה			V	V	המזכירות הפדגוגית

יעד 10 – חיזוק החינוך הטכנולוגי-מקצועי

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
חינוך טכנולוגי-מקצועי	הרחבת התכנית מצוינות מדעית-טכנולוגית: חיזוק המצוינות המדעית-טכנולוגית מכיתה ז' ועד י"ב		✓	✓	✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	הרחבת התכנית 'הזנק לתעשייה'- כיתות המשלבות לימודים והתנסות בתעשייה		✓	✓	✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	חיזוק והרחבת התכנית טו"ב (טכנאים ובגרות)		✓	✓	✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	שילוב תלמידים חרדים בחינוך הטכנולוגי		✓	✓	✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	פתיחת שני מרכזי טכנולוגיה אזוריים בצפון ובדרום				✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	הסבת מהנדסים לחינוך הטכנולוגי				✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
חינוך טכנולוגי-מקצועי	העצמת תחום הרובוטיקה		✓	✓	✓	מינהל מדע וטכנולוגיה

יעד 11 - תקשוב מערכת החינוך והתאמתה לעידן הטכנולוגי במאה ה-21

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המש ימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	הטמעה ויישום של סביבות מתוקשבות להוראה וללמידה הנתמכות בטכנולוגיית ה-ICT לשם קידום פדגוגיה מיטבית והקניית אוריינות המאה ה-21 למורים ולתלמידים	✓		✓	✓	מינהל מדע וטכנולוגיה בשיתוף האגף לחינוך יסודי
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	יצירת תשתיות, הנעת תהליכי הצטיידות וביצוע פעולות תחזוקה שוטפות	✓		✓	✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	התאמה ופיתוח של תכנים דיגיטאליים והנגשתם למורים ולתלמידים	✓			✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	פיתוח מקצועי של עובדי הוראה בתחום שילוב התקשוב בהוראה בתחומי הדעת הבאים: מתמטיקה, מדעים, שפה, אנגלית	✓			✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	התאמת תכניות הלימודים הקיימות להוראה מתוקשבת (יישום מעגל התקשוב בהוראה)				✓	מינהל מדע וטכנולוגיה
תקשוב מערכת החינוך והתאמתה למאה ה-21	הערכה מקיפה של התכנית התקשוב הלאומית				✓	מינהל מדע וטכנולוגיה

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)

מארגז תכנון, ניהול והיערכות

המארגז כציר עבודה מארגן בבניית תכנית עבודה

עד 12 - שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם ומתן מענים מגוונים בהיבטים שונים

המטרה: מערכת החינוך תחתור לקידום המצוינות, שיפור בהישגים ובאיכות החינוכית וצמצום הפערים החברתיים המשימות המתוכננות לתשע"ג:

הנושא	המשימה	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
שילוב הלומדים וקידומם בחינוך הרגיל תוך הרחבת יכולת הכלתם	מתן מענים משמעותיים בחינוך הרגיל כך שפחות ילדים יזדקקו להפנייתם ללמידה במסגרות החינוך המיוחד	<u>V</u>	<u>V</u>	V	V	המינהל הפדגוגי

תכניות מרכזיות

הנושא	המשימה	קדם יסודי	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
טרכטנברג	א. חינוך חינוך לגילאי 3-4 ב. העשרה בתום יום הלימודים	<u>V</u>	<u>V</u>		V	V	המינהל הפדגוגי
ניהול עצמי	הטמעת מודל הניהול העצמי בבתי ספר חדשים בניהול עצמי והעמקה בבתי ספר ותיקים בניהול עצמי		<u>V</u>		V	V	המינהל הפדגוגי
חינוך משלב	יצירת מסגרת לימודית ארגונית, פדגוגית חינוכית המאפשרת להכיל באותו בית ספר תלמידים שונים בעלי מגוון זהויות יהודיות		<u>V</u>	<u>V</u>	V	V	המינהל הפדגוגי
חינוך אישי	הטמעת ה"חינוך האישי" בכיתות ז'-ח' של חטיבות הביניים שבאופק חדש			V	V	V	המינהל הפדגוגי

רפורמות

הנושא	המשימה	מיועד לקדם יסודי	מיועד ליסודי	מיועד לעל יסודי	מיועד למחוז	מיועד למטה	גורם אחראי
אופק חדש	יצירת סינרגיה בין רכיבי אופק חדש: זמן תלמיד, זמן מורה, הערכת עובדי ההוראה, סגני המנהלים והמנהלים ופיתוח מקצועי	<u>V</u>	<u>V</u>	<u>V</u>	V	V	המינהל הפדגוגי
עוז לתמורה	קידום הישגי מערכת החינוך בחטיבה העליונה והעצמת מעמדו של עובד ההוראה; יצירת סינרגיה בין רכיבי עוז לתמורה: שעות פרטניות, שעות תומכות הוראה, זמן תלמיד, זמן מורה, פיתוח מקצועי של הצוות והערכת עובדי ההוראה			<u>V</u>	V	V	המינהל הפדגוגי

תודתנו לשותפים הרבים במטה ובמחוזות שלוקחים חלק פעיל במהלכים ושואפים לבנות את הכלים הניהוליים שיצטרפו לארגז הכלים הפדגוגי מערכתי שיעמוד לרשות המנהלים והמפקחים.

זהבה שמש

מנהלת אגף פיתוח במינהל הפדגוגי

חזרה לתוכן העניינים (הראשי)